בעזהי"ת

ספרן של צדיקים

בו יבואו אמרות טהורות, מחמשים צדיקים גדולי הדורות, אשר היו למאורות, ובו מובאים, הרבה סיפורים נאים, מקדושי עליונים, צדיקים וגאונים, כזוהר מבהיקים, מדבש מתוקים, והרבה מהם אשר שמעה אזני מקדוש ה' מכובד אדמו"ר הרה"ק ר' ירחמיאל משה זצוק"ל מקאזניץ. אשר דיבר מתורתם ומעשיהם, לטעת אמונת צדיקים בלב שומעיהם, ובזה יתענג נפש הקורא, ויתלהב לבו לעבודת הבורא.

שמות הצדיקים המובאים בהספר, מסודרים עפ"י סדר א"ב:

א) ר"ר אלימלך ז"ל מליזענסק, ר' אהרן הגדול ז"ל מקארלין, ר' אשר הגדול ז"ל מסטאלין, ר' אהרן ז"ל מסטאלין, ר' אשר השני ז"ל מסטאלין. ר' אהרן הגדול ז"ל מטשארנאביל, ר' אברהם ז"ל המגיד מטריסק, ר' אברהם יהושע העשיל ז"ל מאפטא, ר' איתמר ז"ל מקאנסקיוואלע, ר' אברהם יעקב ז"ל מסאדיגורי. ר' אלעזר ז"ל מקאזניץ, ר' אלימלך ז"ל מגראדזיסק. ב) ר' בער ז"ל המגיד ממעזריטש, ר' ברוך ז"ל ממעזיבוז, א"ז ר' ברוך ז"ל המגיד מריקא. ד) ר' דוד ז"ל מטאלנא. ז) ר' זישא ז"ל מהאניפאלע, ר' זאב ז"ל מזבאריז. ח) ר' חיים מאיר יחיאל ז"ל ממאגלינצא. י) ר' ישראל בעש"ט ז"ל, ר' יעקב יוסף ז"ל נקרא ר' ייבי, נכדו ר' יעקב יוסף ז"ל מאוסטראה, ר' יעקב יצחק ז"ל מלובלין, ר' ישראל ז"ל המגיד מקאזניץ, נכדו ר' יחיאל יעקב ז"ל מקאזניץ, בנו אדמו"ר ר' ירחמיאל משה ז"ל מקאזניץ, ר' יעקב יצחק ז"ל מבלענדוב, ר' יעקב יצחק ז"ל היהודי מפשיסחא, בנו ר' ירחמיאל ז"ל מפשיסחא, נכדו ר' יאיר ז"ל מביאלבזיג, ונכדו ר' יעקב יצחק ז"ל מביאלע. אדמו"ר ר' יעקב צבי ז"ל מפאריסוב, ר' ישראל ז"ל מריזין, ר' יוחנן ז"ל מרחמיסטריווקע, ר' יעקב יצחק ז"ל ממקארוב. ל) ר' לוי יצחק ז"ל מבארדיטשוב. מ) ר' משה ז"ל מפשעוואורסק, ר' מרדכי ז"ל מניסחיז, ר' משה ליב ז"ל מסאסוב, ר' מנחם מענדיל ז"ל מרימינוב, ר' מרדכי ז"ל מטשארנאביל, ר' מרדכי ז"ל מלעכיוויטש, ר' משה ז"ל מקאזניץ, ר' משה צבי ז"ל מסאווראן, אדמו"ר ר' מאיר שלום ז"ל מקאלישין. נ) ר' נחום ז"ל מטשארנאביל, ר' נתן דוד ז"ל משידלאווצי. פ) ר' פנחס ז"ל מקאריץ. צ) ר' צבי ז"ל בן הבעש"ט. ש) ר' שלמה ז"ל מקארלין:

כל אלה נאספו ונסדרו בעזהי"ת ע"י אליעזר דוב בהמנוח מו"ה אהרן ז"ל יליד קאזניץ מתגורר כעת בעיר מיעחוב פלך לובלין נכד המגיד הקדוש מריקא.

בדפוס נחמן אהרן יאקאבי, רחוב שט.-יערסקא № 32

ווארשא. שנת דרש בר קפרא גדולים מעשה הצדיקים לפ"ק. **תרעד**

Сифронъ шелъ цадикимъ, соч. Л. Б Гимана. Варшава 1914.

Тип. Г. Пиментъ и Я. Швабе, Варшава, Сѣраковская

תעודות הצדיקים והרבנים שליט"א.

ב"ה גם אני אקח בלי נדר ספר אחד כאשר יצא מבית הדפוס ועל זה באתי על החתום יום ג' פ' ויגש ז' דחנוכה תרע"ד לפ"ק.
אהרן יחיאל בהרהצו"ק זצוק"ל מקאזניץ.

גם אני אקח את הספר ספרן של צדיקים כשיצא מבית הדפוס ונתתי מעות קדימה ובאתי עה"ח
אשר אלימלך בהרהצו"ק מהרי"ם זצוק"ל מקאזניץ.

גם אני אקח בלי נדר ספר אחד כשיצא מבית הדפוס ולראיה בעה"ח פה קאזניץ.
אלטער בהרה"צ הק' ר' אלעזר מנחם זצלה"ה מעיה"ק ירושלם ת"ו.

גם אני אקח בל"נ ספר כשיצא מבית הדפוס.
חיים יהודה אב"ד דק"ק שעדליץ.

בעזהי"ת לאשהדותא קא אתינא אשר שמע ידידי החסיד המופלג וכו' מוה"ר אליעזר דוב נ"י יוצאים מפי כ"ק אדמו"ר זללה"ה בקדושה ובטהרה והרבה דברים הנמצאים בכאן בעצמי ג"כ שמעתי מאדמו"ו ואין רשות לשום איש להדפיס בלתי רשות ר' אלעזר דוב הנ"ל שלא יהיה בכלל מסיג גבול וכו' ולראיה באתי עה"ח פה קאזניץ יום א' שלח תער"ג לפ"ק.
נתן ברי"א זצל"ה אבדק"ק סטאניסלאוואוע.

גם אני אקח ספר אחד מספרן של צדיקים כשיצא מבית הדפוס ומצוה לסייע להמחבר דברי הכותב יום א' קרח למנין המצוה אומר לכם לפ"ק פה קאזניץ.
יוסף אריה ליבוש בהה"ק זצלה"ה דומ"ץ דפה.

ב"ה, כיודעי ומכירי קאמינצא הי' ידידנו הרב החסיד ת"ח מופלג ויר"ד אוצרו כשמו ר' אלעזר בערים שיחיה מילידי עירנו פה והוא נכד הרב המגיד הקדוש זללה"ה זי"ע מריקא מה טוב עשה ידידנו יחיה הנ"ל עם כל הצמאים לשמוע סיפורי ושיחות הקדושים מצדיקי יסו"ע זללה"ה זי"ע ועכיא"ס ובטח שכל הדברים הספרים והסיפורים שמביא כ"י הנ"ל בהס' ספ"ל הם באים ממקור נאמן ובטח שזכות הקדושים הללו שמביא אותם בספר הזה יעמוד לכל הקונים הספר הזה והתומכים בכל מילי לידידנו היקר מאד יחיה שיושפעו בכל ענינים בני .מזונא רוויחא וחיי אריכא ברוחניות ובגשמיות כט"ס והשגת גבול כבר גדרו בעדו הרבנים שיחיו דברי המבקש להיטיב עם המוכ"ז ידידי יחיה ואני מברך אתכם בכל טוב בתוך כ"י א"ס ה' שלח שנת תער"ג פה קאזניץ יע"א.
שמואל שמעלקא רוקח נכד הה"ק מבעלז זצלל"ה.

בעזה"י גם אני קבלתי פרימינענט ונתתי מעות קדימה וגם בעיני יקר מאד שיבואו הדברים האלה בדפוס ע"י ידידנו היקר יחיה וכל המסייעים יתברכו בכל טוב.
דברי המברך אתכם בכ"ט
אלעזר אלימלך רוקח בהה"צ יחי' הנ"ל.

גם אני אקח אי"ה בל"נ ספר כשיצא ממכבש הדפוס כאשר יוצא מבעהמ"ח ונתתי ת"ק.
יעקב מענדיל אבדק"ק מיעחוב.

בעזהי"ת

בעזהי"ת, הנה כאשר בא במחנותי כבוד אחי הרבני המופלג בתורה ויראת ד' חסיד ועניו בר אורין ובר אבהן נכד המגיד הקדוש מריקא זצוק"ל ועוד הרבה צדיקים זצוק"ל כו' מוה' ר' אלעזר דוב נ"י וספרו בידו אשר קרא בשם ספרן של צדיקים אשר טרח וליקט אורות משיחות הצדיקים ודיבורי תורה וסיפורים והנה כאשר הסתכלתי בו ראיתי שמאירת עינים ומשיבת נפש בדברים המתוקים מדבש היוצאים ממקור מים חיים צדיקים יסודי עולם זצללה"ה להלהיב נפשות לעבודת ד' כאשר עיניכם תחזינה משרים והנה בדעת כבוד אחי שליט"א להעלות ספרו על מכבש הדפוס ולהפיצם בישראל ואמרנא לפעלא טבא יישר חילו אשר טוב עשה בעמיו הש"ית יגמור בעדו לבצע מעשהו בכ"ט וראוי להחזיק טובה לכבוד אחי המחבר המלקט נ"י ולסייע לו במעות קדימה איש איש כפי יכלתו וכפי נדבת לבו הטוב בכל מאי דאפשר כי מצוה רבה היא ובפרט להחזיק ולסייע בפרנסת ת"ח ויריא ד' כמוהו לסייע בהדפסה ולקנות הספר להביא ברכה אל בתיכם ובזכות המצוה הגדולה הזאת תוושעו ותצליחו בכל ענינים לטובה וגם זאת למודעי שאין רשות לשום אדם להשיג גבול של המחבר המלקט הנ"ל נ"י ח"ו ולהדפיס הנ"ל הן במתכונתו הן שלא במתכונתו הן במדינה זו והן במדינה אחרת בלי רשות המחבר המלקט הנ"ל נ"י או באי כוחו דלא ליקו בצווחא ח"ו וחק הקיר"ה דוע ולהשומעים יונעם ותבוא עליהם ברכת טוב, באעה"ח יום ב' לסדר כי ברוך הוא ב' לחודש תמוז ודברי"ך אמ"ת לפרט פה פאלעניץ.

נאום מרדכי אשר ב"ר אהרן ז"ל רב ואב"ד חבק"ק פאלעניץ.

בעזהי"ת הן בא הנה לגבולי חתן דודי זקני היקר ה"ר המופלג והחסיד יראת ד' אוצרו כש"ת מוה' אלעזר דוב נ"י גימאן מילידי קאזניץ ומשכנו בעיר מיעחוב מקום מולדתי והראה איזו עלים לדוגמא אשר נתן תחת מכבש הדפוס ספרו היקר יכונה בשם ספרן של צדיקים ודרש תעודתי ע"ז ואם כי אין דרכי בזה אך יען כי הרב הנ"ל היה אתי בצוותא חדא זמן רב מאנשי בריתי השתעשעתי אתו בקביעות כל העתים אשר הייתי במיעחוב, הוכרחתי לבוא בשורתיים אלו והעברתי עיני בספרו וראיתי כי מה טוב עשה בעמיו יגע ומצא אסף וליקט בסדר נכון מהקדושים אשר בארץ המה זכותם יעמוד לנו ולכל ישראל ועשה אזנו כאפרכסת והתאבק בעפר רגלי חכמים וכל דבר שבקדושה דרכן והילוכן של רבותינו הקדושים זצללה"ה ושיחות שלהם אשר כל דבריהם ומנהגיהן הקדושים המה תורה שלימה וכמאז"ל אפילו שיחות חולין של ת"ח וכו' ובפרט הרבה והרבה מאמרים יקרים ונחמדים חדושי תורה מלאים מוסר ויראת ה' אשר כל דבריהם כגחלי אש אשר ליקט בספר היקר הזה, אשר שמעה אזנו של המחבר הנ"ל מפי צדיקים וחסידים ממקורים טהורים, וגם הרב המחבר בעצמו הוא נין ונכד להה"ק המגיד מריקא זצ"ל והשתדל בזה הרבה עד אשר יוכל לבצע מעשיהו לכן מה מאד חוב מלא על כאו"א מאחב"י להיות מתומכי דאורייתא ולהביא ברכה אל תוך ביתו וזכות כל הצדיקים הקדושים זצ"ל יעמדו להיות למליץ על כל מי שיקנה הס' הזה להצליח בכל אשר יפנה גם זכות המצוה כי רבה להיות בעזר וסעד להרב הנ"ל ואם אמנם כ"ז אין צריך הסכמה ותעודה אך באתי להודיע אשר ע"פ דתה"ק וכן ע"פ חוקי הממשלה יר"ה אסור לשום אדם להשיג גבולו לחזור ולהדפיסו הן במתכונתו והן באופן אחר בכולו או במקצתו יהיה באיזה ערמה שיהי' ואחב"י קדושים המה חלילה לשום איש מישראל להיות בכלל מסיג גבול רעהו ועי"ז באעה"ח לכתוה"ק ולומדיה ב' תצוה ד' אדר עדרי"ת לפ"ק.

יעקב אריה אייזענצווייג החופ"ק מינצק.

גם

גם אנכי אקח א״ה בל״נ ספר אחד כאשר יצא מבית הדפוס ונתתי מ״ק. יום א׳ תצוה
עדר״ת פה מינסק.

נאום זאב וואלף דומו״צ פהק״ק מינצק.

בעזה״י הנה כאשר ידידי ה״ה הרבני החסיד המופלג בתורה וי״ש כו׳ מו״ה אלעזר דוב יחיה בהמנוח מוה׳ אהרן ז״ל מילידי קריתנו יל״ו דעתו יפה, ואמרתו צרופה כסולת נפה אמליך וכתב סופרא ושבחא שבח המגיע לכתבים לכתוב ולחקוק בעט ברזל ועופרת, להיות זכרון לבני ישראל לדורות, ועורך המערכה, זכר צדיק יהיה לברכה אחרי העם שלו ככה, וכמה גדולים מעשה צדיקים כמאחז״ל גדולים מעשה צדיקים יותר ממעשה שמים וארץ ואיזה דיבורים מדברי תורה ושיחות הקדושים מהרבה צדיקים, אראלים ומצוקים, את הכל עשה יפה בעטו כפי אשר קיבל מפי מגידי אמת והרבה אשר שמעתן אזניו מפי צדיקי דורינו בעצמם ורצונו להביאם לדפוס ולהפילם על פני תבל וכאשר הכל מסייעים למלאכת שמים אמרתי גם אנכי לא אמנע טוב מהולכי בתמים הוא ניהו ידידי המסדר והמחבר הנ״ל ובאתי בזה להגיד לאדם ישרו כי מעודו לא מש מתוך אהלו של תורה וחסידות ונאמן הוא בדיבורו ומצוה גדולה להיות לו לעזר ולסעד במעות קדימה כראוי לקרב ת״ח כמוהו ואם מצד השגת גבול שלא יקום איש אחר לדפוס כמתכונתו לא נחשדו ישראל על כך שלא ליקום ח״ו בארור כי אדם יכול לאסור את שלו על אחרים וזכות הקדושים יגן על כל העוסקין והמסייעין באלף המגן ולאות אמת באעה״ח יום ב׳ לסדר והתחזקתם ולקחתם תרע״ג לפ״ק:

נאום בן ציון בהרב ר׳ רפאל זצלה״ה דומ״צ בפהק״ק קאזניץ.

שמות הפרענומעראנטען.

אטוואצק הרה״צ ר׳ מנחם מענדיל שליט״א הרה״ח ר׳ שמואל מרדכי שליט״א ר׳ יצחק יהודא בארנשטיין ר׳ אברהם זאלצמאן:

איזבצי ר׳ נפתלי הירצקע ר׳ שמואל קלארמאן:

אסטראווצע ר׳ מאיר זאב שו״ב ר׳ יעקב בערגער:

בזין סקארזיסק ר׳ געציל מרגליות ר׳ יואל אייזנבערג ר׳ יעקב יחיאל מרגליות ר׳ ברוך הירשנבום ר׳ אברהם רייכערפעל ר׳ יצחק שאפערשטיין:

גור ר׳ גבריאל בארנשטיין ר׳ שכנא וואקסמאן ר׳ שלום הימעלשטיין:

גארוואלין ר׳ יוסף פייגענבום בנו ר׳ משה אהרן וחתנו ר׳ יוסף בלאנק ר׳ חיים אהרן פייגענבום ר׳ ליפא רייז ר׳ פישל סופר ר׳ נתן דוד שטרמאן ר׳ אבוש מרגליות ר׳ שמואל גאטערמאן ר׳ תנחום שמיים:

גלאווערטשוב ר׳ שמואל משה ראבינשטיין ר׳ יוסף מנחם גאלדבערג ר׳ חיים דוד קעס-טינבערג ר׳ אלעזר אייזנבערג ר׳ יצחק משה בראנדשפיגל ר׳ צבי קארפ-מאן ר׳ משה אהרן ראכמאן ר׳ שלמה ב״ר יהודא יועץ הכהן:

גניווישוב ר׳ שמואל דוד שו״ב ר׳ דוד שמעריל קאריגמאן ר׳ משה פעלדמאן ר׳ נפתלי צבי וויינבערג ר׳ דוד פערלשטיין:

גריצא ר׳ יצחק כהן ר׳ מרדכי יוסף הכהן ר׳ אלימלך פריילעך ר׳ גרשון פריידינרייך ר׳ שמואל דוב קראמראסקע ר׳ יצחק דוב קארץ ר׳ פינחס זעליג ראבינשטיין ר׳ יחיאל מרדכי גאלדבערג: דרילז ר׳ שמריה צבי בלייכמאן בנו ה׳ יצחק בלייכמאן:

מפני סדר המלאכה בבית הדפוס נדפסה התחלת שמות הפרענומעראנטען פה, יותרם [רובא דמינכר בכולא] נדפסו בסוף הספר מעמוד 89 והלאה.

הקדמת המלקט.

יתברך היוצר, וישתבח הבורא, אשר לא עזב חסדו מאתנו בני ישראל גם בגלות האל הזה, ונטע בתוכנו, צדיקים קדושי עליון, הלא המה הבעל שם טוב הקדוש, ותלמידיו, ותלמידי תלמידיו, הולכי עקבותיו, והם המה הצדיקים האמיתיים, אשר שתל הקדוש ברוך הוא, בכל דור ודור, והם האירו לנו חשכת הגלות הדומה ללילה, לבל נשקע ונטבע חס ושלום, בטיט היון, הבלי הזמן, והם הורו דרך עבודה, איך לעבוד ליוצרנו ובוראנו יתברך שמו, בדחילו ורחימו, ובחיות הקודש, ובהתבוננות, והתפעלות כל חד לפי בחינת שורש נשמתו, והם המעלין התורה והמצות והמעשים טובים, של עם בני ישראל, לעילא, וממשיכין שפע טוב לתתא, ובגודל קדושתם וטהרתם, טהרו וזיככו את האויר, וכמו שהובא בפנים הספר בשם אדמו"ר הרב הקדוש ר' יעקב צבי זצוק"ל מפאריסוב מחבר ספר עטרה לראש צדיק, שאמר, צריכין אנו להחזיק טובה להמגיד הקדוש מקאזניץ, ולהרבי מלובלין ולזקני הרב היהודי הקדוש, שהם טהרו את האויר מפולין, ולא הניחו את האפיקורסת להתפשט כל כך, עד כאן לשונו הקדוש, ובפרט בדור הזה, בעקבתא דמשיחא, מראה לנו הנסיון אשר כל הפורש מצדיקי הדור, הוא כפורש מן החיים, וזה הוא הבירור העצום, והצירוף הגדול אשר מיועד להיות בימים ההם, ככתוב ואצרוף כבור סגייך ואסירה כל בדיליך וכו', וזה הוא הרמז במשנה, כל המחובר לטהור טהור, לכן כל איש ישראל, אשר חלק לו ה' בבינה, להתקשר בצדיקי הדור, צריך לתת שבח והודאה על חלקו, וכמו ששמעתי מכבוד קדושת אדמו"ר הרב הקדוש ר' ירחמיאל משה זצוק"ל מקאזניץ שאמר, שהיה מרגלא בפומי דחסידי פולין הראשונים, לומר, אשרנו מה טוב חלקנו, שאנו ישראלים, ומה נעים גורלנו, שאנו חסידים, ומה יפה ירושתנו, שאנו חסידי פולין, כן כל חסיד וחסיד, צריך להודות על חבלו, אשר נפל לו בנעימים, להתקשר בצדיקי אמת, ולשתות בצמא את דבריהם, אשר הם חיים וקיימים, ומשיבים נפש, ובדברי חכמינו זכרונם לברכה על פסוק ועלהו לא יבול, דרשו, אפילו שיחת חולין של תלמידי חכמים צריכה לימוד, וכמובא בהקדמת ספר נהר שלום מכבוד קדושת אדמו"ר הרב הקדוש ר' מאיר שלום זצוק"ל מקאלישין שאמר לו אחיו וחותנו ה"ה כ"ק אדומו"ר הרב הקדוש ר' יעקב צבי זצוק"ל מפאריסוב, שהצדיק בדברו דברי תורה, צריך לייחד יחודים בהאותיות, ובאומרו שיחת חולין שנעשו על טהרת הקודש, סגי שייחד יחודים בהתיבות לבד ע"ש, וכן כל מעשיהם ותנועותיהם ומסעיהם הכל הוא תורה, וכמו שאומרים בשם הרב הקדוש ר' מענדילע רימיניוועער זצוק"ל, כי מעשיות מצדיקים, הוא מעשה מרכבה, כי הצדיקים הם המרכבה, ובספר נהר שלום דף כ"ז ע"א על הפסוק כי תורה מאתי תצא (ישעיה נ"א) ובמדרש ויקרא רבה פרשה י"ג אמר הקב"ה תורה חדשה מאתי תצא וכו', פי' כמו שהיה קודם מתן תורה, כל הסיפורים וכל המאורעות אשר אירעו לאבותינו, היה תורה, ונתהוה מהם צירופי אותיות התורה הקדושה, כן כאשר נזכה לגמר התיקון שיהיה במהרה בימינו יהיה כל עשיותינו תורה ממש כמאמר הכתוב כי מלאה הארץ דעה את ה', עד כאן לשונו הקדוש, ונאמר בשם הרב הקדוש ר' יעקב יוסף זצוק"ל מאוסטרא, ויסדתיך בספירים זו סיפורי צדיקים,

ובספר

וכס' צידה לדרך דף רי"ב הובא ביוסף לחק תולדות יוס ג' וזה לשונו, דע כי בזכרון מאמרי החסידים ומעשיהם תשכיל ותשוב ליולרך וכו' ע"ש, לכן היה דרכי מעולם, כששמעתי דיבורי תורה, או סיפורי מעשיות, רשמתי בעט ברזל ועופרת, למען יהי' למשמרת, ומזכרוני לא יהיה נעדרת, כמו שאיתא בסוף ספר אור פני משה על משניות, על פסוק כי נעים כי תשמרם בבטנך ראשי תיבות כת"ב, וכזה לקטתי ליקוטי כתר ליקוטי, עד שעלה בידי בעזהי"ת, לידי קובץ הגון, ויש בו כדי ספר, ויראתי פן ואולי יהיה הכתב יד למאכל עש ורקבון, ועמלי יהיה למגן, ותאבד טובה הרבה מן העולם, מרגיניתי טובא וטבא, דלית להו טימא, וגם דחיקא לי שעתא, לכן נתתי אל לבי לקובעם בדפוס, ולחלקם ביעקב ולהפילם בישראל, ולזכות את הרבים בדבריהם הקדושים, ואולי אבנה גם אנכי ממנו בעזהי"ת שיהיה לי לספר פרנסה וכלכלה, ולספר חיים טובים, ולהביא מזה טרף ביתי יחיו, ואל יעלה בלב הקורא, כי סיימתי בזה כולהו שבחי דהצדיקים המובאים פה, כי מי אני יתום כמוני לעצור כח. ולכתוב אף אחד מני אלפי אלפים גודל קדושות ונפלאות של אחד מהם, ואף כי מכולם, וכל הכתוב פה, אינו אפילו כטפה מן הים הגדול, מגודל קדושתם וצדקתם ומהנפלאות אשר יסופר מהם, וגם אחלה פני הקורא, אולי ימצא בליקוטי, איזה דיבורי תורה, או סיפור מעשה בשם צדיק פלוני, והקורא שמע הדבר, בשם צדיק אחר. או בנוסחא אחרינא. לא ישים אשם נפשי, כי כמו ששמעתי כתבתי, ונמצא גם בדברי חז"ל מימרא או מעשה משם תנא או אמורא פלוני, ואמרי לה בשם אחרינא ובנוסחא אחרינא, ודוד המלך עליו השלום אמר, שגיאות מי יבין, ובפרט הרבה סיפורים שמעתי מפה קדוש אדומו"ר הרב הקדוש ר' ירחמיאל משה זלוק"ל מקאזניץ והוא ידע הדברים לאמיתתם, וגם אולי לא נסדרו סדר הצדיקים כפי הראוי לא אשם אני בזה, כי הרבה יגעתי ועמלתי ולא יכולתי לשית עצות בנפשי שיהיו על סדר הנכון והאמיתי, וגם לא תארתי הצדיקים אשר מובאים פה רק בשם הרב הקדוש כי מי אני אשר אערוך גדולתו וקדושתו של כל אחד וכל המוסיף גורע, והנה יען אשר הוצאות הדפוס רבה היא ודחיקא לי שעתא לכן בקשתי מכבוד אחינו בני ישראל נדיבי עם חנוני חנוני והזילו זהב מכיסכם, וקחו ברכה לתוך ביתכם ותהיו מסייעים לדבר מצוה כי רבה היא וכל המרבה לספר הרי זה משובח, ואני תפלה, לנורא עלילה, המשגיח על כולא, שיתנני לחן ולחסד בעיני כל, וגם ספרי יהי לחן, וימהרו הקונים לשלם בעדו במיטב כספם ויהיו שבע רצון וימלאו בו עונג ונחת, וזכות כל הצדיקים והקדושים המובאים בספרי זה, יעמוד לי שאוושע בבריות גופא ופרנסה טובה וגם על הקונים ספרי זה יגינו באלף המגן ולהשפיע להם שפע ברכה והצלחה ויתברכו בברכה המשולשת חיי אריכא ומזונא רויחא ובני סמיכי בכלל כל אחינו בית ישראל ולקבוע בלבנו אמונת ה' ואמונת צדיקים ולהוושע בכל משאלות לבנו לטובה ולהכתב ולהחתם בספרן של צדיקים לחיים טובים ומתוקים, ולזכות לגאולה שלימה במהרה בימינו כתקות בית ישראל וברכת ידידם הדורש טוב לבני ישראל

אלעזר דוב בהמנוח מו"ה אהרן ז"ל
נכד המגיד הקדוש זצוק"ל מריקא.

והנה כל אדם יכול לאסור את שלו על אחרים ובכן אני אוסר לכל אדם להדפיס ספרי זה הן במתכונתו הן שלא במתכונתו הן בלשון הקודש והן בשאר לשון הן כולו או מקצתו הן בנוסחא זו או בשינוי נוסחאות והן במדינה זו והן במדינה אחרת הן על ידי עצמו והן על ידי גירי דיליה וגם הוא איסור הקדמונים וגם הרבנים שליט"א בעלי הסכמות גדרו בעד כל אים וחק הקיר"ה ידוע:

בעזר ה' אשר נתן תורה וחוקים. אתחיל לסדר הספר

ספרן של צדיקים.

מערכת א. הרב הצדיק, ר' ישראל בעל שם טוב הקדוש זצוק"ל.

א) **הבעש"ט** הקדוש דקדק במשנה [אבות פרק ד' משנה ט'] רבי יונתן אומר, כל המקיים את התורה מעוני, סופו לקיימה מעושר, וכל המבטל את התורה מעושר, סופו לבטלה מעוני, עד כאן לשון המשנה, דלכאורה קשה, הא לאיש הזה, שהיה מבטל את התורה מעושר, אין הביטול נחשב לו עונש, דהא ביטלה מרצונו בעת עשרו, רק העניות הוא עיקר העונש, ואם כן הכי הוה ליה למימר, כל המבטל את התורה מעושר, סופו להיות עני, ומה זה שאמר, סופו לבטלה מעוני, משמע דגם הביטול הוא העונש. ותירץ, דבאמת גם זה עונש, דהא לאיש הזה היה ברירה דאם יראה שהוא עני, אזי יעסוק בתורה, ויהיה מקיים את התורה מעוני, וסופו להיות מקיימה מעושר, וממילא יתעשר, לכן אמר התנא, סופו לבטלה מעוני, פירוש לא די שיהיה עני, אלא גם לא יספיקו בידו ללמוד, כדי שלא יוכל להתעשר:

ב) **הרה"ק** ר' יהושע זצוק"ל מאסטראווע, אמר בשם הבעל שם טוב, על הגמרא, אינו דומה מי ששונה פרקו מאה פעמים, לשונה פרקו מאה פעמים ואחד, היינו שזוכר בה' אחד, ולכך עמלק הוא ע'מ'ל' ק', שכל עמלו, שלא לזכור חס ושלום בה' אחד:

ג) **שמעתי** מאדמו"ר הרה"ק ר' ירחמיאל משה זצוק"ל מקאזניץ, שאמר בשם הבעל שם טוב, סגולה למקשה לילד, שיטבול הבעל במקוה. ועוד אמר בשם הבעל שם טוב, סגולה למקשה לילד, שיקח הבעל, מלא לוגמיו מי המקוה בפיו, וילך עם פיו המלא מים, ויזלף על היולדת:

ד) **עוד** שמעתי מאדמו"ר הרה"ק מקאזניץ זלוק"ל, שהרה"ק ר' נחום זצוק"ל מטשערנאביל, היה אצל הבעש"ט, בשבת שקורין הברכות [היינו התוכחה], וקראו את הרב ר' נחום, לעלות לברכות, והיה לו קצת חלישת דעת מזה, והבעש"ט בעצמו היה הבעל קורא, והרב ר' נחום היה איש מכאובים, ותיכף כשהתחיל הבעש"ט לקרות, הרגיש הרב ר' נחום, שהוטב לו כל פעם על אבר אחר, עד שאחר הקריאה חזר לגמרי לאיתנו:

ה) **אחד** מחסידי הבעש"ט, היה חשוך בנים, רחמנא ליצלן, והיה עשיר גדול. פעם נסע עם אשתו להבעש"ט, והפציר בו שיזכה לבן זכר, ואמר לו הבעש"ט, אם תרצה להיות עני, תזכה לבן זכר, ונתרצה לזה, וחלק תיכף המעות שהיה עמו לצדקה, ונסע לביתו, ובאם הדרך שמע, כי נשרף ביתו ורכושו. אכן עדיין היה לו ספינה עם סחורה בים, וכאשר נתקרב עוד אל עירו, שמע שטבעה ספינתו בים, והיה צר לו מאד, כי היה בעל חוב גדול, ואמר בלבו מה לי לנסוע לביתי, ויהיה לי עגמת נפש מבעלי החובות, ומכר העגלה והסוס, והלך רגלי מעיר לעיר, עד שבא למקום שאין מכירין, והלך להקדש, וביקש שיתנו לו בהקדש חדר מיוחד כי גילה להם, שהיה עשיר, והפקיר כל הונו, למען יפקד בבן זכר, ונתנו לו חדר מיוחד, וה' יתברך עזר לו, ונפקד בבן זכר. ואחר כמה שנים, נסע להבעש"ט, שיתפלל עליו, שיושע בפרנסה טובה, ואמר לו הבעש"ט, אם תרצה לחזור לעשרך,

תסע

תסע למקום שאין שומעין כלל מהבעש"ט, ואף לא מעיר מעזיבוז. וקיבל עליו, והלך מעיר לעיר, עד שבא למקום שאין נשמע כלל מהבעש"ט, וגם לא מהעיר מעזיבוז, ונתישב שם. פעם אחת הולרך מאד לשתות חמין, ואמרו לו, בבית גביר פלוני, מצוי חמין, והלך לשם ונתנו לו חמין, ובעודו שותה, שמע קול בכיה, מזוג לעירי ימים, הבוכים על הגביר, והוא אומר להם, מה אעשה לכם בני, מוכן אני לתת חצי עשרי, אם יעזור לכם השי"ת, ושאל זה העני את הגביר, מה הוא הבכיה של הזוג, והשיב לו, מה תוכלו להושיעני, ואמר לו העני אף על פי כן, וסיפר לו, שזו היא בתו, וזה האברך הוא חתנו, ובכל ליל טבילה, תיכף אחר הטבילה, היא פורסת נדה, ואמר לו העני, תדעו שיש בעש"ט בק"ק מעזיבוז, והוא איש מופת, ויוכל לעזור לכם, וסיפר לו כמה מעשיות מהבעש"ט, וגם מה שהושיע לו, ונתרלה הגביר לשלוח אחר הבעש"ט, ואסרו המרכבה, ונסע גם העני עמהם, להורותם הדרך, ובאו ביום ד' להבעש"ט, והליעו לפניו כל הענין, ואמר הבעש"ט, העגלון יסע לביתו, ואני אסע עם אותו העני ועם השליח, וכן עשו, וצוה הבעש"ט להעגלון שלו, אשר שמו אלעקסע, שיחזיר פניו מהסוסים, וזה היה אות, שרולה ליסע בקפילת הדרך, וגם העגלון אלעקסע ידע מזה, וקרא לו בלשונו פיליקל הדרך, והחזיר הערל פניו מהסוסים אל העגלה, ונסעו כך בקפילת הדרך, ובאו בלילה אל עיר אחת, ויסורו אל בית איש אחד, ובבית ישבו תלמידי חכמים ולמדו, כי היה שם ליל שימור שקודם ברית מילה, ואגל אותו האיש היה סיבה ריחמנא ליצלן, אשר כל ילד היולד לו, נחטף פתאום בליל השימור, וזה היה הולד העשירי, והיה בעל הבית עלב מאד, ותיכף קרא הבעש"ט לאחד הלומדים, החולה, ואמר לו בא עמי, והלך עמו ליער, וצוה לו לעמוד אלל אילן, והבעש"ט עמד קלת מרחוק, ושמע אותו האיש, שהבעש"ט אומר לאחד, זרוק אללי תחלה, ואחד עונה לו זרוק אללי, וזרקו את התינוק להבעש"ט, ונתן הבעש"ט התינוק לאותו האיש, שישאהו לאביו, ואמר לו, אמור לבעל הבית, שימתין עלי מחר עם הברית מילה, ובא אותו האיש עם התינוק לבית בעל הבית, ושם היה נחסר התינוק, וכאשר ראו התינוק, היה שמחה גדולה אשר אין לשער, והאיש סיפר להם, כל מה שראה ושמע, ואמר שהבעש"ט לוה שימתינו עליו מחר עם הברית מילה עד בואו, והבעש"ט נסע תיכף הלאה, ובא באותו הלילה, לבית הגביר, וצוה לקרות את שמש העיר, ונתן לו הבעש"ט מקלו, וצוה לו שילך להמקוה, ויאמר להחילונים בשם הבעש"ט, שיפנו משם, והשמש עשה כאשר לוהו הבעש"ט, אך החילונים עשו שחוק מדבריו, ובא בחזרה להבעש"ט, וסיפר שהחילונים שחקו ממנו, וצוה לו שילך עוד הפעם, והלך עוד הפעם, וגם כן לא הועיל, ואמר הבעש"ט, יען שהם מחולפים, אלך אני בעלמי, והלך והכה במטהו על מי המקוה, ונהפכו כל המים לדם, ומקודם לוה הבעש"ט, שיהיו מזומנים אנשים גבורים, שישאבו תיכף כל מי המקוה, וכן עשו, ולוה שתיכף כשיבואו מים אחרים כשיעור מקוה, תטבול תיכף באותו הלילה, כי היה אז ליל טבילה, וכן עשתה, ולא היה עוד שום דבר רע, והגביר רלה ליתן מעות רב להבעש"ט, ולא רלה הבעש"ט לקבל ממנו, אבל אמר להגביר, הגידה נא לי מאין בא לך העשירות, וסיפר לו, איך שפעם אחת טבעה ספינה בים, והלילו הסחורה, ומכרו אותה בזול, ואני קניתי אותה, ומזה נתעשרתי, אמר לו הבעש"ט, זו הסחורה היא של אותו העני, לכן תתן לו חצי עשרך, וכן עשה, ונסע הבעש"ט עוד בזו הלילה, חזרה על הברית מילה:

ו) **שמעתי** מאדמו"ר הרה"ק רי"ם מקאזניץ זלוק"ל, שבימי הבעש"ט, היה מכנים אורח גדול מאד, ונתן להאורחים אכילה ושתיה ומתת כסף, אך היה

משתבח

משתבח בפני כל אורח, לאמר, אמת שאני מכניס אורח גדול, והבעש"ט ברוח קדשו, ראה שכל טרחו ועמלו וכל המלוה שלו, הולך אל הסטרא אחרא רחמנא ליצלן, ושלח אליו אחד מתלמידיו, כמדומה שהיה ר' זאב קוצעס זצוק"ל, וקבלו בסבר פנים יפות, והאכילו והשקהו, והשתבח את עצמו בפניו ג"כ, אמת שאני מכניס אורח גדול, והשיב לו הרב ר' זאב, נראה הלאה, ולאחר איזה שעה, התהלל שוב עצמו לפניו, והשיב לו גם כן, נראה הלאה, וכשהלכו לישן, ודרכו של אותו האיש היה לישן בין האורחים, וכאשר הגביר נתנמנם קצת, הלך אליו הרב ר' זאב, ואחז אותו באצבע הקטנה, וחלם להגביר, כאשר שהמלך בא אליו, וכיבדו בכוס חמין, ופתאום באמצע השתיה, נתעלף המלך ומת, והעלילו עליו שהמיתו בארס, ונתנו אותו בתפיסה קשה, ונעשה לו נס, שנשרף הבית הסוהר, ונמלט משם וברח, ונעשה נושא מים, אבל היה קשה לו הפרנסה, כי המים היו שם בזול גדול, ונודע לו, אשר במקום פלוני, המים הוא ביוקר קצת, והלך לשם, ושם היה המנהג, שבאם לא היו מביאים דלי מלא, היה מוכרח ליתן בחנם, ופעם אחת נפל עם המים, ונשברו רגליו רחמנא ליצלן, והתחיל להשתומם בעצמו, איך שהיה עשיר גדול, ונפל מאיגרא רמא וכו', והתחיל לבכות, אז הרפה ר' זאב את אצבעו, והקיץ, וירא, והנה הוא מונח בכבודו בין האורחים, ונתעלף מרוב השמחה, והקיצו ר' זאב, ואמר לו, זה בא לך, עבור שאתה משבח את עצמך, ואמר לו, דע שאתה מוכרח ליסע להבעש"ט, ונסע עמו להבעש"ט, והראה לו הבעש"ט, איך שכל הכנסות אורחים שלו, נכנס תוך פי כלב, רחמנא ליצלן, ונתעורר אותו האיש בתשובה, והבעש"ט נתן לו תיקון:

ז) **אחד** מחסידי בעש"ט. לא היה לו בנים, רחמנא ליצלן, והפציר כמה פעמים בהבעש"ט, שיבטיח לו בן זכר, והבטיח לו, ולעת זקנתו נולד לו בן, וקודם שנפטר אותו הזקן, אמר להבעש"ט, הנה אנכי הולך בדרך כל הארץ, והבן ההוא מתפלתכם, לכן אני מוסרהו לכם, שתשימו עין עליו. ויקחהו הבעש"ט, ואמנו וגדלו, ולקחו עמו באשר הלך. פעם נסע עמו בדרך, ובאו למלון של ערלים, ושם היו הרבה ערלים שותים שיכור, ויהי כי ראו את הבעש"ט, אמרו לו, אנו רוצים להיות שמחים, לכן תנו לנו מי שיודע לזמר, וישמח אותנו. ואמר הבעש"ט לאותו הנער, שיזמר לפניהם. והוא היה מטיב נגן בקול נעים, וזמר לפניהם כל הלילה, והם היו רוקדים ושותים ושמחים, ולאור הבוקר ישנו כולם, ונסע הבעש"ט עם הנער הנזכר לדרכו. ויהי אחר הסתלקות הבעש"ט הקדוש, והבן ההוא שלח במסחר ידו, והיה סוחר גדול ואיש מצליח, פעם אירע לו שנסע דרך אותו הכפר הנזכר, שהיה הוא מזמר שם, ויסר אל בית המלון, והנה שם חבורה גזלנים, וכאשר ראו אותו, תפסוהו וקשרוהו, וגילו לו למה הוא מתבקש, וראשית לקחו ממנו כל ממונו, וחינן לפניהם, שיניחו אותו בחיים, ולא השגיחו עליו, וביקש מאתם שיניחו אותו לומר וידוי, ונתרצו לו, וכאשר גמר הוידוי, יצא ערל זקן מבין התנור והכירים, והביט בפניו, ואמר לו האתה מכירני, ויאמר לא, וסיפר הערל. איך שפעם אחת זה שלשים שנה, שימח הוא אותם מאד, לכן הוא גוזר עליהם, שיחזירו לו כל ממונו, ויניחו אותו בחיים, וכן עשו, ופטרו אותו לשלום:

ח) **כ"ק** אדמו"ר הרה"ק רי"מ מקאזניץ זצוק"ל, אמר בשם הבעל שם טוב, שלא לומר לחיים, בשתיית השכר, הנקרא ביעור, וסיפר בשם הסטאלינער, כששתה לחיים על ביעור, אמר ביעור לחיים:

ט) **ראיתי** בספר עטרת יעקב וישראל, שאליהו הנביא זכור לטוב, היה רגיל לבוא להבעש"ט במוצאי שבת, ולומר לו שבוע טבא, ופעם בא לומר לו שבוע

טבא, והבעש"ט הי' יושב או, תפוש ברעיונותיו, עמוק בירא עילאה, ומגודל הפחד ברח אליהו הנביא זכור לטוב:

י) **שמעתי** מידי"נ ומחו' הרה"ג ר' יעקב משה קליינבוים שליט"א מוואַרשא בשם ס' תפארת ב"ל, שכל מי ששמע תורה מפי הבעש"ט בעצמו לא היה שוכחה לעולם:

הלולא דבעל שם טוב הקדוש הוא שנת תק"כ לפ"ק בחג השבועות, זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל אמן:

מערכת ב. כבוד קדושת הרב הקדוש ר' **צבי**,

בן לאותו צדיק קדוש ונורא הבעל שם טוב זצוק"ל.

א) **סיפר** לי אחי, הרב מו"ה מרדכי אשר שליט"א, אב"ד דק"ק פאַלטניץ, ששמע, מכבוד קדושת אדמו"ר הרב הקדוש ר' ירחמיאל משה זלוק"ל, אשר פעם אחת, עבר הרב הקדוש, ר' צבי, דרך נהר, והיה בסכנה גדולה, ובא אליו אביו הקדוש, הבעל שם טוב זלוק"ל, אחר הסתלקותו, והצילו, ואמר הבעל שם טוב, לו ידעתי, שהעולם הזה, הוא כל כך מגושם, לא הייתי בא להצילו:

מערכת ג. הרב הקדוש הרבי ר' **ברוך** זצוק"ל **ממעזיבוז**,

נכד הבעל שם טוב זצוק"ל.

א) **הרב** הקדוש הרבי ר' ברוך זלוק"ל אמר, משנכנס אדר מרבין, כל טוב, במה, בשמחה, משנכנס אב, ממעטין, כל רע, במה, בשמחה:

ב) **שמעתי** מכבוד קדושת אדמו"ר הרב הקדוש ר' ירחמיאל משה זלוק"ל מקאזניץ, שפעם נסע הרב הקדוש ר' ברוך זלוק"ל, ועמו היה איש אחד, ושמו ר' ליבוש, וסיפר המעזיבוזר מגדלות הבעל שם טוב, והרגיש הרב הקדוש, שלב ר' ליבוש רחוק להאמין, גדולות ונפלאות כאלה, וכשבאו לכפר, נתן הרב הקדוש, מקטרתו לר' ליבוש לילך לאיזה בית ולעשנו, וכאשר ירד ר"ל מהעגלה צוה הרב הקדוש להכות הסוסים, ולנסוע הלאה, וכאשר ראה ר"ל שאין לו עגלה, הלך רגלי. ובתוך כך התחיל לירד מטר סוחף, וירד עליו הגשם עד שבא למעזיבוז בלילה, והיה מלוכלך ורטוב מאד, ונכנס לבית אשר בתחילת העיר, לחמם את עצמו, והיה דר שם זקן אחד, ונתן לו מקום ללון, ושאל לו הזקן להיכן אתם נוסעים, והשיב לו להרבי דפה, ושאל לו הזקן איזה רבי דר בפה, אמר לו ר"ל וכי אין אתם יודעים את הרבי ר' ברוך נכד הבעל שם טוב, אמר הזקן אצל הבעל שם טוב הייתי פעם אחת והוא היה רבי, והרבי ר' ברוך איני מכיר, וסיפר הזקן שפעם אחד בלילה, הייתי צריך לאיזה מבוקש, מהבעל שם טוב זלוק"ל, והלכתי אליו, וראיתיו יושב וכל העם עומדים עליו, בפתקאות ופדיונות, ועמדתי שם עד חצות לילה, ובחצות הלילה, כשראיתי שאין עתה שעת הכושר, לדבר עמו, הלכתי לבית הכנסת לעשות תיקון חצות, וכשבאתי לבית הכנסת ראיתי והנה הבעל שם טוב עם תלמידיו, עושים התיקון, ועמדתי משתומם, מה זה הלא ראיתיו עתה יושב בביתו, ורצתי בחזרה לביתו וראיתיו גם בביתו יושב כבראשונה, אז הבנתי כי הוא רבי. ובבוקר כאשר בא ר' ליב אל הרב הקדוש הרבי ר' ברוך, אמר לו הרב הקדוש, תדע. שאליהו לומד, עם הזקן הזה, ועתה תאמין בגדולה הבעל שם טוב:

הרב

ג) הרב הקדוש ר' ר' ברוך, אמר להרב הקדוש ר' מרדכי מלעכיוויטש, אספר לכם הכח של אמונה ותדעו להזהיר את העם על אמונה. אברך אחד הי' לי בק"ק שדה לבן, והיה איש כשר, וחביב אלי, ויהי היום ונחלה האברך הזה חולי מסוכן, ואינה הי' לידי שבאתי לק"ק שדה לבן. והלכו אלי בפתקא מזה החולה, והתפללתי מנחה, והבנתי, כי הדבר לא טוב עם האברך, וצויתי להחם המקוה ובמקוה גם כן ראיתי כי הוא עומד במלב רע, והלכתי אליו והסתכלתי בפניו, וראיתי ג"כ כזה, אז אמרתי, הנה האברך הוא איש כשר, ואני אוהב אותו ואני מאמין באמונה כי עוד יבריא ויחיה, אף שאיני יודע האיך, ונסעתי משם, וצויתי, שתכף שייטב לו יתנו לי ידיעה, ובכל יום שלחתי הגבאים, להוודע בשווקים, מהבעלי עגלות וסוחרים, אולי יש איזה ידיעה ואמרו אין, ויהי ביום השלישי בבוקר השכם, אמר אחד מן הגבאים לחבירו, מה לנו להמתין עד שהרבי ילווני להוודע אדותיו, אלך עתה. אולי אוודע דבר מה אודות האברך, וילך החוצה, ויפגע בסרסור, ושאל לו אם בא מי משדה לבן, ואמר לו הסרסור הנה בלילה הזו באה אשה משם, והיא באכסניא פלונית, ומיד הלך הגבאי לשם ושאל עליה, ויאמרו הנה היא בחדר פלוני, ורצה הגבאי לפתוח הדלת מהחדר וירא והנה הוא סגור, וידפוק בהדלת, והנה קול אשה אליו תמחלו להמתין עד אשר אלבש בגדי ואפתח, והמתין הגבאי זמן מה, ונפתח הדלת, ויצאה אליו אשה עשירה מקושטת, ותאמר אל הגבאי מה מעלתו מבקש, ויאמר הגבאי רצוני לשאול על האברך פלוני מה נעשה עמו, והתפרצה אנחה ממנה, ותאמר אתמול הייתי בשעת לויה שלו והלך הגבאי חזרה בפחי נפש, וכשקמתי משנתי, אמרתי להגבאי לך והוודע אודות האברך, ויען ויאמר אין מה להוודע, ושאלתי לו מה זאת, ויספר לי כל המאורע, וכשמעי כך, אמרתי רבונו של עולם, וכי חס ושלום אין אמונה שלי נחשב כלום, ואמרתי להגבאים, האברך ההוא יבריא ויחיה, ואני אומר שאין הסרסור והאשה מבני אדם, וביום המחרת באה אלי ידיעה כי הוטב הרבה להאברך והאשה הזאת היתה הס"מ בעצמו, וכוונתו היה שאפול מעט מן האמונה ולא הועיל:

יום ההלולא של כבוד קדושת הרבי ר' ברוך זצוקל"ל הוא י"ח כסליו זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל אמן:

מערכת ד. הרב הקדוש ר' דוב בער המגיד הגדול ממעזריטש זצוקל"ל.

א) הרה"ק ר' ישראל מריזין זצוקל"ל אמר על א"ז המגיד הגדול הקדוש ר' דוב בער ממעזריטש זצוקל"ל. אז אבי זקני רבי בער אט דערליילט א פראסטע מעשה האט דאס בעטיל געליטערט וואס הייסט געליטערט אויף געהויבען און אראב געלאזט, וחזר פעם שנית אויף געהויבען און אראבגעלאזט:

ב) עוד סיפר הרה"ק הנ"ל בזה"ל, אבי זקני הגאון מו"ה פייבוש מקרעמיניץ זצוקל"ל בעל המחבר ס' "משנת חכמים" הראשון היה גאון גדול וכאשר היה קשה לו איזה קושיא בעת למודו ולא יכול לרדת לסוף דעת בעל הספר התענה הפסקה ויגלו לו הפשט הנכון מן השמים כה היה דרכו מעודו פעם אחת לא היה יכול להבין איזה ענין בספר הר"ן ויתענה הפסקה כאשר השכן השכין תמיד ויגלו לו מן השמים. והוא היה חולק תמיד על אבי זקני המגיד ממעזריטש הצדיק הקדוש מו"ה דוב בער זללה"ה ותמיד היה מרגלא בפומיה לאמר לא ידעתי מדוע קוראים אותו רבי ובראותו לפני חלונות ביתו אנשים רבים נוסעים למעזריטש באמרם כי נוסעים להרבי ר' בער התנגד נגדו תמיד על הדבר ויתפלא עליהם פליאה גדולה ויהי כאשר גלו לו מן השמים תירוץ מספיק לקושיא זו

אשר

אשר בהר"ן על ידי תענית הפסקה עלה בלבו לנסוע למעזריטש ולשאול לו את הקושיא הנעלמה בס' הר"ן ואם יגיד לו תירוץ מספיק לקושיא זו אז יסכים לקרותו רבי וכן עשה וישכור עגלה ויאמר בזה"ל (א פערד און א וועגעלע) ויקח עמו את ס' הר"ן כי אמר פן לא נמצא אצל המגיד בביתו ס' הר"ן ויסע למעזריטש. בבואו למעזריטש עמד עם העגלה לפני פתח בית המגיד וירד מהעגלה וס' הר"ן תחת זרועותיו ורצה להכנס להחדר אשר המגיד היה שם אבל הגבאי אשר עמד אצל הפתח לא נתן לו רשות לכנוס להחדר וכאשר המגיד שמע את קולו צוה להגבאי להכניסו לחדרו ובבואו נתן לו שלום אז אמר להמגיד שמעתי עליכם אשר החסידים קוראים אתכם בשם רבי אם תאמרו לי תירוץ מספיק על הקושיא הלזו בספר הר"ן אז אדע כי כנים דבריהם ובאמת וצדק הם קוראים אתכם בשם רבי אז הגיד לו המגיד תירוץ להקושיא בס' הר"ן בלי שום גמגום ממש כאשר יאמר איש ישראלי אשרי (וכפל דבריו שנית בזה"ל אבער אזוי ווי א יוד זאגט אשרי) ויהי כשמוע הגאון מו"ה פייבוש זללה"ה את התירון הנפלא הלזה אשר הוא היה צריך להתענות עליו הפסקה למען יגלו לו מן השמים והמגיד הגיד לו זה כאשר יאמר איש אשרי אז הודה כי צריך לקרותו רבי ויבא עמו בהתקשרות שידוך כי בן המגיד הצדיק הקדוש מו"ה אברהם'לי מלאך זצוק"ל לקח לאשה את בת הגאון מו"ה פייבוש הצדיקת ז"ל. וסיים דבריו לאמר ומזה יצא אבי הצדיק הקדוש מו"ה שלום זצוק"ל ובלשון אשכנז אמר בזה"ל פון דאנענט איז ארויסגעקומען מיין טאטע ר' שלום'קע:

ג) **עוד** סיפר הרה"ק הנ"ל. פ"א בא המגיד הקדוש מו"ה מיכל מזלאטשוב זצוק"ל עם בנו הרב הצדיק מו"ה יצחק מראדוויל זצוק"ל שהיה עוד רך בשנים ויבואו יחד למעזריטש ויהי כבואם שלח הרב המגיד מו"ה מיכל את בנו לשאול להמגיד ממעזריטש אם יוכל עתה לבוא אליו לקחת מאתו שלום וכבואו לחדר הרב המגיד מצא אותו שוכב על מטתו וישאלהו אם אביו יכול לבוא עתה לקבל שלום אבל המגיד לא ענה אותו דבר ככה שאל איזה פעמים ולא השיג כל מענה וישלחהו אביו פ"ש ושלישית ובכל פעם שב עם המענה הראשונה אז אמר המגיד מזלאטשוב שוב לבנו בא ונלכה יחד ונראה סיבת הדבר ויהי כאשר באו עד חדר המגיד והחלו לפתוח הפתח סגר אותו המגיד מזלאטשוב מהר באמרו לבנו האם לא ראית כי אליהו הנביא הוא שם עתה עמו:

ד) **עוד** סיפר הרה"ק הנ"ל. א"ז מו"ה בער זללה"ה בא אליו איש עני וביקש מהמגיד ז"ל שיתן לו מעות בשביל בתו בוגרת וכעס המגיד ז"ל ויאמר מה אני יכול ליתן לך אני אתן לך קדחת ולערך שעה אחת בא גביר אחד אל המגיד ז"ל שיעזור לו על חולי הקדחת ר"ל שיש לו ואמר המגיד תן לעני הנ"ל ב' מאות זהובים והתרפא מהקדחת אז הבין העני מה שאמר לו המגיד ז"ל מקודם:

ה) **עוד** סיפר הרה"ק הנ"ל. א"ז המגיד זצוק"ל אכל פעם אחת בקערה יקרה שהיתה מפוארה והיו אנשים אצלו והבין שמקנאים אותו במה שהוא רבי. ואמר להם אתם סוברים שטוב להיות רבי, אני יודע כי מי שהוא רבי יש לו יסורים גדולים מצערן של ישראל. אח"כ קילל את הרשעים שיהיו צדיקים:

ו) **עוד** סיפר הרה"ק הנ"ל. אל א"ז המגיד ר' בער ז"ל בא בן כפר אחד ואשתו ג"כ והיו מבקשים מאתו שיפקדו בזש"ק והמגיד זללה"ה רצה שיתנו לו כ"ב זהובים כמנין בן. ואמר הכפרי להמגיד שיתן לו כ' זהובים והמגיד לא רצה והלך הכפרי להשוק והביא כ' זהובים מעות של נחושת ונתמלא מעות על כל השולחן ואמר להמגיד ראו איך יש הרבה מעות על השולחן, והמגיד לא רצה עד שיתן לו כנ"ל. אמר הכפרי לאשתו בכעס, אשתי לקחי המעות, השי"ת יעזור לנו בלי המגיד. ותיכף אמר

המגיד, אחוד על זה עיני נשואות, ודברי הכפרי הזה נשמעו בשמים ופעל שיהא לו בן זכר וכן היה אשר בכל לבם בטחו בהשי"ת בלי שום מחשבה:

ז) **הנה** גביר עשיר אחד בא לקחת שלום מאת המגיד זי"ע ושאל לו המגיד מה הוא אוכל בכל יום ויום והשיב לו הגביר שהוא נוהג כמו עני דהיינו שהוא אוכל פת במלח וכעס עליו המגיד ז"ל על מה שאינו אוכל בכל יום בשר ואינו שותה מי דבש כמו כל הגבירים ולא עזב את הגביר עד שהבטיח לו שיאכל בכל יום בשר וישתה מי דבש ולאחר שהלך הגביר מהמגיד זצ"ל שאלו החסידים את המגיד על מה צוה להגביר שיאכל בכל יום דוקא בשר ומי דבש והשיב להם שאם יאכל הגביר בכל יום בשר וישתה מי דבש ידע עכ"פ שעני צריך לאכול פת במלח אבל אם הגביר יאכל בכל יום פת במלח יאמר שעני צריך לאכול אבנים:

ח) **פ"א** באו למעזריטש כמה מאות אנשים עם הרבה עסקים עד שביטלו אותו שלא הי' לו שהות ללמוד כמנהגו ואמר באם תבטלו אותי מלמודי לא יהא לכם למי לנסוע, ואני מוכרח ללמוד השיעורים שלי כמנהגי ואז אוכל בעזי"ה לפעול לכם כל טוב זי"ע. (כל המערכת הזו מהמגיד הקדוש ר' דוב בער ממעזריטש זלוק"ל העתיק לי נכדו ידי"נ ומחו' הרה"ג ר' יעקב משה קלייגבוים הלוי שליט"א מוואהרשא בשם ס"א אשר לא שכיח במדינתנו):

הלולא דהרב הקדוש ר' דוב בער זלוק"ל המגיד הגדול ממעזריטש הוא י"ט כסליו זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל אמן:

מערכת ה. הרב הקדוש ר' ישראל מריזין זצוק"ל.

נכד הרה"ק ר' דוב בער המגיד הגדול והקדוש ממעזריטש.

א) **פעם** באה אשה אל הריזינער זלוק"ל במבוקש, ואמר לה שתסע להרב הקדוש ר' מאיר'ל מפרימישלאן ואם תבוא בשעה ששותה טייא יהיה לך ישועה, ונסעה לשם, וכשבאתה אליו, והנה הוא שותה תה"א, ואמרה לו מה שאמר לה הריזינער, וענה הרב הגדול הקדוש ר' מאיר'ל זלוק"ל, תהא השעה הזאת שעת רחמים:

ב) **שיר** אשר שר הקדוש מריזין זלוק"ל, ראיתיו אצל אדמו"ר הרה"ק מקאזניץ זלוק"ל בטעמי הנגינה (נאטען) אשר שר בהם הקדוש זלוק"ל:

ודך תאחזני אל ארץ הקדושה
ושם תחזני מקום מקדשי
חיש תנה לנו חלק בדוד וגם נחלה בבן ישי.

שועה שועת עם דל אשר לבם נמס
תרחם על עיר נחמדה אשר היתה למס
גם כי אזעק ואשוע תפלתי חמס
מדוע לא בא בן ישי
חיש תנה לנו חלק בדוד וגם נחלה בבן ישי.

את אשר נדרת מהר לשלם
לקול שועי סוכת שלם
ושם יראה לנו מלך שלום
הוא דוד והוא בן ישי
חיש תנה לנו חלק בדוד וגם נחלה בבן ישי.

רגלי המבשר חיש נא אל נערץ
ויגד לנו פתאום חזון הנפרץ
השמד עם אשר לשונם ככלב יחרץ
מי הוא דוד ומי בן ישי
חיש תנה לנו חלק בדוד וגם נחלה בבן ישי.

לך צור ישעי אוחיל יום יום
לקול שועי תנה פדיום
ויצץ ציץ מקדוש ואיום
ויצא חוטר מגזע ישי
חיש תנה לנו חלק בדוד וגם נחלה בבן ישי.

הרב

ג) **הרב** הקדוש ר' ישראל מריזין זלוק"ל, התענה פעם משבת עד ערב שבת הבא, ובערב שבת אכל, ואמר מה שהתענתי מפני ששכחתי לאכול, ומה שאכלתי לא שאני צריך, רק שלא יהא תענית משבת לשבת:

ד) **הריזינער** זלוק"ל, בא פעם לבית מדרשו, ואמר אספר לכם מעשה, כפרי אחד בא להעיר על ראש השנה, והלך להתפלל, והכפרים הקדמונים לא יכלו להתפלל, ולכן עמד והביט אנה ואנה, וכשהתפללו שמונה עשרה, והיה העם בוכים, התחיל תמה מה זו הבכיה, מי הכה אותם שהם בוכים, הלא לא היתה שום קטטה בבית המדרש, והרהר כך, עד שנפל בדעתו, מסתמא הם בוכים, על שמאחרים כל כך בבית המדרש, והם רעבים והוא ג"כ היה רעב, לכן גם הוא התחיל לבכות ולעשות קולות, ואחר השמונה עשרה, כשפסקו מלבכות, חזר ותמה מה זה שעתה אינם בוכים, עד שעלה בדעתו, שראה בביתו, קודם שהלך לבית המדרש, שהניחו בתוך הפרפרת שקורין צימעס, חתיכת בשר יבש. והיא צריכה בשול גדול, וכל מה שיתעמק יותר הבשר, יהיה הפרפרת יותר טוב, לכן גם הוא נתקררה דעתו, וכשבאו לתקיעות, והתחילו עוד הפעם לבכות, הדרא תמיהתו למקומה, עד שנתיישב לו, הן אמת שהפרפרת יהיה יותר טוב כשיאריך הזמן, אבל אין בכח לשהות כל כך, והתחיל לבכות מאד. וכפי הנראה הוא משל על הגלות:

ה) **שמעתי** בשם הריזינער זלוק"ל, בתחילה היו דנין ד' מיתות, ובטלו, ואחר כך היו עונשין אחרים עד שבדורנו היה עונש הקנין הידועה, ואמר, שקודם ביאת משיח יהיה הכל רשות, ואין אדם מתביים לעשות עבירה בפרהסיא, אדרבא הוא יהיה נכבד, גם בעיני הצדיקים, ויקרבו אותו, וזה יהיה הבירור הגמור:

הלולא דהרה"ק ר' ישראל זלוק"ל מריזין הוא ג' חשון זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל אמן:

מערכת ו. כ"ק הרב הקדוש ר' **אברהם יעקב** זצוק"ל **מסאדיגורי**
בן לאותו צדיק וקדוש הרה"ק ר' ישראל זצוק"ל מריזין.

א) **הרב** הקדוש ר' אברהם יעקב זלוק"ל מסאדיגורי והרב הקדוש ר' אייזיק זלוק"ל מקאמארנא איקלעי להדדי, ואמר הקאמארנער להסאדיגוריר, שמעתי על כבוד תורתו שהוא בעל מעשה, ונא יספר לי כבוד תורתו איזה מעשה, והשיב הסאדיגוריר מעשה אחת אני יודע, מתי יגיעו מעשי למעשה אבותי:

מערכת ז. כ"ק הרב הקדוש ר' **פינחס** זצוק"ל **מקאריץ.**

א) **הרב** הקדוש ר' פינחס קאריצער זלוק"ל אמר, שבשבת יכולים להעלות כל הדברים הנמוכים והשפלים, לכן אוכלים רגל בהמה, וגם בצלים שהם שפלים שבירקות, וגם קשיא שהוא השפל שבמין קיטנית, וראיה שיש מקומות ברוסיא, ואין שם יהודים, ושם הקמה של הרעטעקי גדול כל כך, עד שיכול אדם להחביא את עצמו בהקמה שלהם, ושטריימיל גם כן לובשין. לפי שהוא זנב החיה, ומעלין אותו עד הראש, ובשעה שאמר זאת היה שם חסיד אחד גביר וסוחר גדול, והיה מהרהר מנין הוא יודע מה שהוא במקומות הרחוקים שברוסיא, ונתגלגל הדבר שבשביל איזה עלילה הובא אותו אים לשם וראה שכנים הדברים, וכשבא לביתו שאל אותו הרב הקדוש הראית שכך הוא, ומכשיו תאמין:

להרב

ב) **להרב** הקדוש ר' פינחס מקאריץ, נתגלה מן השמים, שלא יפעול ישועות, רק אם יהיה לו סמיכה מתלמידי הבעש"ט, ונסע אל התולדות יעקב יוסף, וכשבא אליו, אמר לו הרב ר' פינחס, מעולם היה קשה לי, מדוע בשעה שהמלך מסיר הכתר מעל ראשו, תולין אותה על יתד, הלא בזיון המלך הוא, מוטב היה שיניחו אותה בראש אדם, שהוא חשוב יותר מהיתד, ומתורץ לי שאם יניחו אותה בראש אדם, יוכל לדמות בנפשו שהוא ראוי לה, אבל היתד אין לו שום התפעלות, והבעל שם טוב נתן לכבוד קדושתכם הכתר, ומזה הבין התולדות כוונתו ונתן לו סמיכה:

הלולא דהרב הקדוש ר' פינחס זלוק"ל מקאריץ הוא יוד אלול זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל אמן:

מערכת ח. כ"ק הרב הקדוש ר' משה זצוק"ל מפשעווארסק,

מחבר ספר אור פני משה.

א) **שמעתי** מנכד אור פני משה שפעם אחת בלילה הלך הרב הקדוש ר' משה זלוק"ל מפשעווארסק החולה, וראה שעומד איש אחד בלבוש העולם העליון, ושאל לו הרב ר' משה מי אתם והשיב האיש אני הוא שחברתי הזמר איש חסיד, ושאל לו הרב הקדוש ועל מה באתם, והשיב באתי לשאול מעלתכם מדוע אינו אומר זה הזמר, ושאלו ומה בכך, ואמר לו תדעו שהזמר שלי מסוגל לאותו חטא הידוע, ומסוגל לבני חיי ומזוני והראיה שהשם חבי"ו שהוא ראשי תיבות חיי בני ומזוני וגם השם הזה מסוגל לחטא הידוע מרומז בזמר הזה כמה פעמים בראשי תיבות, א' וגם בבנים חמשה ראשי תיבות למפרע השם חבי"ו ב' חנון ורחום במרומיו ג' חכמתו בקרבו והחזיק ד' חפשני בודאי וברור, ומני אז והלאה כאשר בא מי אל הרב הקדוש אור פני משה עבור א' מאלו הדברים הנ"ל לוהו שיאמר הזמר איש חסיד:

ב) **שמעתי** מהנ"ל שהרב הקדוש ר' משה מפשעווארסק, נסע פעם אחת לסאטינאב, ופגע שם בהחסיד ר' חיים שו"ב, וזה היה ביום ה', ואמר לו הרב הקדוש, חיים, יש לך פנאי להיות עמי, והשיב הן, ושאל לו, אולי אוכל להתאכסן אצלך, ואמר הלואי, ונתאכסן אצלו, וביום ו' ערב שבת קודש, הלכו שניהם יחד למרחץ, ורצה ר' חיים לשמשו, וליתן לו מים חמין, ואמר לו איני צריך לשימושך. והלך הרב הקדוש בעצמו, ליקח מים רותחין, מהיורה, וכאשר הגיע רגלו על הקרקע, אשר אצל היורה, צווח אוי, ונסוג אחור, ואמר לו ר' חיים, הלא רציתי לשמש אתכם, והשיב הרב הקדוש, לא נכויתי בחמין, אך מונח פה, לבינה מבית הכנסת, ועשה ר' חיים, דרישה וחקירה אצל הבלן, ואמר הבלן, כאשר הפיל הרוח, לבינה מבית הכנסת, נטלה והניחה כאן. ובשבת קודש, הלך הרב הקדוש ר' משה זלוק"ל, אל הרב הגאון ר' סענדער שור, אב"ד דשם, וכאשר הניח ידו על המזוזה, שעל פתח הרב ר' סענדער, צווח הרב הקדוש אוי פסול, ואצל הרב היה מלמד, וכאשר ראה זה, חרה לו מאד, על הרב הקדוש, והביט אחריו, להיות לו על מה להתלוצץ, וכאשר ראה הרב הקדוש את המלמד, אמר תיכף, מלמד שאבדוהו, והרב ר' סענדער, כיבד מאד את הרב הקדוש, ובמוצאי שבת קדש לקח ר' סענדער את המזוזה, וראה שהיתה פסולה מתחלתה, שהך' של ובשעריך, היתה כעין וא"ו, ושאל הרב ר' סענדער, את הרב הקדוש, מנין ידעתם שהמזוזה פסולה, והשיב לו, הנה ידוע, דאורייתא וקודשא בריך הוא וישראל, חד הוא, וכאשר הנחתי ידי על המזוזה, וראיתי שאינה באחדות עמי, דמיתי, כי בי הדבר תלוי, והרהרתי בתשובה, וראיתי כי עדיין אינה באחדות עמי, וידעתי בברור שהיא

שהיא פסולה, ואמר לו הרב ר' סטנדער, מה לכם להמלמד, הלא איש הגון הוא, והשיב לו, הלא מקרא מפורש הוא, והביטו אחרי משה, ומפרש רש"י הקדוש, מי הוא שהביט אחרי משה, מלמד שחשדוהו, ולאחר זמן נודע הדבר, שהיה חשוד, ואחר שבת, אמר הרב הקדוש, לר' חיים שו"ב, תסע עמי לרבי ר' ברוך, ור' חיים. היה מחסידי הרבי ר' ברוך, ורצה לשמט עצמו, שלא לנסוע עמו, אמנם, הרב הקדוש הפציר בו, שיסע עמו, ואמר לו ר' חיים, מתיירא אני, אולי יעשה כבוד קדושתו דבר שלא כרצון הרבי, ויקפיד עלי, ואמר לו הרב הקדוש, וממני אין אתה ירא, ואני אומר לך שתיסע עמי, ותעמוד חוצה, ואני אכנוס פנימה, ואתה על קנקנו, ונסעו יחד, ובאו למעזיבוז, ונכנס הרב הקדוש פנימה, להרב הקדוש הרבי ר' ברוך, ור' חיים עמד חוצה, בחדר החיצון, ונתן הרבי ר' ברוך, שלום להרב ר' משה, ותיכף התחיל הרב ר' משה, לספוק את כפיו, ולזמר, ושאל לו הרב הקדוש, ר' ברוך, לשמחה מה זו עושה, ואמר לו הרב ר' משה, אני רואה בכאן אותה האורה אשר אני רואה בהיכל המשיח, ואיך לא אשיר, ואמר לו רבי ר' ברוך, וכי כל מה שיודעים, מוכרחים להגיד, והשיב הרב ר' משה, אמאי לא, מפני שמזיק לאריכת ימים, אני כבר זקנתי, ואיני חש לזה, ותיכף אמר הרבי ר' ברוך בקול, חיים, תשואות חן לך, בעד האורח שהבאת לי, ועתה רצה, להכין סעודה, והשתדל ר' חיים, והכין סעודה, ובעת הפרדס, אמר הרב הקדוש ר' ברוך, להרב הקדוש ר' משה, מאד יקר אצלי אריכת ימיכם, ואינו נחוץ לגלות הכל:

ג) **שמעתי** עוד מהנ"ל, שבעת אשר הרבי ר' מלך מליזענסק, הלך גולה, פעם אחת, בא לפשעווארסק אחר חצות לילה, וראה בבית אחד, אשר מאיר דרך החלון, ונכנס לשם, ושם היה דר הרב הקדוש ר' משה זצוק"ל, ושאל, אולי אוכל ללון פה, והשיב לו הרב ר' משה, הנה עתה קמתי ממשכבי, ותוכלו לשכב במטתי, ושאל, אולי יש מה לאכול, ונתן לו לאכול, ואכל, והשכיב עצמו בהמטה, וכאשר חשב הרב ר' משה, שהאורח ישן, התחיל לאמור תהלים, וכאשר שמע הרב ר' אלימלך, את התהלים, קם מהמטה, ועמד אצל הרב ר' משה, וכאשר ראהו הרב ר' משה, רמז לו שילך לישן, וחזר להמטה, וכאשר התחיל שוב לאמר תהלים, והנה הרב ר' אלימלך, עומד שוב אצל השלחן, ורמז לו שוב שילך לישן, וכן היה עד פעם הג', עד שגער בו הרב ר' משה, והשיב לו הרב ר' אלימלך איך אישן, ואני רואה את דוד המלך, עומד אצל כבודו, וכשמוע זאת הרב ר' משה, אמר לו האתה הוא מלך ונתודעו זה לזה:

ד) **פעם** שבת הרב הקדוש האור פני משה, בדרך, בשבת קודש, וכאשר ישב בשלחנו הטהור, ביקש שיעמידו דבר מה תחת רגליו, כי היה קשה לו, להציג רגליו על הארץ, ויקחו איזה תיבה קטנה, והעמידו תחת רגליו, וכאשר אך הציג רגליו על התיבה, העביר תיכף רגליו מ[illegible] בבהלה ופחד, ועשו דרישה וחקירה, מה זה ועל מה זה, הסיר רגליו מהתיבה, ולא רצה להשען עליה, ונודע, כי זה לפני זמן לא כביר, נתאכסן שמה סופר ושם היריעות שלו בתוך התיבה, לפי שעה, ולכן לא רצה הרב הקדוש, ליהנות מאותה התיבה, לפי שנשתמש בה קודש:

הלולא דהרב הקדוש ר' משה זצוק"ל מפשעווארסק הוא ט' חשון זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל אמן:

מערכת **ט**. כ"ק הרב הקדוש הרבי ר' **אלימלך** זצוק"ל **מליזענסק**, מחבר ספר נועם אלימלך.

א) **איש** אחד היה לו משפט מות, והזמן היה לתלותו בחג השבועות, ונסעו בניו, להרב

לסדר הקדוש וכו' ר' אלימלך זצוק"ל לליזענסק להתפלל עבורו, ונכנסו פנימה להרב הקדוש, וכאשר רצו לדבר מאביהם, פנה הרב ונכנס לחדר אחר, וכך היה כמה פעמים, עד חג השבועות, ובחג השבועות שלח הרב הקדוש אחריהם, פתאום, ושאל להם מה הוא משפט אביכם, ושכחו כל הענין, מפני מה הוא חבוש, וכשבאו על האכסניא והזכירו עצמם, ורצו לחזור להרב הקדוש, לא יכלו שוב לכנוס, ואחר שבועות כשנסעו לביתם, מצאו אביהם חפשי, וסיפר להם אביהם, שבשבועות כשרצו לתלותו, והנימוס הוא שצריכין לקרות לפניו הפסק למה הוא מחויב, ולא נמצאו כלל הכתבים שלו, ולא ידע שום איש ענין משפטו, ושאלו גם את הנידון, ואמר שגם כן אינו יודע, ופטרוהו לשלום:

ב) **סיפר** הרב הקדוש ר' אלימלך זצוק"ל מגראדזיסק, שאיש אחד מבראד, בא להרב הקדוש ר' ר' אלימלך זצוק"ל מליזענסק, ושאל אותו הרב ר' אלימלך, על הרב הקדוש ר' ר' מיכלע זצוק"ל מזלאטשוב, שהיה דר אז בבראד, והשיב האיש כלאחר יד, מה הוא, והראה לו הרב ר' אלימלך בידו, ואמר לו ירא מה', ירא מה', והתחיל אותו האיש לחרוד, עד שלא היה באפשרי לעמוד במקום אחד, ובא בנו הרב הקדוש ר' אלעזר זצוק"ל ואמר לו אבא מה עשית, והשיב לו אביו הקדוש, מה עשיתי, אמרתי לו שיירא מה':

ג) **הרב** ר' שלמה ז"ל, נכד הרבי ר' אלימלך זצוק"ל, היה אצל הרבי מלובלין, ואמר לו הלובלינער, אספר לך מעשה מזקנך הרבי ר' אלימלך, שפעם אחת נטל טלית ותפלין שלו, והלך, וחשבו שהלך לבית המדרש להתפלל, ולאחר שעה ושתים שלא בא חזרה, בקשו אותו ולא מצאוהו, וחפשו אותו שלשה ימים, עד שאמר להם רועה א' אשר ראה אותו ביער פלוני, והלכו לשם ומצאוהו לבוש בטלית ותפלין, ורץ אנה ואנה ביער, ומדבר בינו לבין עצמו, בזה הלשון, עכשיו שמלך בעולם, לא יהיה כזאת, כך אמר כמה פעמים, והיה פחד לקרוב אליו, אמנם הרבי ר' מיכלע מזלאטשוב בא אז לליזענסק, והגידו לו מביאתו, וכאשר שמע הרב ר' אלימלך שהרב ר' מיכלע הוא בליזענסק אמר הרב ר' אלימלך, מפני מלאכים שרפים ואופנים איני ירא, ומפני הרבי ר' מיכלע אני ירא, וחזר תכף לליזענסק, להתראות עם הרבי ר' מיכלע, ובשנה האחרת, נשמע שיצאה גזירה מהקיר"ה, שאם ערל יפגע בת ישראל בשוק מותר לאנס אותה, חס ושלום, ואמר הרבי מלובלין, כששמעתי כך, בטלתי אותו, ונסעתי להרבי ר' אלימלך, ותיכף כשבאתי, אמר לי, איזיקיל אל תירא, כבר בטלתי זה, וכן הוה שבטלה הגזירה, וזה ביטל אותה הרב ר' אלימלך אז ביער:

ד) **פעם** אחת שאלו הרה"ל הרבי ר' אלימלך זצוק"ל והרבי ר' זישא זצוק"ל זה את זה, הרי גם אנו כלולים היינו בנשמת אדם הראשון, כשאכל מעץ הדעת, ולמה היינו מניחים אותו לאכול, ותירץ א' מהם, אם לא היה אוכל, היה תמיד בספק שמא אם אכל היה נעשה אלוק:

ה) **שמעתי** מכבוד קדושת אדמו"ר הרה"ק רי"מ זצוק"ל מקאזניץ, שהרבי ר' אלימלך זצוק"ל, ואחיו הרבי ר' זושא זצוק"ל, הלכו בדרך, ובאו לקרעטשמע, ונכנס הרבי ר' זושא, ושהה שם הרבה, ונכנס גם הרבי ר' אלימלך, לראות מה הוא עושה שם, והראהו הרבי ר' זושא, איך שערל אחד שותה יין שרף ומרקד, ואשתו עומדת אצלו, ואומרת לו מה זה אתה עושה, הלא עת עבודה היום, וצריכים לקצור ולדוש וכדומה, והוא אומר לה, טעמי נא גם את מעט יין שרף, ולא רצתה, ואמרה. אין עתה עת לזה, כי יש הרבה עבודה, והפציר בה, עד שטעמה מעט, והתחילה גם היא לרקד ולשתות עוד, ואמר הרבי ר' זושא, כך הוא דרכו של יצר הרע. שאם שומעין לו מעט, סוף דבר שרצים אחריו:

ו) **דוד** המלך ע"ה, בא אל הרבי ר' אלימלך, ושאלו, מדוע אינו נזהר בסעודת מלוה מלכה, כי לא היה טועם אלא מעי"ה בעלמא, כדי לצאת ידי סעודה. והשיב לו, הנה אני לעת זקנתי, לא אוכל להזהר בזה, אבל בניי יהיו נזהרים בזה, ואבקש שבניי יוכלו לפעול ישועות בסעודת מלוה מלכה. והבטיח לו. ופעם אחת היה הרבי ר' אלעזר זצוק"ל, בן הרבי ר' אלימלך, בקאזניץ, אצל המגיד הקדוש, ובמוצאי שבת קודש, באו לפניהם ממקשה לילד, וזוג המגיד שיחממו לו המקוה, ואמר הרבי ר' אלעזר, יתנו משקה לסעודת מלוה מלכה, ותוושע, וכך הוה, שנתנו משקה. ובאו תיכף בבשורת מזל טוב:

ז) **שמעתי** מהרה"ל ר' טוביה זצוק"ל מקאנסקאוואליע, בן לאחותו נדיק, ר' מאיר'ל זצוק"ל מדזיקוב, שסיפר, אשר בכל פעם שאמר הרה"ק ר' אלימלך זצוק"ל תורה, היה בנו הרה"ל ר' אלעזר כותבם בספר, וכשנגמר חיבור שלם על כל התורה, הוא הספר הקדוש נועם אלימלך, רצה לדעת, אם כוון לאמתת הכוונה שכוון אביו הקדוש זצוק"ל, כי הכתיבה היתה שלא בידיעת אביו, לכן כשיצא אביו מחדרו, נטל הרה"ק ר' אלעזר זצוק"ל את הכתבים, והניחם על שלחן אביו הקדוש, והוא נכנס לחדרו אשר היה פתוח לחדר אביו הקדוש, וכאשר חזר הרה"ק לחדרו, וראה הכתבים, נטלם ועיין בהם, וקרא לבנו לאזי"ן [הרה"ק ר' אלימלך היה מרגלא בפומיה לקרות את בנו בשם לאזיש]. וכאשר שמע הרה"ק ר' אלעזר זצוק"ל, כי אביו הקדוש קורא לו, הלך תיכף לחדר אביו הקדוש, ושאל הרה"ק ר' אלימלך זצוק"ל את בנו, בני, מי אמר הדברים הללו, ונתבהל מאד הרבי ר' אלעזר, בחשבו כי בטח החסיר המטרה ולא כוון לאמתת הדברים, אמנם תיכף נתחזק, ואמר, אבי, הלא אתה אמרת הדברים הללו, ואמר הרבי ר' אלימלך, הנה אין בעולם שום נברא, שיוכל לומר כדברים האלה, אך אם מלך אמרם ניחא:

ח) **עוד** שמעתי מהרב הנ"ל, כי להרבי ר' אלימלך זצוק"ל, נסע כפרי אחד, אשר נקרא בשמו ר' ליבוש גאטש, והרבי ר' אלימלך אמר עליו, כי לבו בוער להשי"ת. פעם בא ר' ליבוש להרבי ר' אלימלך על שבת קודש, וכיבדו הרבי ר' אלימלך, שיתפלל שבת ברכות לפני העמוד, היינו מן התחלה עד שוכן עד, ויען כי היה איש כפרי ולא היה יכול אפילו להתפלל בטוב, התפלל בשגיאות כדרך ההמונים, וכשהגיע ללעג השאננים הבוז לגאי יונים, סיים בקול הלעג השאננים הבוז לגאי יונים, ונעשה שחוק בבית המדרש, ואמר הרה"ק ר' אלימלך זצוק"ל, אשר כל הפמליא של מעלה, שמחו בטעות המתוק הזה:

ט) **עוד** שמעתי מהרב הנ"ל, שפעם בא רב אחד, להרב הקדוש ר' מענדל זצוק"ל מרימינוב, שיתן לו תשובה, וסיפר לפניו חטאו, ושאל הרה"ק ר' מענדילע את הרב, האם ידעת שדבר זה אסור, ואמר הרב, ידעתי, ואמר הרימינאווער, אם יודעים שה' לוה שלא לעשות הדבר הזה, היאך אפשר לעבור, אני כשהייתי ילד והיתה אמי אומרת לי, מענדילע, דבר זה אסור לעשות, לא יכולתי שוב לעבור עליו, ואתה ידעת שזה אסור, ועברת עליו, לכן נתן לו תשובה חמורה. וכשראה הרב שאין ביכלתו לקיים התשובה, נסע להרב הקדוש ר' אלימלך זצוק"ל, והתודה לפניו חטאתו, וביקש מאתו תשובה, וקרא הרב הקדוש לבנו הרה"ק ר' אלעזר זצוק"ל, ואמר לו, כמה תרצה תשלומין, שתתן מזונות להאיש הזה, היינו, שתתן לו בכל יום ויום, תרנגולת ובקבוק יין וכדומה, בבוקר וכן בערב, ונתפשרו בהתשלומין, ואמר הרב הקדוש לבנו, אך בכל פעם לעת האוכל תתן לי ידיעה, ואהיה עמו בשעת האכילה, והרב הבעל תשובה שמע את הדברים האלה ותמה, וכי זו היא תשובה. והרה"ק ר' אלעזר זצוק"ל

הכן

הכין לפני הרב הבעל תשובה, סעודה כאשר צוהו אביו הקדוש, ויהי בעת הסעודה נתן ידיעה לאביו הקדוש, ויבא וישב אצל הרב הבעל תשובה וכאשר אכל הרב את התרנגולת וכדומה התחיל הרב הקדוש להודיעו את אשר פגם בנשמתו, ובעולמות העליונים, וזהו לאמר אשמנו וכו' והיה הרב הבעל תשובה בוכה מאד, ולא היה יכול להכניס אוכל לתוך פיו, אך הרב הקדוש לחץ אותו שיאכל, והיה מוכרח לאכול ולשתות ושקויו בבכי מסך וכך היה בכל סעודה וסעודה, ככה התנהג שנה תמימה, והיה הרב הבעל תשובה נעשה דל זכחוש, ומשמן בשרו רזה מעליו, ולא היה יכול לילך ברגליו רק היו מוליכים אותו, ואמר הרב הקדוש שאם לא היה אוכל סעודה כזו לא היה באפשרי שיחיה :

י) **שמעתי** מהחסיד המופלג ר' שלמה נרו ממישעוו שסיפר לו הרב הקדוש אדמו"ר זצוק"ל מפאריסוב מעשה מזקינו ר' שלמה ז"ל נכד הרבי ר' אלימלך זצוק"ל והרב ר' שלמה הנ"ל היה סוחר מבד ופעם בא אל הרב הקדוש ר' מאיר מאפטא זצוק"ל זנתן לו פתקא עם פדיון כי היה אז איש אמיד, ולקח האפטער זצוק"ל שלשה רו"כ ונתן לו, ונתבהל מאד הרב ר' שלמה ז"ל ואמר אני רוצה להיות נותן ולא מקבל, ואמר לו האפטער איזו פנים יהיה לנו אם נכדי הרבי ר' אלימלך לא יקבלו צדקה, הרבי ר' אלימלך התפלל על זרעו שיהיו עניים כדי לזכות את העולם, והוכרח הרב ר' שלמה לקבל ממנו השלשה רו"כ ותיכף אחר זה הפסיד סחורתו ונעשה מקבל רחמנא ליצלן, ואמר האפטער שאם היה מקבל השלשה רו"כ תיכף בלי סירוב היו רודפים אחריו ונותנים לו מעות, ועתה גם זה יבוא לו בקושי גדול :

הלולא דהרב הקדוש ר' אלימלך זצוק"ל מליזענסק הוא כ"א אדר זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל אמן :

מערכת י. כ"ק הרב הקדוש הרבי ר' **זישא** זצוק"ל **מהאניפאליע**.

א) **הרב** הקדוש הרבי ר' זישא היה אומר כי אראה שמיך וכו' מה אנוש וכו' אחזו שלשול דם שלשה ימים ואמר עליו צדיק אחד שהוא מעין מיראת ר' אהרן הגדול זצוק"ל מקארלין :

ב) **אמר** הרב הקדוש ר' זישא זצוק"ל, שבערב שבת קודש טוב לסבב לגבות מעות לצורך עניים וזה סגולה לכפרת עונות :

ג) **הרב** הקדוש ר' זישא, למד בחולין דף ז' ע"ב, בתוס' דיבור המתחיל, ויש שיש לו ואינו רוצה, ואפילו הכי איקרי קדושים, שמזמין את חבירו לאכול אצלו מפני הבושת, עד כאן לשונם, ובכה הרב ז"ל מאד, להבין הלשון של התוס', ואפילו הכי איקרי קדושים, דלכאורה הוה לו למימר, ואפילו הכי איקרי קדוש, ובא בעל התוס', והגיד לו הפשט, דנודע כי בעשיית אדם מצוה בלי כוונה, בורא גוף של מלאך, וכשאדם רוצה לעשות מצוה ואינו יכול, בורא נשמה של מלאך, וזה שהוקשה לבעל התוס', הא בשביל זה איקרי קדושים, מפני שבוראים במצותם מלאכים קדושים, ותינח מי שאין לו ורוצה, בורא עכ"פ נשמת המלאך, לכן נקרא קדוש, אבל זה שיש לו ואינו רוצה, אינו בורא כלום מהמלאך, ולמה איקרי קדושים, ולזה מתרצים, דאפילו הכי איקרי קדושים, מפני שמזמין חבירו לאכול אצלו מפני הבושת, ובורא גוף של המלאך, והקדוש ברוך הוא, מצרף המחשבה של הרוצה ואין לו, למעשה של היש לו, ונעשה משניהם יחד מלאך קדוש, והלכך שניהם יחד דוקא נקראים קדושים, אבל כל אחד לבד אינו נקרא קדוש, כי אינו בורא רק חלק א' מהמלאך, ושניהם יחד נקראים קדושים, וזהו הפירוש בהפייט, והוא באחד ומי ישיבנו. ונפשו אותה ויעש, נורא וקדוש, דכשאדם עושה ברכה לבדו. ואין מי שישיב אמן, ונפשו

אותה

אותה, שרצונו לברך הברכה, אז מהרצון והמעשה, ויעש מלאך נורא וקדוש והוא יענה אמן:

ד) **בעת** שהיה הרבי ר' זישא זצוק"ל, מסתופף בצל כבוד קדושת רבו הקדוש, הרבי ר' בער זצוק"ל, המגיד הקדוש ממעזריטש, היה דרכו שלא היה מבקש משום איש נדבה, אך כאשר גמר עבודתו עבודת הבוקר, והוצרך לאכול, היה אומר רבונו של עולם, זישא הוא רעב, והיו חסידים בבית המדרש, אשר גבו מה לצורכו, וכששמעו אלו הדברים, יוצאים מפיו הקדוש, היו נותנים לו לאכול מה שהכינו עבורו, והחבריא הקדושה אשר היו שם אמרו, וכי זה הוא חידוש, הלא יודע הוא שמכינים עבורו, לכן אינו מבקש משום איש, וכשאומר רבונו של עולם זישא הוא רעב, יודע הוא שמיד הוא נענה, לכן גזרו על המכינים עבורו, שלא יכינו לו עוד. ונראה מה יהיה, ובטח שמרו המכינים פקודת החבריא, ולא גבו עבורו, ולאחר שהשלים עבודתו עבודת הקודש, היה אומר רבונו של עולם זישא הוא רעב, אבל אינו עונה אותו דבר, ועבד שוב עבודתו, וכשגבר שוב עליו הרעב, היה אומר שוב רבונו של עולם זישא הוא רעב, והחבריא היו יושבים ומצפים לראות ולדעת, מה יעשה לו, והנה פתאום באה מרכבה לפני בית המדרש, ונגיר אחד אשר ישב בהמרכבה, בא לבית המדרש, והביט בפני כל אחד ואחד, עד שראה את הרב הקדוש ר' זישא, ורץ תיכף לחוץ, ובא הוא ומשרת שלו, והביאו מפה לבנה, והציעו השלחן, ויתנו על השלחן חלת לחם, ויין שרף, ועוד שאר צורכי הסעודה, והגביר ביקש מהרב הקדוש ר' זישא, שיטול ידיו ויאכל, והרב הקדוש לא סירב בדבר, ונטל ידיו ואכל סעודה כסעודת שלמה, והחבריא ראו כן תמהו, ונגשו אל האיש, ושאלוהו מה ראה על ככה, וסיפר להם איך שהוא מעיר רחוקה, והוא גביר, ויש לו בן יחיד, והוא מופלג בתורה ויראה, ופתאום נשתגע רחמנא ליצלן, ועסק הרבה ברופאים, ואין לו תרופה, ובא לו בחלום, זקינו אשר בעולם העליון, ואמר לו אם תהנה בסעודה, להרב ר' זישא, אזי יהא לבנך רפואה בודאי, והראה לו בחלום דמותו, ושאלתיו איה אמצאהו, והשיב לי הנהו במעזריטש, ונסעתי עד פה, וכאשר ראיתיו, הכרתיו, ועתה יודע אני כי החלום אמת, ובטח יתרפא בני בעזרת השם, וכאשר ראו החבריא כך, כי עוד מזמן כביר קודם הכינו עבורו על שעה זו, נתנו רשות להמכינים שיגבו שוב עבורו, ויכינו לו, כי ראו השגחת שמים עליו עד להפליא:

ה) **פעם** היה הרבי ר' זישא, אצל אחיו הרבי ר' אלימלך בליזענסק, וגם הרב הקדוש ר' חיים מטשערנאוויץ, זצוק"ל, בעל באר מים חיים, היה שם, וביקש הרב ר' זישא, מהבאר מים חיים, שיאכל עמו סעודת שבת בהאכסניא שלו, והבטיח לו הבאר מים חיים. ואמר לו הרב ר' זישא, אמנם אני חפץ, שככוד תורתו ישבע לי, שיעשה מה שאומר לו, ואמר הבאר מים חיים, בודאי אעשה אף בלא שבועה, ואמר לו הרב ר' זישא, הנה עשיתי חשבון הנפש ורואה אני שאין לי תקוה חס ושלום, רק תקנה אחת יש לי, אם אשמש תלמיד חכם בגופי, לכן אבקש מכבוד תורתכם, היות שבדרך שהולכים מבית המדרש להאכסניא, יש שם רפש, לכן אני אניח עצמי בהרפש, וכבודו יעבור עלי, ובזה יהיה תקנה לנפשי:

הלולא דהרב הקדוש ר' זישא זצוק"ל הוא ב' שבט זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל אמן:

מערכת יא. כ"ק הרב הקדוש ר' לוי יצחק זצוק"ל מבארדיטשוב, מחבר ספר קדושת לוי.

א) **פעם** היו יחד הבעל קדושת לוי זצוק"ל, והרב הקדוש ר' משה ליב מסאסוב זצוק"ל, בעיר ריקא, והבארדיטשובער התפלל בבית אדוני אבי זקני המגיד הקדוש

הקדוש מריקא, והרב ר׳ משה ליב זלוק״ל הלך לבית המדרש, כי אמר לו לי המקום להתפלל בבית, וכשבא הרב הקדוש מסאסוב, חזרה מבית המדרש, התפלל אז הברדי־טשובער תפלת שמונה עשרה, ותפש הרב הקדוש מסאסוב בגלחת הבגד של הברדיטשו־בער, ליקח מעות על יין שרף, ואמר בדרך בדיחותא, בטח יחשוב הברדיטשובער כי מלאכים תפשו בגלחתו, ובעיר ריקא היה אז המקוה ברחוב הגוים, וזרקו שם נערי הגוים להמקוה אבנים וצרורות רבית, וכאשר היו אלו שני המאורות בהמקוה, וראו כי סיא מלאה אבנים וצרורות שאלו מה זאת אשר המקוה איננה מנוקה, והגידו להם כי מילדי הגוים זה, וקילל אותם הברדיטשובער שיבא עליהם שריפה רחמנא ליצלן, ואחז אותו הרב הקדוש מסאסוב בידו, ואמר לו אולי יהיה לאיזה יהודי פחד מזה, וקילל אותם הסאסובער שיבואו עליהם עכברים, וכך הוה שבאו עליהם מחנות מחנות עכברים, והיה לגוי אחד בבור כמה כורים תפוחי אדמה, ובאו עכברים ואכלו הכל ונתמלא כל הבור כולו עכברים, והגוים ידעו כי הקדושים אלו הביאו עליהם זו המכה, עבור שעשו רשעות להיהודים, והוכרחו לעזוב אהליהם, ומכרו אותם להיהודים בזול גדול:

ב) **הרב** הקדוש ר׳ אורי מסטרעליסק זלוק״ל, היה תחילה תלמיד הברדיטשובער זלוק״ל, ואחר כך נסע להרב הקדוש ר׳ שלמה זלוק״ל מקארלין. פעם פגעו יחד הברדיטשובער והסטרעליסקער, ושאל לו הברדיטשובער, מה עול מצאת בי, והשיב הסטרעליסקר מה אעשה שבורא נשמתי אינו אצלכם:

ג) **הברדיטשובער** הקדוש, היה אצל המגיד הקדוש מקאזניץ, ואמר הברדיטשובער שברצונו ליסע לווילנא, להתווכח עם המתנגדים, ואמר לו המגיד הקדוש, אני אשאל תיכף את כבוד קדושתו שאלה, מדוע מתפלל כבוד קדושתי שמונה עשרה בעינים פתוחות, והשיב לו הקדוש הברדיטשובער, סטרלי זעהין מיר דען ואמר לו המגיד הקדוש, אנו יודעים שאין כבוד קדושתו רואה אז אבל מה יענה כבודו להם:

ד) **נוסח** ״גאָט פון אברהם״ שאמר הרב הקדוש ר׳ לוי יצחק זלוק״ל מברדיטשוב, במוצאי שבת קודש:

גאָט פון אַברהם און פון יִצחק און פון יעקב, בּעהִיט דײַן ליִעב פאָלק יִשראל פון אַלעם בּײַזען אין דײַנעם לויב, אַז דער ליִעבּער שבת קודש גײהט אַוועק, די וואָך זאָל צו אונז קומען צו אמונה שלימה, צו אמונת חכמים, צו אהבת חברים און צו דביקות הבורא ברוך הוא, מאמין צו זײַן בשלש־עשרה עיקרים שלך, ובגאולה קרובה במהרה בימינו, ובתחיית המתים, ובנבואת משה רבינו עליו השלום. רבונו של עולם דו בּיסט דאָך הנותן ליעף כח, גיִעב דײַנע ליִעבּע יודישע קינדערלעך אויך כח דיך צו ליבּען און צו דיִענען דיך און ווײַטער נישט קײנעם. אַז די וואָך זאָל אונז קומען צו לגעזונד אונצו מזל און צו הצלחה און צו ברכה און צו חסדים און צו בני חיי ומזוני לנו ולכל יִשראל ונאמר אָמן:

ה) **הברדיטשובער** הקדוש היה פעם פורים בקאזניץ, ושלח לו המגיד הקדוש משלוח מנות על ידי חתנו הרב הקדוש הרב דגרעניץ זלוק״ל, ואמר המגיד לחתנו הדרך הוא שנותנין שכר שליחות, ואולי יבטיח לך הברדיטשובער בן זכר כי לא היה לו בנים עדיין, וכאשר הביא המשלוח מנות להברדיטשובער, לקחו ממנו ורץ בהתלהבות נפלא אנה ואנה כדרכו בקודש, והגרעניצער רב המתין שם, וכאשר ראה הרב הקדוש מברדיטשוב כי הוא עומד עדיין, אמר לו בטח התפוץ שכר שליחות אני מבטיח לך בעת שאמול ברכת הפרידה מחותנך המגיד אזי אתן שכרך, וכאשר בא ליטול רשות מהמגיד לנסוע, והרב מגרעניץ היה גם כן שם אמר הברדיטשובער הקדוש להמגיד הקדוש, תנו לי חפץ אחד מכלי הכסף שלכם, ואמר לו המגיד טלו את אשר תחפוצו, ובחר

במכורת

במנורת כסף של חנוכה, אשר המגיד קבל על זה זמן רב, ולקח הבארדיטשובער המנורה, ונתן להרב הקדוש מגרטנין, ואמר לו יהיה לך בן זכר, וכשיגיע הבן לי"ג שנה, יהא המנורה שלו, ועד אותו זמן ידליק בו המגיד, וכן היה, כי נולד לו הרב הקדוש ר' חיים מאיר יחיאל זצוק"ל ממאגלניצא, והיה המנורה שלו, ויש בזה נוסחאות:

ו) **הבארדיטשובער** הקדוש שאל לשיבה בחור מהיכן יש לך מזונות, והשיב לו איך עס טעג, ואמר לו הבארדיטשובער עס אויף די ניין טעג:

ז) **שמעתי** מכבוד קדושת אדמו"ר הרב הקדוש מקאזניץ זצוק"ל בשם הבארדיטשובער על הפסוק ארור אשר לא יקים את דברי התורה וגו', היינו מי שלומד בספר, ולאחר הלימוד אינו מחזירו למקום עמידתו:

ח) **הבארדיטשובער** הקדוש, הנהיג בבית מדרשו, שיחממו את התנור של חורף, עד שבועות, ואמר הטעם: כי ברוב פעמים יש קרירות באלו הימים, והעני אין לו מקום לחמם עצמו, וכשיהא חם בבית המדרש, ילך לבית המדרש לחמם עצמו, וכן הוא המנהג עד היום, בבית מדרשו:

ט) **ביום** שנולד הבארדיטשובער הקדוש, נתן הבעל שם טוב לעקיה ויין שרף לתלמידיו, ואמר להם, היום נולד איש, שיהיה מליץ טוב, עבור כנסת ישראל:

י) **סיפר** הרב הקדוש מריזין זצוק"ל שבהיותו ילד היה בבית המדרש יחד עם הבארדיטשובער והבארדיטשובער התפלל אז, ובאו אנשי חיל לבית המדרש, כי הי' שעת מלחמה, וברחו כל העם מבית המדרש, והריזינער התחבא עצמו תחת אחד הספסלים, והבארדיטשובער נשאר עומד על עמדו, ובאו האנשי חיל ודברו אליו ולא השיבם, כי לא הרגיש כלום מרוב הדביקות, והכו אותו האנשי חיל מכות רצח הכה ופצוע, וכאשר ראו כי אינו מרגיש כלום, הניחו ואמרו לית דין בר נש, ולאחר התפלה כשהלך לביתו, אמר שמרגיש כאב בגופו, וכאשר הפשיטו את מלבושיו, ראו כי הוא מלא פצעים ודם, וכל זה לא הרגיש בעת התפלה:

יא) **פעם** ניטלו מהבארדיטשובער הקדוש המדריגות הקדושות שלו, והיה מתפלל בפשיטות, ובא להמגיד הקדוש מקאזניץ, והיה שם זמן מה, עד שפעם אחת בתפלת שמונה עשרה של שחרית בשבת קודש, שהתפלל המגיד הקדוש לפני העמוד, וכאשר חזר המגיד השמונה עשרה בקול רם, והגיע לישמח משה, אמר המגיד בקול רם, ישמח לוי יצחק במתנת חלקו, וחזרו אליו המדריגות:

יב) **המגיד** הקדוש היה כפוף להבארדיטשובער, אבל לא היה קורא אותו רבי, מפני שאמר שהבארדיטשובער יש לו נשמת רבי עקיבא, ותלמידי רבי עקיבא לא האריכו ימים:

יג) **שמעתי** בשם אדמו"ר זצוק"ל מקאזניץ שסיפר, שהבארדיטשובער הקדוש ראה לאחד שהולך בשוק במרוצה ובחפזון ושאל אותו למה רץ ועל מה רץ, והשיב האיש שרודף אחר מזונותיו ופרנסתו, ואמר לו הבארדיטשובער מאין אתה יודע שפרנסתך הוא הולך לפניך, ואתה רודף אחריה שתשיגנה, אולי היא אחריך נמצא שאתה בורח מפרנסתך:

יד) **סיפר** הרב הקדוש ר' יצחק מניסחיז זצוק"ל שהיה סמוך על שלחן הקדוש של הבארדיטשובער, והדרך הבארדיטשובער היה, שלא היה מניח לשום איש להיות בחדרו בשעת נטילת לולב, ובא הרב הקדוש ר' מרדכי מניסחיז זצוק"ל, שהיה אביו של ר' יצחק מניסחיז, ובא בהקיץ להבארדיטשובער, ואמר לו, הנה אבקש מכם, שתלמדו את בני נטילת לולב, ומאז והלאה, נכנס הרב הקדוש ר' יצחק, לחדר הבארדיטשובער, בשעת נטילת לולב. וסיפר הניסחיזער, שפעם אחת כשבירך הרב הקדוש מבארדיטשוב

על

על נטילת לולב, פתאום והנה אינו, ולאחר זמן מה ראוהו יוצא מבין המגדל לכותל, אשר לא היה באפשרי לכנוס שם אדם, כי המקום היה צר מאד, ואף על פי כן עמדו הלולב והאתרוג ביפים, ולא נתקלקלו מלחץ זה הדחק אשר היה שם. ופעם ראה, שמגודל ההתלהבות והדביקות, רץ עם האתרוג והלולב לתוך המגדל, שהיו בו מחילות של זכוכית, ונתבהל מאד הניסחיזער, כי ירא מאד שלא יזיק עצמו בהזכוכית, אמנם כאשר בא הרב הקדוש הברדיטשובער אל המגדל, הושג המגדל אחור, ונכנס לתוך הכותל, והצדיק נכנס בשלום ויצא בשלום:

טו) **ביום** הקדוש, כשהגיע הרב הקדוש מברדיטשוב, לאנו מלאי עון ואתה מלא רחמים, אמר כך, אנו מלאי עון, וכמה גדול לוי יצחק שהוא מלא עון, אמנם ואתה מלא רחמים, ואתה אין סוף, א"כ הרחמים שלך ג"כ אין להם סוף:

טז) **בעת** שבא מהמגיד הקדוש ממעזריטש, לאחר שישב שם זמן רב, שאל אותו חמיו, לאמר, מה חידוש נתחדש לך בבית הרב, והשיב לו, נודעתי אז עס איז דא א גאט אויף דער וועלט. ואמר לו חמיו, ומי לא ידע זה, ויקרא את שפחתו, ושאל אותה, הידעת שיש אלוק בעולם. ותאמר, ידעתי, ואמר הרב הקדוש הברדיטשובער, היא אמרה, ואני יודע:

הלולא דהרב הקדוש ר' לוי יצחק זצוק"ל מברדיטשוב הוא כ"ד תשרי, זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל אמן:

מערכת יב. הרב הצדיק קודש קדשים ר' שלמה זצוק"ל מקארלין.

א) **הרב** הקדוש ר' אהרן הגדול זצוק"ל, אמר על תלמידו הרה"ק ר' שלמה זצוק"ל, כשהוא אומר בליל יום הכפורים, ה' אדונינו מה אדיר וכו', אינו מניח ניצוץ בפולין ליטא ורייסען שלא יעלה אותו:

ב) **כשבאו** מק"ק לאדמיר להקארלינער, ובקשו מאתו, שיקבע משכן קדשו אצלם, היה אותו היום ל"ג בעומר, ואמר הקארלינער, הנה בל"ג בעומר, המנהג לירות בקשת, ונעתר לבקשתם, וקבע משכנו בעיר לאדמיר. ולסוף ראו מה רמז בדבריו, כי קאזאק אחד ירה אליו בקנה רובה, בשבת קודש, ורצה תלמידו הרב הקדוש ר' אשר הגדול זצוק"ל מסטאלין, שיוציאו ממנו את הכדור מרגלו בשבת, ולא הניחו הקארלינער. ואמר, וכי בשביל דבר קטן כזה, ישכחו בבורא כל עולמים, ולא הוציאו ממנו הכדור, ונתרבה הדלקת ברגלו, וחי משבת קודש, עד יום ה' כ"ב תמוז, ובכל העת הזאת שימש אותו הסטאלינער, וקינח אותו אחר עשיית צרכיו, ופעם אחת ראה למורו שמשתין דם, ונתבהל מאד הסטאלינער, ואמר לו הקארלינער, מה תפחד, הלא זה שבע שנים שאני משתין בדם, מפני פחד הבורא:

ג) **ושמעתי**, כי כשנסע הקארלינער על נשואי בנו הקדוש, שהשיא אותו עם בת הרב הקדוש הרבי ר' ברוך זצוק"ל, עבר דרך העיר אשר שם היה חבוש בבית האסורים הרב הקדוש ר' נחום זצוק"ל מטשערנאביל, והשתדל הקארלינער, שיניחו אותו לכנוס על זמן מועט להטשערנאבלער, ונכנס, וישבו שניהם זה כנגד זה, והרגיש הקארלינער, אשר הטשערנאבלער קיבל עליו מסירת נפש עבור כלל ישראל, והניא אותו הקארלינער במחשבה מרצון הזה, ושאל הטשערנאבלער את הקארלינער, מאין אתם יודעים מה שקבלתי עלי, הלא התפללתי לפני הש"י שלא ידע מזה שום מלאך ושרף, וענה הקארלינער, מלאך ושרף לא ידע, אבל שלמה בן יוטא יודע, אכן כשיעזור

לי

לי השי"ת למלאות משאלתי בזה שיהיה לי מסירת הנפש, לא ידע מזה שום נברא, ואז היה צריך הרב ר' נחום להיות עוד בבית הסוהר יום אחד, והיה להקארלינער, סך ארבע מאות רו"כ אשר הוליך לנדן בנו, ופזר כל המעות בכדי שילא הטשעטשאבלער יום אחד קודם זמנו מהאסורים, ונסע למעזיבוז על הנשואין, ולא רצה המעזיבוזער לעשות הנשואין עד שיסלק הנדן, ועכבו את החתונה, עד שנסעו משולחים, ואספו הסכום הנזכר, ואז עשו הנשואין:

ד) **שמעתי** מכבוד קדושת אדמו"ר הרה"ק ר' ירחמיאל משה זצוק"ל, שצדיקים אמרו על הקארלינער, שהיה משיח בן יוסף, והקאזאק שהרג אותו היה שמו ארמילוס ימח שמו, וכשעבר הקאזאק דרך עיר קאזניץ, וראה את המגיד הקדוש, אמר הקאזאק יהודי כזה הרגתי, והמגיד היה מתחבא מפניו כי היה ירא לנפשו:

ה) **עוד** שמעתי מאדמו"ר הנ"ל, שהבארדיטשובער בעת שהיה רב בפינסק, שלח פעם אחת, אחר למדן א' שהיה מתנגד, ושמו שמחה, שהיה דר בפינסק, ובא אליו בלילה, והרב הקדוש הבארדיטשיבער היה שוכב במטתו, וצוה להמתנגד הנזכר, שיאמר לפניו אלפס, וכן עשה, וכשנגמר, ורצה לחזור לביתו, קרא לו הבארדיטשובער הקדוש, ואמר לו, דע כי תורה בלא דחילו ורחימוא לא די שאינה מתקנת, אלא גם מקלקלת, וחרה מאד לר' שמחה הנזכר הדברים האלו, מה זה רצה הרב ממני, ומה אמר לי, כי הוא היה מתנגד ודרכי הצדיקים נעלמו ממנו, וילך מאתו בחרי אף, ובשבת קודש עלה בדעתו, בזמנן הסעודה שלישית, של שבת קודש בשעה שאין רואים, ילך אל השלחן הקדוש של הקארלינער, כי העיר פינסק ועיר קארלין כחדדי יתבי, ויתפס על קנקנו של הקאר-לינער, וכן עשה, ויבא באישון לילה, אל שלחן הקארלינער, ותיכף כשבא ר' שמחה הנזכר אל בית הקארלינער, והקדוש הקארלינער היה מוסב על שלחנו הטהור, עם בני היכלא קדישא שלו, בסעודה שלישית, פתח הקארלינער את פיו הקדוש, ואמר בקול, בשלמא מה ששותין בפורים, משום נס גדול שנעשה בו, אבל מה זה ששותין בשמחת תורה, אך התירוץ הוא, כששומעין שמחו"ת תורה נעשה לא טוב על הלב, ולכך שותין, כן אמר הרב הקדוש בבדיחותא, וכששמע ר' שמחה הנזכר את הדברים, וידע שאליו מגיעין הדברים, ואף שלא ראה הקארלינער בביאתו לשם, בכל זאת כוונתו רק עליו, וראה ר' שמחה אשר הבארדיטשובער הקדוש והקארלינער הקדוש, שניהם מתנבאין בסגנון אחד, אשר תורתו לא טוב, ומאז והלאה, נעשה מקורב לחסידים, ונסע אל המגיד הגדול למעזריטש:

ו) **עוד** שמעתי מאדמו"ר מקאזניץ, בשם הקארלינער, שעל פגם הברית, רחמנא ליצלן, העונש הוא, כף הקלע, רחמנא ליצלן, ולא לבד בעולם הבא, אלא גם בעולם הזה, הוא בעה מלאך, ושעה גלח, רחמנא ליצלן:

ז) **עוד** שמעתי מאדמו"ר הנ"ל, שהרב הקדוש הקארלינער, ותלמידו הרב הקדוש ר' מרדכי מלעכאוויטש זצוק"ל ישבו פעם בדרך, בבית מזיגה, ובאו להמוזגה שרי הצבא ולא הסיר הקארלינער הכובע לפניהם, כנהוג, והלכו אליו בכעס, ושאלוהו מדוע לא הסיר הכובע, ושלפו חרבותם להתיז ראשו, והוא הקדוש, לא נתבהל מפניהם מאומה, ואמר, ומורא לא יעלה על ראשו, והלעכאוויטשער מגודל הפחד שנתבהל אז נתחוורו פניו כל ימי חייו:

ח) **עוד** שמעתי מאדמו"ר מקאזניץ, אשר הקארלינער אמר על עצמו, שלא בא לעולם, רק לפשוט ספיקות של תלמידו הרב הקדוש ר' אשר הגדול זצוק"ל מסטאלין, וכל אשר שאל ממנו הסטאלינער, לא אגל ממנו, פעם אמר הקארלינער, כל צדיקי הדור, אינם יודעים השתנה שלי, ושאל לו הסטאלינער הפירוש, והשיב, כי לכל הצדיקים כאשר בא

בא יהודי בקובלנא על אדון שלו, הם מזכירים אותו בשומע תפלה, אמנם אני איני רוצה להזכיר הערל בשמונה עשרה, אך כשאני עושה צרכי, אז כל המרכבה השמאה תחתי, ואז אני עושה עם האדון מה שאני רוצה, וסיפר אז כבוד קדושת רבינו מקאזניץ, שפעם בא ערל להרב הקדוש, הבית אהרן, בשעה שהטיל מים, והזכיר עצמו לפניו, שיהיה לו בן, ושחקו החסידים מהערל, שלא היה לו זמן אחר להזכרה רק בעת כזו, ואמר להם הרב הקדוש, מה השחוק, הערל בא אל שלו, וכן יהיה שיוושע בבן:

ט) **עוד** שמעתי מאדמו"ר הנ"ל, שפעם נסעו הקארלינער ותלמידיו הקדושים, הסטאלינער והלעכיוויטשער ובאו אל בית מלון, וכשראה בעל המלון, סגר הדלת ולא הניחם הביתה, והקור היה גדול מאד, והסטאלינער היה ישן על העגלה, ובקשו מבעל המלון שיכניסם, ולא אבה, וכשגבר עליהם הקור, הקיץ הלעכוויטשער את הסטאלינער באמרו ואמר לו הנה רבינו עומד בכאן יותר מחצי שעה בהקור, ואין מניחים אותו להבית, והסטאלינער היה גברן מאד, וירד מהעגלה והכה על הדלת ונפתחה, ונכנסו פנימה, ונודע להקארלינער שהלעכיוויטשער הקיץ את הסטאלינער, והקפיד הקארלינער על הלעכיוויטשער שלא בפני הסטאלינער, ואמר לו מה עשית להקיצו, הלא דמו רותח בו מעת קומו ועד שכבו, ויש לי נייחא אם ישן מעט ולא היה לך להקיצו:

י) **עוד** שמעתי מכבוד קדושת הרב הקדוש אדמו"ר זלוקי"ל מקאזניץ, שפעם בא חזן לעיר קארלין, ונשמע עליו שהוא מטיב נגן, והלך הרב הקדוש הקארלינער, לשמוע תפלתו, ובא לבית הכנסת בשעה שהיה החזן מזמר מי שברך, ומיד הלך הרב הקדוש מבית הכנסת, ותיכף אבד החזן הקול, ולא היה יכול לפתוח פיו בניגון, ואמר החזן להבאס שלו שהוא יזמר, ואמר גם כן איני יכול, והחזן היה מתאכסן אצל הפרנס חודש, ובסעודת שבת כיבד הפרנס חודש את החזן בזמירות, ולא היה יכול לזמר, והפרנס חידש היה מתנגד, ואמר להחזן, הנה היה בבית הכנסת הרבי של החסידים, אולי הוא עשה דבר מה שתאבדו את הקול, לכן עצתי הוא כך, יודע אני ברב שלהם, שהוא אוהב כבוד, לכן אני ואתם נלך אל שלחנו, ואתן משקה להשלחן עבור מעלתכם, ואולי יתרצה בזה להחזיר לכם הקול, וכן עשו, והלכו הפרנס חודש והחזן והבאס, אל שלחן הקארלינער, ונתן הפרנס חודש משקה להשלחן עבור החזן, ואמר להרב הקדוש, המשקה אני נותן עבור החזן, כדי שבכבוד תורתו יחזיר לו הקול, ויען הקארלינער ויאמר להפרנס חודש, מה לי ולו, האם לקחתי מאתו מה, והפרנס חודש צעק מה לכם כי תקפחו את פרנסתו, וגם החזן התחיל במריבה, ואמר הקארלינער להחזן רשע תן תודה, ולא רצה להתוודות, רק בכה שיחזירו לו הקול, ואמר להם הקארלינער, או לכו לדרככם או אני אלך מהשלחן, אזי קרבו אליהם החסידים, ואמרו להם מה לכם פה לכו לשלום ודחפו אותם החוצה, והלכו משם הפרנס חודש והחזן, אמנם הבאס נשאר על עמדו, ובכה מאד, ואמר רבי תנו לי תשובה, ואמר לו הקארלינער, איני רוצה לשמוע כדברים האלה בשבת קודש, ואחר הסעודה, צעק גם כן בבכיה תנו לי תשובה, והשיב לו ג"כ תשובה הנזכרת, ובמוצאי שבת אחר הבדלה, קרא הקארליגער להבאס, ושאל לו מה תבקש, האם רצונך לעשות תשובה, או שאחזיר לך את קולך, ואמר הבאס אני רוצה תשובה, והתוודה אליו חטאתו, ואמר לו הקארלינער, תשובתך הוא, לרוץ לפני סוסי שלשה שבועות, והקארלינער נסע בכל יום, שני שעות בבוקר, ושני שעות בצהרים, ונסע סך ששה פרסאות ליום, והוא רץ כך לפני הסוסים, פעם היה להעגלון רחמנות עליו, ועכב מעט הסוסים שלא ירוצו כל כך במרוצה, והקפיד עליו הקארלינער, ואמר, וכי אתה בעל רחמנות, יש לי יותר רחמנות, ואחר שהשלים תשובתו, אמר לו הקארלינער פעם בסעודה, כמדומה שאתה יכול לזמר, וכבדו בזמירות, והיה לו קול יפה כבראשונה, ולהחזן נאבד הקול עד עולם, והיה עני המחזיר על הפתחים:

יא) **פעם** נסע הקארלינער בדרך, ואיש עמד בשדה, ומגריפה בידו, לקושש קש, וכאשר ראה האיש כי רבי נוסע, הלך אליו והמגריפה בידו ונתן לו שלום, ואחז הקארלינער בידו, ונסע הלאה, והאיש רץ אחר העגלה, וזה היה ידוע כי מי שנגע ביד הקארלינער, לא מת בלי תשובה, ותיכף התחיל אותו האיש לצעוק, רבי תנו לי תשובה, וצוה הקארלינער להעמיד המרכבה, ושאל להאיש, מה חטאך, והתודה בבכיה, איך שהרג את אביו, ונתן לו הקארלינער תשובה חמורה, ואחת מן תנאי התשובה, שיהיה נע ונד תמיד, ולא ילין בשום עיר, כי אם לילה אחת, ואמר לו הקארלינער, המגריפה הזאת שבידך תשים בביתך תחת מטתך, ובכל שנה ושנה תבוא על יום אחד לביתך, ואם תראה שהמגריפה הוציאה פרח, תדע שנתקבלה תשובתך, ונגמרה, וקיבל עליו האיש לעשות ככל אשר צוהו, ופטרו הקארלינער לשלום. והאיש קיים ועשה תשובתו ככל אשר סדרו לו, לא החסיר דבר, וכאשר עברו איזה שנים בתשובתו בא אל עיר אחת, ולא נתנו לו שם מקום ללון, והוכרח ללון בעזרה אשר לפני בית הכנסת, ובלילה הביאו מכפר אשה נפטרה, והעמידו גם אותה בעזרה, עד הבוקר, והעמידו שומר אצלה, כי לא ידעו שישן כאן איש, כי הבעל תשובה שכב באיזה פינה, ובאמצע הלילה רצה השומר לעשות עבירה עם הנפטרה, והבעל תשובה הנזכר הביט ממשכבו, וירא והנה כלתה מאתו הרעה אך לעשות העבירה, ולא יכול להתאפק לראות נבלה כזו, וילך אליו בחמת רוחו, ונתן להשומר מכת לחי אחת, ונפל השומר ומת, והבעל תשובה נמלט תיכף משם, כי ירא לנפשו, וגם היה לו צער ועגמת נפש, כי זה כמה שנים, אשר הוא עושה תשובה על חטא רציחה, ובעת שוב חטא בזה, ונמצא כל עמלו לריק חס ושלום, ובתוך כך קרב הזמן, אשר היה צריך לבוא לביתו, ויהי כאשר בא אל ביתו, והביט תחת מטתו, נתמלא שמחה וחדוה, כי ראה כי המגריפה הוציאה פרח, וזה אות אמת, אשר תשובתו נתקבלה בשמים, כי הוא שלא כדרך הטבע, אשר עץ יבש יוציא פרח, בכל זאת, ויך לבו מהרציחה השניה, ויבא אל הקארלינער, ויספר לו כל אשר קרהו, ויאמר לו הקארלינער, לא תדאג, כי זה שהרגת בשוגג את האיש הנזכר, והיה לך צער גדול מזה, זה שהשלים את תשובתך:

יב) **פעם** הלכו חסידי הקארלינער בדרך ותעו ביער, וראו והנה אנשים שחורים כאודים ופחמים, נושאים משאות גדולות מעצים, ואחריהם הולכים ממונים, הטנגשים אותם לילך בכל כוחם, ונתבהלו החסידים מאד, ויעמדו לראות הפלא, ושאלו להחסידים, מאין אתם, ויאמרו מארץ פולניא, וישאלו השחורים, הידעתם את שלמה בן יומא, ויאמרו ידענו, ויבכו השחורים מאד ויבקשו את החסידים להזכירם לפני הרב הקדוש ר' שלמה, שיקילו עונשם מעליהם, כי זה זמן כביר מאד, אשר אנו בעונש הזה, שאנו נושאים בכל יום, עצים הרבה יותר מכוחינו, ושורפים אותנו באלו העצים, והממונים מכים אותנו בלי חמלה, להגיד את שמותינו, ואי אנו זוכרים את שמותינו, כי נשכחו מאתנו בעונינו, ואילו היינו יודעים את שמותינו, היו מקילים העונש, מעלינו, וגם הממונים בעצמם, בקשו מהחסידים, שיזכירו אלו הנפטרים, לפני הקארלינער, שיזכיר אותם את שמותם, ואמרו גם אנו יש לנו רחמנות עליהם אבל אין לנו להזכירם כי זה שייך לצדיק הדור, והבטיחו החסידים שתיכף בבואם אל רבם יזכירו אותם, וישאו עיניהם ויראו, והנה עומדים אצל הדרך אשר רוצים ללכת בו, וילכו ויבאו אל רבם, וכאשר אך באו פתח רבם, אמר להם הקארלינער, כבר עשיתי להם טובה:

יג) **הקארלינער** זצוק"ל, טרם שנתפרסם, היה דר אצל מוכר חלב, שהיה איש בלתי הגון, והקארלינער היה עני גדול, רחמנא ליצלן, ואשתו היתה כובסת, וכשראה הבעל הבית הנזכר בעניים, והלחץ זה הדחק אשר הם סובלים,

נכמרו

נכמרו רחמיו עליהם, ונתן לאשת הקארלינער מדי שבוע בשבוע, זהובים אחדים להתפרנס, ככה התנהג זמן רב, הקארלינער לא שאל לאשתו, מאין בא עזרה, אך היה לו נייחא, כי זה איזה זמן, אשר אינה מטרידתו, ואינה מתאוננת בפניו, עבור פרנסה, ויכול לעבוד עבודתו עבודת הקודש באין מפריע, וגם היא לא גילתה לפניו, מי הוא המפרנסה, ויהי לימים, ויקרבו ימי האיש הנ"ל למות, וחלה חולי אשר מת בה, ויהי כי תקפה עליו מחלתו ונטה למות, הלכה אשת הקארלינער, לבעלה הקדוש, לבית המדרש, ואמרה לו, דע שזה פרנס אותנו זה זמן כביר, וכעת הוא במצב כזה, והשיב לה הקארלינער, תדע כי הוא מוכרח למות, אבל תאמר להחברה, שבשעת טהרה יתנו לי ידיעה, והיא עשתה רצון בעלה, ואמרה להחברה קדושה בשם בעלה, שרוצה להיות בשעת הטהרה. ומבקש שיתנו לו ידיעה, אמנם החברה לא השגיחו על דבריה כי היו כולם מתנגדים, ומה גם שהמוכר חלב היה סאני בומעניה, לכן לא נתנו ידיעה להקארלינער בשעת טהרה, והלכה אשת הקארלינער ואמרה לבעלה הקדוש, אשר כבר היה הטהרה, והלך הקארלינער ללוותו עד חצר מות, ונטע בקברו ענף עץ אחד, ויהי כאשר רצו המלאכי חבלה, לגשת אל קברו. נסוגו אחור, ולא יכלו לגשת, ונעשה רעש מה זה שלא נעשה בו הדין כיאות, והשיבו כי אי אפשר לגשת, כי הקארלינער נטע שם ענף אחד, ונעשה רעש בשמים, היתכן שהקארלינער יפטור את כל העולם כולו מן הדין, ואמרו שנשאל את הקארלינער בעצמו, מה ראה על ככה, וכשישב הקארלינער אל השלחן, לעת האוכל, נשמע בחוץ רעש גדול ורוח סערה, והקארלינער זרק ראשו לאחוריו, ושאלו אותו על כך, והשיב אם לא המוכר חלב, לא הייתי אני הקארלינער וכל תורתי ועבודתי שלו המה:

יד) **שמעתי** אשר הרב הקדוש ר' משה זצוק"ל מק"ק זעליחאוו, סיפר מעשה זו להרה"ק ר' אלימלך זצוק"ל מגראדזיסק, כי לאחר הסתלקות הרב הקדוש ר' אהרן הגדול זצוק"ל מקארלין, לא אבה תלמידו הרב הקדוש ר' שלמה זצוק"ל מקארלין, לקבל עליו למשוך עדה, ובא אליו בחלום רבו הקדוש הנ"ל, ואמר לו שיקבל עליו את הנשיאות, ולא רצה, והבטיח לו, שאם יקבל עליו הנשיאות למשוך עדה, יראה מסוף העולם ועד סופו, והוכרח לקבל עליו, ויקץ שלמה והנה חלום, וירא והנה מביט מסוף העולם ועד סופו, ותיכף באו אליו בבכיה רבה, מגביר אחד אשר הוא נטה למות, רחמנא ליצלן, ונתנו לו פדיון ח"י או עשרה אדומים, ובאותו יום, באה אליו גם האשה אשר על ההקדש, באשר שאשה אחת מנשי העניים היא מקשה לילד, והיא וולדה הם בחזקת מסוכנים, וראה הרב הקדוש ברוח קדשו, אשר זה הגביר אשר נטה למות, תיכף אחר הסתלקותו יכנס נשמתו בולד ההוא של האשה. וכל זמן שלא יסתלק הגביר ההוא אין באפשרי שתלד האשה, וכך הוה כי תיכף נשמע קול הברה בעיר שמות הגביר, ותיכף באו בבשורת מזל טוב, שהאשה אשר בהקדש ילדה בן זכר, ובאו אל הרב הקדוש, היות ששם בהקדש הוא קור גדול, ואין עצים לחמם, ונטל הרה"ק אדום אחד מהאדומים שנתנו לו פדיון עבור הגביר, ונתן על העצים, כי אמר בדעתו, הלא הילד ההוא הוא הגביר בעצמו, והמעות אשר נתנו לי הם מעותיו, ואחר כך נתן מעות לקנות צרכי הברית וכדומה, ויהי כאשר הבריאה האשה, הלכה האשה עם הילד הנ"ל יחד עם העניים מעיר לעיר, ויהי לימים הגיע זמן של הבן הצעיר של הגביר להיות בר מצוה, ועשו בני הגביר סעודה גדולה, והזמינו כל בני העיר, וגם הרב הקדוש היה מן הקרואים, וגם עשו סעודה בשביל העניים, ונזדמן שהאשה הנ"ל עם בנה, שהיה עתה כבן שבע שנים, גם כן היו על הסעודה, ועשו שלחן עבור המכובדים לבד ועבור העניים לבד, והנה אותו הבן של האשה, לא רצה בשום אופן להיות בין העניים, רק בראש בין המכובדים, ויעש קולות וצעקות, והרב הקדוש ראה אשר באמת הוא תובע את מקומו הראוי לו, כי הוא

הבעל

הבעל הבית האמיתי, ואמר הרב לבני הגביר הנה הוא ילד יעשו רצונו ואל יפריע השמחה, וכשחלקו המעות רצה אותו הילד דוקא מנה החשובה, והוכרחו למלאות רצונו גם בזה, ושאלו לאמו אם בכל שמחה הוא עושה כזה, ותאמר לא הסכין עד הנה לעשות כה, ועתה איני יודע מה היתה לו שהוא עושה מעשים כאלה, ויהי כאשר חלקו מעות לעניים, רצה שיתנו לו יותר מכולם, ובזה לא מלאו רצונו, ונטלוהו וזרקוהו מחוץ לפלטין, וחרה הדבר מאד להרב הקדוש, שהוא ידע שזה הנער הוא אביהם והם עשו לו כזאת, ועוד ראה הרב דברים, אשר לא היה יכול לסובלם, וביקש מהשי"ת שיטול ממנו זו המדריגה:

טו) **איש** אחד היה לו בית, אשר החזיקו בו החיצונים, רחמנא ליצלן, ולא ידע לשית עצות בנפשו, ופעם עבר הקארלינער דרך שם, ויבקש האיש מהקארלינער שיסור אל ביתו, ויעתר לו ויסר אל ביתו, ונתן האיש פתקא ופדיון להקארלינער, ויבך לפניו, היות שבבית הזה החזיקו בו החיצונים, ובכל לילה המה באים, וחוגגים ורוקדים שם, עד אור הבוקר, וכבר עשינו כל הפעולות ולא הועיל, וכבר הכנסנו שם ספר התורה ולא הועיל, ויאמר הקארלינער להמשמש שלו, קח מקלי, ותעמיד אותו אצל החלון, אשר בהבית, ויעש כן, והנה בלילה נשמע קול מהרבה מחנות, וחיל גדול, וכאשר באו אל החלון, לכנס דרך שם, ולא יכלו לקרב שמה, ונשמע קול אשר אחד שואל מדוע אין נכנסים פנימה, ויען רעהו אי אפשר לקרב אל החלון כי מטה הקארלינער עומד שמה, והנה נשמע קול רעש אשר המלך שלהם בעצמו נקרב אל החלון ונסה כוחו לכנס, אמנם גם הוא הוסג אחור ושמעו כי אחד מהם היה מתמה מה זאת, הלא כבר הכניסו שמה ספר תורה, ובכל זאת נכנסנו, ועתה מפני מקלו של הקארלינער, אין לנו רשות. ויען רעהו ואמר, מה התמיה, ומה דמיון הספר תורה שכתבה סופר הבליעל הזה, למטה של הקארלינער, ובבוקר אמר הקארלינער מעתה לא תפחד, כי לא יהיה עוד פה שום רע חס ושלום, וכך הוה, כי מאז והלאה לא נשמע מהם:

הלולא דהרב הקדוש ר' שלמה זלוק"ל מקארלין, הוא כ"ב תמוז שנת תקכ"ב לפ"ק ויצאה נשמתו בטהרה בתיבות אלו, וינטלם וינשאם כימי עולם, ומנוחתו כבוד בעיר לאדמיר, זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל אמן:

מערכת יג. הרב הקדוש ר' מרדכי זצוק"ל מנישחיז.

א) **פעם** בא איש אחד אל הרב הקדוש מנישחיז, והתאונן על רוע מזלו שפרנסתו ביגיעה רבה, ואמר לו הנישחיזער, הלא כתיב בתורה, בזעת אפך תאכל לחם, והשיב האיש, אם היה לי על כל פנים אחר היגיעה בריוח לאכול, התרצתי, ואמר לו הרב הקדוש, העולם אומרים, שאחר הזיעה לא טוב לאכול הרבה:

ב) **הרב** הקדוש ר' מרדכי מנישחיז זלוק"ל, השיא פעם אחת יתום ויתומה, אשר גדלם בביתו, וכשהוליכו הכלה לבית הטבילה, הלכו אחריה נשים הרבה וגם טף, ויהי כאשר באו חזרה, ותרא אשה אחת, כי בתה הילדה איננה בבית, והחפש אחריה בכל העיר ולא מצאה אותה, ואמרה אולי נשארה בבית הטבילה, והלכו ומצאוהו במים מתה, והיתה אם הילדה בוכה ומיללת מאד, ותקח את בתה המתה, ותשא אותה לבית הנישחי-זער בבכיה גדולה, ואמרה להרב הקדוש, היתכן שבעת שמחתכם יארע כזאת, ותנח את הילדה המתה בבית הנישחיזער. ויאמר הרב הקדוש הוציאו כל איש מעלי, ויוציאו כל איש מעליו ויסגור הדלת, ויצו להחם לה חמי טייא, והיה להרב הקדוש, טייא שאהל מרבו הרב הקדוש רבי ר' מיכלע זלוק"ל מזלאטשוב וצוה לפתוח את פיה, ונתן לה מעט טייא

בהכלי

ברגלי הנ"ל, ומיד שבה רוחה אליה והלכה לביתה, ואמר הרב הקדוש, אם היה לי השלחן ממורי הנ"ל הייתי הולך על הקברים והחייתי בו המתים:

הלולא דהרב הקדוש ר' מרדכי מניסחיז הוא ח' ניסן תק"ס לפ"ק ומנוחתו כבוד בעיר ניסחיז זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל אמן:

מערכת יד. הרב הצדיק איש אלקים קדוש ר' יעקב יצחק זצוק"ל, הנקרא הרבי מלובלין.

א) **הרב** הקדוש ר' יעקב יצחק מלובלין אמר, וישב יצחק בגרר, אגב גררא, שישב בעוה"ז אגב גררא, שלא בישיבת קבע.

ב) **ואמר** אנו מטים אזנינו, לשמוע ההגה היוצא מפינו, בעת אמירת התורה.

ג) **שמעתי** מהחסיד הישיש ר' חיים מאיר דייגס ז"ל מקאזניץ. כי אמו היתה שמה גיטא, וכאשר באתה בברית התנאים, נעלם בשעת מעשה אשר המחותנת שמה גיטל, ואחר התנאים, כאשר נודע להם מזה, חששו מאד לצוואת ר' יהודה החסיד, אודות כלה וחמותה, ונסעו אביה ואמה וגם הכלה, אל המגיד הקדוש לקאזניץ, לשאול פיו הקדוש נידון זה, והכלה היתה אז ילדה קטנה, ונתן לה המגיד הקדוש מכה קטנה על הלחי, ואמר ראיתי שני אותיות אשר שם אחת גיטל והשניה גיטא, ואף עפ"כ יקראו להכלה יוטא, ומאז והלאה קראו שמה יוטא, ושמה גיטא נשתכח לגמרי, ואחר הנשואין, נולד להם בת ושמה אסתר, ובעלה של יוטא היה רב בעיר באבריניק, והעיר ההיא היא עיר קטנה, והרב לא היה אוכל בשר מסרכא, ובעיר לא היה מצוי כל כך בשר כשר יפה, כי השחיטה היה מעוטה ואביו של הרב היה סוחר ונסע למרחקים, לכן לא היה נזהר בבשר מסרכא, וגם לא נסע לצדיקי הדור, והיה מצטער לבנו הרב, שגם הוא לא יהדר אחר כשר יפה, כי לא היה יכול לראות בצער של בנו, אשר כמעט גם בשבתות לא היה אוכל בשר, והרב הנזכר היה דרכו לנסוע, להרבי מלובלין זצוק"ל, ולהמגיד הקדוש מקאזניץ זצוק"ל, והפציר הרב גם באביו הסוחר, שיסע עמו ללובלין, כי שם יראה רוח הקודש בחוש, ודיבר עמו בזה הרבה, עד שנתרצה לנסוע, כי בדעתו היה לקבול על בנו לפני הרבי, על מה שמונע עצמו מבשר, ויסע הרב ואביו ללובלין, המה באו לובלינה, והלכו להרבי לקבל שלום. ונתנו עבורם פתקא עם פדיון, ובהפתקא היה כתוב שם הסוחר ואשתו, ושם בנו הרב ואשתו הרבנית יוטא ובתם אסתר, וכאשר קרא הרבי את הפתקא, אמר, הלא אסתר היא בת גיטה, והנה שכחו הדבר לגמרי, אשר בתחילה היה שמה גיטה, ורצו להתעקש נגד הרב הקדוש, והראה הסוחר להרבי בהפתקא, אשר שם אשתו היא גיטל, אבל שם כלתו היא יוטה, ואסתר היא בת יוטה, אכן הרבי כפל דבריו לאמר, הלא אסתר היא בת גיטה, והיה הדבר תמוה בעיניהם, וכאשר הלכו לאכסניא דברו מזה, ובתוך הדברים הזכירו עצמם, כי בתחילה היה שמה גיטה, וראו כי דבר ה' דיבר בו, ואחר השבת כשהלכו לקבל ברכת הפרידה, קבל על בנו, באשר שמצער מן הבשר, וענה הרב הקדוש אף מי שאין אצלי כ"א שבת אחד, אינו אוכל בשר מסרכא, ומני אז והלאה, גם הסוחר הנזכר, לא אכל בשר מסרכא, ונתקרב אל הצדיקים:

הלולא דהרה"ק הרבי מלובלין זצוק"ל ט' מנחם אב שנת ארץ רעש"ה לפ"ק זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל אמן:

אבי

מערכת טו, הרב הקדוש ר' יעקב יוסף בן יהודה הנקרא ר' ייב"י הרב המגיד דק"ק אוסטרא.

א) אבי ר' ייבי זצוק"ל היה מגיד דק"ק אוסטרא וכשנפטר היה אז ר' ייבי בן טו"ב שנה ורצה הרב הקדוש התולדות יעקב יוסף להיות מגיד במקומו ונסע הוא ותלמידו הרב הקדוש ר' שמשון משיפיטיווקע זצוק"ל לק"ק אוסטרא ובאו לבית הרב ר' ייב"י ושאל אותם הרב הקדוש ר' ייב"י מה לידידי בביתי וענה הרב מפולנאה אני רוצה להיות מגיד בפה, ואמר להם ומה תרצו ממני אמרו לו רצוננו שמעלתו ישתדל בזה, ואמר להם נלכה להזאסמאנים שהיו אז נכבדי העיר ואם הם יסכימו על זה כן יקום, והלכו כולם יחד למשפחת הזאסמאנים, ואמר הרב הקדוש ר' ייב"י להזאסמאנים תדעו שהרב מפולנאה רוצה שתסכימו שיהיה הוא מגיד בפה, ואמרו לו אין הדבר תלוי בדעתינו רק לכו אל בעל הבית פלוני וכאשר יאמר כן יקום, והלכו אליו ושאל הבעל הבית להרב ר' ייבי יוסלי מה לך פה ואמר לו הנה הרב מפולנאה רוצה להיות מגיד בפה, והבעל הבית היה מונח במטה ולומד משניות ושאל להם ומה תרצו ממני לכו להזאסמאנים אמרו לו כבר היינו אצלם ונתנו הדעה לכבוד מעלתו, ואמר להם א"כ אין אני מסכים לזה, פתח הרב משיפיטיווקע ואמר לו תדעו עם מי אתם מתחילין עם הרב מפולנאה אשר אני זעירא דמן חברייא שלו ואני בקי בכל הש"ס, ענה הבעל הבית הפרק משניות שלי שקול יותר מהש"ס שלכם, פתח שוב ואמר אני בקי בש"ס בבלי ירושלמי ספרא ספרי ענה הבעל הבית הפרק משניות שלי חביב יותר, ונפטרו מאצלו וחזרו לבית הרב ר' ייבי ועשה להם סעודה גדולה, ונסע עמם בעגלה שלהם ללוותם ועגלה שניה הולכת אחריהם כדי שיוכל הרב הקדוש ר' ייבי ליסע חזרה להעיר, וכאשר נסעו לפני בית הבעל הבית הנ"ל ויפן הרב מפולנאה פניו להעיר וענה בקול העוד אוסטרא קיים. וענה הרב ר' ייבי להרב הקדוש התולדות מה תאמרו, אתם שמעתם כרוז מן השמים, ויוסף הוא השליט על הארץ, תחשבו שעליכם ירמזון הדברים, אבל טעיתם רק הכוונה הוא עלי ששמי גם כן יוסף, מיד הודה הרב מפולנאה ואמר ודאי טעיתי כי לא ידעתי ששמכם יוסף, ובדין מגיע לכם לירש כבוד אביכם, ואם כן שלחו אחר הבעלי בתים נכבדי העיר, ויבואו הנה להכתיר אתכם בכתר המגידות, וכן עשו ושלחו את העגלה אחר נכבדי העיר, ויבואו כולם, וקבלו את הרב ר' ייבי עליהם למגיד, והרב מפולנאה בירך אותו ברכת מזל טוב, הרב התולדות, נסע לביתו לפולנאה, ושלח להרב הקדוש ר' ייבי, כוס זכוכית במתנה, והיה הכוס ההוא חביב אצל ר' ייב"י עד למאד, והיה מחזיקו לכוס של קידוש, והרב ר' ייבי היה דרכו בקודש, לשבת בשבת קודש, וביום טוב, עם בניו ובנותיו, סביב לשלחנו, ופעם אחת בשמחת תורה, קודם שבא הרב ר' ייב"י אל השלחן, לקדש, והנה פרח עוף על השלחן, ושבר כוס הנ"ל, וכאשר ראתה זאת בת הרב, כי נשבר הכוס, אשר היה חביב על אביה יותר מכל הון, נתעלפה, והקיצו אותה, והכניסוה לחדרה, וכאשר בא הרב הקדוש ר' ייבי אל השלחן, שאל על בתו, היכן היא, והוכרחו להגיד לו, כל המאורע, וצוה שיקראו אותה אל השלחן, ובאתה בבכיה אל השלחן, ואמר לה הרב ר' ייב"י, בתי למה תבכי, הלא נמצא כוס אחר, וכאשר ראתה כי אין אביה מקפיד כל כך, קבלה גם היא תנחומין, אמנם הרב ר' ייב"י, אמר תיכף להגבאי שלו, לילך להסוחרים, להוודע מי מהם, יסע תיכף, במוצאי יום טוב לברדיטשוב, והלך המשמש, ונודע לו, אשר פלוני הסוחר, יסע תיכף במוצאי יום טוב, ושלח הרב ר' ייב"י אחר הסוחר ואמר לו, הנני אומר לך באזהרה גדולה, שתיכף במוצאי יום טוב תבוא אצלי, כי יש לי דבר נחוץ עד למאד,

והבטיח

והבטיח לו האיש, שיבא, ותיכף במוצאי יו"ט בא הסוחר אל הרב הקדוש, ואמר לו הרב, הנה מפה אוסטרא לבערדיטשוב יסעו דרך עיר פולנאה, והנני גוזר עליך, שתלך להרב מפולנאה, ותאמר לו שאני פורס בשלומו, וגם תאמר לו שהכוס נשבר, ואמר האיש הסוחר בטח אעשה ואקיים כאשר רבינו מצוה, וכפל ושלש הרב את דבריו, באזהרה גדולה, לבל לשנות, ונסע האיש תיכף בלילה, ובדרך ראה, כי גברה עליו השינה, וביקש מהבעל העגלון, שכאשר יבואו עירה פולנאה, יקיץ ויעורר אותו, כי יש לו דבר נחוץ בשם, והעגלון הבטיח לו, אמנם כאשר באו לפולנאה, לא הקיצו, וכאשר עברו כפרסה מן העיר, וייקץ האיש, וירא והנה הוא רחוק מפולנאה ערך פרסה, ביקש מהעגלון שיחזור להעיר, וישלם לו שכר טרחו בטיב, אבל העגלון לא רצה בשום אופן, לשוב העירה, וירד הסוחר מהעגלה, ורצה לילך רגלי העירה, אמנם העגלון לא הניח אותו, ורצה להרגו אם ילך להעיר, ובדרך נס ניצל מהעגלון, וברח להעיר פולנאה, וכאשר בא להעיר, ראה שאנשי העיר בוכים וצועקים מאד, כי הרב הקדוש התולדות הוא חולה מסוכן, רחמנא ליצלן, והלך האיש עד חצר הרב, והנה החצר מלא אנשים ונשים וטף, מפה אל פה, וקול הבוכים נשמע עד למרחוק, והיצר לאיש מאד.. כי איך יקיים גזירת הרב ר' ייב"י, ונפל עצה בלבו, והתחיל לצעוק בקול גדול, הניחו לי להרב, כי יש לי רפואה עבורו, ופינו לו מקום, והניחו אותו לכנס פנימה, אל הרב, וכאשר בא החדרה, הלך אל הרב, ולחש באזניו, הרב ר' ייבי, פורס בשלומכם, והכוס נשבר, ותיכף פתח הרב התולדות את עיניו, .ואמר ברוך השם, כי הכוס נשבר, ואנחנו נמלטנו, ונתרפא לאט לאט, וחיה אחר זה כמה שנים, והמעשה שהיה כך היה, כי הבעל שם טוב אמר להתולדות, שיסתלק באסרו חג סוכות, ולא יסתלק עד שיסלקו אותו מהרבנות, ואמר הרב בדעתו שיסלקו אותו מהרבנות זה כמעט דבר שאי אפשר כי מי ירהיב עוז בנפשו לסלק אותו מהרבנות, וכאשר חלה אז באסרו חג, היה אצלו בטח כי על זה היום היה כוונת הבעל שם טוב, ולכן היה מכין עצמו לנסוע לעולם העליון, אך כאשר שמע כי הכוס נשבר, שמח, שהגזירה נתקיימה בכוסו, וכשהגיע עתו להסתלק הלכו איזה בעלי מלאכות, בשמחת תורה, לפני חלון הרב התולדות, שכורים ומזמרים, וקרב הרב לאחד מהם ואמר לו מה השמחה אצלך האם הרבה תורה למדת, ויען האיש ויאמר אם אני לא למדתי הלא כבוד תורתו למד, ואם אני עושה שמחת נשואין ישמח לבי גם אני, והודה הרב ואמר לו צדקת בדברך, וענה האיש אם הצדק אתי, אני מסלק כבוד תורתו מהרבנות, ונתבהל הרב מאד, וכאשר פנה האיש ללכת, פתח הרב הקדוש, וקרא עליו הפסוק, גם אל יתצך לנצח, יחתך ויסחך מאהל, ותיכף מת האיש, והרב הקדוש מיהר עצמו בשמחת תורה לעשות כל מה שצריך, ומוצאי יום טוב, שלח אחר החברה קדושה ויצו לביתו, ונפטר בכבוד גדול, זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל אמן:

מערכת טז. כ"ק הרב הקדוש ר' יעקב יוסף זצוק"ל מאוסטרא,
נכד הרב הקדוש ר' ייב"י.

א) **האוסטרער** אמר כשאיש הישראלי מפריד חוטי הציצית, מתקבצים מלאכים ושרפים, ואומרים הנה היהודי הזה יברך תיכף להתעטף בציצית, כמו בעת שהמנגן עורך נימי הכנור, מתקבצים הנערים ואומרים תיכף ינגן זה:

ב) **ואמר** המתחיל במצוה אומרים לו גמור פירש השי"ת או המצוה בעצמה אומרים לו גמור:

ג) **פעם** אחת ירד מטר לסוכתו ולא יצא, ואמר אני רוצה להיות הדיוט של הקב"ה:

ד) **ואמר**, תיכף כשיאיר היום של שבת קודש, צועק החמין הטמונים, מהתנור, אכלו אותי. עוד אמר, מה זה כשאיש יהודי הולך בשוק ביומא דשוקא, והוא טרוד מאד בעסקיו, ונזכר שלא התפלל מנחה, מי מזכיר אותו אז, אך כתיב אשרי איש שישמע למצותיך ואמר בזה הלשון גלייבן יודין גלייבן שהטלית ותפלין צועק מן הפלעקיל, הניחו אותי, וכן כל המצות, וקן בעצמם מזכירים את האדם:

ה) **אמר** שכל רבי יהיה משיח להחסידים שלו. ואמר שאותו משיח שיהיה לי בו השגה איני חפץ בו:

ו) **פעם** הראה, איך שהש"מ רודף אחר אחד, ולא יכול לו, מפני שנשא נרות לכבוד שבת. ואמר, שהבעל שם טוב אמר, שאומר אמת, ונכדו הרב הקדוש ר' ברוך זצוק"ל, אמר, אני איני אומר שקר, ואני אומר, שאני אומר שקר, אבל אני יודע שאומר שקר, ובנו הרב הקדוש, ר' אברהם, אמר שקר רדפוני עזרני, פירוש עזרני שאדע שהשקר רודף אותי:

ז) **אמר**, ויסדתיך בספירים, זו סיפורי צדיקים:

ח) **הרה"ק** ר' יעקב יוסף מאוסטרא זצוק"ל, המשיל התענית, שאדם מסגף עצמו, הוא למשל, כמו בזמן הזה, כשמשימים מס על הקהל, אז העשירים הם בעלי דעות, ומניחים משא המס על העניים, וכשהשוטר בא ליטול, והעני אין לו מה ליתן לו, אז הוא מוכרח, לשחד את השוטר, באיזה מטבע, אשר יש לו לפרנסת היום, כדי שירחיב לו השוטר הזמן, והחוב נשאר חוב, ומוטב היה, שהעשירים ישלמו המס, ולא להעמים על הקבצנים, כן הדבר הזה, העינים, הפה, והאזנים, הם העשירים, והם החוטאים, והאיצטומכא, אין לה אלא מזון סעודה אחת, והיא נקיה מחטא, ולסוף, כאשר האדם מתחרט, הוא מטיל העונש על האיצטומכא, אשר הוא הקבצן, והחטא נשאר חטא, מוטב היה, שיסגף האברים, אשר חטא בהם, לחסום פיו, ועיניו, ואזניו:

ט) **ואמר**, מה שאמר משה אל ה', אנא חטא העם הזה, חטאה גדולה, ולכאורה מדוע הגדיל משה עוד את החטא, אך נראה, באם תינוק עולה על הסולם ונופל מהסולם, אזי רץ אליו אביו, בכעס, ומכה אותו עוד, ואומר לו, לא היה לך לעלות בהסולם, וכדומה, אמנם, אם התינוק נופל מהסולם, ושובר ידו או רגלו, ומה גם, אם נתרוצץ גלגלתו, אז אין אביו מכה אותו, ואדרבה, הוא לוקח אותו חיש מהר, ורץ עמו אל הרופא, לרפאותו, וזה שטען משה להקב"ה רבש"ע אין עתה עת להעניש כי הוא חטאה גדולה אשר הוא נוגע לכלל האמונה כולה:

מערכת יז. כ"ק הרב הקדוש ר' **זאב** זצוק"ל **מזבאריז.**

א) **הרה"ק** ר' זאב מזבאריז זצוק"ל, היתה אשתו מחרפת אותו, והוא לא הקפיד, ושאלו אותו על זה, והשיב, מה אם הייתי מוכרח, עוד להיות נע ונד, ולקבל אותן החרופין וגידופין, וכעת אני יושב בעזהי"ת בביתי על הכסא, ומה לי אם מחרפת אותי:

ב) **פעם** נחלתה אשתו הרבנית, והיה שמח מאד, ושאלוהו, והשיב, השי"ת הזמין לי מצות ביקור חולים בביתי:

ג) **שמעתי** מכבוד קדושת אדמו"ר זצוק"ל מקאזניץ. שאמר, שהרב הקדוש, ר' זאב זצוק"ל מזבאריז, בילדותו היה שובב, וכשהגיע להיות בר מצוה, נוה אביו הרב הקדוש הרבי ר' מיכלי זצוק"ל, את הסופר, שהיה כותב הפרשיות עבור העלם

ר'

ר' זאב, שקודם שניח הפרשיות בבתים יביאם אליו, וכך עשה הסופר והביאם אליו, ולקח הרב הקדוש הרבי ר' מיכלע את הבתים, ובכה לתוכם, ומילא אותם בדמעות, ואחר כך שפך הדמעות מתוכם, והניח בהם את הפרשיות, ומני אז נהפך לאיש אחר לצדיק תמים:

הלולא דהרב הקדוש ר' זאב זצוק"ל מזבאריז הוא ג' ניסן זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל אמן:

מערכת יח. כ"ק הרב הקדוש ר' משה ליב זצוק"ל מסאסוב.

מחבר ספר ליקוטי רמ"ל.

א) **שמעתי** מכבוד קדושת אדמו"ר הרב הקדוש רי"מ מקאזניץ זצוק"ל בשם הרב הקדוש ר' משה ליב מסאסוב שבעה דברים למד מגנב בעבודת הש"י, א' שאינו הולך אלא בלילה, ב' שאינו הולך יחידי, ג' שהולך בראשו (פירוש במסירת נפש), ד' שהולך אפילו על קאפיקע, ה' שאם אינו עולה בידו היום מנסה גם למחר, ו' בין מצליח ובין אינו מצליח הוא תמיד בשמחה, והשביעית לא אמר רבינו הקדוש, ושמעתי מאחרים שהשביעית הוא, שמה שגנב אתמול אינו מחשיבו לכלום:

ב) **הרב** הקדוש ר' משה ליב מסאסוב זצוק"ל, סיפר, כמה גדול כחה של אמונה, הנה היה לי כלי כסף של טאבאק, מה שחותני נתן לי, והיה מנהג של חותני, שבכל ליל שבת קודש, אחר התפלה, היה לוקח אצלי, שאיפת טאבאק, ופעם בערב שבת קודש, אחר המקוה, אבדתי הכלי, אמנם בקבלת שבת ובתפלה, לא שם משה ליב לבו לזאת, אכן אחר התפלה. יראתי. אולי ירצה חותני ליקח ממני טאבאק. מה אטענה אותו ואולי יכה אותי, ויצאתי חוצה, ואמרתי רבונו של עולם, סדנא דארעא חד הוא, ותוכל לעשות, שהכלי יהיה בכאן, והאמנתי באמונה שלימה, שיוכל להיות כך, ותיכף ראיתי הכלי שמונחת לפני:

ג) **שמעתי** מכבוד קדושת הרב הקדוש אדמו"ר זצוק"ל מקאזניץ, שאחר הסתלקות הרה"ק ר' משה ליב זצוק"ל, לא רצה ליכנס לגן עדן, ואמר, כמו שבחייו, עסק בפדיון שבוים, כן גם עתה, רוצה להציל העשוקים בגיהנם, מיד עושקיהם, ורצו ליתן לו כך וכך נשמות מגיהנם, ולא רצה, והוסיפו לו עוד, ולא רצה, עד שהבטיחו לו שביום הלולא דיליה, יתנו לו ת"ק אלף נשמות, וכן הוא, בכל היאר צייט שלו, נותנין לו ת"ק אלף נשמות מגיהנם, חוץ מה שגונב בלא ידיעתם:

הלולא דהרב הקדוש ר' משה ליב זצוק"ל מסאסוב הוא ד' שבט תקס"ז זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל אמן:

מערכת יט. הרב הקדוש ר' אברהם יהושע העשיל זצוק"ל

מחבר ספר אוהב ישראל.

א) **הרב** הקדוש ר' אברהם יהושע העשיל זצוק"ל אמר, אם הייתי בכוחי הייתי מבטל כל התעניתים, חוץ מיום המר והנמהר (הוא ט' באב) מי יוכל לאכול, וחוץ מיום הקדוש והנורא (הוא יום כפור), מי צריך לאכול:

ב) **פעם** אחת בראש השנה היה מאחר הרב הקדוש האוהב ישראל, לילך ולהתפלל, ואמר אחר כך שאינו מתפלל עד שהרב הקדוש הרבי ר' משה'לע מקאזניץ מתפלל, כי אין פותחים למעלה השערים עד שהרב הקדוש מקאזניץ מתחיל להתפלל, ואמר שזכה לזה מפני שאומר בכל יום העקידה, בבחינת זה הנעקד על גבי המזבח:

ג) **שמעתי** מכבוד קדושת אדמו"ר זלוק"ל מקאזניץ, שאמר בשם הרב הקדוש מאפטא זלוק"ל, שבחודש אלול טוב לאכול שזופים (פלאמין), ומסוגל לשמחה:

ד) **על** החתונה הגדולה, שהתחתן הרב הקדוש בעל אוהב ישראל, עם הרב הקדוש ר' יצחק מראדוויל זלוק"ל, אמר הרב הקדוש בעל אוהב ישראל, ידוע שהשי"ת יש לו ויכוח עם ישראל, השי"ת אומר שובו אלי ואשובה אליכם, ואנו אומרים השיבנו ד' אליך ונשובה, ואני אומר שהדין עם ישראל, וגם דוד המלך עליו השלום אמר כך (תהלים כ"ה) הלא אתה תשוב תחיינו, פירוש אתה תחיינו מן הגלות המר, ותראה כי עמך ישמחו בך, אבל בגלות אי אפשר, לכן הראנו ד' חסדך, וישעך תתן לנו, אחר כך אחז בפאה שלו, והגביה הלאה מן האוזן, ואחז כך בפאה זמן מה, ואמר, אשמעה, מה הקדוש ברוך הוא אומר, והיה נראה כאילו מסיר הפאה, כדי שיוכל בקל לשמוע, ואחר כך אמר, גם הקדוש ברוך הוא מסכים לזה, כי ידבר שלום אל עמו, אך בתנאי ואל ישובו לכסלה:

ה) **כשנתקבל** הרב ממעזיבוז בעל אוהב ישראל זלוק"ל, להיות רב ביאס, כתבו בכתב רבנות, שמחויב לדרוש להם איזה פעמים בשנה, וכשבא הזמן לדרוש השמיט עצמו, וכן היה איזה פעמים, עד שבאו אליו פני העיר, ואמרו לו או ידרוש לנו רבינו, או תנו לנו בחזרה הכתב רבנות, והבטיח להם שידרוש, וכן עשה, ודרש בשבת דרוש נורא מאד, והוא בעצמו אמר, שאף בימי יהושע בן נון, היה הדרוש זה חידוש, ואחר הדרשה, שאל לו אחד, יאמר נא רבינו, מדוע על וימררו את חייהם, נקוד טעם קדמא ואזלא, אשר זה הטעם הוא בניגון שמח, ומהראוי היה להנקד בדרגא תביר, וכדומה אשר הם בניגון עצב, ולא ידע הרב להשיב ונצטער מאד, ואמר בטח נתפעלתי מהדרשה, לכן נתנו לי זה העונש, עד שהודיעו לו מן השמים, כי הטעם מרמז דמשום וימררו את חייהם, לפיכך קדמו ואזלו קודם הקץ, והראיה, קדמ"א ואזל"א, גימטריא ק"ץ, שמספר קץ שנה קדמו ואזלו, שאם תקח קץ ממספר ת' נשאר רד"ו:

הלולא דהרב הקדוש ר' אברהם יהושע העשיל הוא ה' ניסן תקפ"ט ומנוחתו כבוד בעיר מעזיבוז זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל אמן:

מערכת כ. כ"ק הרב הקדוש ר' מנחם מענדיל זצוק"ל מרימינוב.

א) **הרב** הקדוש ר' מענדילע זלוק"ל מרימינוב, נעדרה רחמנא ליצלן אשתו, ואחר כך נעדרה בתו, והיה העם מתלחשין לבל יוודע לו, וחתנו הוא בעלה, בא לבית המדרש בבכיה רבה, והרב הקדוש התפלל אז תפלת שחרית, ואחר השמונה עשרה, אמר הרב הקדוש, רבונו של עולם, לקחת את אשתי, והייתי שמח בבתי, עכשיו שנטלת גם בתי, אין לי לשמוח כי אם בך, לכן אשמח עמך, והתפלל מוסף בהתלהבות גדול ובשמחה רבה:

הלולא דהרב הקדוש ר' מנחם מענדיל זלוק"ל מרימינוב הוא י"ט אייר זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל אמן:

מערכת כא. כ"ק הרב הקדוש ר' מרדכי זצוק"ל מלעכוויטש.

א) **הרה"ק** ר' מרדכי מלעכוויטש אמר, היות שיש עוף אשר מזמר להקדוש ברוך הוא, עד שנבקע כרסו, ואני מתפלל, ואף על פי כן, אני בריא אולם, אם

אם כן, מה חשובה תפלתי, עד שפעם אחת נבקע ריאה שלו, מחוזק התפלה, והרופאים מלעמבערג אמרו נואש, וטען הרב הקדוש הלעכוויטשער להשי"ת, וכי רצוני היה שאתפלל רק תפלה אחת כזו, אני רוצה להתפלל עוד, ועזרו השי"ת וחזר לאיתנו, ואחר כך נזדמן שהיה הלעכוויטשער בלעמבערג, והיו אצלו המון רב חסידים, ועבר הדאקטער דרך שם, וראה אנשים רצים ושבים, ושאל הדאקטער, רצה זו מה היא, ואמרו לו כי הצדיק מלעכוויטש הוא בפה, ותמה ואמר העוד הוא חי, ונשבע הדאקטער, כי הוא חי בלא ריאה:

ב) **שמעתי** מכבוד קדושת אדמו"ר זצוק"ל מקאזניץ, שמתנגד אחד רצה לעשות רעה להלעכוויטשער והלך להרע לו בשעה שקידש הלעכוויטשער את הלבנה, ונפל עליו פחד גדול וברח, וכשהודע הדבר להלעכוויטשער, קלל אותו שימחה הוא וזרעו, ותיכף נחלה אותו האיש, וכשראו שלא טוב עמו הלכו לפיים את הלעכוויטשער, ולא קבל פיוס, והלכו להרב הקדוש ר' שלמה זצוק"ל מקארלין, שהוא היה רבו של הלעכוויטשער, ובקשו מאתו שיתפלל עבורו שיחיה ויהיה קידוש השם, והשיב הקארלינער, אפילו קידוש גלעזיל לא יהיה, ועלתה לו להמתנגד כאשר אמר הרב הקדוש מלעכוויטש:

ג) **פעם** היה הלעכוויטשער בדחקות גדול ובני ביתו היו עטופים ברעב, והלכו עצבים ומרי נפש, והוא היה בשמחה, ושאלו אותו, לשמחה מה זו עושה, והשיב שאיתא בגמרא, הם תלוין בו והוא תלוי במי שאמר והיה העולם, אם כן בדין הם עצבים שהם תלוין בבשר ודם, אבל אני שאני תלוי במי שאמר והיה העולם, וכי יש שמחה גדולה מזו;

ד) **פעם** היה דוחק גדול בביתו, וכדי להפיס דעתם של בני ביתו, הראה להם שקים מלאים זהב בביתו:

ה) **אחד** מחסידי הלעכוויטשער, ר' מאיר, היה לו שותף, ושמו ר' גרשון, והיה מתנגד, וכמה פעמים הפציר ר"מ בשותפו שיסע עמו אל רבו הקדוש, ולא אבה, פעם נזדמן שהיו שניהם בלעכוויטש לרגלי מסחרם, וביקש ר"מ מר"ג שילך עמו לבית רבו, ונעתר לו ובאו שניהם להלעכוויטשער לעת האוכל, וראה ר' מאיר, ששותפו ר' גרשון נתפעל מאד, וכשיצאו, שאל ר' מאיר את שותפו, מה זה שנתפעלת כל כך מביאה ראשונה, והשיב ר' גרשון, ראיתי שהיה בקדושה כל כך, והיה אוכל בבחינה שכהן גדול עובד עבודה, ובא ר' מאיר בתרעומת אל רבו ושאל לו היתכן אשר זה שבא פעם ראשון ראה תיכף עבודתכם, ואני נוסע זה כמה ואיני רואה, והשיב לו הלעכוויטשער, הוא מתנגד וצריך לראות, ואתה חסיד וצריך אתה להאמין:

הלולא דהרב הקדוש ר' מרדכי זצוק"ל מלעכוויטש הוא י"ג שבט זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל אמן:

מערכת **כב.** כ"ק הרב הקדוש ר' **משה צבי** זצוק"ל **מסאווראן.**

א) **שמעתי** בשם הרב הקדוש, ר' משה צבי זצוק"ל מסאווראן, על מה שאמר ר' יוחנן בן זכאי, אילו לפני מלך בשר ודם, מוליכין אותי, שאם אוסרני אין איסורו איסור עולם, ואם ימיתני אין מיתתו מיתת עולם, הייתי בוכה, עכשיו שמוליכין אותי לפני מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא, שאם יאסרני איסורו איסור עולם, ואם ימיתני מיתתו מיתת עולם, ולא עוד, אלא שיש לפני שני דרכים, ופי' בזה, דהנה מלך בשר ודם, אם יעניש לא יענישני בשביל חטאי העולם רק בשביל חטאי, אבל הקב"ה יענישני גם בשביל חטאי העולם (אולי משום דכל ישראל ערבין), ולא עוד, אלא שיש גם לפני שני דרכים, ואיני יודע באיזה דרך וכו', פירוש שאיני יודע אם אני זכאי ויענישני גם בשביל חטאי:

הלולא דהרב הקדוש ר' משה צבי זצוק"ל מסאווראן הוא כ"ה טבת זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל אמן:

מערכת כג. כ"ק אדוני אבי זקני הרב הקדוש ר' ברוך זצוק"ל.

המגיד מריקא.

א) **שמעתי** מנכדי אדוני אבי זקני המגיד הקדוש מריקא, שמפי השמועה שמעו שהמגיד הקדוש יחוסו הוא מרבי מאיר שליח צבור, שיסד הפיוט של אקדמות לחג השבועות, ושמעתי שהבעל אקדמות הי' מבני משה, שפעם אחת רצה המלכות שהיהודים יהיה להם ויכוח עם כומר אחד מכשף ימ"ש, ופחדו היהודים מאד, והביאו חיים מבני משה על ידי נס. ואמר שמוכן להיות עמו בויכוח, והראה הכומר מופתים על ידי כשוף, ועשה באויר שני אבני רחיים, ונתגלגלו ביחד בתוך האויר, והחיים הנ"ל כפף אילן גדול, ואמר להכומר אחוז נא בראש האמיר, ואחז בו, ונזקף האילן וזרקו להכומר למעלה בין שני האבנים, ונטחן שם, כן יאבדו כל אויביך ד':

ב) **המגיד** הקדוש היה מתלמידי הבעל שם טוב זצוק"ל, ונסע עם הבעל שם טוב כמה שבועות בדרך:

ג) **המגיד** הקדוש, היה גם אב בית דין בריקא:

ד) **המגיד** הקדוש מריקא, היה מלמד אצל בני הברדיטשובער זצוק"ל, וקודם שלקח אותו למלמד הפשיטו כל בגדיו, ומשש כל אבריו, ואמר כשר כשר, (נוסחא אחרינא שמעתי שהיה מלמד אצל הניסחיזער הזקן):

ה) **פעם** אמר לו הברדיטשובער, רצוני שתהיו עוד אצלי מלמד, ובתנאי שתאכלו עמי בקערה אחת, וענה לו המגיד הקדוש, צריך אני להתיישב בדבר, ונזדמן שבאו אז לברדיטשוב, האחים הקדושים, הרבי ר' אלימלך זצוק"ל, ואחיו הרבי ר' זישא, והיה להם אכסניא בחדר העליה, והלך הרב המגיד לשאול עצה מהם, ובדרך עלייתו על המדריגות, שמע שהרבי ר' אלימלך זצוק"ל, דקדק על הגמרא, דדרשו על הפסוק ויבא אהרן וכל זקני ישראל לאכל לחם עם חותן משה לפני אלקים, מקשה בגמרא וכי לפני אלקים אכלו, והלא לפני משה אכלו, אלא כל הנהנה מסעודה שתלמידי חכמים מסובין בה, כאילו נהנה מזיו השכינה, עד כאן לשון הגמרא, ודקדק הרב הקדוש, מאי זה מקשה הגמרא וכי לפני אלקים אכלו, הלא באמת אכלו לפני אלקים דהא מלא כל הארץ כבודו, ותירץ דמפני יראת הצדיק נדחה מעט מיראת אלקים, ואתי שפיר קושית הגמרא וכי לפני אלקים אכלו והלא לפני משה אכלו והיה להם יראת הרב ונדחו מעט מיראת אלקים, ואין זה לפני אלקים, והבין המגיד הקדוש כי זה הוא תשובה על שאלתו שרצה לשאול מהם כי לא טוב לאכול תמיד עם הצדיק כי בזה נדחה מעט מיראת אלקים:

ו) **המגיד** הקדוש בא פעם אחת אל הברדיטשובער זצוק"ל ושתה הברדיטשובער קאווע ונתן השיריים להמגיד הקדוש, ואמר המגיד הקדוש שבזה מתורץ לו מה שדרשו על הפסוק כבד את ד' מהונך, אל תקרי מהונך אלא מגרונך, ולכאורה קשה הלא בכתוב כתיב מהונך ואיך אקרא מגרונך, אמנם בברכות דף ל"ה עמוד א' איתא ר' לוי רמי כתיב השמים שמים לד' והארץ נתן לבני אדם, וכתיב לה' הארץ ומלואה לא קשיא כאן קודם ברכה וכאן לאחר ברכה עד כאן לשון הגמרא, נמצא דקודם ברכה הכל הוא לד' וזהו שקשה להם על הפסוק כבד את ד' מהונך וכי יש לאדם הון והלא לד' הארץ ומלואה ומתרץ אל תקרי מהונך אלא אם כן תקרא תחילה מגרונך היינו שכבר אכלת או שתית מזה וברכת הברכה ואז הוא שלך, ממילא תוכל לקרות מהונך כי הוא שלך ממש:

ז) **בריקא** היה שם איש אחד נסתר ושמו ר' זאב זלוקי"ל, ומתחילה לא נהג בו המגיד כבוד כראוי, ואחר כך התחיל לנהוג בו כבוד, ודיבר עמו בדרך כבוד, וקרא לו ר' זאב, והיה תמיה בעיני העולם, ואמר המגיד הקדוש, כי בלילה היה אצלי קדמון אחד, ומהר עצמו ללכת ממני, ושאלתיו, מה זה אדוני נחפז ללכת, והשיב צריך אני להיות עוד אצל ר' זאב, ואחר כך נתחתן הרב המגיד עם הרב ר' זאב זלוקי"ל, ויש עוד היום בריקא אשר הם נכדי המגיד הקדוש ונכדי ר' זאב זלוקי"ל, וכשנפטר המגיד הקדוש בריקא היה הרב הקדוש הרבי ר' אלעזר זלוקי"ל מקאזניץ אצל הלויה והכניסו מטתו של הרב המגיד לבית הכנסת והמתינו שם עד בוש, ושאל הרב הקדוש מקאזניץ על מי ממתינים, ואמרו לו כי צריכים לעשות הספד, ותמה הרב הקדוש מקאזניץ מי הוא זה אשר יוכל לחגור מתניו לעשות לו הספד, ובתוך כך בא ר' וועלוויל הנ"ל לבוש בפעלציל ועליו חגור בחבל כדרכו תמיד והספידו, ואמר הרב הקדוש מקאזניץ כי מרגליות היו יוצאים מפיו, ועוד המעט מונח בפי:

ח) **המגיד** הקדוש מריקא, אמר על הפסוק ראה אנכי נותן לפניכם היום ברכה, ודקדק מאי אנכי ומאי היום, ותירץ על פי הגמרא היום לעשותם ומחר לקבל שכרם, וידוע הקושיא, הא איכא בל תלין, והתירוץ דהתורה נתנה על ידי סרסור וליכא בל תלין אך אנכי ולא יהיה מפי הגבורה שמענו ועל זה מגיע השכר בעולם הזה משום בל תלין וזהו פירוש הפסוק ראה אנכי שבשביל מצות אנכ"י נותן לפניכם היו"ם ברכה בעולם הזה:

ט) **המגיד** הקדוש היה שם אביו ר' מאיר זלוקי"ל ואמו היה שמה אסתר ואמר המגיד הקדוש ששמו מרומז בהתחלת התורה בראשית ברא אלקים ראשי תיבות ברוך בן אסתר וסופי תיבות אמת:

י) **כבוד** קדושת אדוני אבי זקני הרב המגיד מריקא דקדק בפסוק (דברים ח' י"ז) ואמרת בלבבך כחי ועוצם ידי עשה לי את החיל הזה, וזכרת את ה"א כי הוא הנותן לך כח לעשות חיל, דלמה הפסוק נכנס בשתים, כחי ועוצם ידי, ויצא באחת, הנותן לך כח, הוה ליה למכתב כי הוא הנותן לך כח ועוצם יד, ותירץ כי עוצם יד פירוש סגירת יד כמו ועוצם עיניו וסגירת יד היינו קמצנות, וזהו הפירוש, ואמרת כחי פירוש מה שעמלתי ויגעתי, ועוצם ידי מה שסגרתי ידי מליתן לצדקה ולדבר מצוה, גרמה לי לעשות חיל, וזכרת את ה"א כי הוא הנותן לך כח לעשות חיל, פירוש הוא נותן לך כח לעמול ולהרוויח, ולכן לא אמר הכתוב כי הוא נותן לך עוצם יד דמדת קמצנות הוא מבחירת האדם, ועוד דזה אינו גורם לעשות חיל:

יא) **המגיד** הקדוש זלוקי"ל מריקא, סיפר, שבילדותו מת אביו ז"ל ולקח אותו דודו ולא נתן לו לאכל כי אם פעם אחת ביום קליסקליך שחורים עם בלאהע מילך ונתן לו שק וספסל לישן עליו, ולא ידע מה לעשות, אם יניח השק תחתיו אין לו במה לכסות עצמו, ואם יכסה עצמו בו, אין לו על מה לשכב, ונכנס בתוך השק, ודרכו היה כשלא היה יודע פירוש הגמרא היה בוכה, ונודע לו הפירוש, וכשלא היה יודע פירוש במהרש"א, היה גם כן בוכה, ואם אחר הבכיה לא נודע לו הפירוש, היה מתענה, ואם גם זה לא הועיל היה הולך למקוה, ודרכו היה שהיה הולך בכל יום אל אמו לידע אם הרויחה מה על פרנסת היום, שהיתה מתפרנסת מאד בדוחק, פעם אירע שלא היה יודע פירוש במהרש"א, ועשה כל הג' דברים, ולא נתוודע לו הפירוש, ואחר התענית רץ אל אמו, ונודע לו שלא הרויחה היום כלום ולא אכלה כל היום, וכשבא לבית דודו ונתנו לו הקליסקים לא אכל, והביא אותם אל אמו, ובא טות בתוך השק, ונתגלה אליו אליהו ז"ל ואמר לו הפירוש במהרש"א ומאז והלאה לא נתקשה לו שום מהרש"א, והרב המגיד סיפר זאת בעצמו לפני נערים כדי לעוררם ללימוד:

יב) **סיפר** לי איש אחד מריקא, אשר לאמו לא נתקיימו לה הבנים רחמנא ליצלן, ובאתה לפני המגיד מריקא, ואמר לה המגיד הקדוש, אם תקבל על עצמה שלא תפסק לזרעה עד הנשואין, אזי יתקיימו לה הזרע, וכן הוה:

יג) **המגיד** הקדוש מריקא היה דרכו בליל שבת קודש אחר הסעודה בימות הקיץ לילך עם אנשי העיר אל רחוב העיר במקום דשא, והיו משתטחים שם, והוא אמר לפניהם תורה עד שחטפתם שנה, ונשמטו אחד אחד, עד שלא נשאר רק הוא ומשמשו:

יד) **המגיד** הקדוש מריקא אמר, לידה ברך, מאין יהיה לברוך לידה (כי שמו היה ר' ברוך), אברך אביוניה, פי' אברך את האביונים שיהיה להם פרנסה ובזה אשביע לחם, גם אני:

טו) **שמעתי** מכבוד קדושת אדמו"ר הרב הקדוש ר' ירחמיאל משה זלוק"ל מקאזניץ שאמר, שהמגיד הקדוש מקאזניץ אמר. כמה שנים שקלו בשמים אותי ואת המגיד מריקא מי משנינו יתפרסם, ועלה הגורל עלי:

הלולא דהרב הקדוש אדוני אבי זקני המגיד הקדוש הרבי ר' ברוך זלוק"ל מריקא הוא ביום כ"ה לחדש אייר מ' ימים לספירת העומר ושנותיו היו מאה ואחד עשר שנה וכמדומה שנפטר בשנת תקנ"א זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל אמן:

מערכת **כד.** כ"ק הרב הקדוש ר' **איתמר** זצוק"ל **מקאנסקאווליע**

מחבר ספר משמרת איתמר.

א) **הרב** הקדוש ר' איתמר זלוק"ל מקאנסקיוואלע, בעל משמרת איתמר, היה מתלמידי הרב הקדוש הרבי מלובלין זלוק"ל, ובביתו היה מתנהג ברבנות, עוד בחיי רבו, וחרה הדבר מאד להגביר ר' שלמה ע"ה מקאנסקיוואלע, על מה שנוטל עטרה לעצמו. בפני רבו, ולכן לא נכנס הגביר אליו, והגביר הנ"ל, היה סוחר גדול מאמר, והולרך לנסוע עם הרבה סחורה לעיר מעמיל אשר מחוץ למדינה, ותמיד כשאירע לו נסיעה רחוקה, היה נוסע מתחילה, לרבו לובלינה, לקחת ממנו רשות, וברכת הפרידה, וכן עשה גם עתה, ונסע ללובלין, וקיבל ממנו ברכת הפרידה, ושיהיה לו דרך צלחה, ואחר זה נסע לביתו, וטען הרבה עגלות, עם למר, והוא נסע במרכבה כבודה כיאות לגביר כמוהו, ודרך נסיעתו היה, לפני פתח בית הרב הקדוש ר' איתמר זלוק"ל, וכאשר נסעו לפני בית הרב הקדוש, ויעש הבעל עגלה קנאק עם הבייטש, אשר בידו, כדרך בעלי עגלות, ושמע הרב הקדוש את קול הרעש, ושאל את המשמש מה הקול הזה באזני, ויען המשמש, הנה הגביר שלנו, נוסע היום למעמיל, ועשה הבעל עגלה הקנאק עם הבייטש אשר בידו. ויאמר הרב הקדוש, נראה לי שיבוא חזרה רק עם הבייטש, כי יפסיד סחורתו, ויהי כשמוע המשמש, דברים אלו יוצאים מפי רבו הקדוש, התעוררה בלבו רחמנות גדול על הגביר, והשמיט עצמו מרבו, ורץ אחר הגביר, ולעק בקול גדול, עמדו עמדו, עד שנשמע הקול להגביר, ויפן אחריו, וירא איש רץ אחריו, והעמיד המרכבה, והמתין עד בואו, וכאשר בא המשמש ויגפש, וישאל לו הגביר, מה דלקת אחרי, ויען המשמש, דעו, כי כך וכך שמעתי מפי רבי, ויש לי רחמנות עליכם, ועלתי, שתשובו לביתכם, והיו הדברים האלה, כמלחק בעיני הגביר, ויאמר, הנה הייתי בלובלין, אצל רבינו הקדוש, ופטרני לשלום, ולא אמר לי דבר, והוא אומר כזאת, וכי הוא רואה יותר מרבינו הקדוש, מלובלין, ואמר לו המשמש, הנה גם רבי שלי, אינו מדבר חס ושלום דברים בטלים, ונכנס קצת מורך בלב הגביר והתיישב ליסע עוד הפעם ללובלין, ולהציע הדבר לפני רבו

הקדוש

הקדוש, וכאשר בא לרבו הקדוש, הלובלינער, וישאל לו הלובלינער, מה זה באת עוד הפעם, וסיפר לו כל המאורע, והרכין הלובלינער ראשו אל השלחן זמן מה, והרים ראשו, ואמר מה נעשה שתלמידנו רואים יפה ממני, לכן עצתי, שתסע לביתך, ותכנס להרב ר' איתמר, וכאשר יאמר לך כן תעשה, ונסע הגביר לביתו, ואף שהיה קשה עליו לכנס להרב ר' איתמר זצוק"ל, כי לא היה רגיל שם, בכל זאת ההכרח לא יגונה, ונכנס להרב הקדוש, וכאשר ראה הרב הקדוש את הגביר בביתו, ויפלא בעיניו, וישאלהו מה לידידי בביתי, וסיפר לו דברי רבו הקדוש מלובלין, שהוא פקד עליו לכנס וליטול עצה מה לעשות, וישאלהו הרב הקדוש, האם תעשה כל מה שאומר לך, והשיב ודאי אעשה, ואמר לו הרב הקדוש, אם כן איפוא זאת עשה, תסע למעמיל עם הסחורה, וכאשר תבוא שמה, תשכור תיכף בית אוצר על הסחורה, ואתה קח לך אכסניא טובה, ותאכל ותשתה ככל אשר תאלץ נפשך, ותהיה שם שלשה חדשים, ובכל יום ויום, יבואו אליך סרסורים. שתמכור סחורתך, אמנם לא תשמע להם, ובסוף ג' חדשים יבואו אליך לאמור, הנה עתה העת למכור סחורתך, כי יהיה לך ריוח גדול, תמכור תיכף סחורתך, ותיש מהר, תסע משם, ואל תתמהמה, ואם כן תעשה, אז תשכיל ותצליח, ופטרו לשלום, ונסע הגביר למעמיל, ובדרך פגע בשיירות סוחרים, הנוסעים חזרה ומתאבלים על ההפסד הרב שהיה להם, ויזהירו אותו שישוב אחור, לביתו, ואל יאבד ממונו בידים, אמנם הוא לא השגיח עליהם, ונסע הלאה. ויהי כאשר בא לשם, וישכור תיכף בית אוצר, ויכנס שם את הסחורה אשר לו, והוא הלך על אכסניא נכבדה ויאכל וישת וייטב לבו, והסרסורים באו אליו יום ויום, שימכור סחורתו, ולא שמע אליהם, ובסוף ג' חדשים, יצא קול מלחמה במדינה, ועלה מאד השער של נמר, ויבא אליו סרסור, ויאמר לו הנה עתה תוכלו למכור סחורתכם בריוח גדול כי המקח הוא כך וכך, ומכר תיכף סחורתו וחיש מהר, נסע מהעיר, שמח וטוב לב, וכאשר אך נסע מהעיר, נודע שנעשה שלום בין המלכים, ושוב ירד השער של הנמר, והוא בא לביתו ברכוש גדול:

ב) **פעם** היה הרב הקדוש ר' איתמר זצוק"ל, בקאזניץ אצל המגיד הקדוש, על שמחת נשואין. שהיה אצל המגיד, והרב הקדוש ר' איתמר זצוק"ל, ניגן בכנור, ונפסק לו נימא מהכנור, וכאשר רצה לקשור הנימא, ויקרא אותו המגיד הקדוש, ויאמר לו, בוא ואלמדך סוד קשר של התפלין:

מערכת **כה**. כ"ק הרב הקדוש ר' **נחום** זצוק"ל המגיד **מטשערנאביל**.

א) **שמעתי** מכבוד קדושת אדומו"ר הרב הקדוש ר' ירחמיאל משה זצוק"ל מקאזניץ, שהרב הקדוש ר' נחום זצוק"ל מטשארנאביל, היה פעם אחת, על ציון הבעל שם טוב הקדוש. בחורף, והקור היה גדול, ועמד שם באנפילאות, זמן רב. לערך ב' שעות, ושאלו אותו, האיך יכול לסבול קור כזה, והשיב, כי הבעל שם טוב הקדוש, המשיך לכאן אוירא דארץ ישראל. ובארץ ישראל האויר חם:

ב) **פעם** בא דרשן לטשארנאביל, ובאו ואמרו להרב הקדוש ר' נחום זצוק"ל שדרושיו הם טובים מאד, שכל מה שאומר, הוא כאילו מבואר בהכתוב, ואמר הרב הקדוש, זה הוא שמרמז רש"י הקדוש בלשונו במלחמת הרשות הכתוב מדבר, כי ידוע שיש שני בחינות לימוד, הא' לימוד לשמה, והוא מצוה, ונקרא מלחמת מצוה, והב' לימוד שלא לשמה אף שהוא מותר, מכל מקום הוא רשות ונקרא מלחמת הרשות, וזה שמרמז רש"י הקדוש במלחמת הרשות, מי שלומד שלא לשמה שנקרא מלחמת הרשות, יכול להסביר הדברים כאילו הכתוב מדבר:

הרב

ג) **הרב** הקדוש ר' נחום, היה אצל המגיד הגדול ממעזריטש, והיה פרוש זה כמה שנים, ופעם אמר המגיד הגדול להחברייא שלו, תדעו שצריך לירד נשמה גבוה ויקרה אשר לא היתה כזו כמה מאות שנים, ולכן שובו לביתכם אולי יזכה מי בכם בה, ונסעו כולם לביתם, וגם הרב הקדוש ר' נחום, התיר נדרו, ונסע לביתו, ועלה בדעתו ליסע דרך קארין, ולהיות אצל הרב הקדוש ר' פינחס זצוק"ל ולבקש ממנו שיהא בעזרו שיזכה הוא בהנשמה הקדושה, ויהי כאשר בא הרב ר' נחום להרב הקדוש ר' פינחס ויליץ לפניו את מבוקשו, ויאמר לו הרב ר' פינחס, לינו פה הלילה, וילן שם הרב ר' נחום, ובבוקר אמר הרב הקדוש ר' פינחס להרב הקדוש ר' נחום בואו עמי למקוה, וילכו שניהם למקוה, ויהי כאשר טבל ר' פינחס פעם אחת, אמר להרב הקדוש ר' נחום, כבר פעלתי שתזכו אתם בהנשמה הקדושה, ואמר הרב הקדוש ר' נחום להרב הקדוש ר' פינחס, רצוני שיהיו מהנשמה הקדושה דורי דורות צדיקים עד ביאת משיח, וטבל הרב הקדוש ר' פינחס עוד פעם אחת, ואמר גם זה פעלתם, ואמר עוד הרב ר' נחום, רצוני שלא יהיו נצרכים להעולם. ואמר הרב הקדוש ר' פינחס זצוק"ל להרב הקדוש ר' נחום, זה לא תפעלו. רק העולם יהיו צריכים להם והם יהיו צריכים להעולם, וקבל הרב ר' נחום ברכת הפרידה ונסע לביתו לשלום, ותיכף כאשר נסע הרב ר' נחום בא גם הרב הקדוש ר' שניאור זלמן זצוק"ל בעל התניא אל הרב ר' פינחס וביקש גם הוא שיהא בעזרו שיזכה בהנשמה ההיא ויאמר לו הרב ר' פינחס כבר קדמך הרב ר' נחום, ואז זכה הרב ר' נחום בנשמת הרב הקדוש ר' מרדכי מטשארנאביל זצוק"ל אשר היה לפלא:

הלולא דהרב הקדוש ר' נחום זצוק"ל המגיד מטשארנאביל הוא י"א חשון זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל אמן:

מערכת כו. הרב הקדוש איש פלא ר' מרדכי זצוק"ל מטשערנאביל

בן לאותו צדיק וקדוש ר' נחום הגדול זצוק"ל המגיד מטשערנאביל.

א) **הרב** הקדוש ר' מרדכי מטשארנאביל, פירש על הגמרא, טוב מעט בכוונה מהרבות שלא בכוונה, שאם לומד הרבה אפילו שלא בכוונה, יוכל להתהוות מזה, הטוב המעט בכוונה:

ב) **שמעתי** מכבוד קדושת אדמו"ר זצוק"ל מקאזניץ, ששמע מהרב הקדוש ר' יצחק זצוק"ל מסקווירא, שאמר בשם אביו הרב הקדוש ר' מרדכי זצוק"ל מטשארנאביל, על מה שמתפללין מלא משאלותנו לטובה, שנשאל מהשי"ת רק מה שטוב לנו:

ג) **גביר** אחד מחסידי הקדוש הטשארנאבלער, ביקש מרבו, אשר בעת שיהיה בדרך, יסור אל ביתו ויתאכסן אצלו, ונעתר הרב הקדוש לבקשתו, והבטיחו שאם יהיה דרכו סמוך לעירו, ישים דרכו דרך עירו ויתאכסן בביתו, ויהי כאשר היה הרב הקדוש סמוך לעיר החסיד נסע החסיד הגביר לקראתו בלוית כל העיר, וכיבדו את הרב הקדוש לבוא העירה, והגביר הכין סעודה גדולה עבור הרב הקדוש, ויהי כאשר בא הרב הקדוש העירה ויסר אל בית הגביר, ויהי לעת האוכל, ראה הגביר שרבו הקדוש אינו טועם כמעט מכל הסעודה כי דרך הרב הקדוש היה אשר לפעמים היה תוחב הכף בשיפוע תוך הקערה ומה שנדבק בו היה אוכל, ולפעמים היה תוחב הכף בשוה וכן התנהג גם כאן, והיה להגביר צער גדול מזה, ויגש אל רבו ויאמר אליו, רבינו, כל הטורח שטרחתי לא היה רק בשביל כבוד קדושתו שאזכה שרבינו יאכל אצלי וכבוד קדושתו אינו טועם כלום, ויען הטשארנאבלער ויאמר אליו, שוטה, הנה כל האכילה הוא להוציא הניצוצות הקדושות, וכשאני תוחב הכף שלי נדבקים בו תיכף כל הניצוצות:

מכתב

מכתב אשר כתב לבניו הקדושים זצוק"ל :

ד) **בעז"ה** אל כבוד בני הרב הגדול במנין אשר אין דורו דור יתום ולא דור אלמן מזה בן מזה חכם הכללי כבוד הישראלי מוה' אהרן והשני בדוגמתו משה עבד ה' והשלישי הרב ר' יעקב ישראל יעקב איש תם יושב אוהלים באהלי של תורה בעיר אריס-טאפאלע והרביעי הרב האמתי מוה' ר' נחום, אהובי בני אבקש מכם שתסירו לב האבן מבשר אנשי טשארנאביל ותשימו להם לב בשר ותבואו לפה באהסליב ונתפלל יחד בימי הנוראים הבעל"ל ואקוה לה' כשנתפלל ביחד בימי הנוראים יעלה תפלתינו השמימה בלי שום מסך המבדיל, דברי אביכם :

ה) **העתקה** מועתקה אות באות מהמכתב ישן נושן אשר שלח הרב הצדיק הקדוש מוה' מרדכי מטשארנאביל זצוק"ל להרב הצדיק הקדוש מוה' יצחק מוואר-קע זצוק"ל בעת שהרב הצדיק הקדוש מריזין זצוק"ל היה בבית המאסר ר"ל והמכתב ההוא הוא מונח תחת יד הרב הקדוש מסקערנאוויץ שליט"א :

ב"ה כבוד ידיד ה' וידיד נפשי מאז הרב החסיד המפורסם לשם ולתהלה בישראל רב האי גאון תפארת ישראל הדר הוא לכל חסידיו אשר נתקשרו לנפשו הקדושה כבוד קדושת תפארתו הרב מוה' יצחק נ"י :

ישא ברכה מאת ד' החיים והשלום בגוף ובנפש וכו' דבר ד' אמת בפי כי מאז ידעתיו והכרתיו מיום אשר דלג שור באהבת ד' לבוא בכלל קורתי לאקבולי פני בשאלת חכם איזה דברים העומדים ברום של עולם העליון אז רשמתי במוחי ולבי באהבה רבה ועוד עודנה אהבתו תקועה בלבי בל תמוט עולם ועד תמונת קומתו נגד עיני ושפתיו מרחשין לפני דברי פי חכם חן ושפתיים יושק עתה עת לעשות לד' ולבקש ממרחק את שאהבה נפשי אוהב דבר וכו' עוזרני כהיום בעזר רב להושיע על הצטרכות ההכרחים אשר חנני ד' כאשר יספר המוכ"ז כי ההכרח לא יגונה ולא ישובח עוד זאת כבוד אלקים הסתר דבר את אשר כמוס עמדי תרתי לטיבותא להיות מעיר לעזור כעת מתושבי קהלתכם והחכם עיניו בראשו וממרחק יראני מטובו וחסדו עד המקום שידו מגעת ודבר קדשו יהיו נשמעים לטובתו ולבעבור וכו' ידעתי כי דברי יעשו פרי שורש וכו' אקצר ואומר שלום לכל נפשות ישראל המסתופפים בצלו והמעתידים לבוא לטהר כמו כן יזרח אורו לשורש להאיר להם באור פני מלך חיים ואסיים ואומר שלום מהאדון השלום מנאי אוהב נפשו ידידו דורש שלומו ונפשו בלב ונפש חפילה מעתיר בעדו תמיד כל הימים להתברך בשלום וברכה
מרדכי בן לא"א מו"ר הרב מוה"ר מנחם נחום זללה"ה :

הלולא דהרב הקדוש ר' מרדכי זצוק"ל מטשארנאביל הוא כ' אייר זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל אמן :

מערכת כז. כ"ק הרב הקדוש ר' אהרן הגדול זצוק"ל מטשערנאביל

בן לאותו צדיק וקדוש ר' מרדכי זצוק"ל מטשערנאביל.

א) **פעם** בא מכתב מהגביר היילפרין להרב הקדוש ר' אהרן זצוק"ל, איך שאחד אומר שאם לא יתנו לו עד חגאותיהם שני מאות אלף רו"כ, אזי יוציא חס ושלום, גזירות רעות על שונאי ישראל, לכן מבקש, מהרב הקדוש ר' אהרן ומאחיו הצדיקים, שישתדלו לאסוף הסכום הנזכר, וגם הגביר היילפערין אמר שיתן לזה נדבה הגונה, וכאשר קראו המכתב לפני הרב הקדוש, ענה ואמר מה זה מטריד אותי בהבליו, ואמר לו, האיש הכותב שלו, ר' נחום בער, רבינו, הלא כלל ישראל תלוי בזה, ושוב ענה לו כנ"ל, ואח"כ שלח הגביר הנ"ל ציר מיוחד להרב הקדוש לטשארנאביל, אודות הנ"ל,
וענה

וענה הרב הקדוש גם לשליח כדברים האלה, ואמר לו השליח מה אשיב שולחי דבר, תנו לי מה בכתב כדי ליתן אומן שהייתי אצל כבוד קדושתו, ואמר הרב הקדוש לר' נחום בער, שיתן לו דברים אחדים בכתב, ולא רצה הכותב לכתוב, כי חרה לו איך דוחה בקש דבר גדול כזה, ואמר הרב הקדוש אל השליח, שוב אל האיש אשר שלחך ואמור לו שלא ידאוג עבור זה, ויעסוק בעסקיו, ואחר כך בא מכתב לטשארנאביל גם מאחיו הרב הקדוש ר' יצחק מסקווירא, שירצה להשתדל עבור זה, וגם כן לא השגיח, ובערב פסח היה המנהג בטשארנאביל, שכל העם היו מביאים חמצם להרב הקדוש ר' אהרן זצוק"ל, והוא היה משליך אותו להאש, ואיש אחד היה אוחז קדירה של חרס, אשר שם היה מונח חמצו של הרב הקדוש, ולקח הרב הקדוש את הקדירה מידו והשליך אותה לאש, ואמר להאיש אחי סוברים שעם מצות מבטלים גזרות רעות, לא, אך עם זה מבטלים גזירות רעות, ורצה הרב הקדוש שהיה תמיה בעיני האיש, ואמר לו הרב הקדוש, אמרת הפיוט משבת גדול, והשיב הן, ואמר לו הלא כתיב שם, ולמה אכילת חמץ לשם שעות, זכר לחפזון שכינה להעביר גזירות רעות, ובחג הפסח באה השמועה כי מת השר ונתבטלו הגזירות:

ב) **פעם** שלח לקעסינוב לגבות המעמד, ואז היה שולט בקעסינ'ב החולי רע רחמנא ליצלן, ונפל גם על השליח הגובה אימת מות, ורצה לשוב לביתו, ושלח המעות לטשארנאביל, וכתב מכתב ממצב העיר ושהוא רוצה לחזור לביתו, ובא מכתב מהרב הקדוש ר' אהרן זצוק"ל בזה הלשון, אנכי העמדתי חומת ברזל בין מלאך המשחית ובין העיר קעסינוב, ולערבון, פקדתי משולחי, שיתעכב במחנה, עד אחר החג, וכן היה שנשקטה החולי לאט לאט, ובחג הסוכות היו מרבין בשמחה, ושתו יין רב עם המשולח וכל אחד שלח פדיון נפשו כיאות:

ג) **הרב** הקדוש ר' אהרן זצוק"ל, שלח לאחיו הרב הקדוש ר' יצחק מסקווירא זצוק"ל וביקש מאתו שיזכור אותו בזכרונו הקדוש, והשיב לו, בכל פעם, שאני אומר לשם יחוד קודשא בריך הוא ושכינתיה, אני מכוון בתיבת ושכינתיה, על אחי הצדיק ר' אהרן זצוק"ל:

ד) **פעם** היה מסירה, על כל הצדיקים, הנקראים בלשונם צדיקאוו, וגם הרב הקדוש ר' אהרן זצוק"ל היה בכלל המסירה, ושלחו אליו שר אחד, וגם צענזור לחקור הדבר, וגם הפקיד מהעיר הלך עמם, והצענזור היה המליץ בינותם, ושאלו להרב הקדוש, אם הוא צדיקאוו, והשיב הן, אני צדיקאוו, ואמר השר שצריך שיחתמו שני עדים, שהוא הודה בעצמו שהוא צדיקאוו, ואמר הרב הקדוש בלשון תימה, אני צריך עדים שאני צדיקאוו, השמים והארץ יעידו שאני צדיק, ואמרו להשר מה שהוא אומר, ועל השלחן היו מונחים פתקאות, ושאל השר מה זאת, והשיב הרב הקדוש מי שיש לו מבוקש נותן לי פתקא שאתפלל בעדו, וצוה השר ליקח הפתקואת, ולקחו הפתקאות וכרכו אותם במטפחת, וגם הסידור היה מונח על השלחן והיה כתובים בו שמות אנשים, ושאל השר גם על זה, והשיב גם בכאן כתובים בקשות, ולקח השר גם הסידור, וכאשר רצה ללכת החוצה, אמר הרב הקדוש, וכי גם הסידור לקח במה אתפלל. והלך הרה"ק וחטף ממנו הסידור, ונתפחד השר, ואמר לאנשיו, הוליכו אותי החוצה, כי לא אדע מה היה לי, והוליכו אותו החוצה, ואמר השר, כמעט פרחה רוחי מפחדו, ומעולם לא ראיתי איש מאוים כמוהו:

ה) **חסיד** א' מחסידי הריזינער זצוק"ל, קבל ברכת הפרידה, מהרב הקדוש ר' אהרן זצוק"ל כי רצה לנסוע לריזין, ואמר לו הרב הקדוש, ר' אהרן, תפרוש עבורי בשלום רבך, ואמור לו, שאני רבי גדול יותר ממנו. ונתבהל החסיד, כי היאך

אפשר

אפשר לומר כן לרבו, ואמר לו הרה"ק ר' אהרן זה לא כביר היינו ביחד אני ורבך וברכנו זה לזה שנהיה עהרליכע יודען, וברכתי נתקיימה ברבך, אבל ברכתו לא נתקיימה בי:

ו) **שמעתי** מפי חסיד אחד מחסידי ר' אהרן זצוק"ל, שפעם אחת, עמד הוא בקודש פנימה, אצל מורו הרב הקדוש, ר' אהרן זצוק"ל, ובאתה אשה מטשאר-נאביל בבכיה, היות שהשיאה את בתה לאלמן מק"ק טשארניגאוו, ובכל לילה באה אשת האלמן הנפטרת, וחונקת לבתה, והשיב לה הרב הקדוש, שעיא תסיר הדמיון הזה מלבה, אמנם האשה אמרה, שלא תזוז מכאן עד שיתן תרופה לבתה, וענה לה הרב הקדוש ומה אעשה כי מרחק רב יש מפה לטשארניגאוו, וענתה האשה ואמרה, יש לי אמונה שהרבי יכול לפעול ממרחק כמו מקרוב, והניח הרב הקדוש אצבעו על חוטמו כדרכו ואמר אוי על יסורי, ומיד צוה לקרות את האיש הממונה על הקברות דק"ק טשארנאביל, וקראו לו, וצוה להאיש, שיפתח השער של הקברות ויאמר להמתים דשם, תדעו שאהרן בן חיה שרה צוה לכם שתתראו עם המתים דק"ק טשארניגאוו, ותאמרו להם שפלונית בת פלונית לא יהיה לה עסק עם האשה פלונית מפה, ובאם לאו גוזר אהרן בן חיה שרה שישליכו אותה חוץ למחיצתה, כך שמע החסיד מפיו הקדוש:

העתק אגרת מהרב הקדוש ר' אהרן זצוק"ל מטשארנאביל:

ז) **בעזהשי"ת** כבוד אנשי שלומי וכל מרבית בית ישראל הנמצאים בכל אתר ואתר כולם נצמדים בקירות לבבי לדרוש שלומם וטובתם באהבה רבה ולברכם בכל עת בברכות החיים והשלום וכל הטוב אכי"ר. אחר מבוא השלום הנה ראשית דברי יעיר אזן שומעת לאמר הן עד הנה תרגלתי להעריך מכתבים מיוחדים לתומכי נפשי ולחתום להם חותמי ברכות בחתימת ידי עתה כבד עלי הדבר הזה וכללתי אותם במכתב כולל להיות משולבים יחד לטובה והנה גם שהחתימות רבות המה לנשא כבד עלי מתשישת כחי אולם עניני דגלותא נתקדש בלבבי כהיום עוד בתוספת מרובה מאשר היתה נסוכה בפי מרא מקדם מקדמונו של עולם כי ד' הביגני כהיום לעורר מכילן דרחמי עכ"י ולהמשיך להם ברכאן דנפישין בתפלה קצרה ובכן יהי נחשב בעיניהם מכתב הכולל כאילו הייתי פורטם במכתבים מיוחדים והיה כבוא אליהם משולחי ידידי המופלא ר' מרדכי מוכ"ז יתמכו אותי על ידו כמאז בלי שום מחסור והמשכה כלל חס ושלום והמשכילים יזהירו על עצמם להוסיף עוד הוספה נכונה לעת אשר תש כחי מאד וימלאו בגלל זאת זכות ומישור כתרגומו לצדקה וזכותא להיותם חיים וקיימים עם נשיהם ובניהם וב"ב ומושפעים בפרנסה דנשמתא וגופא ע"כ הקדמתי כהיום את דבר השליחות בכדי שיהיו קדמא ואזלא גרש המחלה מקרב כ"י ולהסיר מהם כל מיני חולי ומדוה וכל מיני דלות ועניות ואביונות ולא ימעדו עוד רגליהם לעולמים אכי"ר. תמלית דברים הללו לאמר סמכוני באשישות אמונה רפדוני בבטחון אשר כולם יושעו תשועות עולמים כהיום בעתים חשות כי עת לחשות ולקבל שכר בסוד וידום אהרן וזכה שנתייחד הדיבור עמו כן אייחד דברי אליכם לאמר הבאים בלל קורתי הלא בראיה בעלמא קנה כל הטוב בעזרתו ית"ש כי גם בעתים חשות קול דממה דקה ישמע אנא ד' הושיעה נא והצליחה נא גם התומכים אותי בצדקת פרזולם מרחוק הלא שמש צדקה נהירין בשבילי דרקיע להריק ברכה ושלום לכאו"א באשר הוא שם ובכחי להוסיף התחזקות בלב כל אנשי שלומי שלא יהיה לבם נוקף על אשר כחי עתה אינו ככחי אז להשיב ולתמוך כל איש בדברי ידידות אהבה כראבונה ע"כ אוסיף לשעשע אותם בקדושי מאמר חז"ל לאמר הן אית חכמה מסיטרא דאתוון ובהון רזא דדיבור ואית חכמה מסיטרא דנקודין דתליין במחשבה חכמה מוחא היא מחשבה בסוד מחרים לדעת לחשוב מחשבות להפיק רצון מד' בחכמה ובתבונה ובדעת רוח הקודש הלא אז הכנור מנגן מאליו להמשיך רחמים לכל ישראל ולתומכי נפשי ובכן אל תשליכו מלתומכני בעת תשישת כחי ולא תאמרו

שהימים

שהימים הראשונים היו טובים מאלה כי הלא החכם עיניו בראשו לראות שהימים האלה טובים המה לה' ולישראל למלאות משאלותם גם באין אומר ואין דברים כלל כאמור והנה מה טוב ומה נעים דברים הללו לחזק בהם איש את אחיו ולתומכי באהבה רבה אמלאות משאלתי ידידי המופלא הנ"ל בכלות דברים הללו הנני מודיעם לאמר אשר גם אם יחיו כימי מתושלח לא ידעו ולא יבינו גם אחד מאלף מאשר הטבתי להם בעזר האל המושיע תשועות עולמים אכי"ר:

מערכות כח כט ל. האחים הקדושים ר' דוד זצוק"ל מטאלנע. ור' אברהם המגיד הקדוש זצוק"ל מטריסק. ור' יוחנן זצוק"ל מראחמיסטריווקע. בני הרה"ק ר' מרדכי זצוק"ל מטשערנאביל.

א) **הרב** הקדוש ר' דוד זצוק"ל מטאלנע, אמר על הפסוק ויהי מקץ, מה יהיה הסוף שנתים ימים, מי פארשלאפט די יאהרען, ופרעה חולם, והיצר הרע מתגבר:

ב) **פעם** אחת בפורים, אמר הרב הקדוש, המגיד מטריסק זצוק"ל, רבונו של עולם, אם החרש תחרישי בעת הזאת ולא תגאלנו מגלות המר, ריוח והצלה יעמוד ליהודים ממקום אחר, יבקשו היהודים פרנסתם ממקום אחר, אחד יכתוב פראשעניעס, ואחד יהיה אינזינער, וא"ת, התורה שהיא מא' עד ת', ובית אביך, זו תפלה (נראה משום דאבות תקנו), חלילה חלילה, תאבדו, ומי יודע, אם לעת כזאת, אשר בדעתך לגאול, הגעת למלכות, כי אין מלך בלא עם:

ג) **פעם** נכנס אליו בנו הרב הקדוש ר' נחום זצוק"ל בכאב שניים, והניח המגיד הקדוש ידו על שינו, ואמר, שיני רשעים, היינו השינים הרעים, שברת, צריך לקוות, לה' הישועה, שה' יושיע, ומני אז לא ידע מכאב שן:

ד) **פעם** באה אל המגיד הקדוש מטריסק. אשה חשוכת בנים, בבקשה שתפקד בזרע של קיימא, ואמר לה, שתתן לו שטר על סך מה, ונתנה לו, גם נתנה לו מזומן ששה רו"כ, ובדרך הילוכה חוצה, אמרה אל המגיד הקדוש, אבל לא ישטה המגיד בי, כאשר הונה אותי צדיק פלוני, ותיכף קרא לה המגיד, ונתן לה חזרה, את הכסף והשטר, ובכתה האשה מאד במר נפשה, שיקבל ממנה ולא הועילה, ונכנסה האשה אל בתו הצדקת מרת מלכה, בבכיה גדולה, וספרה לה כל המאורע, ובעלה הרה"ק ר' אפרים זצוק"ל ישב בחדר הסמוך, ונכמרו רחמיו לקול בכייתה ונכנס אל המגיד ואמר, הלא גם השונמית אמרה כן לאלישע ולא כעס עליה, באמרה לו אל תכזב בשפחתך, והודה לו המגיד, כי הצדק אתו, וקרא להאשה, והבטיח לה ונתקיים בעז"ה:

ה) **הרב** הקדוש המגיד מטריסק זצוק"ל, אמר, על המשנה, כל בעלי שיר נמשכין בשיר, היינו שיכול למשוך עצמו להקב"ה, על ידי שירות, וניגונים, ומזין עליהם וטובלין במקומן, היינו מי שמזיע בשיר כאילו היה לו טבילה במקומו.

ו) **חסיד** אחד ביקש מהמגיד הקדוש שיברך אותו והמגיד הקדוש היה דרכו ליטול סכום מה בעבור הברכה, ואמר לו המגיד לאותו חסיד, שיתן הסכום ואזי יברך אותו, ואמר החסיד, וכי משום שאין לי ליתן, איני ראוי לברכה, ואמר לו המגיד יברכך ה', ושאל החסיד מדוע למי שמשלם מברך אותו רבינו ולי אומר שיברכני ה', והשיב לו המגיד, כך כתוב בתורה, כה תברכו את בני ישראל אם תברכו להם כה בלא מעות אמור להם יברכך ה':

ז) **הרב** הקדוש ר' יוחנן זצוק"ל מרחמיסטריווקע, פירש בשעת אמירת הגדה, קדש ורחץ, קדש עצמך ותרחץ עצמך, מחלאת התאוות, כרפ"ס, נוטריקון, כלל ראשון פה סתום, שצריך לסתום פיו מלדבר, יחץ מגיד, אפילו מה שצריך להגיד, יגיד החצי:

ח) **הרב** הקדוש ר' מרדכי זצוק"ל מטשארנאביל, מנה פעם אחת, שבח של בניו, והיה אומר, איזה נשמה, המשיך לכל אחד מהם, ואמר על בנו הרב הקדוש ר' יוחנן, שהוא נשמת ר' יוחנן בן זכאי, וכאשר הרצו הדברים, לפני הרב הקדוש, ר' יוחנן זצוק"ל, אמר ודאי כן הוא, כי שמי הוא יוחנן, ואבי הקדוש, הוא בודאי זכאי, ואם כן אני הוא יוחנן בן זכאי:

מערכת **לא.** כ"ק הרב הקדוש ר' **יעקב יצחק** זצוק"ל **ממאקארוב**

נכד הרב הקדוש ר' מרדכי זצוק"ל מטשערנאביל.

א) **הרב** הקדוש ר' יעקב יצחק ממקארוב זצוק"ל פירש הפסוק הטה אלקי אזנך ושמע פקח עיניך וראה, דהנה יש ב' מיני חולים א' שיש בו כח הדיבור עדיין ואם בא אליו הרופא אזי הרופא דורש ממנו סיבת מחלתו, אכן יש חולה אשר גם הדיבור אין בו אזי צריך הרופא לראות היטב בעיניו כל ענין המחלה ולגהות מזורו ולרפאהו, וזה הוא כוונת הפסוק, הטה אלקי אזנך, זה קאי על דורות הראשונים שהיו יכולים לספר צעריהם ומחסוריהם, פקח עיניך וראה קאי על דורות של עכשיו שאין בנו שכל מה לספר ומה לבקש לכן בקשתנו פקח עיניך וראה אתה בעצמך והשלם מחסורינו בכל טוב:

ב) **פעם** אחת בראש השנה אחר תשליך עמד הרב הקדוש ר' יעקב יצחק זצוק"ל על המעקה אשר על ביתו, והחסידים רקדו ושוררו בהחצר למטה, וסיפר הרב הקדוש אשר באשתקד גם כן רקדו החסידים בראש השנה, ובא אלי אחד ושאל לי רבי מה זה הריקודין ושירה ביומא דדינא, והשבתי לו ויראה בצר להם בשמעו את רנתם, ומה אוכל לחשוד אותם, והלא אף אכילה ושתיה לא היה בפיהם היום, וראו כי רובם הם מאותם אשר הם צריכים לעמוד בזו השנה, והנה כתיב יתרועעו אף ישירו, פירוש אם צריכין לשבור האף, העצה לזה ישירו, כך סיפר הרב הקדוש וענה אחד אף ביניהם יש הגונים, ואמר הרב הקדוש, אני יודע מעשה, זקננו ר' נחום היה עני גדול רחמנא ליצלן, והיתה אשתו דוחקתו שישים לדרך פעמיו ולהביא טרף לביתו, ומנהג זקני היה להתפלל בזמנו והתפלל וכאשר גמר התפלה ויצא ללכת לביתו פגע בעגלון ושכר אותו להיות אצלו בעל עגלה ומשמש, והתנה עמו שלא יעמוד לפוש עד אחר חמשה פרסאות מהעיר, וכאשר באו לכפר הראשון אשר רצו לנוח שם שלח זקני ר' נחום את הבעל עגלה לאמור שילאו ויכניסו אותו הביתה, ונכנס הבעל עגלה להבית, ותיכף רצו כל בני הבית לחוץ במקלות ובחירופין ובגידופין עד אשר גרשו אותם משם וכן היה בכפר שני ושלישי לערך שני ימים והוכרחו ללון על פני השדה, ויהי ביום השלישי באו אל מלון אחד וגם משם רצו במקלות להכותו, ויהי כי הביטו אל העגלה, ויכר הכפרי כי הוא הרב ר' נחום, ויאמר רבי מה אתם בפה ויבקש מאתו מחילה והכניסו לביתו ושאל לו הרב ר' נחום מדוע רצית להכות אותי, ויאמר הכפרי, מה ראה רבינו ליסע עם איש כזה הלא הוא אמר לנו ראו שאני מוליך יהודי להכומר כי הוא רוצה להמיר את דתו חס ושלום, ואמר הרב ר' נחום להכפרי קרא להבעל עגלה לבוא הנה והלכו לקראו והנה אין בעל עגלה ולא עגלה, ואזי הכיר הרב ר' נחום אשר היה הס"ם בעצמו, וסיים הרב הקדוש ר' יעקב יצחק זצוק"ל ועתה כשהס"ם נתלבש בלבוש יהם לכן איני אוהב אותם:

מערכת לב. כ"ק הרב הקדוש ר' אהרן הגדול זצוק"ל מקארלין.

א) **שמעתי** מאדמו"ר הרה"ק ר' ירחמיאל משה זלוק"ל מקאזניץ, שהרה"ק ר' אהרן הגדול, עשה פ' אלף בעלי תשובות, פעם בא אליו רב, וביקש מאתו שיתן לו תשובה ותיקון, ואמר לו הרב ר' אהרן זלוק"ל, אין לכם תיקון, רק שתסעו להרב המגיד הגדול ממעזריטש, וביקש הרב מר' אהרן, שיתן לו כתב להרב המגיד שישתדל בתקנתו, ונתן לו הרב ר' אהרן כתב בזה הלשון, האיש הזה, מכף רגל ועד ראש אין בו מתום, פצע וחבורה ומכה טריה וכו', ונטל הרב המכתב ונשק אותו, ויקם וילך אל המגיד הקדוש, וכשבא אל המגיד ומסר לו המכתב, אמר המגיד הקדוש אין אנו רואים כך, ואולי על הדרך נתתקן:

ב) **עוד** שמעתי מאדמו"ר הנ"ל, שהרה"ק ר' אהרן הגדול שכב פעם אחת במטת הרב המגיד ממעזריטש, ג' מטת לעת רצופים, בדביקות נפלא, ורצו החברייא להקיצו, ולא הניחן הרב המגיד, ואמר, שהוא מניח עתה תפלין דמארי עלמא, ועל דבר זה שהיה אז בטל ממצוות, לכן כתב בצוואתו שאינו יודע אם יש גרוע ממנו, והצוואה נדפסה בתחילת ספר בית אהרן, עי"ש:

ג) **עוד** שמעתי מאדמו"ר הנ"ל, כי לר' אהרן הנ"ל, פתחו לו כל השעשועים והתענוגים מכל העולמות, ליתן לו, ולא רצה, כי אם ביגיעה [נאר האראוואניע]:

ד) **עוד** שמעתי מאדמו"ר הנ"ל, אשר הרה"ק רבי ר' מיכלי זלוק"ל מזלאטשוב, עשה פעם אחת עליות נשמה, וראה איך שאביו הרה"ק ר' יצחק זלוק"ל מדראהביטש, אוחז אברך אחד על ברכיו, ופני האברך מכוסה במסוה, המבהקת ומאירה מסוף העולם ועד סופו, ושאל הרבי ר' מיכלע לאביו הקדוש, ואמר, אבי מי הוא האברך הלז, ואמר לו אביו, זה הוא ר' אהרן הגדול, ואמר הרבי ר' מיכלע ברצוני לראות פניו, ואמר לו אביו, צריך עוד זיכוך לזכות לזה:

ה) **עוד** שמעתי מכבוד קדושת אדמו"ר הנ"ל, אשר מתנגד אחד הכה את הרב הקדוש ר' אהרן הגדול מכת לחי, ואמר המגיד הגדול ממעזריטש, להחסיד ר' מאנאלע שהיה קרוב למלכות, שיראה שיתנו לו עונש, ונסע ר' מאנאלע אל המלך, וסיפר לפניו הדבר, וצוה המלך להתלות את המתנגד, ואמר ר' מאנאלע להמלך, די שיכו אותו בשרביטים, מכת שוליים, וצוה המלך לעשות כן, וכאשר בא הזמן להכותו, באו כל המשפחה אל ר' מאנאלע, בבכיה רבה, שירחם עליו ועל בני ביתו, להסיר ממנו העונש, כי לא יוכל לסבול, ונכמרו רחמי ר' מאנאלע עליו, ומחל לו, ולאחר זמן שאל הרב המגיד הקדוש את ר' מאנאלע, אם נעשה בו העונש, והשיב מחלתי לו, כי לא יכולתי כלכל את קול זעקתם ובכייתם, ואמר לו המגיד הקדוש, האם אתה רחמן יותר ממני, דע, אם היו מכים אותו, כבר היה הקץ, [נראה כוונתו הקץ אל ההתנגדות], אמנם עתה מלחמה לד' בעמלק מדור דור:

ו) **הזמר** לשבת קודש מהרב הקדוש ר' אהרן הגדול זלוק"ל נדפס בתחילת ספר בית אהרן וכדי שיהא מצוי ביד כל אחד העתקתיו פה:

יה אכסוף נועם שבת, המתאמת ומתאחדת בסגולתך, משוך נועם יראתך לעם מבקשי רצונך, קדשם בקדושת השבת המתאחדת בתורתך, פתח להם נועם ורצון לפתוח שערי רצונך. יה אכסוף וכו':

היה הוה שמור שומרי ומצפים שבת קדשך כמו איל תערוג על אפיקי מים כן נפשם תערוג לקבל נועם שבת המתאחדת בשם קדשך, הצל מאחרי לפרוש מן השבת לבלתי תהיה

הסיה סגול מהם ששה ימים המקבלים קדושה משבת קדשך, וטהר לבם באמת ובאמונה לעבדך. יה אכסוף וכו':

ויהיו רחמיך מתגוללים על עם קדשך, להשקות צמאי חסדך, מנהר היוצא מעדן, לעטר את ישראל בתפארת המפארים אותך ביום שבת על ידי שבת קדשך, כל ששה ימים להנחילם נחלת יעקב בחירך. יה אכסוף וכו':

השבת נועם הנשמות והשביעי עונג הרוחות ועדן הנפשות להתעדן באהבתך ויראתך, שבת קודש נפשי חולת אהבתך, שבת קודש נפשות ישראל בצל כנפיך יחסיון, ירויון מדשן ביתך. יה אכסוף וכו':

ז) בני הקדוש הרב ר' אשר הגדול זצוק"ל, כששיה טליא, שאל את אביו לאמור, אבי איה כתוב הזמר הזה, והשיב לו אביו הקדוש, בבית אהרן, וכנראה רוח ד' דיבר בו אשר נכדו הקדוש יחבר ספר בית אהרן ושם יוקבע הזמר הזה:

ח) פעם היה הרב הקדוש ר' אשר הגדול זצוק"ל, אצל הרב הקדוש ר' פינחס זצוק"ל מקאריץ, ולא גילה הרב ר' אשר, לפני הרב ר' פינחס מי הוא, וכשנודע להרב ר' פינחס מי הוא, הקפיד עליו, שלא גילה לפניו תיכף, ואמר ראיתי את אביך, הרב ר' אהרן שהלך אחריך, ואמר הרב הקדוש ר' פינחס, להרב הקדוש ר' אשר, אביכם עשה שטות אחד, ואמר הרב הקדוש ר' אשר שבשעה שאמר הרב ר' פינחס דבר זה נהפכו מעי בקרבי רי כשהזכיר הרב ר' פינחס לצדיק אחד אפילו היה כבר ת"ק שנה בעולם העליון, היו מעיינים שוב בדינו, וסיים הרב ר' פינחס, שהשטות היה שלא האריך ימים, ובאותו שבת, היה שם גם נכד הב"ח הקדוש זצוק"ל, וישב הנכד בראש השלחן, והרב ר' אשר ישב בקצה השלחן, וכשבא הרב ר' פינחס להשלחן אמר הגם שלינכו לפני הב"ח ארבעים יום את הגיהנם [כידוע בשם הבעל שם טוב הקדוש אשר ארבעים יום ליננו את הגיהנם שירד לתוכה לפי שעה הרב הקדוש הב"ח זצוק"ל על אשר התיר את החדש] אף על פי כן צריך דעם גרויסינס זון [כך קרא הרב ר' פינחס להרב ר' אהרן דער גרויסער] לישב קודם לו, והעלהו לראש השלחן:

יום הלולא של הרב הקדוש וכו' איש אלקים ר' אהרן הגדול זצוק"ל הוא יום ג' דחול המועד פסח, זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל אמן:

מערכת לג. הרב הקדוש ר' אשר הגדול זצוק"ל מסטאלין.

בן לאותו צדיק וקדוש ר' אהרן הגדול זצוק"ל מקארלין.

א) הרב הקדוש ר' אשר הגדול זצוק"ל מסטאלין, אמר, היסורים היותר גדולים הם, מי שעברו עליו ארבעים יום, בלא יסורים:

ב) פעם ישב הסטאלינער, בשלחנו הטהור, וישבו גם אנשים עם ספאדקים, ומלובשים בגדי לבן, ואמר הרב הקדוש, תבן אין ניתן לעבדיך, היינו שלא ניתן להם בינה, ולבנים אומרים לנו עשו, ועושים בגדי לבן:

ג) הסטאלינער אמר לבנו הרב הקדוש ר' אהרן זצוק"ל, מחבר ספר בית אהרן, השי"ת ישמור אותך מתשובה, ביטטער אין זויער איז, או מען דארף אן קומען צו תשובה:

ד) שמעתי מכ"ק אדמו"ר הרה"ק זצוק"ל מקאזניץ, בשם הסטאלינער, כשאדם לומד, ואחד עומד אחורי הכותל, אף על פי שהלומד אינו יודע שעומד מי, אף על פי כן יוכל להתהוות מזה פניה בלב הלומד:

עוד

ה) **עוד** שמעתי מאדמו"ר הנ"ל בשם הסטאלינער, בדרך לחות, אין ארץ ישראל קריגט מען א פייג פאר א גראשין, נאר א פייג האבען זייא א גראשין:

ו) **עוד** שמעתי מאדמו"ר הנ"ל, שאמר בשם הסטאלינער, בענין חלומות, בלשון תמיה א חלום זאל זיך חלומ'ן א חלום. עוד אמר בשם הסטאלינער, מתי יגיעו מעשי למעשה אבותי, שהוא מלשון נגיעה:

ז) **עוד** אמר בשם הסטאלינער, שאמר על מורו הקדוש הקארלינער זצוק"ל בזה הלשון, ביי דעם גאנגען דאוועגען דער רבי מיט א פיס ארויס איך מיט א פיס אריין, אמנם בנשמת, ועקבותיך לא נודעו, פעם אחת נכנס למורו הקארלינער, ואמר לו, רבי עקבותיך לא נודעו, והשיב לו הקארלינער, מה זה שתמיד תלך אחרי, בוא ואגיד לך, היכן שיש לך רשות לילך, והיכן לא, ויתישב הסטאלינער בדעתו, אם יגיד לי מתי שלא אלך, לא אוכל לעבור על דבריו, מוטב שלא אשמע, ואזי, אויב איך וועל עהס ניט טרעפען היינט, וועל איך עהס טרעפען מארגען:

ח) **עוד** אמר בשם הסטאלינער, שאמר, הם נוטקים על הילד הרע, עס הילד הרע, לפיכך אינו מפחד מפניהם, אבל אנו נוטקים על הילד הרע, עם השי"ת, והוא בורח תיכף:

ט) **עוד** אמר בשם הסטאלינער, על הפסוק ברלא דעצמותי חרפוני צוררי, באמרם אלי כל היום איה אלקיך, היינו הגם שיש לך אלקות בשעת התפלה, אמנם כל היום איה אלוקיך, כי כל היום שכוח מלוח לבך:

י) **עוד** בשם הסטאלינער, שבראש השנה צריכים להיות אלל צדיק, וביום הקדוש אפילו יחידי ביער:

יא) **עוד** אמר בשם הסטאלינער, אף שלא יוכל אדם להתפלל, מכל מקום יתחיל לדבר דיבורי התפלה, ואמר, א ווארט צו א ווארט ביז וואנען מי צושלאגט זיך, ואמר העיקר לכוין מה שהוא אומר, וההתלהבות בא ממילא:

יב) **עוד** אמר, שפעם אחת, ראה הסטאלינער, לאברך אחד, שהיה מתנועע מאוד בתפלה, ואמר לו הסטאלינער הקדוש, שאקיל יסקל השור אינו יודע שהוא נבילה:

יג) **עוד** שמעתי מאדמו"ר זצוק"ל מקאזניץ, שפעם נסע הסטאלינער בדרך ושמע ערל מדבר, וצוה להעלותו על העגלה, והעלוהו, ודיבר גם על העגלה, ואחר כך צוה שירד מהעגלה, ואמר הסטאלינער, שעד כאן דיבר כוונת שיר השירים, ועתה מדבר דברים בטלים, ומה לי לשמוע:

יד) **פעם** בא הסטאלינער לקרעטשמי, וראה שערל אחד שוכב על התנור, ואשתו עומדת עליו ומעוררתו, ואומרת לו מה לך נרדם, לא עתה עת לישן, והימים ימי עבודה, ואמר הסטאלינער, זה מרומז על חודש אלול:

טו) **שמעתי** מאדמו"ר זצוק"ל מקאזניץ, שאחד מגדולי חסידי הסטאלינער, ביקש ממורו ע"י חסיד אחד שנסע לסטאלין קודם פסח וביקש שישלח לו מורו הקדוש, פסח, על חג הפסח, והשיב הסטאלינער, ואיך שולחין פסח בכלי חמץ:

טז) **עוד** אמר בשם הסטאלינער שעל מדה רעה רחמנא ליצלן, צריך להתפלל להשי"ת שיצילהו ממנה, ואמר אדמו"ר זצוק"ל כענין זה, בשם הרב הקדוש ר' ישראל זצוק"ל מריזין על ה...ה בתחילה רצין וצולין בכבש, פירוש להיות כובש את יצרו בתעניות וסיגופים, וכאשר ראו שבאו לידי סכנה, פירוש שלא היו יכולים לעמוד בזה, בשביל התשות כח שבאה לעולם, התקינו פיים, פירוש שיפייסו ויתפללו להשי"ת:

עוד

יז) **עוד** אמר שהסטאלינער כשהיה מחדש הלבנה היו שומעין את קולו עד כמה וויארסט והיו עונין אמן מרחוק על ברכתו, ובערך תחום שבת היו מחדשין הלבנה, בשעה שהוא היה מחדש, כי היו שומעין כל תיבה ותיבה:

יח) **שמעתי** מאדמו"ר זצוק"ל מקאזניץ, שהרב הקדוש ר' אשר זצוק"ל, דיבר פעם אחת מחסידי זמנו, ואמר עליהם, בזה הלשון, ליימיגע פויערין סטרוי־עני קאזאקען, אז זיי קומען צו דעם רבין, וויזען זיי ארויס דאס גיטע, און דאס בלעכן באהאלטען זיי, אז איך בין געקומען צו מיין זיסען הייליגען רחבאניא (כוונתו על מורו הקדוש ר' שלמה זצוק"ל מקארלין) [והיה נושק אצבעותיו בעת שהיה מזכיר את רבו] האב איך דאס גיטע בעהאלטען פאר עהם, וואס א גאט איז עהר, שכר ועונש קען ער געבין, און דאס בלעכן האב איך עהם געוויזען וואריס מען דארף צו וויזען אין כהן די נגע:

יט) **פעם** נסע הרב הקדוש, ר' אשר זצוק"ל, על ברית מילה, ואיחר בדרך ובא לאחר הברית, ועשה הסטאלינער אחר כך סעודה, ואמר, דהנה כל מצוה אי אפשר ביוצא בלי פניה, אבל חשב לעשות מצוה, אז אפילו היה פניה הא מחשבה רעה אין הקב"ה מצרפה, ומחשבה טובה שחשב לעשות מצוה, הקב"ה מצרפה למעשה, נמצא כי המצוה היא נקיה מאד:

כ) **כשהיה** הבערדיטשובער זצוק"ל, רב בזעליחאוו, ואז היה דר שם גם הרב הקדוש ר' אשר זצוק"ל מסטאלין, ולא היו נוחים זה לזה, ואמר הסטאלינער, שני תלמידי חכמים שאינם נוחים זה לזה אחד גולה וכו' ועקר הסטאלינער דירתו מזעליחאוו ותקע אהלו בסטאלין, וראה הבערדיטשובער כי תפלתו אינה עולה למעלה, ולא ידע מה זאת, ופעם בקדושת כתר עשה הבערדיטשובער עליות נשמה, וראה שר' אהרן הגדול זצוק"ל מקארלין והרב הקדוש ר' שלמה זצוק"ל מקארלין אינם מניחים תפלתו לעלות למעלה השמימה, וזורקים תפלתו למטה, ושאל להם מדוע אתם עושים לי ככה, והשיבו לו איר האט געשעפיט מיט אונזער סוואהרן אפיל פון אויג, וכתב הבערדיטשובער מכתב להרב הקדוש לסטאלין, וכתב לו בזה הלשון, נעויתי לך מחול לי:

כא) **שמעתי** מכ"ק אדמו"ר הרה"ק מקאזניץ, שאמר, שהיה מרגלא בפומי דחסידי סטאלין, לומר, אשרינו מה טוב חלקנו, שאנו ישראלים, ומה נעים גורלנו, שאנו חסידים, ומה יפה ירושתנו, שאנו חסידי סטאלין:

כב) **אחר** הסתלקות מורו הרב הקדוש הרבי ר' ברוך, בא אל הרב הקדוש ר' אברהם יהושע העשיל זצוק"ל מחבר ספר אוהב ישראל, וכיבד אוהב ישראל את הסטאלינער לאמר תורה, ואמר הסטאלינער, תורה חדשה מאתי תצא, מאת יוד תצא, ואמר האוהב ישראל פירושים על זה, ואמר, אולי כך היה כוונת הצדיק או כך היה כוונת הצדיק, ונסע הסטאלינער מאתו בלא נטילת רשות, ואמר דאיתא בגמרא אפילו כל העולם כולו אומרים עליך צדיק אתה היה בעיניך כרשע, פירוש אם אדם אומר עליך צדיק, יהא בעיניך כאומר רשע, ולא רצה ליסע אליו:

מערכת **לד**. הרב הקדוש ר' **אהרן** זצוק"ל **מסטאלין** מחבר ספר בית אהרן

בן לאותו צדיק וקדוש ר' אשר הגדול זצוק"ל מסטאלין.

א) **שמעתי** מכבוד קדושת אדומו"ר הרב הקדוש ר' ירחמיאל משה זצוק"ל מקאזניץ, שהרב הקדוש ר' אהרן זצוק"ל היה כותב בעצמו ספר תורה הקדושה, תשע עשרה שנה, ועם השמות היה ממתין, עד שהיה לו לכתוב כמה וכמה שמות הקדושים, והיה לו הכנה לזה, וכותבם, ובעת הכתיבה, היה אצלו איש אחד, שמו ר'

ליבלי, פעם אחד בשעת כתיבת השמות, ראה ר' ליבלי את ר' אהרן זצוקל"ל שהוא עומד עם כסאו באויר, ונתעלף ר' ליבלי הנזכר, ומאז והלאה, לא עמד בשעת כתיבה:

ב) **עוד** שמעתי מאדמו"ר הנ"ל, כמדומה בשם הרב הקדוש ר' אהרן, על הגמרא, בכה רבי יש קונה עולמו בשעה אחת, שהבכיה היתה, מה הוא העולם הבא, שקונים רק בשעה אחת, וסיפר שבעל עגלה הציל שני יהודים תלויים ממיתה, שלא במתכוין, רק בדרך שחוק, הכה בהבייטש אשר בידו, על החבל, אשר היו תלויים עליו. ונפסק החבל, וניצולו, ולימים, מת הבעל עגלה, וכאשר הובא לדין, פסקו לו גן עדן, שהציל שני נפשות מישראל ממיתה, אך איזה גן עדן יכולים ליתן לאיש כזה, אשר היה בור ועם הארץ, ועוד, שעשה הדבר שלא במתכוין, ופסקו לו, שיתנו לו היכל מפואר ובייטש בידו, והיה הולך אנה ואנה, והניף עם הבייטש אשר בידו, כאשר הסכין לעשות בחייו, ולאחר זמן רב, היה בשמים עליו רחמנות, מה יהיה תכליתו, ואירע, שהמגיד הקדוש מקאזניץ, נעלם ממנו פירוש משנה אחת במסכת סוכה. ולמדו בגן עדן את הבעל עגלה הפירוש, ובא והגיד להמגיד הקדוש, ושאל לו המגיד מה זה, שאתה הוא השליח, וסיפר להמגיד הקדוש את כל המעשה, ועשה לו המגיד הקדוש טובה גדולה:

ג) **עוד** שמעתי מאדמו"ר הנ"ל, שפעם אחת בליל שמחת בית השואבה, הלכו איזה חסידים מחסידי הבית אהרן, ברחוב אחד בעיר סטאלין, וראו את רבם הקדוש שהולך גם כן ברחוב ההוא, בלי מלבוש העליון, רק בלייבול, והיה להם לפלא, מה זה עושה רבם בתוך רחוב ההוא, באישון לילה, והלכו אחריו, והתחיל הבית אהרן לילך במהירות, וימהרו גם הם דרכם אחריו, ויפן אליהם, ורמז להם באצבעו כמזהירם שלא ילכו, ויעמדו, כי נפל פחדו עליהם, ותיכף נכנסו לבית רבם, ושאלו להמשמש, מה זה שהלך רבינו יחידי בלילה, והראה להם המשמש, כי הרב ישן בחדרו, וכשהקיץ הרב הקדוש, מרוב התמהון, הרהיבו עז בנפשם, לשאלו על זה, והשיב הנה גבאי שלי יודע שישנתי מאז ועד עתה. וסיים, אמנם הצדיקים יכולים לעשות כזה:

ד) **עוד** שמעתי מאדמו"ר הנ"ל, שהחסידים הראשונים, כשהיו מדברים מילי דחסידותא, היו אומרים מחיק אל הפה הוא קרוב יותר, פירוש טוב יותר לדבר מעצמו, מלדבר מאחרים, והיו אומרים בפיך ובלבבך, פירוש מפיך יכנס אל לבבך, והיה אומר בשם הרב הקדוש הבית אהרן, שצריכים ליתן הודאה להשי"ת, מה שכתוב, בפיך ובלבבך לעשותו, יכולין להתחיל בפה, וממילא בא אל הלב, ואילו נכתב בלבבך קודם, היאך היו מתחילים:

ה) **עוד** אמר בשמו, כשאני מזכיר עצמי, שראש השנה ממשמש ובא, נהפכו קרבי בתוכי:

ו) **הרב** הקדוש בית אהרן, שלח פעם איש מיוחד, להרב הקדוש ר' אלימלך זצוקל"ל מגראדזיסק, אודות ענין אחד, וצוה להשליח כשהם ידברו עשרה תיבות, דבר אתה אחת, ומתיבה אחת שלהם, תבין עשרה:

ז) **חסיד** אחד מחסידי הבית אהרן, בנה בית חדש וגדול, וביקש מרבו שיבא אליו על חנוכת הבית, והבטיחו, אכן מפני הטורח, לא היה ביכלתו ליסע, ונזדמן שבא לשם הרב הקדוש ר' יעקב ישראל זצוק"ל מטשערקאס, ונתן לו הבעל הבית הנזכר אכסניא בבית החדש אשר בנה, ונתן לו כל הי"ב דירות, אשר היה שם, ובערב שבת קודש בא גם הרב הקדוש ר' אהרן זצוק"ל, וביקש האיש מהטשערקאססער, שיניח ששה חדרים עבור רבו הבית אהרן, ולא רצה, ואמר, כעת אני בעל הבית, ועבור רבכם תראו דירות אחרים, והוכרח האיש לעשות כן, ובליל שבת קודש התפלל כל אחד במנין בפני עצמו, וגם סעודת שבת אכלו כל אחד מהם בפני עצמו כל אחד עם אנשי שלומו, ולא ראו זה את זה, ובשבת קודש בבוקר, אמר הטשערקאססער להבעל הבית, לך שאל את רבך.

היכן יתפלל, ואמור לו שאני מבקשו, שיזרז עצמו במוקדם קצת לתפלה, כי אני רוצה להיות בעת תפלתו, ויען שהבית אהרן לא היה ניחא לו בזה, אמר שיתפלל בבית הכנסת, בחשבו שמפני הקור, לא יוכל הטשארקאסטער להתפלל שמה. אמנם הטשארקאסטער זירז עצמו, זכה להבית הכנסת, עוד קודם הבית אהרן, ואחר כך בא הרב הקדוש הבית אהרן והלך אל העמוד, והתחיל לעולם יהא אדם, כמנהגו, והטשארקאסטער עמד אחורי העמוד, וכאשר הגיע הבית אהרן להלל הגדול, הלך הטשארקאסטער אל העמוד, והביט כל משך האמירה בפני הבית אהרן, ואחר הלל הגדול חזר למקומו, וכשהגיע הבית אהרן לשירת אז ישיר הלך שוב הטשארקאסטער אל העמוד, והביט בפניו עד שגמר השירה, וחזר למקומו. ואחר התפלה נתנו שלום זה לזה, ושאל הטשארקאסטער לבית אהרן, מניין לכם זה ההלל הגדול, והשיב הבית אהרן, כך קבלתי מאבי מורי, שקיבל מאבי זקני שקבלו מגן עדן התחתון, ושאל שוב, ומניין לכם השירה הזאת, והשיב, כך קבלתי מאבי מורי, שקיבל מאבי זקנו שקיבל מגן עדן העליון: הבית אהרן אמר, שדורו של משיח, יהיו שקלים ורמשים, ושאלו אותו מה כוונתו, ואמר, כלי של חלב אסור לעשותו בשר, וכן כלי של בשר אסור לעשותו חלב, אפילו על ידי הגעלה, אבל כלי טרפה, יכולים לעשות ממנה כל מה שירצו:

ח) **הבית** אהרן היה בביתו אשה מבשלת, פעם בשלה עבורו אשה אחרת, וכשסדרה הבשר על הקערה, עמד זבוב על הבשר, ולא רצה הבית אהרן לאכול הבשר ואמר דרך זבוב למשיך אחר דם:

ט) **שמעתי** מאדמו"ר מקאזניץ זצוקל"ל, שהבית אהרן אמר, כשאני בדרך אזי אני בעל מופת, פעם בא אל עיר קעשינאוו וכשרצה לנסוע משם באה אשה עגונה ונשתטחה לפני הסוסים, שיעשה לה טובה, וקצף עליה הבית אהרן ולא השגיחה עליו וירד הבית אהרן מהמרכבה, ושאל האם יש פה מעביל סטאלער ואמרו יש סטאלאר יהודי, וצוה לקראו, וקראו אליו הסטאלער ונכנס עמו לבית ודבר עמו מענין המרכבה ובתוך הדברים אמר הבית אהרן להסטאלער האם תדע מה תרצה האשה הזאת ממני, והשיב לו, הסטאלער מהיכן אדע. ולקח אותו הבית אהרן, חדר לפנים מחדר. ואמר לו תן תודה ותיכף הודה, שהוא עם עוד אנשי רשע הרגוהו, ואמר היכן הוא מונח, ויבקשו ומצא כדבריו, והותרה האשה מכבלי העיגון:

י) **פעם** ישב הרב הקדוש הבית אהרן, ובנו הרב הקדוש, ר' אשר זצוקל"ל. ישב אצלו וסיפר הבית אהרן לבנו, שפעם אחת ישב הוא ואביו הרב הקדוש ר' אשר הגדול זצוק"ל, ושאל הוא לאביו הקדוש הפירוש של רפאנו ד' ונרפא הושיענו ונושעה, דמילתא דפשיטא שאם ירפאנו ד' יהיה לנו רפואה, ואם כן תיבת ונרפא הוא אך למותר, וכן תיבת ונושעה. ואמר לו אביו אמור אתה הפירוש, ופרשתי כך רפאנו ד' לנו ונרפא את אחרים, הושיענו ונושיע אחרים, ואמר הרב הקדוש ר' אשר לאביו הבית אהרן, זה הוא גוטע יודישע תורה, ואמר לו ר' אהרן בלשון תמיה, אני גוטער יוד, אני לומד ומתפלל בעתו, ואוכל בעתו, אתה גוטער יוד. גם זה שמעתי מאדמו"ר מקאזנין זצוקל"ל:

יא) **שמעתי** בשם אדמו"ר הרה"ק מקאזניץ זצוקל"ל שאמר בשם הרב הקדוש ר' אהרן זצוק"ל, כי כאשר הרופא מקיז דם, ומסיר הדמים הרעים, בא אחר כך במקומו דמים טובים, כן כאשר הצדיק לוקח מאיזה איש דמים רעים, היינו מעות שהשתכר בעולה קצת, הוא סגולה לבוא אחר כך לאיש הזה דמים כשרים וקיים:

יא) **ימי** חיי הרב הקדוש ר' אהרן זצוק"ל היה שבעים שנה ובנו הרב הקדוש ר' אשר זצוק"ל אמר עליו שהיה לו נשמת דוד המלך עליו השלום:

הלולא דהרב הקדוש הבית אהרן זצוק"ל הוא טו"ב סיון זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל אמן:

מערכת לה. כ״ק הרב הקדוש ר׳ אשר זצוק״ל מסטאלין.
בן לאותו צדיק וקדוש ה„בית אהרן" זצוק״ל.

א) **שמעתי** מכבוד קדושת אדמו״ר הרב הקדוש ר׳ ירחמיאל משה זלוק״ל מקאזניץ שדודו הרב הקדוש ר׳ אשר מסטאלין זלוק״ל סיפר שבהיותו ילד, אכל חתיכת בשר, ותיכף כשלקחו לפיו, זרקו תיכף חוץ, ובתוך כך, באו ואמרו, שיש שאלה על הבשר, והרב ז״ל מטוראוו התירו בדוחק, ושאל אותו אביו הרב הקדוש ר׳ אהרן זלוק״ל אם לא בלע מה ממנו, ואמר בזה הלשון, עס קען אמאל דערלאנגען:

ב) **פעם** כיבדו את הרב הקדוש בברית מילה, והמתינו עליו בבית המדרש עם התינוק, והלך אליו אחד, ואמר לו הנה אליהו ממתין על כבוד תורתו, ולא ענה לו, וכשפנה ללכת, קרא לו הרב הקדוש ואמר לו, הנה אליהו הוא מלאך, ואין צריך לאכול, ואין צריך לישן, ואין צריך הכנה, וגם למצות אינו נצרך, אמנם אנו בשר ודם אנחנו, וצריכים לאכול ולישן, וצריכים הכנה, וגם למצות אנו צריכים:

ג) **שמעתי** מכ״ק אדמו״ר הרה״ק זלוק״ל מקאזניץ, שסיפר בשם דודו הרב הקדוש ר׳ אשר זלוק״ל, שפירש על הפסוק, תעיתי כשה אובד, בקש עבדך, וההמונים אומרים כשה אובד בקש, ופירש הרב הקדוש, כי פעם היה דבר ר״ל בבהמות וחיות, ונאספו יחד כל חיתו יער, לפשפש ולראות בשל מי הרעה הזאת, ובאו שני עדים ואמרו, כי ראו איך שהארי אכל את אדם, וענו כולם ואמרו, לא זה הוא הסיבה, כי בודאי היה רעב מאד ומה היה לו לעשות, ובאו אחרים ואמרו, היות שאדם א׳ עני לא היה לו כ״א כבשה אחת, ובא הזאב ואכלה, ואמרו כולם גם מפני זה אינו, כי מדרך הזאב לטרוף השה, וענה אחד היות שאחד לבש מנעלים, והיו רחבים ממדת רגלו, ושם קש בתוך המנעלים, כדי שלא יפלו המנעלים מרגליו, ובא השה ואכל הקש מתוך המנעלים, ובודאי עבור חטא זה, באה לנו הרעה הגדולה הזאת, והסכימו כולם שבודאי בשביל השה הוא וגזרו עליה עונש, וזהו שאומרת כנסת ישראל, תעיתי בין שונאי, על לא דבר, כשה האובד בשביל הקש, ואמר עוד, הגם שהמתנגדים עושים כל מה שלבם חפץ, הם בעיניהם צדיקים, אמנם אם יארע שחסיד יעבור פעם זמן קריאת שמע, הוא בעיניהם פושע, וזה תעיתי כשה אובד בקי״ש ראשי תיבות קריאת שמע:

הלולא דהרב הקדוש ר׳ אשר זלוק״ל מסטאלין הוא ט״ו מנחם אב זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל אמן

מערכת לו. הרב הקדוש אור ישראל ר׳ ישראל זצוק״ל,
המגיד הקדוש דק״ק קאזניץ.

א) **הרב** הגאון ר׳ יהושע זלוק״ל אבד״ק קוטנא, אמר להדיין ר׳ אהרן ז״ל מקאזניץ, אני יודע בבירור, שהמגיד הקדוש, למד אצל הנודע ביהודא בק״ק אפטא, ואמר, העולם סוברים שהרב הקדוש היהודי זלוק״ל היה חריף ביותר, ואני אומר שהמגיד הקדוש היה לומד כמו הרשב״א:

ב) **המגיד** הקדוש בימי חורפו היה מלמד בכפר, וביקש מבני הבית, שמטתו לא יליע שום אדם, רק הוא בעצמו הליע את מטתו, וכך הי׳ זמן רב, פעם נזדמן, שהלכו למטתו, וראו, כי במקום אשר היה צריך להניח תבן, הניח שם לבנים, וראו כי הוא איש קדוש, וכאשר הרגיש בדבר, ברח משם:

שמעתי

ג) **שמעתי** בשם המגיד הקדוש, שאמר, גו"ף נוטריקון, גוף וויל פרעסין, גוף וויל פיאין, גוף וויל פאפין, גוף ווערט פאלטן:

ד) **שמעתי** מכבוד קדושת הרה"ק ר' ירחמיאל משה זצוק"ל מקאזניץ, שהמגיד הקדוש היה דרכו בקודש, לפעמים באמצע התפלה, מרוב הדביקות, לחכך ראשו בכותל, בחוזק רב, והרה"ק ר' אשר הגדול זצוק"ל מסטאלין, היה סמוך על שלחן המגיד כידוע, והיה גברן מאד, והגין בידיו על הכותל, תחת מצח המגיד, ומחוזק החיכוך יצא ובלבן דם מצפורני הסטאלינער, וחיפו הקהל את הכותל בגיוואנט עבה, כדי שלא יזיק החיכוך כל כך להמגיד הקדוש:

ה) **הרב** הקדוש ר' אהרן זצוק"ל, מחבר ספר בית אהרן, אמר לכלתו שתליט"א שרה דבורה אם אדמו"ר זצוק"ל מקאזניץ, זקנך המגיד, היו נושאים אותו לבית המדרש, מרוב תשותו, וכשבא לשירו לה' שיר חדש, היה משנס כנפיו וריקד כנערה קטנה:

ו) **כשהיה** המגיד הקדוש אצל הלובלינער על ברית מילה, היה מתאכסן אצל בני הלובלינער והיה משחק ומשתעשע שם עם הילדים שלהם, ובתוך כך בא הלובלינער ליתן לו שלום, וכשנתן לו ידו, אמר הלובלינער, הייליגער מגיד, איר פער-ברענט מיך מיט אייער קדושה:

ז) **פעם** היה הרבי מלובלין זצוק"ל בקאזניץ, ודיבר עם המגיד, וכשיצא, אמר, מה שאומרים על המגיד, שהוא משיח בן יוסף, לא האמנתי, משום דברוב פעמים היה המגיד הקדוש שולח ללובלין לחוס לו על העין [וזרעא דיוסף אין עין הרע שולטת בהם], אמנם בסיפור הזה שדברתי עמו, אני רואה שהוא הוא:

ח) **פעם** בא איש אחד חשוך בנים, רחמנא ליצלן, לפני הרה"צ ר' יצחק ברייגעס זצוק"ל מקאזניץ, מחותנו של המגיד הקדוש, והבטיח הרב ר' יצחק להאיש, שיוושע בבן זכר, ובתנאי שיכבדהו בסנדקאות, והבטיח לו האיש, ואחר כך, הלך אותו האיש, גם להמגיד הקדוש, בבקשה זו, וגם המגיד הבטיח לו שיוושע בבן זכר, רק באופן שיתן לו הסנדקאות, והבטיח האיש גם להמגיד, וכך הוה, שנולד לו בן זכר, וכיבד להמגיד בסנדקאות, והיה להרב ר' יצחק חלישת דעת, ונעדר הילד, רחמנא ליצלן, וירע הדבר בעיני המגיד, ובערב שבת קודש, כשהלך הרב ר' יצחק ברייגעס למקוה, ודרכו היה לפני חלון המגיד, קרא אותו המגיד, פנימה, וכיבדו ביין שרף, ושתה הרב ר"י ברייגעס לחיים אל המגיד, וכשהחזיק המגיד את ידו, אמר המגיד, אל הרב ר"י, תפסתי אתכם, ומכאן והלאה מה שתבטיחו על טוב יתקיים, ורעה לא תוכלו לעשות:

ט) **המגיד** הקדוש התאונן ואמר, אולי משום דיודעין בשמים, שאין לי תענוג והנאה כי אם מתפלה, לכן עוזרים לי שתפלתי עולה יפה, כדי שאקבל שכרי בזה, וכענין ומשלם לשונאיו וגו':

י) **הרבי** מלובלין זצוק"ל אמר, שבשבת שקורין הברכות [היינו התוכחה] טוב להיות אצל המגיד מקאזניץ, ופעם בא אליו חסיד אחד ושלחו להמגיד על שבת שקורין התוכחה, ושמע החסיד מהמגיד הקדוש, פירוש על פסוק אחד מהתוכחה, והיה דורשו כולו לטובה, וכשבא בחזרה לרבו ללובלין, וסיפר לו התורה, אמר הרבי שזה אין יכול לומר כי אם צדיק הדור:

יא) **שמעתי** מהרב ר' יעקב משה סג"ל שליטא מוואַרשא, שמקובל בידו, מעשה זו, איש מפי איש, עד הרב החסיד, ר' יעקב ז"ל, מזדינסקעוואלע, בן הרב הקדוש ר' זאב מסטריקוב זצוק"ל, ור' יעקב הנ"ל היה בשעת מעשה, ושמע זאת מפי המגיד הקדוש בעצמו, ומעשה שהיה כך היה, שפעם אחת בא אביו הרב ר' זאב, להמגיד הקדוש, וגם ר' יעקב בא עמו, וכשבאו להמגיד הקדוש, לקבל שלום. שכב אז המגיד

במטתו

במטתו, כידוע, אשר מפני חולשתו שכב ברוב פעמים על מטתו, ואמר המגיד הקדוש למשמשו ר' קלמן הבא כסא עבור ר' זאב, וכאשר הביאו הכסא, אמר המגיד הקדוש, להרב ר' זאב, שישב, וכך עשה, ור' יעקב הנ"ל עמד אצלו, ואמר המגיד להרב ר' זאב, וועלוויל, תדע שלא בלבד מלאכים שרפים ואופנים יחרדו מפני, אבל גם שדין רוחין לילין יחרדו ממני, ואולי קשה לך להאמין, קלמן קרא לי את היהודי מרוסיא, כך אמר המגיד למשמשו ר' קלמן, בתוך הדברים שדיבר עם הרב ר' זאב, ור' קלמן לא ידע על איזה איש הוא כוונת המגיד, כי לא ראה בזה שום איש רוסיא, אך מרוב אמונתו ברבו, הלך לחוץ לראות, אולי יש איזה איש מרוסיא, וכאשר לא מצא, הלך אל בית המדרש וראה איש לבוש במלבושים נכרים, ושאל אותו מאין אתם, והשיב האיש, מארץ רוסיא אנכי, ואמר לו ר' קלמן הנה המגיד קורא אתכם, ותיכף הלך האיש אל המגיד הקדוש, וכאשר בא פתח המגיד, אתר לו המגיד, ספר נא מה שאירע לך, וסיפר האיש, איך שהוא הי' מלמד אצל איש מחזיק הוראנדע אצל אדון ברוסיא העמוקה, ושמה לא נשמע כלל ממדינת פולין, ומה גם מעיר קאזנין, ופעם אירע, שלא היה ביד האורענדער לשלם השכירות לאדון, ולקח האדון את הבעל הבית עם כל בני ביתו, וגם אני בתוכם, ושם אותנו בבור כמנהג האדונים הקשים בימים ההם, ונתנו לנו לשם לחם צר ומים לחץ, ובלילה, ראינו איך שפתאום נתמלא הבור כולו אורה, ובאה מחנה גדולה, בתופים ומחולות, אוכלים ושותים ושמחים כל הלילה, והבוקר אור, ועקבותם לא נודעו, כך היה מידי לילה ולילה, ורצו ליתן גם לנו ממאכלם ומשתיהם, ונזהרנו, שלא לטעום מהם מאומה, כי ידענו כי בטח הם חיצונים ר"ל, פעם אחת אמר הראש והשר שלהם, למחנהו, תדעו שאני מוכרח ללכת מכם, אמנם אגיד לכם שלא תיראו משום איש, אך יש עיר במדינת פולין ושמה קאזנין, ושמה יש מגיד אשר שמו ישראל בן פעריל, וממנו תפחדו ותיראו מאד, ותזהרו מגשת לתוך השלשה פרסאות מהעיר הנ"ל, וכאשר שמעתי כך, קבלתי עלי, שאם יעזור לי השי"ת, ואצא מבור הזה, אזי אסע לקאזניץ לקבל פני המגיד, והשי"ת ברוב רחמיו הוציאני מהבור והלכתי מעיר לעיר עד שבאתי לעיר אדעס ושמה שמעתי שיש מדינת פולין, ובעזהי"ת באתי עד פה, וסיים המגיד הקדוש להרה"ק ר' זאב, הנה תדעו שכן הוא כאשר אמרתי:

יב) **עוד** שמעתי מהרב הנ"ל בשם הרב הקדוש ר' אלימלך זלוק"ל מגראדזיסק, שסיפר, אשר בימי הרב המגיד הקדוש, היה בקאזניץ קצב אחד כמדומה ששמו היה אייזיקיל, והאיש ההוא היו מרננים אחריו, במעשים אשר לא יעשו, והקצב הנזכר מת בימי עלומיו, והניח אשה ובנים עניים ואביונים, וכאשר עבר, איזה זמן, אחר מיתת הקצב, בא בחלום אל השוחט, ותבעו לדין, ויהי בבוקר, כאשר הקיץ השוחט, לא שת לבו לזאת, כי אמר אך חלום הוא, אמנם כאשר בא אליו פעם שנית ושלישית, נפל עליו פחד גדול, והלך אל המגיד הקדוש, וסיפר לפניו כל המאורע, ואמר לו המגיד, כאשר יבוא עוד אליך, תאמר לו, שיש דין למטה, וידון עמך אצל המגיד, ואם לא יציית יתחרט, ויהי כאשר בא אֵליו עוד הפעם, ויאמר לו השוחט כדברים אשר צוהו המגיד הקדוש, ונתרצה הקצב לדון לפני המגיד, ובא השוחט אל המגיד, ואמר לו שהקצב קיבל עליו לדון לפני כבוד קדושתו, ומיד שלח המגיד את השמש אל בית הקברות, להזמין את הקצב לדין, וייחד המגיד מקום מיוחד בדף אחד, להיות מחיצה עבור המת, ויהי כאשר היו שניהם הקצב והשוחט, שאל המגיד, מי הוא התובע, ויען הנפטר אני התובע, ואמר לו המגיד שיטעון, וטען הנפטר, היות שאני שחטתי תמיד אצל זה השוחט, ונודע לי בעולם העליון אשר השוחט עבור שנאה שהיה לו עלי הטריף כמה פעמים את הבהמות אשר לי, ומבוס זה נעשתי עני ומדולדל, ובעל חוב גדול, ומגודל העגמת נפש נחליתי, ואבדתי עולמי, וכעת אין לי מנוחה בשביל החובות, וגם גדול צערי וכאבי על האשה ובנים, העטופים ברעב, ויצא

פסק דין מאת המגיד, אשר השוחט מוכרח לשלם כל החובות, וגם לשלם קצבה להאשה ובנים, כי השוחט לא היה יכול לכפור ולהכחיש את המת, והוטב הפסק בעיני הקצב הנפטר, והלך לו, ויהי אך הלך הלך הנפטר מאת המקום המיוחד, רמז לו המגיד הקדוש באצבעו, וקרא לו אייזיקיל, הנה בחייך היה עליך רינון, שעברת כך וכך, וכי הכל נמחל לך, רק החובות מפריעים מנוחתך, ויען המת ויאמר, הן אמת שעשיתי כך וכך, אמנם בימי בחרותי הייתי בעל עגלה, ופעם אחת נסעתי עם הרבה צדיקים, ופגעו בנו גזלנים ורוצחים ורצו להרוג אותנו ולקחת ממונם של אלו הצדיקים, והשלכתי נפשי מנגד, ולקחתי עץ מהעגלה ונלחמתי אתם, ועלה בידי להבריח אותם, ולהציל אלו התמימים, ויהי כאשר באתי לעולם העליון, ופרטו לפני כל מעשי הרעים, ורצו לפסוק לי שאול תחתית, אכן מיד באו אלו הצדיקים שהצלתי, ואמרו וכי איש ההוא דינו לגיהנם, הלא הוא אשר הציל אותנו ממות לחיים, וכל התורה והמצות שעשינו הכל היה על ידו, ועיינו עוד בדיני ופסקו לי גן עדן, אך מפני החובות אשר הוא מהדברים שבין אדם לחבירו, שאינו מועיל עד שירצה את חבירו, לא הניחוני לכנס לגן עדן, עד שארצה לסלק החובות, ועתה שהשוחט קיבל עליו לשלם נושי אבוא אל מקומי בשלום:

יג) **בימי** המגיד הקדוש, היה בקאזניץ ערל אחד, אשר המגיד עשה טובה על ידו להציל כמה נפשות ישראל מידי עריצים, והבטיח המגיד להערל ההוא, שבאם ינסרך הוא לטובה, יעשה לו כל האפשר, ויהי לימים אחר הסתלקות המגיד הקדוש, אירע שנפלה דליקה בלילה, בהשכונה, אשר הערל הנזכר דר שמה, והגגות היו כולם מכוסים תבן, כמנהג הימים הקדמונים כידוע, וירא הערל כי האש סביבותיו, ואי אפשר בדרך הטבע להנצל מהתבערה, ויצר לו מאד על ביתו ורכושו, ובתוך כך נזכר, כי המגיד הקדוש הבטיח לו, לעשות לו טובה, וירץ חיש אל אהל המגיד, ודפק בפתח האהל ויקרא בלשון פוליש פאניע מגיד הנה עתה העת אשר נחוץ לי ישועה, ויראה כבוד ולהושיע לי כאשר הבטיחני, כי בצרה גדולה אני, והיה מה שהיה, ובית הערל וגורנו, הורס מבין השריפה, ויהי בבוקר, וראו כל העם, אשר הבתים כולם עם הגרנות, אשר היו סביב בית הערל, כולם עלו על מוקדה, ובית הערל אשר היה בלבת אש נשאר עומד כבראשונה, ויהום כל העיר על זה, ושאלו להערל, מה עשה, וסיפר להם, כי כאשר ראה אשר כלתה אליו הרעה, רץ אל אהל המגיד, ודפק על שערי הרחמים שיקיים המגיד הבטחתו, ומיד המגיד באה אליו התשועה הגדולה הזאת, והמעשה הזו הוא בפירסום בעיר קאזניץ:

יד) **המגיד** הקדוש היה לו אחות, שנעדרה בחיי המגיד, ונתנו לה רשות בעולם העליון להיות תמיד בבית אחיה המגיד, ומנהג המגיד הקדוש היה, לעשות מלבושים עבור עניים ויתומים, וכשהביאו לו הסוחרים הסחורה על המלבושים ואמרו לו סכום המקח, אמר לפעמים, אשאל את אחותי, אם הסחורה שוה כפי אשר אמרתם, וכך היה שהיא אמרה לו כמה יתן. ומפני שהיא היתה רואה ואינה נראית, היתה רואה כמה פעמים אשר המשרתים או אחרים גנבו ככר לחם או בשר וכדומה, ואמרה להמגיד מדוע אינך משגיח על ביתך, הלא גנבו אצלך דבר זה וזה, כך היה איזה פעמים, ואמר לה המגיד הקדוש אתה מטריד אותי יותר מדאי שוב למנוחתך, ומני אז לא היתה רגילה שם:

טו) **פעם** בא איש המוני עם אשתו, אל המגיד הקדוש מקאזניץ, ואמר האיש להמגיד שרוצה לגרש את אשתו, ושאל לו המגיד, מה זה ועל מה זה, והשיב האיש, הנה אנכי עובד יגיעה רבה, כל השבוע עד השבת, ובשבת אני רוצה להתענג, וכאשר בא השבת נותנת לי אשתי בתחילת הסעודה את הדגים ואחר כך הבצלים והטשאלענט, עד כשאני מגיע להקוגעל אני שבע, ואין אני מרגיש בו טעם, ועל הקוגעל הזה אני עובד כל השבוע, ואם איני מרגיש בו טעם, נמצא כל עמלי לריק, לכן אני רוצה, שתתן לי הקוגעל

הקיגעל תיכף אחר הקידוש, והאשה אמרה שכך ראתה מנהג בית אביה, לאכול את הקיגעל באמצע הסעודה, ולא תשנה המנהג, ואמר להם המגיד הקדוש, הנה אני אעשה פשרה ביניכם, שתעשה שני קיגלען, האחד תאכל תיכף אחר קידושא רבה, והאחד באמצע הסעודה, והוטב בעיניהם הפסק, ותיכף קרא המגיד לאשתו הרבנית, ואמר לה בפניהם הנה מהיום והלאה, תעשה גם עבורי שני קיגלען, אחד לאחר קידוש, והשני באמצע' הסעודה, וכן מנהג כל משפחת המגיד הקדוש, לאכול קיגעל אחר הקידוש בסעודת היום, וקורים לו שלום בית קיגעל:

טז) **שמעתי** מכ"ק אדומו"ר הרב הקדוש מקאזניץ, שאמר בשם המגיד הקדוש, שלכן אוכלים דבש בתשרי כי דבש ראשי תיבות דיי באזיע שלעכשלי פירוש שיתן השי"ת מזל:

יז) **מכתב** אשר כתב הרב המגיד מקאזניץ להרב הצדיק ר' אברהם יהושע העשיל מחבר ספר אוהב ישראל ממעזיבוז זצוק"ל ולשאר הצדיקים המחותנים:

ב"ה ג' אלול פה ק"ק קאזניץ ששון ושמחה שלום וברכה מאל ישגיב לבדו במערכה להאי חבורתא קדישא לצדיקים ומישרים אנשי אלקים ונבונים הנועדים לשמוח בשמחת מלוה במזומטי חתן וכלה ה"ה הנקובים בשמותם מאו' מוה' אברהם יהושע העשיל נ"י וכבוד מחו' מו' חיים נ"י ואחרון חביב ידידנו מוה' מנחם מענדיל נ"י עם כל אשר נדבה רוחו לשמוח באהלי צדיקים הגם שאינני אתם לראות בשמחתם תבענה שפתי ברכות ותשועות יחולו על ראשם ד' יוסף אלף פעמים ככה ונזכה לשמוח יחד בשמחת גאולים ובקיבוץ נדחים ומשכן פקודי עיר דוד עם כל אחינו בני ישראל אמן:

והנה איתא בזוה"ק לית חדוה בין חברייא אלא כד אשתמע פתגמי אורייתא קדישא בינייא, והנה האיר ד' עיני בבוקר להבין מאמר הזוהר בתיקונים תיקון ל"ג אשר שאלני ואין פותר אותם ודברי הזוהר המה נפלאים מאד לעיני המעיין כאשר עיניכם תחזינה משרים וב"ה ויאירו עיני כי טעמתי בדבש ונופת צופים להבין דבריו ע"כ אמרתי להשמיעם בתוך שמחתם ישמעו נבונים ויוסיפו לקח, וז"ל הזוה"ק תיקון ל"ג אורה ליהודים היתה אורה אבוקה הכי אוקמוהו מארי מתניתין דצדיקים קיימים קמי שכינתא כנר לפני אבוקה מסטרא דימינא יקו"ק ומסטרא דשמאלא א"ד דתמן דין ובגין דא ביומא קדמאה ויאמר אלקים יהי אור בגין דתמש אור אינון ביומא קדמאה ואינון ה' עילאה ומתמן נהרין י' בשמאלא ודא נר ק"י מן אלקים ה' לימינא י' לשמאלא ו' מלא מתרווייהו עמודא דאמצעיתא בן י"ק ודא איהו רזא אלקים מלא ה"י דא כתיבת קדמאה ורזא דמלה ה"א אלקים דא מליאה בהיפך אתוון ודא ה' זעירא דאיהו מלא מתלת אתוון ואתעבידת קוי"ק לעילא איהו קוי"ק ובה מתחילין אתוון דאורייתא ה"ו ולבתר ט"י וכו' ע"ש עד ספו, ונראה פירושו מש"ה בימינא המה חסדים מצד אבא וזה ה' דאברהם והנה הג' דשמאלא אינם יכולים לעמוד אם לא ע"י המתקת החסדים ונעשים יוד כמ"ש האריז"ל בר"ת את השמים ולא יהיה בהמתקת הגבורה ע"י החסדים ולכן נקרא י' דיצחק זעירין בזוה"ק פ' כי תצא מאמר המתחיל ועכשו אותו מבואר כדברי, עוד מבואר שם כי יש ששה קצוות וזה ואו פנים ואחור היינו מעילא לתתא ומתתא לעילא וכשהי"א מליאה בא' כזה ואו מורה שהם בא' אחד דהיינו שהם ששה קצוות במדה וגבול הקב"ה מתאחד בהם לא פרעה שכפר בעיקר בהתנהגות אלקי ישראל שהיה קשה בעיניו לברור הדבר שהקב"ה ישתנה ויבא לגבול לקבל נחת רוח מבני ישראל העובדים במדה וע"כ כפר בעיקר הבריאה כי לא היתה בכוונה ורצון שיקרא אלקי ישראל עד שהראה מרע"ה כי אלקי העברים נקרא עלינו ואף שהוא בלי גבול רצה בנו שנעבדוהו ויקבל עבודתינו ויקרא אלקי ישראל וזאת תהיה כל ההנהגה לפי מעשינו ומהות הרצון איך ומה ולמה אין בידינו להשיג וככה יהיה במהרה הגאולה העתידה להראות לכל עיקר כוונת הבריאה

הבריאה כי היה בשביל ישראל ועבודתם ועיין לקמן בתיקונים תיקון ל"ח וזה צירוף שם אלקים צירוף מליאה דהיינו שהיא מלא כל הרוחות אף בו"ק והוא תקיף ובעל היכולת ז"ש דא כתיבת קדמאה היינו ענין הכתב של הלוחות הראשונות שהם קדמאה שכתב בהם והלוחות וכו' מכתב אלקים הוא כמ"ש בארוכה תיקון ל"א יע"ש וזה רזא דמלה ה' הוא הא אחרונה משם הויה וה' אלקים ובהיפוך אתוון מלאה ומ"ש אתעבידת ה' הוא בהוד כי מלכות בהוד וזה הוד יפי' וצריך לידע דכוונת הלולב בהוד ה"י ושלימא דשמא ה' הרי הצירוף היו"ה ז"ש לעילא הוא הויה פירוש לעילא למעלה מהוד הוא גבורה שם הצירוף בו' קודש ה' כנודע מכוונת הלולב ועם שלימא דשמא הצירוף הויה ז"ש ובה מתחילין אתוון דאורייתא שניתנין מגבורה יש בה צירוף זה הויה וה' אחרונה הוא הד' ועיין בסוף המאמר והבן ע"כ:

ובכן צדיקים יראו וישמחו ובלב טוב ומלא יגילו ששון ושמחה ישיגו ויהי' הזיווג עולה יפה למז"ט ובפרט לחתן וכלה ויתקיימו בהם כל הברכות היוצאים שם מפי הצדיקים אמן, והנה התורה שחדשתי בשבת זו לכבוד חודש אלול הנה היא ידועה למוכ"ז הרב החסיד וכו' ויוכל לומר דבר בשם אומרו ויביא גאולה לעולם הכ"ד אוהבם הדו"ש בנפש חפיצה ומעתיר בעדכם ובעד כלל ישראל, נאום ישראל בהמנוח מוה' שבתי ז"ל מ"מ דק"ק קאזניץ:

יח) **שמעתי** מכ"ק אדמו"ר מקאזניץ שפעם א' אמר המגיד תורה, ואחר אמירת התורה צוה לתת לעקיך יין שרף, ואמר שיודע שהרבה אנשים היה להם הרהור תשובה, וקיימו ומלתם את ערלת לבבכם, וא"כ היה ברית מילה, וצריכים לשתות יין שרף:

יט) **סיפר** הרב הצדיק ר' משה יוסלע זצוק"ל מגריצא, בן לאותו צדיק וקדוש הרב ר' חיים מאיר יחיאל זצוק"ל ממאגליניצא, אשר פעם אחת בימי פורים, בא כפרי אחד עני, לעיר קאזניץ, לשמוע מקרא מגילה, כי הכפר ההוא היה מהסביבות השייכים לקאזניץ, והלך לבית המדרש, ושמע קריאת המגילה, מפי המגיד הקדוש, והוטב מאוד בעיניו, ונהנה מאד, ונתמלא שמחה, ואחר התפלה, נתן לו המגיד שלום ואמר לו הלא אתה מכפר פלוני השייך לי ומדוע לא נתת לי משלוח מנות, ולא ידע מה להשיב, כי לרש אין כל בבית, אפילו לחם לפי הטף, ואיך יקדם פני המגיד הקדוש במשלוח מנות, ובתוך כך אמר לו המגיד הקדוש, הנה פורים היום בא אתנו ותטעום מעט משקה, והלך לבית המגיד ונתנו לו שם יין שרף ומגדנות, ומרוב שמחה אשר זכה לשתות בבית המגיד יחד עם החברייא קדישא וגם היין ישמח נהפך לאיש אחר, והרהיב עוז בנפשו, והלך אל הגביר ר' ליטמאן יונה ז"ל אשר היה סוחר יין וכאשר בא לבית הגביר הנזכר אמר בקול שמח פורים טבא, ואמר להגביר הנזכר הנה אני מבקש ממעלתכם שתתנו לי בהקפה בקבוק יין טוב ובטח אשלם לכבודכם ואם לאו הלא פורים היום והסוחר הנזכר נתרצה לדבריו ונתן לו ואחר כך הלך אותו הכפרי גם לחנות אחד ואמר ג"כ בקול שמח פורים טבא וביקש שיתנו לו בהקפה שנים שלשה פאמיראנצען גם כן בדרך זה בבטח אשלם ואם לא אשלם הלא פורים היום וג"כ נתנו לו וכאשר היה לו כל אלה רץ בשמחה גדולה אל המגיד הקדוש ונתן את הבקבוק יין והפאמיראנצען ואמר זה אני נותן משלוח מנות, ואמר לו המגיד, טוב עשית, ותזכור שבכל פורים תביא משלוח מנות, כאשר יתנהגו כל בני הישובים, ויהי אחר הדברים האלה יישב עצמו הכפרי, הנה בני ביתי עטופים ברעב ואינם יודעים כלל משמחת פורים, הנה אראה לשמח גם אותם, והלך אל המוזג המוכר יין שרף ואמר גם כן בקול שמח פורים טבא, וביקש שיתנו לו בהקפה מדה יין שרף ובטח אשלם ואם לא אשלם הלא פורים היום, וגם כן נתן לו, והלך להאופה גם כן בנוסח זה, ולקח ככר לחם, והלך לחנות גם כן בכגון זה, ולקח איזה דגים מלוחים, ויהי כאשר היה לו כל אלה, מיהר חיש לביתו, ויהי כאשר בא פתח הבית, ענה בקול רם פורי כהיום פורים היום,

ואשתו

ואשתו ובני ביתו כאשר לא הסכינו באלה ולא ראו אותו במצב כזה שיהיה מלא שמחה חשבו שאולי נשתגע חם ושלום כי לא ידעו מה היה לו, אך מהרה שם לפניהם את הלחם ואת הדגים ואת היין שרף ואמר להם אכלו ושתו וייטב לבכם כי פורים היום, והמה לא מרו את דברו, ומלאו פקודתו ואכלו ושתו וגם הוא עמהם, וכאשר גם הם שתו איזה ואיזה כוסות, נתמלאו גם המה ששון ושמחה, ויקומו כלם לרקד, ויענו כולם בקול פורים היום ורקדו כך עד איזה שעות בלילה, ובתוך כך והנה קול דופק בפתח ושאלו מי זה, ושמעו קול ערל א' ואמר הכפרי לאשתו אל תפתח כי פורים היום ולא יבוא ויפריע את שמחתנו, אבל הערל לא פסק מלדפוק, ואמרה לו אשתו כמדומה שערל פלוני דופק אשר תמיד דרכו ליתן לי תפוחי אדמה וכדומה לכן אפתח לו, ויהי כאשר פתחה הדלת והערל בא אל הבית מוכה ופצוע ומגואל בדם כהרוג, ותיכף רחצו אותו, ונתנו לו כוס יין שרף, ופת לחם, ויאכל וישת ויאמר החייתני כי כפסע היה ביני ובין המות, ויספר להם, כי בנו יחידו אשר כתב עליו כל רכושו והונו, הכהו עתה מכת מות, וישלך אותו החוצה, ולולא הם שפתחו לו, היה מת וגוע מהקור אשר נגעה עד לבו, וגם מגודל כאב המכות, ועתה אשר בני נהפך עלי לאכזר ורוצח, ואתם רחמתם עלי, הנה אראה לכם עוד מטמון ואוצר אשר היה בדעתי לגלות לבני סמוך למותי, וכעת אגלה אותו לכם, ואני נותן זה לכם במתנה, ולא יהיה לבני חלק בו, והלך הערל עם הכפרי, תיכף אל היער, והראה אותו, כי תחת אילן פלוני ופלוני מונח המטמון, וכעבור איזה ימים, מת הערל מן המכות אשר הכהו בנו, כי מכות מות הכהו, והלך הכפרי אל היער, בלילה, וחפר במקום המסומן, ומצא הון רב, ונתעשר הרבה מאד, ובא אל המגיד כאחד הגבירים, ובכל פורים היה אצל המגיד הקדוש, ונתן משלוח מנות כיאות, והיה העשירות לו ולזרעו אחריו:

ב) **שמעתי** מכבוד קדושת אדמו"ר זלוקי"ל מקאזניץ, שפעם היו עושים הנערים בהשעה באב שחוק עם זריקת אבנים וכדומה, ואמר המגיד הקדוש רבונו של עולם אם לא ניחא לך האיך אנו נוהגים ביום זה טול אותו מאתנו:

בא) **פעם** היו ביחד, הרב הקדוש היהודי זלוקי"ל מפשיסחא, עם הרב הקדוש ר' יהודא ליב הרב מזאקילקוב, מחבר ספר ליקוטי מהרי"ל, אצל המגיד הקדוש בקאזניץ, בשבת קודש, והיהודי הקדוש והרב מזאקילקוב, לא היו נוחים זה לזה כידוע, לכן כאשר ישבו יחד, אל שלחן המגיד הקדוש, בליל שבת קודש, לא דברו זה לזה, ולא נתנו שלום זה לזה, וכאשר בא המגיד הקדוש, בליל שבת קודש, אל השלחן לעשות קידוש, ולומר שלום עליכם כנהוג, והנה אך בא אל השלחן, אמר המגיד הקדוש, הנה אין כאן המלאכי שלום, ואיך נאמר שלום עליכם, וילא ונכנס לחדרו, ולאחר זמן מה בא שוב אל השלחן, ואמר שוב, הנה המלאכי שלום, עוד אינם, ואיך נאמר שלום עליכם, ושוב נכנס לחדרו, וכן היה הפעם ג', והבין הרב היהודי הקדוש, כוונת המגיד, שעליו ועל הרב מזאקילקוב, מרמזים הדברים, ותיכף אמר הרב היהודי הקדוש, אל הרב מזאקילקוב, שלום עליכם, בתקיעת כפים. וענה הרב מזאקילקוב, ואך עד אחר השבת, ותיכף אמר המגיד הקדוש שלום עליכם וקידש:

הלולא דהרב הקדוש ר' ישראל זלוקי"ל המגיד דקאזניץ הוא י"ד תשרי תקע"ה לפרט:

ואלו הטורים אשר חקקו על מצבתו:

עטרת תפארת ישראל:

הוא הגבר הוקם על, בימיו נראה פועל אל, צדקת ד' עשה ומשפטיו עם ישראל, תורת אמת בפיהו ורבים השיב מעון, עובד ד' מעודו, והארץ האירה מכבודו, הוא כבוד אדמו"ר הגאון החסיד אי"א המפורסם מופת הדור איש חי רב פעלים אוהב את המקום אוהב ישראל

במוהר"ר

כמוהר"ל שבתי זללה"ה זה זכרו לדור דור לצדק ומ"מ דקאזניץ נפטר בערב חג הסוכות
שנת גאל ישראל :

מערכת לז . כ"ק הרב הקדוש הרבי ר' משה זצוק"ל מקאזניץ .

מחבר ספר .באר משה' ועוד ספרים , בן הרב המגיד הקדוש דק"ק קאזניץ .

א) הרב הקדוש ר' יעקיל זלוק"ל מראדזימין היה מחסידי המגיד הקדוש מקאזניץ , והיה שם שלשה עשר פסחים , ואחר פטירת המגיד הקדוש , נסע לפרשיסחא להרב הקדוש ר' שמחה בינים זלוק"ל, ונזדמן שהרב הקדוש הראדזימינער , היה פעם אחת אצל הרב הקדוש הרבי ר' משה זלוק"ל , ואמר הרב הקדוש רבי ר' משה, להראדזימינער, בזה הלשון , ר' יעקיל , אם תרצה אברכך , והיה הראדזימינער מפחד מאוד , ולא היה יודע מה לעשות , כי היה יודע שהרב הקדוש הרבי ר' משה , יש בלבו עליו מה שאינו נוסע אליו, ומי יודע מה יעשה לו , ואם לא יחפוץ בברכה גם כן אינו טוב , והתחזק ואמר יברכני מר, ואמר לו הרכן ראשך , וכפף ראשו , וסמך שתי ידיו עליו , ואמר לו , יעקיל אתה רוצה להיות רבי , יעשה דאלעקא פירוש עדיין רחוק , וסברו כולם שעשה לו בזה, שלא ינהג עדה, ולסוף היו כל חבריו מפורסמים והוא לא , וחשבו כולם שזה היה כוונת הרב ר' משה זלוק"ל, אמנם הרב הקדוש ר' יעקיל זלוק"ל האריך ימים יותר על כולם , ונעשה מפורסם גדול , כידוע , ונתברר אז כוונת הרה"ק הרבי ר' משה , שנתן לו אריכת ימים ולהיות מפורסם ולהמשיך עדה :

ב) הרב הקדוש ר' משה זלוק"ל כשהיה צריך לעבור הספר , היה מצוה לאחד מאנשיו שיגמור באותו יום שני פעמים תהלים :

ג) הרב הקדוש הרבי ר' משה נסע למעזיבוז להרב הקדוש האוהב ישראל, וכשהלך לקבל שלום ואמרו לו שישן הוא הלך אל אכסניא שלו , וכאשר הקיץ המעזיבוזער , הגידו לו שיכולים עתה לקבל שלום , והלך הרב הקדוש הר"מ במתינות ולא מיהר עצמו והרע הדבר לחסידי המעזיבוזער מה שאינו מראה הכנעה לילך בזריזות ובבואו להמעזיבוזער אמר הרב לאנשיו דעו כי הוא בן המגיד מקאזניץ והמגיד היה בחינת דוד המלך ע"ה וגם הוא כמוהו ;

ד) פעם ישב , כבוד קדושת אדמו"ר , הרב הקדוש , מפאריסוב , בסעודת ההלולא, של הרב הקדוש ר' משה זלוק"ל מקאזניץ , דהוא בי"ב אלול , וישבו שם שני זקנים , ושאל אותם , הייתם מכירים , את הרבי ר' משה'לע , ויאמרו הכרנו אותו , ויאמר להם , אם כן , תעמידו יין , לכבוד ההלולא , ויעמידו . ויאמר , דודי (כשאמר סתם דודי היה כוונתו על הרב הקדוש הרבי ר' ירחמיאל זלוק"ל מפשיסחא) אמר , שני מימרות , אמר , שגדלות הרבי ר' משה'לע , לא ידעו , עד ביאת משיח , ועוד אמר, שאפילו בביאת משיח , לא ידעו גדולהו :

הלולא דהרב הקדוש ר' משה זלוק"ל מקאזניץ הוא י"ב אלול תקפ"ח וזכותו יגן עלינו ועל כל ישראל אמן :

ואלו הטורים אשר הקקי' על מצבתו :

משה עלה למרום

עטרת תפארת ראשינו , גאון עוזינו איש אלקים , קדוש ישראל מורינו ורבינו , הרב החכיד המפורסם , מ' משה אליקים בריעה זללה"ה מגיד מישרים דפה קאזניץ , לקח אותו אלקים בי"ב אלול שנת תקפ"ח לפ"ק :

הרב

מערכת לח. כ"ק הרב הקדוש ר' אלעזר זצוק"ל מקאזניץ,
מחבר ספר ליקוטי מהר"א, בן לאותו צדיק וקדוש הרבי ר' משה זצוק"ל מקאזניץ.

א) **הרב** הקדוש ר' אלעזר זצוק"ל מקאזניץ היה דרכו לצוות על בני הנעורים להתפלל לפני התיבה, ואמר שבתפלתם מגידים לו כל מה שעשו:

ב) **שמעתי** מכבוד קדושת אדמו"ר הרב הקדוש ר' ירחמיאל משה זצוק"ל מקאזניץ שר' משה ווארשיווער ז"ל שאל להרב הקדוש ר' אלעזר זצוק"ל במה זכה להיות רבי, והשיב לו א' שמעולם לא התפלל תפלה בשביל עצמו שלא יכלול גם אחרים, ב' אכל דבר שראה לקח מזה מוסר, ג' כל דבר שראה לא ראה את הגשמיות של הדבר רק הרוחניות. וסיפר שפעם נסע עם אברך אחד לווארשא, והלך הוא אל החסידים והאברך נשאר באכסניא. וכשבא חזרה להאכסניא שאל על האברך היכן הוא, והראו לו שהוא יושב שם, ונדמה לו כאלו הוא אווז, והביט בטיב עליו והבין שהוא הוא האברך, ושאל לו מה עשית בכאן, והשיב אכלתי בשר אווז. ועוד רביעית אמר, והאדמו"ר זצוק"ל אמר ששכחו, וצוה אדמו"ר לרשום הדברים, ואני שמעתי שהרביעית הוא שמעודו לא היה לו בטחון על סוס נברא:

ג) **פעם** בא דיבוק להרב הקדוש ר"א מקאזניץ זצוק"ל, והדיבוק היה בגוף אשה, ובקאזניץ היה אז איש אחד ושמו יהודא עושה חבלים, וכאשר ראה הדיבוק אותו, אמר לו, יהודא, הזוכר אתה עת שהיינו שנינו חברים, ולמדנו בחדר אחד, ושאל לו יהודא. מה עשית, שבאת לידי כך, והשיב הדיבוק ואמר שנעשה שיכור, עד שבא לכלל כפירה רחמנא ליצלן, והמיר דתו, ואחר כך נתחרט ורצה לברוח למדינה אחרת, לחזור לדתו, ותפסוהו אצל הגבול ועשו לו יסורים גדולים, כך סיפר הדיבוק, והביאו הדיבוק להרב הקדוש, ואמר הרב הקדוש שערי ציון, וצעק הדיבוק בקול גדול, ושאלו אותו מה הוא עושה לך, ואמר הדיבוק שהרב המגיד עומד מצד אחד, ומצד השני עומד בנו הרב הקדוש ר' משה זצוק"ל, וכנגדם עומד הרב הקדוש ממאגלניצא, והמגיד אומר לו לצאת ולא רצה, והכהו הרב הקדוש ר' משה, ואחר כך אמר לו הרבי ר' משה לצאת ולא רצה, והכהו הרב הקדוש ממאגלניצא, וממכותם אני מרגיש כאב גדול מאד, ואחר איזה ימים, אמר הרב הקדוש ר' אלעזר זצוק"ל, שיסעו עמה לביתם, וכך עשו ונסעו עמה, ויהי בדרך, נתעלפה האשה ויצא ממנה הדיבוק ונתרפאה, והרב הקדוש רצה להקטין הענין, ואמר שבשביל שהיא אכלה עוגות אצל אחותו הצדיקת רייזעלע, מזה יצא הדיבוק ממנה:

ד) **הרב** הקדוש, אמר על המשנה, כל הרודף אחר הכבוד הכבוד בורח ממנו, פירוש דמי שרודף אחר הכבוד נדמה לו תמיד שהכבוד בורח ממנו, וכל מה שנותנים לו כבוד, הוא מעט בעיניו, וכל הבורח מן הכבוד, הכבוד רודף אחריו, פירוש נדמה בעיניו כאלו הכבוד רודף אחריו ונדמה לו שיש לו כבוד יותר מדאי:

ה) **פעם** היה הרב הקדוש ר' אלעזר זצוק"ל יושב בסעודה, ועל השלחן היה מיני מרקחת וכדומה, ובא לשם חסיד א' שלא מאנשי שלומו, והרהר בלבו וכי עם זה נעשים רבי, והרגיש הרב הקדוש את מחשבתו, ופתח הרב הקדוש ואמר, פעם היו שני אחים אחד עשיר ואחד עני רחמנא ליצלן. פעם אמר העני לאשתו, לך נא וראה מה שאחי אוכל, ותעשה גם לי מטעמים כאלה, והלכה וראתה איך שהוא אוכל קאטלעטין, ועשתה גם לאישה קאטלעטען ואכל והשחית קבתו ונחלה רחמנא ליצלן ובא אליו אחיו לבקרו, שאל מהיכן בא לו החולי, וסיפר לו כל המאורע, ואמר לו העשיר איך תדמה עצמך אלי,

הכי

אני שותה יין שרף קודם אכילת הקאטלעט וגם איזה כוסות יין וטיבולים שונים המעכלים ובזה יכול אני לאכול הקאטלעט השמן ולא יזיק לי, אבל אתה אוכל רק הקאטלעט לבד לכן הוא מזיק לך. כך אבי זצוק"ל אף על פי שהיה קדוש מרחם, שהמגיד הקדוש אמר שביום כפור היה עושה כל היחודים כמו הכהן גדול ולא היה חסר רק השעיר, ומוצאי יום כפור היה ליט והיה עושה זה גם כן עם אלו היחודים, ומזה נולד אבי ז"ל והיה ישן עם המגיד במטה אחת, והמגיד הניח כובע שלו בראש בנו, בעת השינה, וכשהשיא אותו להאניפאלע מסרו ביד הרב הקדוש הרב ר' זישא זצוק"ל להשגיח עליו, והשגיח עליו היטב, וכמה פעמים אמר לו, משה'לע כעת ביסטו שוין שוועטער מיט א פעדער ומה אומר לאביך, וכשלקחו המגיד, מהאניפאלע לביתו, שאל הרבי ר זישא את המגיד, מה תאמרו, האם הוא באותו מעלה שמסרתם אותו לידי ואמר המגיד הן ואמר הרב הקדוש ר' זישא כמדומה לי שהוא טוב יותר ממה שהיה, ונענע לו בראשו, ולסוף אחר כל זה הושחרו שיניו מפני התעניות, והיה גופו מלא פלעים מהסיגופים שהיה עושה בעצמו, איש כזה יכול אחר כך לישב בשלחן ערוך בהרחבה, ולא, מי שלא עשה כלום רק רוצה לאכול מרקחת לזה מזיק המרקחת:

ו) **הרב** הקדוש ר' אלעזר זצוק"ל אמר על עצמו ד' דברים, א' לא נשתניתי עתה בעת הרבנות מכמות שהייתי מקודם, הב' כשעשה הגביר ר' שלמן זלמן הספסלים עבור החסידים התניתי עמו אולי לא ירצו החסידים לבוא עוד אלי שיקח הוא הספסלים לעצמו, הג' כשהייתי בראפשין, היה לי אחד, שרצה ללמד אותי שמות וקבלה, וברוך השם, שפטרתי אותו, (והד' שכחתי), וכשסיפרו זאת לפני אדמו"ר זצוק"ל מפאריסוב, אמר אני לא שמעתי מזה וקיימתים מנפשאי:

ז) **קודם** הסתלקותו של הרב הקדוש ממאגלניצא, היו קוראים להרב הקדוש מקאזניץ, לעלות לתורה בפרשת מקץ, והרב הקדוש ממאגליניצא, היה הבעל קורא, וקרא לפני הרב הקדוש מקאזניץ את הפסוק אתה תהיה על ביתי ועל פיך ישק כל עמי, וקרא לפניו הפסוק ג' פעמים בקול רם, וגם זלגו עיניו דמעות:

ח) **איש** אחד בא בקובלנא, לפני הרב הקדוש, היות שפלוני בן עירו רודף אותו והוא גבר אלם, והשיב לו הרב הקדוש ע הוא גבר אלם, ופתאום נעשה אותו האיש הרודף אלם עד יום מותו:

ט) **הרב** הקדוש ר' אלעזר זצוק"ל מקאזניץ בעת שהתחיל לנהוג נשיאותו, אמר, מקרב אחיך, עתה לא כבר היה אחיך בדומה לך, ותיכף ומיד הוא עליך מלך:

י) **שמעתי** מזקן אחד מזאמושטץ, שבפעם ראשונה שבא לקאזניץ שאל אותו הרב הקדוש על אכסניא שלו והשיב לו ברחוב פלו.י. ואמר לו הרב הקדוש בשם המגיד, שרחוב המגיד הוא הנקרא קאזניץ אבל שם הוא קאזאליק, ושאל אותו האיש אם הוא מסכים, שיהיה שמש בזאמושטש, אמר לו הרב הקדוש, תהיה שמש, אבל לא תהיה שמש, וסיפר לו הרב הקדוש, שרב ושמש שאלו לו אם יקבלו עליהם התמנותם ואמר להרב תהיה רב אבל לא תהיה רב, ולהשמש אמר תהיה שמש אבל לא תהיה שמש, והרב נתמנה לרב ונעשה רב, והשמש נתמנה לשמש, אבל לא היה שמש ולא יהיה, וסיפר עוד הרב הקדוש מעשה בשני מלמדים לא' היה הצלחה במלומדות ולהשני לא היה הצלחה, ושאל אחד את חבירו הלא אני למדן כמוך למה אין לי הצלחה כמותך ועונה לו חבירו אתן לך עצה שתשבח את הנערים לפני אביהם, והתחיל לשבח את הנערים לפני אביהם ובמעמד הנערים, ונעשו הנערים יותר שובבים, ואמר לו חבירו, לא כך, אני משבח את הנערים לפני אביהם ושלא במעמד התינוקות, ואת התינוקות אני רודה ומייסר, ואמר הרב הקדוש

על

על עצמו כך אני עושה, לפני הקדוש ברוך הוא אני אומר על בניו שהם טובים, אבל לישראל אני מייסר ומורה אותם, ופעם אמר חלבנער חסידים ילכו אצל חלבנער רבים:

יא) **פעם** אמר לפני גדולי תלמידיו איני יכול לאחוז בשערי מפני גשמיות, ונראה על שפתי תלמידיו שחוק קל, ואמר להם, מה אתם תמיהים, אסביר לכם הדבר הנה כשהמלך נותן לאומן שיעשה לו עבורו כוס ואמר לו כך וכך ליגים ופרחים תעשה בו ואם יחסר אחד מהם היוכל להחזיר הכלי לפני המלך כך כל החסידים תלוין בי ואם אחד מהם אינו כהוגן האוכל לאחוז בשערי:

יב) **שמעתי** מכבוד קדושת אדמו"ר זלוק"ל הרב הקדוש ר' ירחמיאל משה שסיפר שפעם אחת ראה הרב הקדוש ר' אלעזר זלוק"ל את הרב מ' דק"ק גארוואלין שהיה מתפלל בהתפעלות עלום, ואמר לו הרב הקדוש ראיתי באיזה ספר שאסור לעשות באברים חיצונים יותר ממה שיש לו פנימיות, ותיכף אמר לו זה דוקא במי שיש לו קצת פנימיות אמנם מי שאין לו פנימיות על כל פנים יכה ראשו בכותל, וסיים על זה אדמו"ר הרה"ק רי"מ זלוק"ל מקאזניץ שזה הוא אשר כתב בספר בית אהרן לעומת המסגרת תהיין הטבעות, כפי אשר נסגר בקדושה כך יכול להשתמש בטבעיות, ואמר שעוד הגלחה אשר כתיב בפיך ובלבבך לעשותו, שאילו היה כתוב ובלבבך קודם, לא היה תקנה, אך עתה שכתב בפיך קודם יכולים לעשות מעשה בפה, וממילא נתעורר הלב ועושים עוד קצת יותר בפה ונתעורר יותר הלב, וכך חוזר חלילה, ואמר אדמו"ר זלוק"ל שמזה נשמע שמותר להראות באברים חיצונים קצת יותר ממה שיש לו פנימיות:

יג) **הרב** הקדוש ר' אלעזר זלוק"ל מקאזניץ, אמר, כתיב כי מחה אמחה את זכר עמלק ולכאורה מאי כי מחה אמחה כפל, ותירץ, כי אחר כל מחיקה ומחיקה, נשאר רושם מה וכאן בעמלק צריכין למחות גם הרושם:

יד) **הרב** הקדוש אמר, אם יגזור ה' בחיים אראה שיקוים בהחסידים שלי וראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך:

טו) **להרב** הקדוש מקאזניץ נסע חסיד אחד, ושמו ר' יוסיל מכפר קאבילילי, והיה מקורב, יען שבימי עשרו פזר הרבה עבור הרב הקדוש, ואחר כך נתרושש, ויהי היום ונחלה ר' יוסיל ונסעו עמו לוואהרשא, ובא בכל פעם פתקאות ממנו, פעם אחת כשעקר הרב רגליו אחר שמונה עשרה שאל להעומדים בפניו האם ר' יוסיל איננו בעולם והשיבו הן, ואמר להם, הוא בלבל אותי בכל השמונה עשרה, ואם הייתי יודע מקודם שנעדר, לא היה צריך לכל זה, וסיפרו זאת לפני האבדך הצדיק העילוי מגראדזיסק ר' בעריל זלוק"ל, וסיפר העילוי שגם אצל הרויזינער היה מקורב אחד ושמו יוסל והתקרבותו היה שהיה מספיק והחזיק את הרויזינער בממון רב, עוד קודם שנתפרסם, ולימים, תבע אחד, מר' יוסל הנ"ל, חמש מאות רייניש, ולא רצה ליתן לו, ובא התובע אל הרויזינער, בקובלנא, על ר' יוסיל הנ"ל, ואמר לו הרויזינער מי יימר דאית לך גביה, לך עמו אל הד"ת, והזמין אותו האיש את ר' יוסיל לד"ת ולא רצה לילך, וסיפר האיש את הדבר להרויזינער זלוק"ל ושאל הרויזינער את ר' יוסיל מדוע לא הלכת לד"ת, והשיב מה לי ללכת עם איש כזה לד"ת, ואמר לו הרויזינער בזה הלשון יוסיל איך וועל דיך מאכען אוים עושר, ומפני גודל התקרבותו של ר' יוסיל היה לבו גס ברבו, וענה בדרך בדיחותא ואמר, אם הרבי יטול ממני העשירות וועל איך אייך מאכען אוים רבי, ואמר הריזינער, להעומדים לפניו, השמעתם, מה שדיבר, השליכו אותו חוצה, ומיד עשו כן, והלך האיש ר' יוסיל לביתו ונתרושש תיכף, עד שנעשה רחמנא ליצלן עני מדוכא, ואל הריזינער לא היה יכול לבוא, כי הריזינער לא היה מקבל פיוס משום אדם, ואחר

כך, נחלה ר' יוסיל מאד, עד שהיה מסוכן, והפצירה עליו אשתו, היות שהיות כל כך מקורב, וגם פזרת ממון רב בביתו. לך אליו אולי יתפייס, ויהי כדברה אליו יום יום, אמר יהי מה, הוליכוני אל הרב הקדוש, ויניחו אותו על עגלה, ויסעו עמו עד לפני בית הריזינער, והצדיקת הרבנית אמו של הריזינער עמדה אז על המעקה והביטה וראתה את ר' יוסיל ומצבו כי ברע הוא, ובני הבית של ר' יוסיל בכו מאד לפניה, ויתעוררו רחמיה ותלך לבנה הרב הקדוש, ואמרה לו, הנני מבקשך שתשמע לדברי ר' יוסיל. ואמר לה בנה הרב הקדוש, שיכנס לחדרי זה אי אפשר, רק יהיה בחדר הסמוך לבית המדרש ואם אלך להתפלל אלך דרך שם ואתראה עמו, וכן עשו, והעמידו לו מטה בחדר ההוא ושכב שם. אמנם לא הלך הריזינער להתפלל שמה עד יום השלישי, וביום השלישי הלך הריזינער דרך שם, וראה את ר' יוסיל, ושאל לו יוסיל מה אתה עושה ובכה ר' יוסיל מאד לפניו, ואמר לו הריזינער, את שלי אני מוחל לך והשי"ת יטול את שלו, ותיכף הלך ממנו. ויהי אך הלך ממנו ויגוע וימת תיכף האיש ר' יוסיל וביום השלישי להעדרו הלך הריזינער עוד הפעם אל החדר ההוא אשר עמדה שם מטת ר' יוסיל, ואמר כך, הנה שם למעלה יש ג' בתי דינים בתחילה מביאים דינו של אדם בפני ב"ד של מלאכים וכשאינו זוכה בדין יוכל לומר הם אין להם יצר הרע ולא יוכלו לדון את האדם אשר יש לו יצר הרע, ומביאים דינו לפני ב"ד של מלאכים ובתוכם צדיק אחד מהאי עלמא אשר נפטר זה כבר, ואם אינו זוכה יוכל לומר הצדיק הזה כבר שכח כח של היצר הרע, ונותנים דינו לפני ב"ד אשר בתוכם צדיק אחד מדורו, וכשאינו זוכה גם אז יוכל לומר יש לי רבי ואני רוצה לדון לפניו, ונותנים דינו לפני רבו, ואתה יוסיל אמרת תיכף בב"ד הראשון שיתנו דינך לפני רבך לכן אני פוסק לך גן עדן, והגם שאתה אינו כדאי, העמוד כך בפתח גן עדן עד שתגנוב אותך מעט מעט לתוכו אגיטן טאג אגיטן טאג אגיטן טאג כך אמר הריזינער ג' פעמים והלך לו:

טז) **שמעתי** מר' זאב מקאזניץ, שאחר הסתלקות הרב הקדוש, הרבי ר' משה'לע זצוק"ל, חלם לבנו הרב הקדוש ר' אלעזר זצוק"ל, שראה עמוד אחד. ועל העמוד תלוי טבלא וכתוב עליו עתידה תורה שתשתכח מישראל, ונתבהל מאד הרב הקדוש ואמר, שבודאי אליו מגיעים הדברים, ובכה הרבה בחלום עד שבא אליו אביו הקדוש, ואמר לו בני מה תבכה, והשיב לו למה לא אבכה שהראוני כזאת, ואמר לו אביו הקדוש צריך אתה לבכות עד שימחה הכתב, ובכה כל כך עד שנמחה הכתב מעל הטבלא, ואחר כך שאל לאביו הקדוש, אבי באיזה צדיק אדבק עצמי, והראה לו בחלום צדיק אחד ואמר לו בזה, וכאשר הקיץ משנתו, וסיפר לאמו הרבנית את החלום ויצייר לפניה את הצורה של הצדיק אשר הראה לו אביו הקדוש בחלום, ואמרה לו אמו זאת הצורה היא של הרב הקדוש ר' ישעיה מפשעדבורז זצוק"ל ונסע אליו, וכאשר שמע הרב הקדוש ר' ישעיה אשר הרב מקאזניץ בא אליו יצא לקראתו בבגדי שבת ושמח מאד עמו, ואמר לו אומר לך מדוע שלחוך אלי, דהנה מדרך כשנוטעין ענף עץ מצרפין אליו קונדס עץ אחד כדי שהענף שהוא רך יהיה לו תוקף והתחזקות ולא ינוע הנה והנה. אמנם כשה איל בא בשנים, לוקחין ממנו הקונדס והאילן מתגדל מאליו:

יז) **הרב** הקדוש ר' אלעזר מקאזניץ זצוק"ל כשהיה בראפשיץ ראה בבית מגדל עץ ובו מחילות זכוכיות ובפנים תלוי מסוה על הזכוכית שלא יראו פנימה ועמד קצת כמתמה וישאל אותו הראפשיצער מה אתה תמה ויאמר אליו הרב הקדוש ממה נפשך אם רוצים שיביטו פנימה למה לי המסוה ואם אינם רוצים שיביטו פנימה למה לי הזכוכית ושאל אותו הראפשיצער ומה אתה אומר על זה, ויען ויאמר באמת אין צריך להראות פנימה אך לפרקים לפני אוהב מסירין המסוה ומראין לו פנימה וייטב מאד התשובה בעיני הראפשיצער:

ר'

יח) ר' זישא מאפטא ז"ל נתן פתקא כמדומה להרב הקדוש ר' אלעזר זצוק"ל מקאזניץ ושאלו מה זה שאתה נותן היום פתקא והשיבו היום הוא יום לידתי ואמר לו שטוב עשה ואמר בשם הרה"ק ר' מיכלע זצוק"ל שביום לידתו טוב ליתן פתקא לצדיק:

יט) פעם היה הרב הקדוש ר' יוסילע מנייאשטאט זצוק"ל בקאזניץ פרשת תולדות ובשבת קודש פ' תולדות ביקש הגייאשטעטער את הקאזניצער שיאמר תורה ואמר אז התורה הכתובה בספרו ליקוטי מהר"א אלה תולדות נח ר"ל התולדה מהצדיק האמיתי העובד להש"י מאהבה הוא נח ר"ל שיש לו נייחא מזה כי איש צדיק תמים היה בדורותיו ר"ל רצונו ומאוויו שיהיו עוד צדיקים בדורו ע"ש באריכות:

הלולא דהרב הקדוש ר' אלעזר זצוק"ל מקאזניץ הוא שנת תרכ"ב ששה ועשרים יום לחדש כסליו ב' דחנוכה זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל אמן:

ואלו הטורים אשר חקקו על מצבתו

לזכר עולם יהיה צדיק

אהה מאד לגודל שברינו למרום נלקחה גאון עוזינו עזב אותנו בתוגת נפשינו זר הקודש נפל מראשינו ראש קהל עדת גליותינו בולינא קדישא נ"י ע"ה הרב החסיד חכם ועניו מאור העולם אספקלריא המאירה בנש"ק מורינו ורבינו מוהר"ר אלעזר במוהר"ר משה אליקים בריעה זללה"ה מ"מ דפה נפ' כ"ו ימים לחודש כסליו תרכ"ב:

מערכת לט. כ"ק הרב הקדוש ר' יחיאל יעקב זצוק"ל מקאזניץ,

בן לאותו צדיק וקדוש הרבי ר' אלעזר זצוק"ל מקאזניץ.

א) הרב הקדוש ר' יחיאל יעקב זצוק"ל מקאזניץ פירש, עוד מעט ואין רשע, פירוש, אם תראה אדם, אשר יש בו עוד מעט טוב, ואינו רשע בזה, אף שביתר הדברים הוא חס ושלום לא טוב, והתבוננת על מקומו ואיננו, צריך אתה להתבונן, שאם היית על מקומו, היינו במצבו, ואיננו, אפשר לא היה נשאר בך אף המעט טוב אשר ישנו בו:

ב) הרב הקדוש אמר, בכל שנה כשיבוא יום הולדת, יוכל אדם לשאול אז מהשי"ת וה' ימלא משאלותיו, ורמז לזה, אני היום ילדתיך, שאל ממני ואתנה:

ג) פעם בא הרב הקדוש ר' יחיאל יעקב זצוק"ל, לבית החסידים אשר היה לו בקאזניץ, ובחדר הפתוח לבית החסידים, היה דר שם איש אחד בא בימים, ולאשתו חדל להיות אורח כנשים, וירא הרב הקדוש אשר בוררים שם קיטניות, וישאל אולי יהיה שלום זכר, כמנהג בכל תפוצות ישראל, אשר על שלום זכר, בליל שבת קודש, מחלקים קיטניות, וכאשר יצא מפיו הקדוש כן היה, ונפקדה האשה בבן זכר:

ד) הרב הקדוש, היה בסאנז, אצל הרב הקדוש, ר' חיים מסאנז זצוק"ל, והוכיח הסאנזער להרב הקדוש מקאזניץ, מדוע אינו מקבל פתקאות, הלא אתם בן גדולים וקדושים, נכד הרב המגיד הקדוש, ונכד הרב הקדוש רבי ר' משה, ובן הרב הקדוש הרבי ר' אלעזר, ותוכלו על סמיכתם לקרות פתקאות, ויען הרב הקדוש מקאזניץ ויאמר, איתא בגמרא, הקורא למפרע לא יצא, רצה לומר הקורא על סמיכת אבותיו שלמפרע:

ה) הרב הקדוש כשלמד מסכת ביצה, אמר ביצה הוא ראשי תיבות י"ב צירופי הוי':

ו) הרב הקדוש ר' יחיאל יעקב זצוק"ל שאל את הרב הקדוש ר' יוסילע זצוק"ל מנייא-שטאט אמאי כתיב בנערינו ובזקנינו נלך, היה צריך לכתוב בזקנינו ובנערינו, ואמר לו הגייאשטעטער אמרו אתם התירוץ, ואמר הרב הקדוש, עוד יהיה זמן אשר הצדיקים הזקנים ילכו אחר הצדיקים הילדים:

ז) **הרב** הקדוש, פירש על הפסוק, וירעו לנו המצרים, פירוש, שעשו אותנו ריעות ואחדות, שעיקר לעקת ישראל, אשר המצרים רוצים להיות עמהם ריעים:

ח) **שמעתי** מר' זאב מקאזניץ שאמר בשם הרב הקדוש ר' יחיאל יעקב זצוק"ל, שפירש על הגמרא וכשעלה עמוד השחר נכנסו חכמי ישראל אצלו ואמרו לו עמך ישראל צריכין פרנסה, משמע שבכל יום ויום היו אומרים לו כך, ולכאורה למה היו צריכין להזכירו בכל יום ויום, ואמר, דהנה מדרך צדיק הדור, להתפלל תמיד עבור כלל ישראל, ובפרט דוד המלך עליו השלום, אמנם בשעה שהצדיק דבוק לעילא ולעילא ברוממות אל, אזי קשה לו לזכור אז בצורכי ישראל המרובים, וזה הוא שהתפלל דוד המלך עליו השלום, זכרני ה' ברצון עמך, היינו בשעה שאהיה בגודל הדביקות, שאז מן הנמנע שאזכור בצורכי ישראל, אני מתפלל לפניך זכרני ה' היינו שאתה ה' בעצמך תזכירני אז שאתפלל לפניך ברצון עמך היינו שתמלא רצון עמך הקדוש, וכיון שראו חכמי ישראל שדוד המלך עליו השלום מבקש מהשי"ת שיזכירו להתפלל עבור כלל ישראל, לכן גם הם עשו רצונו והזכירו אותו בכל יום ויום בצורכי ישראל:

ט) **שמעתי** מהחסיד הישיש המופלג מוה' ר' אליעזר ליפוט שליט"א מו"ל דק"ק זעלי-חאוו שאמר בשם הרב הקדוש, על הגמרא חטוף ואכול חטוף ושתה, דהאי עלמא כבי הלולא דמיא, ולכאורה מי הותר לאכול בחטיפה, ופירש דהיינו חטוף הניצוצות הקדושות מהאכילה ושתיה, ואם תאמר עוד אני צעיר לימים לזאת העבודה, לזה קאמר דהאי עלמא כבי הלולא דמיא, רצה לומר, שהוא במעט זמן, ואם לא עכשיו אימתי:

י) **הרב** הקדוש מנייאשטאט אמר פעם אחת להרב הקדוש ר' יחיאל יעקב זצוק"ל בזה הלשון, מיין קינד נהוג עצמך כמו אביך, אביך אכל בעתו וישן בעתו, וגם אתה נהוג כן, והשיב לו אי אפשר לשמוע בדבר הזה, ואמר לו הנייאשטעטער, מיין קינד פאר וואס, ואמר הרב הקדוש, הנה כתיב בתורה, שאברהם אבינו, היה קובל ומתאונן לפני השי"ת, ובן משק ביתי הוא דמשק אליעזר וגו' והנה בן ביתי יורש אותי, ופירש רש"י הקדוש, דמשק דולה ומשקה מתורת רבו לאחרים, רוצה לומר שאברהם אבינו עליו השלום היה אומר לפני השי"ת, והנה זה העבד הוא דולה ומשקה לאחרים, אך מתורתי, והוא מתנהג בכל דבר, אך כאשר ראה ממני, והוא יירש אותי חס ושלום, ואמר לו השי"ת לא יירשך זה כי אם אשר יצא ממעיך, היינו מי אשר יצא חוץ ממדתך שלא יתנהג כמותך, הוא יירשך, וכאשר באמת כך היה כי יצחק מדה אחרת היתה בו, כי אברהם היה מדת החסד, ויצחק מדת גבורה:

יא) **הרב** הקדוש ר' יחיאל יעקב זצוק"ל מקאזניץ אמר על הפסוק איש אחד איש אחד למטה אבותיו תשלחו כל נשיא בהם, דהנה יש שני דרגות בישראל יש מי שהוא בן גדולים ועובדי ה' ויוכל לדמות בדעתו כי העבודות יבוא לו בנקל ובקל ואינו צריך להשתדל כל כך בעבודה, וכן יש מי שהוא מפשוטי העם ויוכל גם כן לחשוב שלא תועיל לו השתדלות בעבודת ה' כי שרשו הוא שפל, לכן אמר הכתוב איש אחד איש אחד היינו שני בחינות אנשים הנ"ל למטה אבותיו תשלחו פירוש תשלחו מכם את האבות ולא תשגיחו על זה להתרשל חס ושלום בעבודה רק כל נשיא בהם פירוש כל ההתנשאות תלוי רק בהם בעצמם:

הלולא דהרב הקדוש ר' יחיאל יעקב זצוק"ל הוא למ"ד סיון א' דר"ח חדש תמוז זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל אמן:

ואלו הטורים אשר חקקו על מצבתו

יקר חמדת ישורן אור לבבינו

יללה נעורר עד לב השמים חשך בעדינו השמש בצהרים יחיד בדורו שטפו המים אל תחילו לנחמינו כי חורבן ירושלים יגע במיעוט שניו כתלמיד במאתים עודנו באבי נקטף אשכולים קדוש מרחם לעבודת שמים בג"ע מנוחתו בצרור החיים הרב החסיד שלשלת היוחסין אדמו"ר מוהר"ר יחיאל יעקב במוהר"ר אלעזר זצללה"ה מ"מ דפה נפ' א' דר"ח תמוז תרכ"ו לפ"ק:

מערכת מ. אדמו"ר הרב הקדוש ר' ירחמיאל משה זצוק"ל מקאזניץ, בן לאותו צדיק וקדוש ר' יחיאל יעקב זצוק"ל.

א) **תרס"ד** אור ג' ויצלה נכנסתי פנימה אל הקודש כ"ק אדמו"ר זלוק"ל, ולמד אז מדרש רבה, ואמר לי פירוש על המדרש, שאמר, על פסוק, ונשמע פתגם המלך, פתגם מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא, שאמר בחכמתו ובתבונתו, מחה אמחה את זכר עמלק, עד כאן לשון המדרש, והקשה מאי בחכמתו ובתבונתו וכי מאי חכמה יש בזה, ופירש, דלכאורה קשה, מאי דכתיב, שים באזני יהושע, כי מחה אמחה וגו', דמשמע דזה הוא סוד הנאמר מפה לאזן, והלא כתיב בתורה בפירוש, ואפילו האומות יודעים מזה, ואם כן מה זה שאמר שים באזני, אך הענין הוא כך, דאם לא נכתב בתורה מחיית עמלק לא היה המן יודע מזה, ממילא לא היה שונא כל כך לישראל ולא היה מתגרה בהם. וממילא לא היה לו מפלה כזו, ועשה הקב"ה בחכמה שיכתוב בפירוש בתורה מחיית עמלק, כדי שכל האומות ידעו מזה, ומזה יהיה להמן שנאה גדולה על ישראל, שהוא הוא עמלק, ויתגרה בהם, כמו שהיה באמת, וישוב מחשבתו על ראשו, וזה בעצמו הוא מחיית עמלק, וזה הוא כוונת המדרש, ונשמע פתגם המלך, זה מלך מלכי המלכים הקב"ה, שאמר בחכמתו ובתבונתו כי מחה אמחה, דזה היה חכמה גדולה מה שנשמע הדבר לכל, וזה הסוד מסר משה רבינו עליו השלום ליהושע, מפה לאזן, שלכן נכתב בתורה בפירוש מחיית עמלק, כדי שעל ידי זה יהיה מחיית עמלק, כי כשיראה המן דכתיב בתורה שימחו את זכר עמלק, יהיה שונא לישראל ויחשוב עליהם מחשבות רעות כדי לבטל הדבר של מחיית עמלק, וממילא יהיה לו מפלה גדולה, מה דלא הוה כן, אם לא היה נכתב, כי לא היה באפשרי שיהיה שונא כל כך, אם לא היה הדבר נוגע לו, וזה היה חכמה גדולה:

ב) **ב"ה** אדמו"ר הרב הקדוש זלוק"ל אמר, כל ישראל ערבים זה לזה, פירש מתוקים זה לזה, כלשון וערבה לה': עוד שמעתי מכבוד קדושת אדמו"ר זלוק"ל, שאמר בזה הלשון, מיר טייטשין, לא אמות כי אחיה, אז איך לעב, זאל איך ניט זיין געשטארבין:

ג) **עוד** שמעתי שאמר לבנו היקר המופלג וכו' מר ישראל אלעזר שליט"א, בזה הלשון, יצחק אבינו איז געווען, א יוד א צדיק א חסיד א קדוש, כוונתו היה על הראשי תיבות של יצחק:

ד) **ב"ק** אדמו"ר זלוק"ל אמר, אשר בפסח שני י"ד לחודש אייר, הוא היארצייט של ר' מאיר בעל הנס, לכן מי שצריך לישועה טוב לנדור אז עבור נשמת ר' מאיר בעל הנס:

ה) **אור** ה' ויחי תרס"ח, נכנסתי אל הקודש פנימה אל כבוד קדושת אדמו"ר זלוק"ל. ואמר לי שבחנוכה בשעת הלל עלה במחשבתו על הפסוק נדרי לה' אשלם, שמכאן

רמז

רמז שמי שהוא חשוך בנים רחמנא ליצלן צריך לנדור לצדקה, שהאותיות שניות מהפסוק, הם שם שד"י כשהוא שם של פריה ורביה, דהאות השני של נדרי הוא ד', ואות השני של לי' הוא י', ואות השני של אשלם הוא ש':

ו) **שמעתי** מאדמו"ר זצוק"ל שעץ הדעת היינו שיש לו תאוה לדעת הכל:

ז) **עוד** שמעתי ממנו, מאן דבעי למהוי חסידא יקיים מילי דאבות, פירוש שיתנהג כדרך אבותיו:

ח) **כבוד** קדושת אדמו"ר זצוק"ל אמר, כמדומה בשם איזה צדיק על הפסוק ודרשת וחקרת ושאלת היטב והנה אמת נכון הדבר נעשתה התועבה וגו', דהפירוש הוא כך אפילו אם האדם הוא דורש היטב. והנה אמת, אפילו הוא אמת. אך, והנה נכון הדבר, פירוש שהזמין את הדבר במחשבתו תחילה ולא היו הדברים יוצאים מעצמם בלי שום הזמנה, נעשתה התועבה, הרי הוא חס ושלום תועבה:

ט) **שמעתי** מכבוד קדושת אדמו"ר זצוק"ל שאמר בשם צדיק אחד (שכחתי מי הוא), שהיה אומר על כהן אחד, כמדומה שהיה אומר על הסטיטשינער כהן, שלכן נקרא כה"ן שאם הוא אומר כ"ה השי"ת אומר ה"ן:

י) **עוד** שמעתי שאמר בשם צדיקים, ששבת פרשת בא, הוא יום טוב ראשון של פסח, ושבת פרשת בשלח, הוא יום טוב שני של פסח, יתרו הוא שבועות, משפטים ראש השנה, תרומה יום כפורים, תצוה חנוכה:

יא) **כבוד** קדושת אדמו"ר זצוק"ל אמר, שהחסידים אשר יש להם אמונה שלימה ברבם בלי ספקות, אזי לאחר הסתלקות רבם כשיוליכו את רבם דרך גיהנם, תיכף יאחזו ויחזיקו עצמם ברבם. ויעלו עמו, אמנם החסידים אשר יש להם ספקות ברבם בין כך ובין כך עד שיעיינו אם הוא רבי אם לא, לא יהיה להם שהות להחזיק בו, וישארו שמה:

יב) **פעם** אחת בליל ראש השנה, אכלו הרבה מהחסידים באכסניא, ואחר כך כשבאו לשלחן של רבינו הקדוש זצוק"ל אמר אדמו"ר זצוק"ל, הנה הם באים עבור פרנסה, ולסוף אוכלים בהאכסניא, והיה הגביר החסיד ר' נתנאל ראדזינער מלאדז מהרהר הא איתא בתיקוני זוהר הקדוש צווחין ככלבא הב הב, הב לן חיי הב לן מזונא, אלמא דבראש השנה אין לכוין על זה כלל, ואחר ראש השנה כשהלך ליטול ברכת הפרידה אמר לו אדמו"ר זצוק"ל, איך מבין הפירוש בהתיקוני זוהר, דודי היה אומר (כוונתו על הרב הקדוש ר' אשר זצוק"ל מסטאלין שהיה אבי זוגתו) דכוונת הזוהר על מי שיש לו פרנסה ורוצה עוד, וזה שמדייק התיקוני זוהר, הב הב, אבל פעם אחד הב זה טוב והוא מצוה. וראה ר"נ כי רוח ה' דיבר בו ויודע הדברים שבלב:

יד) **בחורף** תרס"ה קודם פסח בא אלי מכתב שאשתי חלתה מאד רחמנא ליצלן, ואומרים שהוא חולי העצבים (נערווין), ונכנסתי לאדמו"ר זצוק"ל יום ו' ערב שבת קודש, בפתקא ופדיון, ובשבת קודש צוה אדמו"ר בשעת קריאת ספר תורה, שיתנו לי הגבה, ושאעשה מי שברך לחולה, וכן עשיתי, ובסעודה שלישית היה דרכו בקודש לספר סיפורי מעשיות, כדי להמשיך התוספת שבת, ובתוך סיפוריו אמר אלי, רציתי לספר לך מעשה, האם לא שמעת אותה, ותיכף הטיתי עצמי לשמוע, וסיפר, היות שאצל הנישחיזער הזקן היה אצלו מקורב ושמו ר' ליב, פעם בא הלובלינער אל הנישחיזער, על שבת קודש, ודרך הלובלינער היה לשתות מי דבש בסעודה שלישית, והלובלינער הי' יושב בסעודה שלישית בפני עצמו שלא עם הנישחיזער ובאותו שבת היה גם ר' ליב בנישחיז, והיה ר' ליב בסעודה שלישית אצל הלובלינער, וכבדו הלובלינער בצלוחית

מי

מי דבש, וכששתה לחיים בירך אותו הלובלינער שאשתו תהיה לה רפואה, והיה לר' ליב תרעומות על רבו מדוע לא אמר לו הוא שאשתו איננה בריאה, ואמר לו הניסחיזער הוא רואה ומגיד ואני רואה ואיני מגיד, אף על פי כן אומר לך, שאשתך עתה בריאה לגמרי, ואתמול שאלה קארטקא לילך לשוק לקנות צורכי שבת, וכשתבא לביתך המאכנה בריאה לגמרי, וכל המסובין כששמעו אלו הדברים והם היו יודעים שאשתי איננה בריאה אמרו לי כעת אתה בטוח שאשתך תהיה בריאה בעזה"י, וגם אני היה בטחוני חזק שבטח תהיה לה רפואה שלימה, ואחר שבת בא אחד ממיעזבוז ושאלתיו בבית רבינו אם שמע מה מאשתי, ואמר לי מה היה לי לשמוע, ואמרתי הלא אשתי חולה ואמר אדמו"ר זצוק"ל בזה הלשון פיינסקע חאראבי, ולמחרת בא אלי מכתב שברוך השם שהוטב לה הרבה, וכך היה דרכו שעם סיפור מעשה עשה טובה גדולה למי שהיה צריך ישועה:

טו) **שמעתי** מהרב החסיד ר' גדליה יהודא ז"ל מו"ל ממישיוו, שפעם ישב בסעודה עם אדמו"ר זצוק"ל מקאזניץ, וגם הרב ר' אליעזר שליט"א מפאקשיווניצא, נכד המגיד הקדוש, ישב בהשלחן, ובאה אשה בבכיה שבא לה ידיעה על ידי טעלעגראמי, שבתה מקשה לילד, ואמר לה הרב ר' אליעזר תנו משקה כי מסתמא כבר באה הישועה, ולקח אדמו"ר את המורה שעות מחיקו, והביט בו, ואמר עדיין לא, ונתן המורה שעות שוב אל חיקו, וכעבור זמן מה, לקח שוב המורה שעות והביט בו משך זמן ואמר א יונגעל, ותיכף בא טעלעגראמי כי ילדה בן זכר:

טז) **שוב** היה מעשה, שאשה אחת מקאזניץ היתה מקשה לילד, ובאו בבכיה לאדמו"ר זצוק"ל, וסיפר אדמו"ר זצוק"ל, כי באו פעם אחת, ממקשה לילד להסטאלינער, הוא הרב הקדוש ר' אשר הגדול זצוק"ל, ונתן הסטאלינער לאחד את המפתח, ואמר לו פתח השאנק, וקח משם את הגריווין, והלך האיש והביא את הגריווין, וצוה הסטא־לינער לחממם, וחיממו אותם, והביאום לפניו, והריח בהם, ולא רצה לאכלם, ואמר הסטאלינער לאנשיו, תדעו, מה רמזתי בזה, כשצויתי לפתוח השאנק, פתחתי את הרחם של האשה, וזה שהוציאו את הגריווין, כדי שיצא הוולד, והוולד יצא מת, לכן צויתי לחמם את הגריווין, כדי לחמם את הוולד, לתת בו חיות, וכאשר הרחתי להגריווין, והרגשתי שהוולד היא נקבה, לא רציתי לאכלם, וסיים אדמו"ר זצוק"ל, אל תחשבו כי ספרתי לכם המעשה, שגם הולד הזה תהיה נקבה, לא, ותיכף באו בבשורת מזל טוב שילדה בן זכר:

יז) **כאשר** באה הידיעה להרב הקדוש ר' אלעזר זצוק"ל מקאזניץ, כי כלתו שרה דבורה שתליט"א ילדה בן זכר בגראדזיסק, הוא כ"ק אדמו"ר הרב הקדוש ר' ירחמיאל משה זצוק"ל, אמר הרב הקדוש הקאזניצער להרב ר' רפאל ז"ל אב"ד דק"ק גאר־וואלין, בזו הלילה ראיתי הרבי ר' ירחמיאל זצוק"ל מפשיסחא, ואמר לי שאזמר יום ליבשה, ואמרתי לא אוכל, ואמר לי תזמר ואני אסייע לך, ובתוך כך ראיתי כלתי, והבנתי מה ירמזון הדברים:

יח) **כשנולד** רבינו הקדוש, רצה הקדוש ר' ישעיה זצוק"ל מפראגא, לנסוע לגראדזיסק על הברית מילה של אדמו"ר זצוק"ל, והניאו אותו מזה, יען שהיה איש סיבה ותש כח מאד, ויהי ביום שהיה הברית מילה, בא המגיד הקדוש זצוק"ל מקאזניץ בחלום להרב הקדוש ר' ישעיה זצוק"ל ואמר לו, הללי הוא היום יום שמחה ואתם תשבו פה, ויקץ הרב הקדוש וילו שחים מהר יראו עגלה עבורו ויסע לגראדזיסק ובא לבית המדרש כאשר הכניסו את התינוק לבית המדרש למולו. זה שמעתי מכ"ק רבינו בעצמו:

יט) **אור** ג' משפטים תרס"ח בא כבוד קדושת אדמו"ר זצוק"ל אל החדר שלמדתי ודיבר מתמידי הזמן, ואמר, כשבאים מדברים שעותיהם, וכשנוסעים לביתם יאמרו

לא

לא קבלנו מאומה מחסידות, ובכאן לא יעלה בלבם רעיון מתסידות, ואמר בשם הסטאלינער, ומקלו יגיד לו, ומקולו יגיד לו, כשהול בא אל הצדיק מסכים תחילה בדעתו לעשות כך, ואחר כך כל מה שיאמר לו הרב, ידמה לו שאמר כמו שהוא גמר בדעתו, וכשנגמר העסק שלא בטוב, יש לו תרעומות על הצדיק, שליוהו לעשות כן:

כ) **כ"ק** אדמו"ר זצוק"ל אמר בשם חסיד א' שהיה רגיל לומר שעדני ואושעה, נעשה סעודות ונהיה נושעים:

כא) **שנת** תרס"ו אור ה' בא דיבר אדמו"ר זצוק"ל, ממה שאומרים שעד ביאת הגואל, אם יאנח איש יהודי אנחה אמיתית, הוא הכל מכח הבעל שם טוב, ואמרתי לפניו שיוכל להיות הכוונה שמכח הספרים אשר הם בנויים על פי דרך הבעל שם טוב, מזה יבוא אנחה אמיתית למי שמתבונן בהם, ואמר אדמו"ר זצוק"ל, הכוונה היא פשוט, שעוד היום יש כח הבעל שם טוב כי גדולים צדיקים וכו' יותר מבחייהם, וביום ה' בצהרים נכנסתי פנימה וסיפר לי חלום שהיה לו בלילה, שדיבר עמי מענין גדולים צדיקים, וחלם לו כי סיפר לי מעשה באשר שתלמידי הבעל שם טוב רצו להתפלל בעשרה ולא היו רק תשעה, וצרפו להבעל שם טוב עמהם אחר הסתלקותו, כך סיפר לי בחלום, ובצהרים כאשר סיפר לי היה גם בעיניו לפלא, ואמר שבאמת לא שמע מעולם מעשה הזו:

כב) **כבוד** אחי הרב ר' מרדכי אשר שליט"א אבד"ק פאלטניץ, אמר לכבוד קדושת אדמו"ר זצוק"ל, שמרומז נשיאותו בתורה, בהפסוק, ונצבו איש פתח אהלו והביטו אחרי משה, "אהלו והביטו אחרי" גימטריא "ירחמיאל", רמז שיקומו כל העם ויתיצבו פתח כבוד קדושת אדמו"ר זצוק"ל ירחמיאל משה זי"ע, והשיב לו אדמו"ר בענות קדשו תוכל למצוא רמז גם על אביך:

כג) **שמעתי** מכבוד קדושת אדמו"ר זצוק"ל, ואין בזכרוני אם אמר זאת בשם מי, שפתח בית המדרש או בית הכנסת, הוא כמו גבול וספר, שאם אדם בא אל הגבול אשר בין מדינה למדינה, הוא מפשפש ומחפש בחבילתו, אולי נמצא שם איזה דבר אשר על פי חוק המדינה אסור להעבירו, ואם מוצא בחבילתו דבר כזה, הוא מסירו ומשליכו בכדי שלא יהא לו מזה עיכוב ועונש, כן הבא אל פתח בית המדרש או בית הכנסת, קודם שיכנס פנימה צריך להסיר ולהשליך כל המחשבות מהבלי העולם, בכדי שלא יהא עיכוב לתפילתו:

כד) **פעם** בליל ראש השנה, אמר אדמו"ר זצוק"ל לאחד, בעת ששתה לחיים, תשר הוא מזל מאזנים, "מאזנים" גימטריא "קמח", ואם אין קמח אין תורה:

כה) **הרב** הקדוש הביה אהרן זצוק"ל שאל לאדמו"ר זצוק"ל כד הוה טליא שיאמר לו היכן מרומז שמו, וענה לו אדמו"ר תיכף, רחובות הנהר נחלי אמונה ר"ת אהר"ן:

כו) **פעם** בא כבוד קדושת אדמו"ר זצוק"ל, לבית המדרש של הקהל, להתפלל תפילת הבוקר, ואז היה יום הקריאה, ויהי כאשר בא לבית המדרש ומצא את הצבור מתפללים פסוקי דזמרה, ורבינו זצוק"ל לא רצה להמתין עד שיגמרו הצבור את תפלתם ורצה לצאת מבית המדרש, ויהי כאשר רצה לפתוח את הדלת הוכתה ידו בהמנעול וחזר לבית המדרש והמתין שם, ובין כך הניח טלית ותפלין, ויהי כאשר הגיעו הצבור לקריאת התורה קראו את אדמו"ר לשלישי, ואז היה פרשת וירא, ודרכו בקודש היה, כי כאשר קראוהו לעלות לתורה, טרם שבירך הברכה היה מביט בסיום הפרשה שלפניו ובהתחלת הפרשה שקראו לו אליה, ויהי כאשר הביט עתה בהסיום שלפניו, והסיום הוא תחת העץ ויאכלו, וירא והנה כתיב תחת העץ, והבעל קורא שקרא עתה את הפרשה עבר על הטעות ולא חלי ולא הרגיש, ורבינו הקדוש רצה תיכף את הטעות, ואחר כך אמר

אמר רבינו כי כאשר הוכתה ידו בהמנעול, הבין, שצריך הוא להיות בבית המדרש לאיזה דבר, לכן חזר לבית המדרש:

כז) **פעם** אחז הרב הקדוש ר' נתן דוד זצוק"ל משידלאווצע, את כבוד קדושת אדמו"ר זצוק"ל כשהיה ילד, ואמר עליו, שומר ישראל שמור שארית ישראל, כי לא נשאר לנו מהרב המגיד, כי אם זה הילד, שומרהו ומצילהו מכל רע, למען ינהל את עדת ישורון:

כח) **המנוח** ר' יוסף שארפשארן ע"ה מלאסקירא״וו, היה חולה על חולי הסואאטעס רחמנא ליצלן, ושלח פתקא לרבינו הקדוש, על ידי החסידים שנסעו על ראש השנה לקאזניץ, ושאל אדמו"ר זצוק"ל, מדוע לא בא הוא בעצמו, ואמרו לו, שאין לי באפשרי לבוא כי הוא תש כח מאד וכמעט שאינו יכול לדבר כי נחר גרונו ומה שצריך לדבר הוא מוכרח לכתוב. ואמר רבינו הקדוש, אם היה בא לכאן היה מזיע. וכאשר באו החסידים לביתם וסיפרו הדברים לפני ר"י הנ"ל, אמר ר"י, יהי מה, ואסע. ונסע על יום הקדוש לקאזניץ. וכאשר קיבל ר"י שלום אצל אדמו"ר זצוק"ל ואדמו"ר שאל לו למצבו בבריאות, בכה ר"י מאד לפניו כי הוא במצב לא טוב. ויאמר לו רבינו הקדוש, אתה תדמה כן אבל לא כן הוא. ובערב יום הקדוש כאשר בא רבינו להתפלל תפילת מנחה ראה את ר"י וילך אליו רבינו הקדוש ואמר לו, לך והתפלל מנחה לפני העמוד ואמור בקול וידבר. ויאמר ר"י, היאך אפתח פה להתפלל וגרוני נחר עד כי כמעט שלא נשמע קולי. ויאמר לו רבינו זצוק"ל עוד הפעם, לך והתפלל. וילך ר"י אל העמוד והתחיל וידבר בקול כאדם בריא, ואחר יוה"כ נסע לביתו בריא אולם:

כט) **שמעתי** מכבוד קדושת אדמו"ר זצוק"ל, שכד הוה טליא כבן חמשה שנים, היה עם אביו הרב הקדוש ר' יחיאל יעקב זצוק"ל על החתונה במישעוו וגם הרב הקדוש ר' יוסלי הנקרא דער גוטער יוד פון נייאשטאט היה שם על החתונה, והשתעשע הגוטער יוד עם רבינו הקדוש ושאל לו מאין אתה, והשיב רבינו זצוק"ל, מגראדזיסק. ואמר לו הגוטער יוד, לא, רק אתה קאזעניצער. ואמר רבינו זצוק"ל אני נולדתי בגראדזיסק והנני גראדזיסקער. והגוטער יוד אמר שוב, אתה קאזניצער. ואחר כך שאל לו הגוטער יוד. היש לך מעות, והשיב רבינו, יש לי זעכסער, ויאמר הגוטער יוד, תנהו לי, ויאמר לו רבינו זצוק"ל, אם אתם רוצים אתן לכם (ואמר רבינו בשעת הסיפור כי אף שהיה אז ילד היה יודע שלא נאה ליתן מטבע קטנה כזו). ויאמר לו הגוטער יוד, תן, ויתן לו רבינו את הזעכסער, והגוטער יוד נתן לרבינו הקדוש פינפערגילדען וגענגרל, והזהיר הגוטער יוד לרבינו שישמור את המטבעות. והראה לנו אדמו"ר זצוק"ל את הפינפערגילדען, ועל הגענגרל אמר רבינו שגם כן יש לו אבל נתערב עם שאר מעות קודש שיש לו. והגוטער יוד אמר אז לאביו של אדמו"ר זצוק"ל, לא היה ניחא לי לבוא על החתונה, אך כדאי לי שראיתי את הילד הזה. ובסוף הסיפור סיים רבינו הקדוש, אף שכתוב יהללך זר וגו' אך כך היה:

ל) **פעם** בשבת קודש כיבדו את כבוד קדושת אדמו"ר זצוק"ל בברית מילה, והבעל ברית היה דירתו מחוץ לעיר סמוך להכפר אשר שם, ודרכו של רבינו הקדוש היה להיות לבוש בשבת קודש בשני מורי שעות, גם היה דרכו לישא אצלו תמיד פישקעלע קודש עם קמיעות, ובשבת קודש כאשר הלך לאיזה מקום היה נותן החפצים האלו לאיזה איש לישא אותם. וכאן שהיה מחוץ לעירוב נתנם לתינוק לשאתם, ונתן לו שני פישקעלעך ומורי השעות וכדומה, וכאשר באו חזרה מהברית, ורבינו הקדוש נטל את החפצים, וירא והנה הפישקעלע קודש אין, ונתבהל מאוד רבינו זצוק"ל, כי הפישקעלע הזאת היתה שוה בעיניו כל חללי דעלמא, ומרוב הבהלה לא שם על לב כי חסר עוד פישקעלע

אחת

אחת, ונצטער רבינו עד מאד על אבדת הפישקעלע הזאת וכמעט שלא היה יכול לכנוס לסעוד סעודת שבת קודש, ויתמהמה עד בוש ואח"כ נכנס אל השולחן, וכאשר הגיע אל הקוגעל ודרכו בקודש היה לחלק קוגעל כמעט לכל מי שהיה שם, ועתה בעת שהגיע אל הקוגעל אמר לשני אנשים אשר הם הולכי כפרים, הא לכם קוגעל ולכו אל הכפר הסמוך ושאלו בבתי הערלים אם מצא מי את הפישקעלע. וילכו שני האנשים אל הכפר ויהי כאשר באו אל הבית הראשון וישאלו את הערל אשר שם אם אינו יודע שמצא מי פישקעלע. ויאמר הערל ראיתי אשר הערלית מבית פלוני הגביהה דבר מה. ותיכף הלכו האנשים אל הערלית והיא הודתה כי מצאה שתי פישקעלעך של כסף ורצתה שיתנו לה דבר מה בעד החזרה, והבטיחו לה חצי רובל כסף. והביאו תיכף את שתי הפישקעלעך אל השולחן עוד טרם שברכו ברכת המזון. ואחר כך אמר רבינו הקדוש, הרבה הרויח ר' מאיר בעל הנס בזה:

לא) **איש** אחד אשר היה מחזיק את המכס הנקרא שלאגבאהן והיה מחזיק את העסק ההוא כמה שנים פעם עלה בלב השר אשר היה ממונה על זה כי היהודי מחזיק העסק בזול הרבה, ורצה הוספה רבה אשר האיש ידע בבירור שלא די שלא ירויח אך גם יפסיד, והשתדל האיש אצל השר בכל מיני השתדלות ובבכי ובתחנונים, שלא ידחהו ממעמדו, אבל הוא אטם אזנו והקשה לבו, ופקודתו חזקה עליו, שאם לא יתן לו ההוספה, שיעתיק דירתו מכאן תיכף, והוכרח האיש לשכור דירה אחרת, ונסע האיש במר לבו לקאזניץ, ונתן פתקא לאדמו"ר זצוק"ל, ויבך מאד לפניו, היות שהוא מחזיק השלאג־באהן זה עשרים שנה, ואינו בקי בשום מסחר אחר, ואנה יפנה לעת כזאת, וישב אז לפני רבינו הקדוש, החסיד הישיש בנן של קדושים ר' משה שפרינגלעס ז"ל, ואמר אדמו"ר זצוק"ל לר' משה שישכיר הוא את השלאגבאהן לאותו האיש, וחשב ר' משה שרבינו אומר זאת בדרך בדיחותא, ואמר אליו אדמו"ר זצוק"ל עוד הפעם, תשכירו לאיש הזה את השלאגבאהן וקחו תיכף מאתו סכום מה לעירבון, וראה ר' משה שרבינו רוצה באמת שהוא ישכיר לו, ושאל ר' משה כמה תוכל ליתן בעד העסק ההוא, וענה האיש כך וכך כאשר נתתי עד הנה, ואמר אליו ר' משה אולי תוכלו להוסיף מה, וענה האיש לא אוכל להוסיף מאומה, ואמר לו ר' משה הנה העסק יהיה שלך על מקח הראשון ותנו עירבון, ונתן האיש תיכף לר' משה איזה רו"כ לעירבון, ונסע לביתו ולא ניסה ללכת עוד אל השר, ובערב שבת קודש כאשר רצה האיש ללבוש בגדי שבת, שלח אחריו השר, ואמר האיש אל בנו לך אתה אצלו ותשמע מה בפיו, והלך הבן אל השר, ושאל אותו השר מדוע לא בא אביך לשכור את העסק, ויאמר לו הבן הנה אדוני רוצה הוספה, אשר אי אפשר לסבול, ושאל אותו השר כמה נתתם עד הנה, ויאמר הבן עד הנה נתן אבי כך וכך, ויאמר השר הראה לי כתב השכירות, והראה לו, ונטל השר את הכתב, ויחתמהו עוד על עשר שנים, על המקח הראשון:

לב) **שמעתי** מכבוד קדושת אדמו"ר זצוק"ל שאמר בשם הסטאלינער על הא דפירש רש"י הקדוש על הפסוק גשה נא ואמושך, אמר יצחק אין דרך עשו להיות שם שמים שגור בפיו, וזה אמר כי הקרה ה' אלקיך. ע"כ. ולכאורה הלא מסתמא היה יעקב יותר נזהר, מלהוציא שם שמים מפיו, אך מצינו בגמרא שגור הוא מלשון היסק והבערה, שגרה תנורא, וזה הוא כוונת רש"י הקדוש שיצחק שמע שיעקב הזכיר את השם בגודל התלהבות וחמימות, ואמר יצחק אין דרך עשו להיות שם שמים שגור בפיו היינו שאין עשו אומר השם בחמימות כל כך:

לג) **רבינו** הקדוש אמר בשם הרב הקדוש מלעכוויטש, מי שאינו ישן בערב שבת קודש בצהרים

בצהרים, הוא אוכל בליל שבת קודש, א וויעטשערי, רצה לומר שאינו נקרא סעודת שבת:

לד) **פעם** שאלתי, את כבוד קדושת רבינו זצוק"ל, מנא אנן ידעינן, שאין אנו על עולם הדמיון, והשיב לי, אם יש לו עליה לספר תורה, זה הוא סימן, שאינו על עולם הדמיון:

לה) **פעם** שאלה אותו, זוגתו הרבנית שתליט"א, האיך אנו אומרים, ואל תצריכנו לידי מתנת בשר ודם, והשיב לה, אנו משפיעים ולא מקבלים:

לו) **שמעתי** מכבוד קדושת רבינו זצוק"ל, שלפני פתח גן עדן סובבים שם נשמות ומפתים ומסיתים ח"ו להאדם להביאו לידי כפירה וצריך לרחמים:

לז) **עוד** אמר אשר בעולם הדמיון אשר האדם אז בנסיונות הרבה אזי בזה הדבר אשר החזיק בו בתוקף שלא לעבור עליו, גם שם יצלל, אך בדבר שהוא רפיא בידו בזה יוכל בקל להכשל, וצריך לרחמים:

לח) **פעם** בליל שלש עשרה מדות הייתי פנימה, ושמעתי שאמר לבניו היקרים שליט"א, לכו ושאלו את אמכם, אם צריכה מעות על כפרות, והלכו ושאלו ובאו בתשובה שאמרה שצריכה מעות על כפרות, ואמר רבינו הקדוש טוב מאד אשר היא יודעת כי המעות צריכים על כפרות:

לט) **רבינו** הקדוש הקפיד מאד, שלא יתן שום דבר, אלא בימינו ולימין המקבל, וכן לא קיבל שום דבר, אלא בימינו ומימין הנותן:

מ) **אמר** בשם הסטאלינער, שאפילו היה מונח על כל פתקא אבן טוב, לא היה כדאי לקבלו, ולא עוד, אלא שמונח על כל פתקא נחש, רחמנא ליצלן:

מא) **ואמר**, שמי שקורא הפתקא, ואינו יכול לעשות טובה, בא עליו מעין אותו הדבר:

מב) **מנהג** של אדמו"ר הרב הקדוש ר' ירחמיאל משה זצוק"ל לומר שושן פורים בלילה בעת הסעודה מן העולם ועד העולם שבתחילת נשמת עד ישתבח והיה אומרו בעמידה פסוק בפסוק עם העולם, וכשהיה סמוך על שולחן זקינו הרב הקדוש ר' אלימלך זצוק"ל מגראדזיסק וישב יחד עם זקינו בסעודת פורים, וכטוב לבם, שאל הרב הקדוש הגראדזיסקער מי יאמר פורים פשטיל כנהוג וענה רבינו הקדוש אני אומר וייטב מאד בעיני הגראדזיסקער והשתוקקו כולם לשמוע הפשטיל אשר יאמר ועמד רבינו הקדוש על רגליו ואמר בקול נעים בקדושה ובטהרה מן העולם ועד העולם עד גמירא, ועמד גם הגראדזיסקער על רגליו ורמז לכל החסידים שיאמרו עמו פסוק בפסוק:

מג) **פעם** בשעת אמירת הגדה, פירש רבינו הקדוש, ויררא את ענינו, זו פרישת דרך ארץ, היינו מה שפורשים את הדרך ארץ, מן העבודה, ואומרים, שאין בדרך ארץ, היינו אכילה, ושתיה, ושינה, וזיווג, וכדומה, עבודת ה', כי באמת הכל הוא עבודת ה', והוא כענין שכתוב בשם המגיד הקדוש מקאזניץ, רשע מה הוא אומר מה העבודה הזאת לכ"ם היינו מה עבודה יש בלכ"ם וכו':

מד) **שמעתי** מכבוד קדושת רבינו זצוק"ל, שהיה לו מלמד, שהיה בקי בחכמת התכונה, וחיבר ספר מחשבות בעלה בחכמה הזו, ורצה המלמד ללמדו זו החכמה, ולא רצה ללמדה, יען שחסידים אינם נוחים בלימוד הזה, וקיבל ממנו רק ראשי פרקים:

מה) **הביאו** מווארשא כסאות מחופים, והיה רבינו הקדוש נזהר שלא ישב עליהם, כי חשש אולי יש בחיפוי תערובות צמר, והוא היה נזהר שלא ילבש ולא ישב על צמר, פעם בא להחדר שעמדו שם הכסאות, וגם אני הייתי שם אז, ובשגגה ישב על הכסא, ותיכף נזכר, ואמר רבינו הקדוש שבודאי אין כאן צמר, וסיפר מזקינו הרב הקדוש הרבי ר' אלעזר מקאזניץ, שפעם בתוך האכילה, לאחר שאכל הבשר, באו ואמרו לו שהעגל היה עוד

בתוך

בתוך שמונה ימים ללידתו, ואמר שיעשו עוד דרישה וחקירה, ולאחר הדרישה והחקירה, נודע שהיה לאחר שמונה, ואמר הרב הקדוש הרבי ר' אלעזר, הנה כתיב לא יאונה לצדיק כל און, וכי מי יוכל להחזיק עצמו לצדיק, אך הכוונה אם הוא צדיק בדבר אחד, לא יאונה לו און מענין אותו הדבר, כך סיפר רבינו הקדוש, והכונה שלו היתה כיון שגם הוא נזהר מצמר, בודאי לא יאונה לו שישב על צמר, אף על פי כן שלח אחר אומן, והסיר החיפוי ובדקו היטב, וראו שאין שום חשש:

מו) **וכשאירע** שאלה אצל רבינו הקדוש על ביצה או על בשר. והוא כעס מזה, הקיא את האכילה, ואם לא היה יכול להקיא היה תוחב אצבעו לתוך גרונו עד שהקיא, אף שלא אירע בשום פעם שיהיה חס ושלום טרפה:

מז) **פעם** אירע מעשה, שהיו מבשלין בשר, והלך ר' שלמה המשמש, ותחב בשגגה כף של חלב לתוך הקדרה, וכאשר ראה שהוא כף של חלב, שאל שאלה לפני החסיד הישיש ר' גדליה יהודא ז"ל המ"ל ממישוב, והורה שהוא כשר, ולא גילה ר' שלמה מזה לבני הבית, והיה כאשר נתנו הרוטב לרבינו הקדוש, הגיש בכף הנה והנה זמן ארוך ואמר היא מילכדיקע יאך, וכאשר שמע זאת ר' גדליה יהודא, סיפר לו שר' שלמה שאל לו שאלה והורה שהוא כשר, ואף על פי כן לא אכל רבינו לא הרוטב ולא הבשר:

מח) **פעם** שאל הבית אהרן, את רבינו הקדוש, אם אוהב דגים, והשיב, אני אוהב לראותם, ואמר לו ר' אהרן זצוק"ל, ברכה על ראשך:

מט) **פעם** נכנסתי בקודש פנימה, אצל רבינו הקדוש, בפרשת ויחי, והראה לי דבר נפלא, אשר בפסוק ויחי מ"ט ל"ב, מקנה השדה והמערה אשר בו מאת בני חת, אשר מספרו עולה, שני אלפים ושני מאות וחמשים וחמשה, הוא פרט גדול, של השנה שנפטר בה יעקב אבינו עליו השלום, כיצד, דזאת ידוע אשר השנה שיצאו ישראל ממצרים היתה שני אלפים וארבע מאות וארבעים ושמונה לבריאת עולם, ורד"ו שנה היו ישראל במצרים, ויעקב אבינו ע"ה חיה במצרים שבע עשרה שנה, נמצא מפטירת יעקב עד שיצאו היה מאה ותשעים ושלשה שנים, לא ממנין שני אלפים וארבע מאות וארבעים ושמונה, המספר מאה ותשעים ושלשה, נשאר במכוון, שני אלפים ושני מאות וחמשים וחמשה:

נ) **בעיר** זוואלין הלך איש אחד מההולכי כפרים, אל הכפר, ויהי בלילה, והנה לא בא חזרה אל ביתו, כאשר הסכין, ואמרו בני ביתו, אולי לן בהכפר, אמנם כאשר עברו איזה ימים, ואיננו, ונעשה רעש גדול, וחיפשו אותו בכפרים וביערות, אבל כל עמלם עלה בתוהו, ולא נודע להם שום ידיעה ממנו, ובאה אשתו בבכיה רבה לפני רבינו הקדוש, ואמר לה הנה כאשר בא עובדא כזו לפני זקני הבית אהרן, צוה שיקראו לפני האשה הכתובה לכן גם את עשה כך, ותצוה שיקראו לפניך הכתובה, וכן עשתה האשה, וקראו לפניה הכתובה, ותיכף מצאוהו הרוג ביער, מכוסה בעלי היער:

קצת הנהגות רבינו הקדוש זצוק"ל.

א) **רבינו** הקדוש, השכים לקום בימות החורף, איזה שעות קודם אור היום. הן בשבת, והן בחול, והיה אומר כמדומה בשם הסטאלינער, שבחול הקימה קודם אור היום, הוא בחינת גן עדן התחתון, ובשבת, הקימה קודם אור היום, הוא בחינת גן עדן העליון

ב) **בברכת** התורה, אמר, אשר קדשנו במצותיו וצונו על דברי תורה:

ג) **בביתו** היה מתפלל עד לעולם יהא אדם, ובשעת התפלה היה הש"ץ מתחיל ברכות השחר:

ד) **בכל** יום ויום הלך למקוה קודם תפלת שחרית:

ואחר

ה) **ואחר** המקוה, כשבא לביתו, לבש טלית קטן, ונתעטף בו, ובירך להתעטף בציצית:

ו) **ובלילה**, היה לבוש בארבע כנפות, ולא בטלית קטן:

ז) **בתפילת** מנחה לא היו מדליקין נר עד אחר קדושה: בתפילת מעריב לא אמר ברוך ה' לעולם:

ח) **אכילת** הלילה, היה פת, וגם אכל בשר ולא חלב, לא שכב לישן עד אחר שני שעות אחר האכילה, והיה לומד מדרש רבה, קודם השינה, מוטה על השלחן, ולא בישיבה, וגם למד בספר בית אהרן:

ט) **בצהרים** בימות הקיץ, או בלילי החורף, למד גמרא ותוספות, ומדי שבוע בשבוע, השלים הסדרה, עם האור החיים הקדוש, וגם השלים בכל יום, תיקו בספר חק לישראל, ארבעה מסכתות אלו, ברכות שבת עירובין פסחים, היה בקי בהם בעל פה, ושמעתי ממנו, שאם היה רוצה היה בקי בכל הש"ס, בעל פה, אך ר' אהרן זעליג, בעל בית אהרן, אמר לו, שיהי' שגור בפיו איזו מסכתות, לכן למד אלו המסכתות:

י) **הקפיד** לומר קטורת בעשרה, הן בתפילת שחרית, והן בתפילת המנחה:

יא) **במשך** כל התפילה, לא היה מדבר לא בלשון חול ולא בלשון קודש, ובפרט כשהיה מוכתר בתפילין:

יב) **בשני** וחמישי, לא היה אוכל בסעודת הבוקר, מאכל בשר, רק מאכל חלב, ואם היה לו זימון, לא היה מברך ברכת הזימון בעצמו, רקיהה מכבד אחר בברכת הזימון. כי לא שתה יין בשני וחמישי, אך אם היה ברית מילה, וכדומה, סעודת מצוה, היה אוכל בשר ושותה יין:

יג) **מעולם** לא ישן שינת הצהרים, רק ביום ועש"ק, וביום שבת קודש:

יד) **אם** היה תענית, ביום שלפני שני וחמישי, אזי היה אוכל בשר בשני וחמישי:

טו) **בלילה** שאחר התענית חילק יין שרף ולעקיח, והיה אוכל סעודת הלילה עם איזו אנשים:

טז) **בליל** שבת קודש, אחר התפילה, הלך לחדר המגיד הקדוש, לאמר שבתא טבא, ועמד שמה זמן מה, ותיכף הלך לשלחנו הטהור, ואמר שלום עליכם, עם העולם, חרוז בחרוז, ובכל חרוז וחרוז אמר מלאכי השלום מלאכי השרת ואמר ברכוני לחיים טובים ולשלום, ואמר רבון העולמים, וקודם שלום עליכם היה אומר אתקינו סעודתא, עד אזמר בשבחין, ולא עד בכלל, אשת חיל לא אמר קודם קידוש, רק איש אחד היה מזמר אשת חיל, שלא לשנות מנהג המקום, והושיטו לו כוס של קידוש, וקידש עליו, ותיכף הסיר המפה מהחלות, ושתה עוד כוס יין, שיהא במקום סעודה, והלך לחדרו, והעביר הסדרה, ובא אל שלחנו, ובירך שהכל על מעט יין שרף, וכן עשה קודם כל אכילה, הן בשבת והן בחול, בירך על מעט יין שרף, וקודם קידוש סידר הי"ב חלות, שיהיו מונחים כראוי אחר אכילת הדגים היה שותה מעט יין שרף חזק, אבל תמיד כשהיה שותה יין שרף היה שותה מזוג, וכן הקפיד על אנשיו שלא ישתו יי"ש חזק, ורחץ ידיו ושפמו אחר הדגים והיה מחלק הקטן של הדגים וכן הכבד לכל המסובין והדגים הנשארים היה מצוה להצניעם לסעודה שלישית, אחר אכילת הדגים, היה אומר, כל מקדש, פסוק בפסוק, עם העולם, והיה מדלג בחרוז משוך חסדך וכו' התיבות אל קנא ונוקם, ובשבת בין המצרים, היה אומר, אל קנא ונוקם, אחר כל מקדש, היו מזמרים מנוחה ושמחה, ואכל הרוטב, עם לאקשין, ופעם שמעתי ממנו, שהיה אומר ובית עשו לקש, ובחול לא היה אוכל לאקשין, כי אמר שזקינו הרב הקדוש ממאגלינצא, לא היה אוכל לאקשין בחול, כי

כי אמר, שהוא מרמז על אריכת הגלות ח"ו, ורבינו הקדוש הראה לי בהכתבי יד של ר' פינחס קארילער, שיש לאכול לאקשין בליל שבת קודש, שהוא מרמז על השלום, אחר אכילת הרוטב, היו מזמרים מה ידידות, ובאכילת הבשר לא היה מחלק שירייס רק היה משאיר והעולם היו חוטפין, אחר אכילת הבשר היו מזמרין הזמר של הרב הקדוש ר' אהרן הגדול זצוק"ל מקארלין שהוא יה אכסוף וכו' ובכל חרוז היו מזמרין כל הניגון ולפעמים היו מזמרין הזמר ההוא אחר אכילת הפערפיל לימעס שקורין אותו לימעס של הבעל שם, אחר כך היה אוכל פלאדין והיה מחלק לכל* אחד ואחד, אחר אכילת הפלאדין היה אומר בלחש אשת חיל בתנועה נאה, אחר אשת חיל היה אומר אזמר בשבחין עם העולם חרוז בחרוז, בנטילת ידיו במים אחרונים היה אומר החרוז שביתין ושביקין וכו':

יז) **אחר** ברכת המזון היו עושים רקידה בעיגול ומזמרים וגם רבינו הקדוש ריקד קצת ובלילי שבתות שמפסח ועד עצרת זימרו בשעת הרקידה על אחת כמה וכמה שבהגדה של פסח בניגון הידוע, אחר הרקידה הלך רבינו לחדרו וקצת מן החסידים אחריו, ושם חילק פירות, ולפעמים היה מדבר אז מצדיקים. והעולם אמרו שבתא טבא, והלכו להם, בלילי שבתות של ימות החורף, היה אומר קודם השינה הזמר מה יפית בתנועה ידועה, וגם הזמר יום שבת קודש הוא, בתנועה הידועה. בשבת בבוקר אמר אחר ברכת התורה, הזמר יה אכסוף וכו', בשבת בבוקר אחר התפילה, הלך לחדר המגיד, ואמר שבתא טבא, ושהה זמן מה והלך להשלחן לקדש, ונוסח של הקידושא רבה שלו היה, אז תתענג על ה' והרכבתיך על במתי ארץ, והאכלתיך נחלת יעקב אביך, כי פי ה' דבר, דא היא סעודתא דעתיקא קדישא, סברי מרנן, ברוך אתה בורא פרי הגפן, והלך לחדרו ושהה שם לערך שעה או פחות, ובא להשלחן, ואמר אסדר לסעודתא עם העולם חרוז בחרוז, ונטל ידיו לסעודה, ולא אכל דגים בתחילת הסעודה, אחר אכילת הרוטב וקאשי היה אומר הזמר ברוך אד' יום יום פסוק בפסוק עם העולם, ואחר כך זימרו ברוך אל עליון עד חמדת, קוגעל חלק לכל מי שנמצא בעת הסעודה, אחר אכילת הבשר רחץ ידיו ושפמו, ונטל עיגול א' דגים, וחתך להרבה חלקים, ואכל מהם חתיכה קטנה וגם לכל המסובין חלק לכל אחד חתיכה קטנה, ופעם חל חמשה עשר בשבט בשבת, וחילק פירות אחר אכילת הדגים, ואמר כמו דרך בדיחותא שדגים הם כאכילת אפיקומן, ולא נכון לאכול אחריהם, ושבת שיש בו פייט, היו מזמרים הפייט בסעודה. וכן בשבתות שבין פסח לעצרת היו מזמרים הפייט בסעודה, גם כשהיה ברית מילה זימרו הזמר יום ליבשה, וברכו ברכת המזון, והלך לחדרו וחילק פירות, והעולם היו אומרים שבתא טבא, וישן מעט וכשישן היה הולך קודם מנחה למקוה, הזמירות של סעודה שלישית, לא היה אומר אלו הזמירות שהעולם אמר, שיר למעלות אשא, היה אומר בקול רם עם העולם פסוק בפסוק. וגם אין יכאלקינו היה אומר בקול, עם העולם, בסעודה שלישית היה נאה־יך מאד, והיו מביאים לו כום מים מהבאר ושתה, ולפעמים כשהיה נגמר הטייא, הביאו לו גם כום טייא בסעודה, בסעודה שלישית היה מספר הרבה מצדיקים, ובין העולם היו סותרים אשר מיהרו לברך ברכת המזון ולצאת לעסקיהם, והיה מקפיד מאד עליהם, ופעם אמר לי שסגולה לפרנסה שלא יחשבו בשבת קודש מחשבת פרנסה, ולסוף אינם יכולים להמתין עוד מעט זמן, הדגים היה אוכל כשהדליקו את הנר, ואחר הזמר אתה הוא אלקינו בשמים ובארץ וכו' הדליקו הנר, וזימרו דרור יקרא בוואליך, וגם הזמר שבת היום, בשבת שמברכין זימרו בתוך הזמירות יחדשהו, גם הזמר יה אכסוף וכו' זימרו בסעודה שלישית, קודם ברכת המזון של סעודה שלישית היה אומר שיר המעלות בשוב וגם לבני קרח (תהלים פ"ז), וברכת הזימון של סעודה שלישית, לא כיבד לשום אדם רק הוא בעצמו בירך, וכשהיה נראה הלבנה והיה עת לחדש, היה מקדשה קודם ברכת המזון:

המזון, ועשו רקידה וחילק יין שרף כמו שהיה נוהג בחול אחר קידוש לבנה, אחר ברכת המזון של סעודה שלישית היה דרכו בקודש לעשות איזה דבר לשחוק כגון לדחוף איש אחד על חבירו וכדומה, אחר ערבית כשהיה אומר ויהי נועם, כשהיה מגיע לפסוק על שחל ופתן תדרוך תרמוס כפיר ותנין היה עושה רמיסה ברגליו, הכוס של הבדלה לא היו מוסיפין לו רק נטלו בעצמו, קודם ברכת בורא מאורי האש היה מרמז להסיר הפחמים מהאבוקה של הבדלה, וזימרו המבדיל, והוא אמר ויתן לך והלך לחדרו, ולאחר זמן מה הלך לחדר המגיד וזימרו שם אליהו, ואחר כך הלך לסעודת מלוה מלכה, וכשהיה נוטל פדיון קודם המלוה מלכה היה נותנו למלוה מלכה, בעת שזימרו אליהו בחדר המגיד, היה רבינו הקדוש מנגן בכינור, ולפעמים על הקלארנעט של הבית אהרן, ובכל חרוז של אליהו זימרו כל הניגון, וכן בסעודת מלוה מלכה ניגן הזמר אמר ה' ליעקב, וגם בסעודת מלוה מלכה דיבר מצדיקים, בליל שבת קודש אחר הקידוש הלך אל בית הרבנית שתליט"א ושם חלק הדגים, ועל הרבה מנות אמר מנה זו לפלוני ומנה זו לפלוני, כשהיה לו יארצייט באמצע השבוע, אחר אביו או אחר קרוב צדיק, היה מתפלל מנחה לפני העמוד בערב שבת שלפניו, וגם קבלת שבת, ובשבת בבוקר תפילת שחרית:

יח) **אור** ליום שפי היו נכנסים אליו והיה מחלק יין שרף ומעט עוגה לכל אחד ואחד ודיבר מצדיקים והיה קורא לאור יום שפי חופה וויעטשערי:

יט) **בברכת** המזון היה מקפיד שלא יהיה שום כלי ריקן על השלחן:

כ) **הכוס** של ברכת המזון היה אוחז רבינו עד בונה ברחמיו ירושלים חוץ בסעודה שלישית של שבת היה אוחז הכוס גם בברכה רביעית:

כא) **בקידוש** לבנה היה מדקדק שיהיו השמים טהורים מעננים וקודם קידוש לבנה הלך למקוה ולבש קאלפיק והאייבערקלייט, הקדיש של אחר קידוש לבנה לא היה מניח שיאמר אותו יתום רק אחר, אחר קידוש לבנה הלך לביתו בזמר ובביתו היו עושין רקידה וגם רבינו הקדוש היה מרקד, ואחר הרקידה היה מחלק יין שרף ולעקיך לכל אחד ואחד, בליל קידוש לבנה אם היה באפשר היה אוכל עם קבוץ אנשים ולמחרה לא היה אומר תחנון לא בתפילת שחרית ולא בתפילת המנחה, אם היו ימים אחדים לפני קידוש לבנה והיה לפניו נסיעה היה מעכב את נסיעתו עד אחר קידוש לבנה אם היה באפשר וגם לאוהביו ומקורביו לא היה מניח ליסע קודם קידוש לבנה:

כב) **בראש** חודש היה לבוש בקאלפיק, ויום א' דראש חדש אחר התפלה היה מחלק יין שרף ולעקיך, וביום ב' דראש חדש היה מאריך בסעודה עד הלילה, ובלילי ראש חדש היה גם כן אוכל לפעמים בקיבוץ: בערב ראש חדש קודם המולד או ביום ד' שלפני ערב ראש חדש היה אוכל אליבא ריקנא מעט וועריס קרויט מעורב במרקחת: בערב ראש חדש ניסן ובערב ראש חדש אלול היה עושה יום כפור קטן אחר חצות היום ולא היה טועם עד אחר אמירת היום כפור קטן ובערב ראש חדש אלול עשה גם התרת נדרים בעשרה וקבלת נזיפה בחלילת המנעלים וישיבה על גבי קרקע עד שהתירו לו:

כג) **בשני** וחמישי ושני של אחר הפסח וסוכות היה מתענה ואומר סליחות חוץ אם היה ברית מילה והיה לו כבוד: בשובבי"ם ת"ת היה גם כן מתענה בשני וחמישי והיה אומר סליחות, לבד אם היה ברית מילה:

כד) **בכל** שנה כשהגיע יום הלידה של זרעו זרע קודש של"ח אכל בקיבוץ:

קצירת

כה) **קצירת** החטים למצה שמורה היה על ידי ישראלים, וגם רבינו הקדוש נסע אל הקציר, וישראלים קצרו החטים ועשו אלומות ותיכף טענו אותם על העגלה, ועם העגלה הראשונה של חטים נסע רבינו לביתו, והיה לבוש בשעת קצירה בקאלפיק, והישראלים נשארו בהשדה וקצרו כפי הצורך, והביאו אותם תיכף לביתו, ובביתו אסף הרבה אנשים וילדים ללקט השבלים, ולקטו שבולת לשבולת ועשו אגודות קטנות, וקצרו לערך רוב אורך התבן מהם, והאגודה קשרו בחבלים דקים וקשרו שני אגודות זה לזה וכך היו תולים אותם על מוט, ופעם שמעתי ששאל למלמד מדוע לא שלח תלמידיו ללקט השבלים, והשיב המלמד האיך יכולין לבטל תינוקות של בית רבן, ואמר רבינו הקדוש, כדאי שישאר בלבם רשימה מההכנה של מצוה, וכזה שמעתי גם כן מרבינו הקדוש, פעם בשבת קודש, אשר בעת סעודת שבת באו לשם נערים פוחזים, אשר שחקו ברחוב בשלג אשר זרקו זה לזה, ורצו על החלקלקה, וכאשר נצטננו ונתקררו באו לבית רבינו להתחמם בידעם ששם יש קיבוץ ועשו גם בבית רבינו שערורות ורצו לגרשם ולהבריחם שבל יפריעו השלחן הקדוש, ולא הניח רבינו לגרשם ואמר שטוב שישאר בלבם זכר ורשימה של שבת קודש: נחזור לעניננו החטים לא קצר רק אחר שעברו ג' ימים בלא גשם, וכאשר תלו החטים איזה שבועות ונתייבשו היטב, היו מכניסים אותם לשק וחובטין אותם בעצים ומקלות, וכך היה הדישה, והכל על ידי ישראלים, ובבית, והאגודות שתלו ליבש היו תולים עליהם פתקאות לידע היום שקצרו אותם והיום שבררו השבלים ואחר הדישה היה מירוח בנפות וכדומה, והיו נותנים החטים בכדים של חרס ועל כל כד וכד היה כתוב יום הקצירה ויום הלקיטה, ומפורים ואלך בררו החטים אחת לאחת, ומה שלא הספיקו לברור אחת לאחת, היו בודקין אותם כמה פעמים שסים יש בהם והיו משימים אותם בהכדים, והיו תולים פתקאות לידע איזהו מן הנבררים אחת לאחת, וכמה פעם ס' יש בכל אחת, והטחינה היה ברחיים של יד, ובכל שנה היו לוקחים אבנים חדשים, והטוחנים היו ישראלים והיו טוחנים כל החטים בלי הפסק משהו בינתים, והיו שוכרים ד' ישראלים או יותר, שאם יתיגעו אלו ילכו אחרים תחתם, ובתחילת הטחינה היה רבינו שם עם כל בני ביתו שליט"א והיה לבוש בקאלפיק, ומתחילה היו טוחנים טאטערקי ברורים, ואחר כך נטל רבינו הקדוש את הכד, ועירה לתוך האפרכסת, ואחר כך נטלו בני ביתו הכדים, ועירו לתוך האפרכסת, ומתחילת הטחינה טחן רבינו בעצמו, כמעט עד שהזיע, ואחר כך טחנו בניו שליט"א, והקמח הראשון היה עבור רבינו בעצמו, והקמח היו תולים אותו בשק באויר, ועד האפיה היה שוהה שלשה ימים. התנור של האפיה היו מכשירים אותו בהיסק שלשה פעמים, האפיה של המצות היה בדרך זה, הדף שערכו עליה העיסה במגלגלין כשהיו נותנים העיסה השניה היו הופכין הדף על צד השני, וגילגלו בהצד השני, ותיכף העבירו משם אותו הדף ולקחו דף אחר, וכן לכל שני עיסות דף אחר ולכל עיסה כלי לישה אחרת, ולכל עיסה מגלגל אחר והיו דוקרים המצות ביתדות ברזל, ולכל עיסה לקחו יתדות אחרים, וכל איש המגלגל המצה היה דוקר תיכף המצה ביתד, ותיכף נתנו לו יתד אחר, האנשים המגלגלים היו מכניסים בתי ידיהם מעט למעלה, והיו קושרים שם בחבל שלא יפלו למטה, וכל עיסה היה לה מרדות אחרים חדשים, והרבה מצות היה נותן רבינו בידו לתוך התנור בלי מרדה, שפאנישע וואנט היו למחיצה מפסקת בין התנור ולבין הדפים שעורכין עליהם, בשעת האפיה היה לבוש רבינו הקדוש בקאלפיק, ובערב פסח היו שוטחין עורות על גבי קרקע. בשעת האפיה, שלא יפול חס ושלום משהו על הארץ. רבינו הקדוש היה בכור והיה מתענה בערב פסח עד אחר אפית העיסה הראשונה, כי כן הוא מנהג בקאזניץ על פי המגיד, שהבכורים אינם מתענים רק עד אחר חצות, כל הז'

ימים

ימים של פסח, היה אוכל רבינו מצה שמורה שנאפית בערב פסח, כל ימות הפסח היה שותה רק ממים שלנו שנשארו מאפית המצות:

כו) **מפסח** ועד עצרת היה אוכל רב"נו בכל סעודה מעט מצה:

כז) **בעשרים** ואחד לחדש אייר או סמוך לו לפניו או לאחריו, היו מעמידין לו לערך ג' עלוקות תחת האזנים, ובמפרקתו, וגם לכל בני ביתו העמיד שני עלוקות או יותר לכל אחד ואחד, ואמר רבינו הקדוש שזה קורע הרבה חלאים, והיה לו חשבון על פי ספרים, באיזה יום שיעשה העמדת העלוקות: בל"ג בעומר נסע על ציון המגיד הקדוש, וגם נסע חוץ לעיר וירה בקשת: בימי העומר לא ניגן בכנור, אף במוצאי שבת קודש, וכן בין המצרים לא ניגן בכנור, וכן בשעת העמדה להידיצה:

כח) **ערב** חנוכה חתך צפרני רגליו, והלך למקוה ושם גלחו שערו בתער ונכנס לאמבטי חמה ואח"כ למקוה, והתפלל מנחה ומעריב, ואחר מעריב עסק תיכף בעשיית הפתילות, והקפיד שלא יהיה שום איש בעת העשיה, והדליק הנרות ואחר הדלקה היה אומר ז' פעמים ויהי נועם, ולאחר שעה או שתים, היו מביאין המנורה לבית התפלה, ובא גם רבינו הקדוש, ואמר מזמורים המובאים הלאה פסוק בפסוק עם העולם, ואחר אמירת המזמורים היו מזמרים מארש, ולפעמים היה רבינו מנגן בכנור, ואחר המארש עשו רקידה בניגון, והיה מקפיד שיהיה קיבוץ רב בעת אמירת המזמורים, ושיאמרו בקול רם, ואחר כך סעד סעודת חנוכה עם החסידים, גם בתפילת שחרית הביאו המנורה לבית התפלה ורבינו הדליקה, ואחר תפלת שחרית, סעד ג"כ סעודת חנוכה בקיבוץ, ואחר הסעודה התפללו מנחה, ואחר המנחה השכיב עצמו לישן, וישן עד זמן מה בלילה, וכשהגיע שעה תשיעית או עשירית, הלך למקוה והתפלל מעריב בעשרה, ועסק בעשיית הפתילות ובהדלקה כדאתמול, כך היה בכל לילה, בסעודת חנוכה היו אוכלים אוזים צלוים, ולאטקעס, ושמעתי מרבינו הקדוש שהוא רמז לתקן הפרצות שעשו היונים בהיכל, בליל ה' דחנוכה וכן ביום ה' היה מרבה קצת יותר בסעודה, והיה שוחק עם בני ביתו בדרעדיל בליל ה' או לאחריו, ערב חנוכה שחל בערב שבת קודש היה מתפלל מנחה תחילה ואחר כך הדליק, וערב שבת שבתוך חנוכה הדליק תחילה ואחר כך התפלל מנחה, ואחר מנחה הלך למקום שהדליק ואמר שם ויהי נועם, סעודת שחרית שבזאת חנוכה היה ממשיך רבינו עד הלילה, וניגנו ארוממך ד' כי דליתני בניגון הידוע, והיה אומר עם העולם פסוק בפסוק מן העולם ועד העולם שבנשמת עד גמירא ואחר כך אמר עם העולם הזמר כל ברואי מעלה בניגון הידוע: ואלו המזמורים אשר אמרו בחנוכה. בליל א' מזמור שיר חנוכת (תהלים ל') מזמור שירו לה' שיר חדש (צ"ח) הלל הגדול (קל"ו) שיר למעלות אשא (קכ"א). בליל ב' מזמור שיר חנוכת רננו צדיקים (תהלים ל"ג) הלל הגדול שיר למעלות אשא. בליל שלישי מזמור שיר חנוכת הללויה שירו לה' שיר חדש (תהלים קמ"ט) שיר המעלות לולא (קכ"ד) הלל הגדול שיר למעלות אשא. בליל רביעי מזמור שיר חנוכת על אבותינו שבאמת ויציב עד שמו קדוש ישראל הלל הגדול שיר למעלות אשא. בליל חמישי מזמור שיר חנוכת, ואמונה שבאמת ואמונה שבערבית עד מיד חזק ממנו הלל הגדול שיר למעלות אשא. בליל ששי מזמור שיר חנוכת מן העולם ועד העולם שבנשמת עד הברכה הלל הגדול שיר למעלות אשא למנצח בנגינות ומחכמתך ואמרת"ך שאחר הנחת תפלין הערב נא שבברכת התורה עד הברכה ורבינו סיים בלחש ברוך אתה ה' למדני חוקך מודים דרבנן. כשחל יום א' דחנוכה בשבת כמלא לא היו אומרים מזמורים רק בחמשה לילות, כי בליל שבת ובמוצאי שבת לא היו אומרים מזמורים, והיה זה הסדר. נר ג' מזמור שיר חנוכת, מזמור שירו לד' שיר חדש, הלל הגדול שיר למעלות אשא. נר ד' מזמור שיר חנוכת, רננו צדיקים,

הללויה

הללויה שירו לה' שיר חדש, שיר המעלות לולא, הלל הגדול, שיר למעלות אשא. נר ה' מזמור שיר חנוכת, על אבותינו עד הברכה, הלל הגדול, שיר למעלות אשא. נר ו' מזמור שיר חנוכת, ואמונה עד הברכה, הלל הגדול, שיר למעלות. נר ז' מזמור שיר חנוכת, מן העולם שבנשמת, הלל הגדול, שיר למעלות אשא, למנצח בנגינות, ומחכמתך, וארשתיך, והערב, מודים דרבנן. והיה רצון רבינו שיאמרו החסידים אלו המזמורים, בכל עיר ועיר בקיבוץ בבית החסידים, הנרות חנוכה היה מדליק רבינו רק בשמן זית של ארץ ישראל, בפסח לא היה שותה רק יין של ארץ ישראל או יין לבוקים הנעשה בביתו:

כט) **בראש** חדש אדר היה עושה קלפי וגורל, היינו בקלפי אחת היה מניח שמות אנשים, ובשניה פתקאות שהיו כתובים עליהם כל מיני האמנות, והוציא פתקא מזו ופתקא מזו וכאשר יצא לאיש הגורל כן היה האמנותו, עד יום שני של פסח, בעת עשיית הקלפי היה לבוש בקאלפיק, אף אם לא היה בראש חדש, גם חילק יין שרף:

ל) **בערב** פורים חתך לפרני רגליו, והלך למקוה וגלחו שם שערו בתער, ונכנס לאמבטי ואחר כך למקוה, אחר קריאת המגילה חילק יין שרף ולעקיך, וכן אחר כל תענית חילק יין שרף ולעקיך, ואחר כך אכל סעודת פורים, בקיבוץ, וביום אחר המגילה עסק במשלוח מנות ומתנות לאביונים, והלך לסעודה ובאמצע הסעודה הלך לישן וישן עד זמן מה בלילה, והלך למקוה, וגמר הסעודה, והיה מזמר בתוך הסעודה ארוממך ד' כי דליתני בניגון הידוע, ואמר עם העולם פסוק בפסוק מן העולם שבנשמת כלעיל בחנוכה, וכל הלילה היה שמח מאד בריקודין וזמירות, עד איזה שעות על היום, ובסעודה הנמשכת לליל שיתסר, היה אומר עם העולם הזמר של כל ברואי מעלה בניגון הידוע:

לא) **קודם** הסתלקותו, היה במרחץ קרעניץ אשר בגאליליע, וכאשר לא ראה שום הטבה נסע משם לקשאנוב, וזימר על הדרך ארוממך ה' כי דליתני, בניגון הידוע של חנוכה, ותמיד בחנוכה ופורים כשהיו מזמרים ארוממך עשה גם משקה פאנטש, היינו מים חמין עם אריק וליקר ושתה וחילק לכל אחד ואחד, והרבה פעמים אמר יהי' עת שלא נשתה פאנטש והראש יהיה פאר פאנטשע אזוי ווי פון א פאנטש זאל מען קענען זינגען ארוממך, ונראה שכוון על העת מלוא הזו, אור ליום ב' קודם הסתלקותו קידש הלבנה והדאקטאר היה שם לעשות לו שפילקיוואנים כי היה אז כמעט גוסס ורבינו הקדוש צוה להעולם לרקד ולזמר וריקדו וזימרו כנהוג והוא ספק בידיו הטאקט של הניגון וישב על הספסל. היסורין שלו בימי חליו אין לשער ואין לספר אף על פי כן בשעת היסורין לא היה נודע כל כך אך כאשר נח מעט היה אומר איך האב געהאט גיט ובכל זאת לא הניח עבידתו עבודת הקודש ולא סר ממנהגיו הקדושים, ביום ב' י"ג אלול בבוקר השכם, אמר ברכת התורה וקריאת שמע בקול גדול ואמר בקול גדול איך בין געוועס און געווי איז מיינער כך אמר שלשה פעמים ער איז איין גאט אויפין הימעל און אויף דער ערד האן אויף אלע וועלטען אחד יחיד ומיוחד היה הוה ויהיה, וזה הנוסח אמר תמיד בכל יום קודם השינה וגם בבוקר, ועתה קודם הסתלקות אמר זאת בקול גדול ואחר כך שתה קאווע ולבש בתי ידים (הענטשקים) כי ידע שהדאקטער יבוא ולא רצה ליגע בו בידיו הקדושים, ודחף ברגלו את הקאלדרע מעליו ואמר למשמשו ר' יששכר דוב בוא למקוה אמנם לא היה באפשרי שילך, והדאקטאר בא ועשה לו שפילקיוואנים, ורבינו הקדוש ביקש שיעשו לו הרקה בקאנע, ועשו לו, ולאחר הקיוה שאל רבינו צי עס איז שוין ריין, והשיבו הן, ויצאה נשמתו בטהור. וכאשר כבה נר ישראל נחשכו הלבבות ורפו כל ידים ויבכו אותו כל בית ישראל, ולאחר פטירתו רצו אנשי העיר קשאנוב לזכות שיהא מנוחתו כבוד אצלם, ובני

ביתו

ביתו והאנשים אשר אתו רצו דוקא להובילו עיר קאזניץ אצל אבותיו הקדושים והיה סכסוך גדול ביניהם אך יען שביום א׳ קודם הסתלקותו אמר שרוצה ליסע לביתו לכן הוכרחו לעשות רצונו להובילו לביתו, והשתדלו ר׳ נתנאל ראדזינער ור׳ לייביל ראזען, אשר היו שמה אתו כל ימי משך חליו, להשיג רשיון להובילו, ולא יכלו להשיג בשום אופן, ויגש ר׳ נתנאל לרבינו הקדוש, ויאמר לו אני עשינו כל מה שבכוחנו להשיג רשיון ולא עלתה בידינו, ואם רצון קדשו להיות אצל אבותיו הקדושים, ישתדל כבוד קדשו בעצמו בזה, ותיכף ראו בחוש כי היה הכל הולך בקל, והשיגו תיכף רשיון, ועשו לו שם בקשאנוב הטהרה והכריזו קודם הטהרה שמי שלא היה היום במקוה לא יהיה בעת הטהרה, ולקחו אותו למקוה והושם בארון ונתנוהו בוואגאן מיוחד, ושם ישבו אנשים אחדים כל משך הנסיעה ולמדו שם, וגם נרות דלקו שם, ביום ד׳ בבוקר באו עמו אל התחנה גארבאטקע, אשר היא לערך שני פרסאות מקאזניץ, וכל אנשי עיר קאזניץ גם המון רב ממקומות אחרים באו גארבאטקה ללוותו עד קאזניץ ונשאו אותו בידים עם הארון מגארבאטקע לקאזניץ והיה המון רב בדרך עד שבקושי גדול היו מהלכין עם הארון, והביאו אותו לקאזניץ, והכניסו אותו לאהל המגיד, ושמה היו ארבע קברים א׳ של המגיד הקדוש והב׳ של הרבי ר׳ משה׳לע והג׳ של הרבי ר׳ אלעזר והד׳ של הרבי ר׳ יחיאל יעקב וכמעט שלא היה מקום עוד לקבר, והתחילו לחפור כמעט תחת הכותל, ולסוף ראו כי המקום הוא די צרכו וכמעט שנראה שנתנו לו אבותיו מקום. טרם הסתלקותו כשהיה בווארשא הביא לאמפ ונתן אותו להאיש הממונה על אהל המגיד, ולא ידע האיש מה יעשה בלאמפ הזה, כי כבר תלוי לאמפ על כל קבר וקבר אשר באהל, ולסוף נודע שההבאה היתה בשבילו, רבינו הקדוש נולד שנת כת״ר עשרה ימים לחודש אלול ונסתלק שנת תרס״ט י״ג לחודש אלול וחי מ״ט שנים ועוד שלשה ימים בשנת החמשים זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל אמן:

ואלו השורים אשר חקקו על מצבתו

ויש תקוה לאחריתך לפ״ק

יומם השמש חשך בעדינו, רפו ידינו ונמס לבבינו, חכם הרזים מופת דורנו, מגיד מישרים בתוך קהלותינו, יה לקחו מאתנו מי ינחמנו, אמונת צדיקים נטע בתוכינו, לכת בדרכי החסידים כל ימינו, משה זכה וזיכה רבים מעדתינו, שש לעשות צדקה לאביונינו, החזיק ישיבת א״י לבי חמדתינו, זכר צדיק לברכה הניח שמו במחנינו. הה״ל החסיד הקוה״ט בנש״ק אדמו״ר מ׳ ירחמיאל משה במוהר״ר יחיאל יעקב זללה״ה נפטר י״ג אלול שנת תרס״ט לפ״ק:

מערכת מא. כ״ק הרב הקדוש ר׳ חיים מאיר יחיאל זצוק״ל ממאגלניצא, נכד הרב המגיד הקדוש מקאזניץ.

א) **הרב** ר׳ שלמה ז״ל נכד הרב הקדוש ר׳ אלימלך זצוק״ל מליזענסק חלה את חליו אשר מת בו, ובא אליו הרב הקדוש ממאגלניצא, לבקרו בערב שבת קודש, ומצאו שוכב על מטתו, ולומד בספר של״ה הקדוש, ושאל אותו הרב הקדוש, במה הוא עוסק, והשיב הרב ר׳ שלמה, איך לערין מיך שטארבין, ואמר לו המאגלינילער, זיך צו לערנען שטארבען, דארף מען לאנג צי לעבען, ואמר לו הרב ר׳ שלמה ז״ל נא תסייעו אותי להיות בזה השבת בעולם העליון, וכך הוה, כי אחרי שהלך ממנו המאגלינילער, שבק לן חיי:

ב) **שמעתי** מכ״ק אדמו״ר זצוק״ל מקאזניץ, שזקינו הרב הקדוש ממאגלינילא. התאכסן פעם אצל אחד, והוא היה קצת מהמתחכמים, ואמר לו הרב הקדוש,

יש ג' מיני צדיקים, יש אשר הם טובים בפני עצמם, ואם יהיו אצל רשעים, ילמדו ממעשיהם, ויש, אשר אפילו אם יהיו עם רשעים, לא ילמדו מהם, אמנם לא יוכלו לתקן את הרשעים, ולהחזירם למוטב. ויש צדיקים, אשר אם יהיו אצל רשעים, יתקנו גם את הרשעים ויחזירו אותם למוטב, וזה פירוש הכתוב, הטיבה ה' לטובים, היינו בחינה א', הטיבה להם שיהיו אצל טובים, ולישרים בלבותם, היינו בחינה ב', שלא יקלקלו מעשיהם, והמטים עקלקלותם, היינו בחינה ג', אותם שהם יכולים להטות, גם העקלקלות של הרשעים לטוב, אותם יוליכם ה' את פועלי און וכו':

ג) **הרב** הקדוש ממאגלינצא זצוק"ל. קודם יציאת נשמתו הקדושה, פתח את עיניו ואמר, יפקוד ד' איש על העדה, אשר יצא לפניהם, ואשר יבוא לפניהם, ואשר יוציאם ואשר יביאם, ולא תהיה עדת וכו' כצאן אשר אין להם רועה, ודקדק כפל הלשון אשר יצא ואשר יבוא, ואשר יוציאם ואשר יביאם, ואמר כשנגזרין גזירה חס ושלום, דרך העולם לומר שיצאה גזירה, ואם באה הנחה (מאניפעסט), אומרים באה הנחה, וזהו אשר יצא לפניהם, צדיק כזה אשר גלוי לפניו איזה גזירה יצאה חס ושלום, ואשר יבוא לפניהם, שיודע איזה הנחה תבוא, ואשר יוציאם, היינו שהצדיק יוציא הגזירה כפי רצונו ודעתו, ואשר יביאם, היינו שהצדיק יביא גם ההנחה כפי רצונו, שיהיה הכל לטובת ישראל, ולא תהיה עדת ה' וגו', היינו שזאת בטוח אני, שלא תהיה עדת ה' כצאן וגו', אמנם אני רוצה שתפקוד ותמנה עליהם רועה כזה, אשר יצא ואשר יבוא וגו' כאשר פרשנו:

ד) **שמעתי** מהאברך המופלג מו"ה מרדכי דוד נ"י אונגער, שאמר בשם אביו המופלא מו"ה ר' משה נ"י, שאמר בשם זקינו הקדוש המאגלינצער, שאמר להרב הקדוש ר' בער זצוק"ל מראדאשיץ, פירוש על הפסוק וישא אהרן את ידיו אל העם ויברכם, פירוש, בהרמת ידיו לבד היה ממשיך הברכה אל העם, ואף על פי כן, וירד, היה זאת אצלו ירידה ומדריגה קטנה, אך העיקר היה אצלו, מעשות החטאת, היינו אם עשה איש ישראל איזה חטא, העולה והשלמים, שהיה מעלה אותו והשלים אותו:

ה) **עוד** מהנ"ל, שאמר בשם זקינו הרב הקדוש ממאגלינצא, על הפסוק ושמתי פדות בין עמי ובין עמך, כי השר של מצרים קטרג וטען הללו עובדי ע"ז והללו וכו' כידוע, ואמר השי"ת, ושמתי פדות, בעוד תהיה עת כזאת, אשר אגאל את ישראל, בין שיהיו עמי, היינו עושים רצונו של מקום, ובין שיהיו ח"ו עמך:

ו) **הרב** הקדוש ממאגלינצא, פירש על הפסוק בתחילת פ' וארא, וידבר אלקים אל משה, היינו שדיבר עמו משפט על שהקשה לומר למה הרעות וכדפירש"י, ויאמר אליו, פירוש שמשה השיב ואמר להשי"ת, אני ה', היינו כל כוונתי היתה רק עבור ה', ולא עבור עצמי:

הלולא דהרב הקדוש ר' חיים מאיר יחיאל זצוק"ל ממאגלינצא הוא ט"ו אייר, זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל אמן:

מערכת מב. כ"ק הרב הקדוש ר' יעקב יצחק זצוק"ל מבלענדוב

מחבר ספר אמת ליעקב בן הרה"ק ר' חיים מאיר יחיאל זצוק"ל ממאגלינצא.

א) **סיפר** לי הרב ר' יעקב משה סג"ל שליט"א, שפעם אחר חג הפסח צמח אבעבוע (געשוויר) על גב יד הרב הקדוש אשר היה קשה מאד הרפ[illegible], והיתה פליאה בין אנשיו מאין בא לו זה, כי ידעו אשר הוא מתנהג בנקיות יתירה. ואמר

הרב הקדוש, כי זה בא לו מאשר סיתה אצלו אשה אחת עם בנה ואחר נתינת הפתקא קרב פתאום הנער הצעיר וישקהו על גב ידו, והנער הלז אכל חמץ בפסח העבר לכן הזיקה נשיקתו ובא לו זאת:

הלולא דהרב הקדוש ר' יעקב יצחק זצוק"ל מבלענדוב הוא כ"ד סיון תרמ"ב, זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל אמן:

מערכת מג. כ"ק הרב הקדוש ר' אלימלך זצוק"ל מגראדזיסק. מחבר ספר אמרי אלימלך ודברי אלימלך, בן הרה"ק ממאגלניצא זצוק"ל.

א) **איש** אחד מחסידי גראדזיסק היה לו משפט קשה, ונסע להרב הקדוש ר' אלימלך זצוק"ל מגראדזיסק בפתקא ופדיון ובכה הרבה לפניו. ואמר לו הרב הקדוש נראה בעיני שתסע לווארשא, ולא אמר לו מה לעשות שם. ונסע האיש לווארשא, וכאשר סבב בשוק תפוש ברעיוניו כי לא ידע לשית עצות בנפשו אנה לפנות, והנה נער ערל אחד נושא כתבים. ויאמר להאיש, עברי, קנה לך את הכתבים, ולא רצה האיש, אולם כאשר הפציר בו הנער הערל התבונן בהכתבים וירא והנה הם הכתבים של משפטו, ויאמר להנער, הכתבים אינם שוים כלום, אולם אתן לך בעדם דבר מועט ואשרוף אותם תיכף ומיד לעיניך. וכן היה כי קיבל הנער ממנו דבר מועט והאיש שרף תיכף את הכתבים. והמעשה היה, כי גנבו את הכתבים מבית המשפט לתתם בבית אחר ונאבדו בדרך וממילא לא היה לו שום משפט:

ב) **פעם** היה הרב הקדוש ר' אלימלך זצוק"ל בקאזניץ, ורצה לנסוע לראדאם, וכבר עמדה מרכבה מוכנה אך לנסוע, והנה השמים התקדרו בעבים וירד מטר סוחף ולא היה באפשרי לנסוע, ויאמר הרב הקדוש לאחד מאנשיו, לך החוצה, ואמור, הגראדזיסקער רבי זייט שיפסק הגשם שצריך לנסוע לראדאם. ויהי כמצחק בעיני האיש ודימה כי רבו לא אמר זאת רק בדרך בדיחותא, אולם כעבור איזה רגעים וישאל הרב הקדוש להאיש, האם עשית כאשר צויתיך. ושתק האיש, ויאמר לו הרב הקדוש עוד הפעם, לך ואמור הדברים אשר צויתיך. וילך האיש ויאמר כדברים האלה, ומיד פסק הגשם, ונסעו לראדאם, ויהי אך נכנס הרב הקדוש להאכסניא, חזר הגשם לאיתנו, והאנשים אשר נסעו אחריו נתלחלחו היטב מהגשם:

ג) **כשהיה** הרב הקדוש ממאגליניצא עם שני בניו, הרב הקדוש ר' יעקב יצחק זצוק"ל מבלענדוב והרב הקדוש ר' אלימלך זצוק"ל מגראדזיסק, אצל הרב הקדוש ר' מאיר'ל זצוק"ל מפרימישלאן, אמר הרב הקדוש הפרימישלאנער, הנה שני בני מלך אחד היו מדיינים על דבר המלוכה, הבכור אמר לי נאה למלוך כי אני הבכור, והשני אמר לי יאתה המלוכה שאני נולדתי בעת שהיה אבי מלך, ונצח השני, לכן הרב ר' אלימלך בשנולד בעת אשר אביו הנהיג כבר נשיאותו הוא ישב ראשונה. והריח הרב הקדוש הפרימישלאנער להפאות של הרב הקדוש ר' אלימלך זצוק"ל:

הלולא דהרב הקדוש ר' אלימלך זצוק"ל מגראדזיסק הוא ראש חודש ניסן, זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל אמן:

מערכת מד. כ"ק הרב הקדוש ר' יעקב יצחק זצוק"ל מפשיסחא הנקרא דער יוד הקדוש.

א) **שמעתי** מאדמו"ר הרב הקדוש ר' ירחמיאל משה זצוק"ל מקאזניץ, בפעם אחת

אחת הקיץ הרב הקדוש היהודי זצוק"ל בלילה, ואמר אוי שכחתי לעשות פדיון עבור רודפי, כי בכל לילה, היה דרכו לעשות פדיון, עבור רודפיו ומלשיניו שהלשינו אותו לפני רבו הקדוש, הרבי מלובלין, ועשה פדיון בעבורם, שלא יענשו חס ושלום, ובאותו הלילה שכח לעשות פדיון, ותיכף באותו לילה, התחיל לזוב דם מגרונו של אחד הרודפים, שהוא היה מלשין עליו ביותר, אצל הלובלינער, ותיכף רץ הרודף הנזכר אל הלובלינער שיעזור לו, ולא הועיל לו ונפטר לעולמו:

ב) **שמעתי** מכבוד קדושת אדמו"ר זצוק"ל מקאזניץ, שסיפר לו כבוד קדושת אדמו"ר זצוק"ל מקאלישין שלשה דברים מזקינו הקדוש היהודי זצוק"ל, א' שפעם אחת חשש אביו הרב הקדוש ר' יהושע אשר זצוק"ל בנו של הרב הקדוש היהודי זצוק"ל על שינו, והניח אביו הרה"ק היהודי זצוק"ל ידו על שינו, ומאז והלאה לא ידע מכאב שניים, ב' שפעם אחת היה לאביו הרב הקדוש ר' יהושע אשר זצוק"ל שיעול (הוס) בימי ילדותו, ואמר לו אביו היהודי הקדוש, מה זה לשעול כעת, די לשעול לעת זקנה, ומאז והלאה לא שעל, ולעת זקנה שעל, ובשנה הזאת נסתלק זי"ע, הג' פעם אחת היה להרב היהודי הקדוש חולי הקדחת רחמנא ליצלן, ודיבר כל אותו היום בלשון דייטש ונתרפא, ואמר שהקדחת הוא כמו לנצות, פעם חם ופעם קר, והדייטשין הם גם כן לצים:

ג) **כבוד** קדושת אדמו"ר זצוק"ל מקאליש, בנסעו על שמחת נשואין, שהיה אצל כבוד קדושת אדמו"ר זצוק"ל מקאזניץ, עבר דרך נאטשיווין, ואמר לכבוד אחי ר' מרדכי אשר שליט"א אב"ד דק"ק פאלינעץ ולפנים מו"ץ בק"ק מאטשיווין, עלינו מוטל לחבב את בית המגיד הקדוש מקאזניץ, וללכת בדרכי אבותי, אשר גם המה היו מחבבים את בית המגיד למאד. וסיפר הטעם, כי כאשר היה אבי הקדוש ר' יהושע אשר זצוק"ל ילד קטן, נחלה מאד רחמנא ליצלן, מסיבת המחלוקת שנתהוה בין הרב הקדוש היהודי זצוק"ל ובין הרבי מלובלין זצוק"ל כידוע, עד דתקיף ליה עלמא להאי ינוקא, ובשעת יציאת נשמתו הטהורה, עמד עליו אביו הרב היהודי הקדוש ותלמידו ר' פרץ ז"ל, והרב היהודי בירך עליו ברוך דיין וכו', ור' פרץ פתח אז חומש, שהיה מונח לפניו, והנה נפתח בפסוק ואל הארון תתן את העדות אשר אתן אליך, והיה קורא אשר אתן אליך, וכאשר שמע הרב היהודי את דבריו, נתחזק ואמר. הנני מנדר כל אשר יש לי, הבית וכל כלי הבית והבגדים מחוט ועד שרוך נעל, או ליתנם בעינם לעניים, או לשומם בדמים והדמים יחלקו לעניים, ואמר, אף שאין דרך הטבע לחזור ולחיות, אמנם גם זאת אין דרך הטבע שיתן איש כל אשר לו ולהשאר גברא ערטילאי, והנה תיכף נראה הטבה להילד והוטב לו מיום אל יום עד שהבריא, אמנם היה חלש מאד שכמעט לא היה בכח ללכת ברגליו, ונפל כמה פעמים בחלשות, ואביו הרב היהודי רצה שישתעשע קצת, וצוה שישחקו עמו בקויטליך, והיה כאשר הרויח היה שמח וכאשר הפסיד נפל בחלשות, והיה הרב היהודי עומד עליו בטלית ותפלין ואמר לו עתה תרויח ועתה תפסיד, וכאשר ראה כי עדיין לא חזר לאיתנו שלחו להרב המגיד מקאזניץ, ושהה שם י"ב שבועות והמגיד לקחו עמו בכל יום למקוה, עד שחזר לאיתנו, והיה המגיד אומר להרב היהודי יהודי המקואות שלי העמידו את אשר שלכם על רגליו, ולכן היה אבי הקדוש מחבב את בית המגיד, וכאשר שמע כי נכדו הרב הקדוש ר' אלעזר זצוק"ל נכתר בתואר רבי שמח מאד, וכן גם אני מחויב לילך בדרכיו:

ד) **שאלו** להרב היהודי משמים, אם רוצה לקבל עליו יסורים, וקיבל יסורים על שעה אחת, והיה לו כאב שניים גדול מאד, עד שגלגל עצמו על הקרקע, והתיישב עצמו, טוב עתה להתפלל, כי בתפלה צריכין התפשטות הגשמיות, וממילא לא ירגיש בהיסורין:

הלולא דהרב הקדוש ר' יעקב יצחק היהודי זצוק"ל מפשיסחא הוא ג' דחול המועד סוכות תקע"ד זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל אמן:

מערכת מה. כ"ק הרב הקה"ש הרבי ר' ירחמיאל זצוק"ל מפשיסחא
בן לאותו צדיק וקדוש הרב היהודי זצוק"ל.

א) **הרב** הקדוש הרבי ר' ירחמיאל זצוק"ל, אמר על פסוק הבה נתחכמה פן ירבה, פירש הבו עצה שנחכים את ישראל, וממילא, פן ירבה יתרבה אצלם ספקות באמונה, דפן לשון ספק:

ב) **שמעתי** מהרב החסיד ר' חיים שליט"א בן הרב הקדוש ר' פינחס מקינצק זצוק"ל, שסיפר מזקינו הרב הקדוש הרבי ר' ירחמיאל זצוק"ל, שדרכו היה להתפלל בחדר העליה שעל גבי בית המדרש של אביו הרב היהודי הקדוש זצוק"ל, ולמטה בבית המדרש היו מתפללים העולם, ולומדים שם, ותמיד כשהלך להעליה להתפלל, היה דרכו לפתוח הפתח של בית המדרש, ולהביט בתוכו, פעם אחת בא אברך אחד, לבוש בחלאטיל ירוק, ושאל אם יכולים לכנס להרב הקדוש, ואמרו לו אפשר אחר התפלה, ולקח האברך ספר וישב ללמוד, ובתוך כך בא הרב הקדוש להתפלל, ופתח פתח בית המדרש, ומיד נרתע לאחוריו, והלך משם, ושלח תיכף המשמש שלו, לבית המדרש, ובא המשמש לבית המדרש, ושאל האם יש כאן אברך בלבוש ירוק, והראוהו לו האברך הנזכר, ולקח המשמש את האברך, והוליכו עד חוץ בית עלמין, וסיפר הרב הקדוש הענין מהאברך הנ"ל, ואמר, בהיותו כבן שמונה שנה, ישנתי בחדר שלפני חדר אבי הקדוש, פעם אחת, כמו שעה שניה אחר חצות הלילה בחורף, בא אלי אבי הקדוש אל משכבי, והקיץ אותי, ואמר טול ידיך וקום, ואף שהיה כבד עלי מאד אף על פי כן נטלתי ידי וקמתי לעשות רצון אבי, ויהי כאשר באתי לחדר אבי, ראיתי את האברך הזה עומד שמה, ואמר לי אבי, קח את זה, והולך אותו עד חוץ מות, ונבהלתי מאד, ואמר לי אבא, היש לך פחד, ונתן לי עששית וכו', ואמר לי לך עמו, ולקחתי את זה בידי, והולכתיו עד חוץ מות, וכשבאתי להחוץ, אמרתי לו לך למנוחתך, וכאשר אמרתי לו דבר זה, כבה האברך את הנר שלי, והוא נעלם ממני, ונפל עלי פחד גדול, ובאתי אל אבא, ונפלתי חלשות, והקיץ אותי אבא הקדוש, ושאל אותי, מה היה לך, וספרתי לו שכבה לי העששית, ואמר אבא הקדוש, הרשע הזה רציתי לעשות לו טובה, והוא עשה לבני כך, לכן גיהנם כלה והוא אינו כלה, ולא היה להאברך מנוחה עד הנה, וכשראיתי אותו נתעוררו רחמי עליו, שבשבילי ידחה אם ושלום, ועשיתי לו טובה:

הלולא דהרב הקדוש ר' ירחמיאל זצוק"ל מפשיסחא הוא ח' אייר תקצ"ד זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל אמן:

מערכת מו. כ"ק הרב הקדוש ר' נתן דוד זצוק"ל משידלאווצי
בן לאותו צדיק וקדוש הרבי ר' ירחמיאל זצוק"ל מפשיסחא.

א) **הרב** הקדוש ר' נתן דוד משידלאווצע זצוק"ל, אמר על הפסוק אנא ד' הושיעה נא אנא ד' הצליחה נא, שלהישועה עצמה צריכין הצלחה:

ב) **הרב** הקדוש אמר מה שמתפללין בשמונה עשרה ולמלשינים אל תהי תקוה, לכאורה הא כתיב יתמו חטאים ולא חוטאים, אך בכל בעלי עבירה טוב יותר להתפלל שיחזרו בתשובה, אמנם על המלשינים, אי אפשר להתפלל עליהם שיחזרו בתשובה ולהאריך להם עד שיחזרו בתשובה, דלמא בתוך כך ילשינו בר ישראל, לכן מתפללים עליהם שלא יהא להם תקוה.

ג) **הרב** הקדוש ר' יוסילע זצוק"ל מנייאשטאט היה פעם אחת אצל השידלאווצער, והיו מסובין שניהם יחד בסעודה הנייסטעטער והשידלאווצער עם בניו, ולחם הגיטער יוד להשידלאווצער, נטעתם גינה נאה, וענה לו השידלאווצער אכן היי צריכים להיות להם אב טוב ויפה ממני, ואמר לו הנייאשטעטער בבדיחותא יש עוד גרוע מכם:

ד) **הרב** הקדוש היה אצל הרב הקדוש ר' יחזקאל זצוק"ל מקאזמיר וכיבדו הקאזמירער להשידלאווצער שיאמר תורה, ויאמר כתיב וישמע משה וייטב בעיניו, מוכח שטוב יותר לשמוע:

ה) **השידלאווצער** זצוק"ל אמר על פסוק פשעינו אתה תכפרם, דאם ילד לכלך עצמו והשפחה מקנחה אותו, היא לוקחת בגד עב או איזה סמרטוט עבה, ואינה חוששת לצער התינוק, אמנם כשהאם בעצמה מקנחה אותו, אזי בוחרת בסמרטוט דק ומקנחה אותו בנחת, שלא יכאב כלל לתינוק, וזה הוא כוונת הפסוק פשעינו אתה הש"ית בעצמך תכפרם לשון קינוח:

ו) **אדמו"ר** זצוק"ל מפאריסוב אמר שהוא יודע משבעה עשר דרכים שהיה לו להשידלאווצער, לקרב האברך להש"ית:

ז) **שמעתי** מכ"ק אדמו"ר הרב הקדוש זצוק"ל מפאריסוב, שאמר בשם השידלאווצער שבעל מה שמסגף עצמו באכילה אין מועיל תשובה, כי הגוף נצרך מאד לעבודת הש"ית, ואם יחלש הגוף הוא כמו שאיש חיל יקטע את ידו, וכי יועיל לו תשובה, הא אי אפשר לו לעבוד עוד:

הלולא דהרב הקדוש ר' נתן דוד זצוק"ל משידלאווצע הוא ז' חשון תרכ"ו זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל אמן:

מערכת מז מח. כ"ק הרב הקדוש ר' **יאיר** זצוק"ל **מביאליבזעג** וב"ק הרב הקדוש ר' **יצחק יוזעב** זצוק"ל **מביאלי** בני הרב הקדוש ר' נתן דוד זצוק"ל משידלאווצי.

א) **הרב** הקדוש ר' יאיר זצוק"ל מביאליבזיק היה פעם בכפר אצל גביר, ובפרידתו מהאכסניא אמר מה שאיתא בגמרא כל מה שיאמר לך בעה"ב עשה חוץ מצא היינו כל מה שיבקש ממך הבעל בית שתתפלל עבורו תעשה לו רצונו, חוץ מצ"א גימטריא מאכ"ל היינו עבור פרנסה, זאת צריך האורח להתפלל על הבעל הבית בלא בקשת הבעה"ב:

ב) **הרב** הקדוש ר' יעקילע זצוק"ל מבייאלע אמר צרות לבבי הרחיבו, פירוש כיון שמהצרות אני בא לגיאות ולהרחבת הלב שאני סובר שהוא מיסורי הצדיקים לכן ממצוקותי הוציאני:

ג) **תרס"ד** היה כבוד קדושת אדמו"ר הרב הקדוש ר' ירחמיאל משה זצוק"ל מקאז-ניץ, ביום א' דראש חדש אלול, אצל הרב הקדוש ר' יעקב יצחק זצוק"ל מביאלע, לבקרו באוליינגוב, וביום ב' דראש חודש היה אצל בניו היקרים בגארבאטקי, שהיו שם לשאוף אויר צח, וסיפר, שבסעודת ר"ח היה אומר הרב הקדוש מביאלע, דהא דאיתא על שמיעט את הלבנה הרבה לבאיה, הכוונה לאכול סעודת ר"ח ברבוי עם:

מערכת מט. כ"ק אדמו"ר הרב הקדוש ר' **יעקב צבי** זצוק"ל **מפאריסוב** מחבר ספר עטרה לראש צדיק, נכד הרה"ק היהודי זצוק"ל מפשיסחא.

א) **כבוד** קדושת אדמו"ר הרב הקדוש ר' יעקב צבי זצוק"ל מפאריסוב, פירש על הא

הא דרב יוסף דאמר אי לאו האי יומא דקא גרים כמה יוסף איכא בשוקא, דלכאורה נראה כהתפארות, ופירש, דהנה ידוע, דהאבות הקדושים קיימו כל התורה עד שלא ניתנה, שכל כך קידשו וזיככו עצמם, עד שהיו משיגים כל התורה, וזה היה אומר ר׳ יוסף בענותנותו שהוא אינו במדריגה זו, ואם לא נתנה התורה הי׳ כאחד העם, וכל מה שמשיג הוא הכל על ידי התורה, וזהו, אי לאו האי יומא דעצרת דקא גרים שנתן בו התורה, אשר היא גרמה הידיעה והשגה, כמה יוסף איכא בשוקא שאינם יודעים כלום, והייתי כאחד מהם, מה שאין כן האבות הראשונים, היו קדושים ומזוככים כל כך שהשיגו מעצמם כל התורה:

ב) **פעם** קיבל איש אחד ברכת הפרידה, אצל אדמו״ר זצוק״ל מפאריסוב, ואמר רבינו הקדוש לאותו האיש, כתיב, ואין לנו שיור רק התורה הזאת. וכי אפשר ללמוד תמיד, רק כשאדם חושב בדעתו ללמוד, ואפילו כשהוא טרוד יש בלבו כשיפנה מעסקיו ילמוד תכף, אז התורה אינה משתכחת הימנו, והראיה, מאשה ששהתה עשר שנים בלי בעל, דאינה יולדת, אבל אם היה בדעתה להנשא, יכולה להוליד:

ג) **פעם** אחת בליל שני של סוכות, בשמחת בית השואבה, אמר הגמרא, צדיקים אומרים, אשרי ילדותנו, שלא ביישה את זקנתנו, ובעלי תשובה אומרים, אשרי זקנתנו, שכיפרה על ילדותנו, ואמר רבינו הקדוש, בתנועה איומה כדרכו, בזה הלשון, אין איך וואס זאל מיר זאגען, אין איך וואס זאל מיר זאגען, אך זה שאנו מחזיקים עצמינו בצדיקי אמת, כי האדם הוא, כשט בים הגדול, אם מחזיק עצמו באיזה קנה יש לו תקומה, כך אם אדם מחזיק עצמו בצדיק אמת, יש לו תקומה, ואם לאו חס ושלום אין לו תקומה:

ד) **שמעתי** מכ״ק אדמו״ר זצוק״ל מקאזניץ, שבעיר פאריסוב, עשה פעם אחת האדון דשם דבר מה לטובת הקהל, והלך אליו אדמו״ר זצוק״ל אב״ד דק״ק פאריסוב ושיבח אותו בפניו, שעשה דבר גדול, ונתן לו תשואת חן, ויישר כח, הרבה מאד, וכשיצא מהאדון אמר אדמו״ר זצוק״ל עתה אין להאדון שום מצוה מזה. כי קיבל הכל, בזו ההנאה שהיה לו מהיישר כח ותשואות חן:

ה) **כבוד** קדושת אדמו״ר זצוק״ל מפאריסוב אמר, צריכין אנו להחזיק טובה להמגיד מקאזניץ ולהרבי מלובלין ולזקיני הרב היהודי, שקידשו וטיהרו האויר מפולין, ולא הניחו את האפיקורסת להתפשט כל כך:

ו) **שמעתי** מחסיד נאמן, שסיפר לו איש אחד, אשר הוא היה עם אדמו״ר זצוק״ל מפאריסוב בראדשיץ, אצל הרב הקדוש סבא קדישא ר׳ בער זצוק״ל, בעוד הי׳ אדמו״ר זצוק״ל סמוך על שלחן חמיו בפינטשוב, והיו שם כל השבוע, ולא יכלו לכנוס לקבל שלום, כי הבאים היו רבים מאד, ובתוך כך בא לראדשיץ, הרב הקדוש ר׳ אשר זצוק״ל, אבי רבינו זצוק״ל, ויען שהרב הקדוש ר׳ אשר, היה בן הרב הקדוש היהודי זצוק״ל, קראו אותו תכף פנימה, וביקש רבינו מאביו הקדוש, שכשהוא יהיה פנימה, יבקש גם עבורו, שיתנו לו רשות לכנס, וכן עשה אביו הקדוש, וביקש שיקראו גם בנו הקדוש פנימה, וכשיצא הרב הקדוש ר׳ אשר קראו תכף לרבינו בזה הלשון הפינטשובער יכנס, ונכנס ולקח גם האיש אשר היה עמו, וכאשר קיבל אדמו״ר זצוק״ל שלום מהראדשיצער, הלך אליו הראדשיצער, ודחף לו באצבעו נגד פניו אצל עיניו, ואמר בא בא כדרך שמראין לתינוק, ומגודל הפחד, נתעלף רבינו זצוק״ל, והוכרח הראדשיצער להקיצו, ושפשף אותו ביין, ואמר לו מפני מה פחדת, מפני הבער הזה, הבער הזה, לא עשה עוד רעה לשום אדם, וכשיצא וסיפר הדברים לאביו, אמר לו אביו הקדוש ער האט דיר שוין אהן גיהאנגען דאס גלעקיל די וועסט שוין זיין א רבי:

פעם

ז) **פעם** נחלה רחמנא ליצלן אברך אחד מחסידי אדמו"ר זצוקללה"ה, והיה מסוכן לא עלינו, ובאו בבכיה לאדמו"ר זצוקללה"ה, ונתנו עבורו פתקא, ושאל אדמו"ר, בן כמה שנים הוא, ואמרו לו בן תשע עשרה, ואמר רבינו, אין בית דין של מעלה יכול להענישו, ונתרפא, וכשהגיע לשנת עשרים, הלך לעולמו רחמנא ליצלן, ולימים נחלה חסיד אחד מגארוואלין מחסידי רבינו הקדוש, ונטה למות רחמנא ליצלן, ושלחו שלוחים הרבה לאדמו"ר זצוקללה"ה, ושאל רבינו על שנותיו בן כמה הוא, ואמרו גם כן, שהוא בן תשע עשרה, ואמר רבינו גם כן שאין ברשות בית דין של מעלה להענישו, ואז היה בפאריסוב הרב מלאטוויטש ז"ל והרב ר' יעקב יצחק ז"ל מסאבין, ועוד רב אחד, ואמר רבינו אפשר יעשו לזה כמו שעשו להאברך הנזכר, לכן אני רוצה מכם שתפסקו דין תורה שבדין שא שיחיה, וכן עשו, וכתבו פסק בית דין, ושלחו הפסק לגארוואלין ונתרפא וחיה:

ח) **גביר** אחד מחסידי רבינו הקדוש, היה מחזיק כפר מתחת יד אדון אחד, והחליבה אשר היה שמה החזיק אותה איש אחד אשר היה גם כן מחסידי רבינו אשר שכר החליבה מתחת יד הגביר הנזכר, והחזיק האיש החליבה כמה שנים, ולימים עלה בדעת הגביר לדחות אותו האיש מהחליבה, ואמר להאיש, תדע שאין לך אצלי מקום, ונתבהל מאד האיש, וביקש מהגביר שירחם עליו ויחזיקו הלאה, כי אנה ילך לבקש טרף ביתו, ולא הועילו כל ההפצרות, ונסע האיש לרבינו הקדוש, בקובלנא, על הגביר הנזכר שדוחה אותו ממקומו, ואמר רבינו להאיש, תאמר לו בשמי, שיחזיק אותך גם הלאה בהחליבה, ובא האיש ואמר להגביר את דברי רבינו, והשיב הגביר, אני איני מתערב בעסקיו, וגם הוא לא יתערב בעסקי, וסיפרו הדברים לפני רבינו, ואמר, טוב, לא אתערב עוד בעסקיו, וכעבור איזה שבועות, בא האדון מהכפר וגרש אותו לגמרי מהכפר, והלך ונתמוטט, ונעשה עני רחמנא ליצלן, ובמעט זמן הלך לעולמו, ושבק לן חיי:

ט) **אדמו"ר** זצוקללה"ה הקפיד שלא יכו המלמדים את תלמידיהם ביד כי אם באיזה דבר ברצועה או במגלפת, ואמר כי בעוד שלוקח הדבר להכות בו, נתקרר קצת הכעס, ואזי, אין ההכאה מזקת כל כך:

י) **איש** אחד מחזיק רחיים, היה לו דין תורה, עם ר' איטשי גלאסקיווער, ולא רצה האיש לציית דין, ובא ר' איטשי בקובלנא לפני רבינו זצוקללה"ה, על האיש הנזכר שאינו רוצה לציית דין, ואמר רבינו לר' איטשי, תראה שעד מהרה יציית דין, והנה המחזיק רחיים הנזכר, היה מוליך קמח לעירים הסביבות, ומכר לחנונים ולאופים בהקפה, ועתה כאשר בא לתבוע מעות בעד הקמח, אמרו לו הקונים הא לכם הקמח בחזרה, כי מר הוא, כן אמרו כולם פה אחד, ונסע לעיר הב' לתבוע המעות וגם שמה שמע הפזמון הנ"ל, וכן במקום הג' והד', מובן הדבר כי גם לו היה מר בפיו מתשובתם, ולא ידע מה זה היה לו והוכרח לנסוע לפאריסוב, וכאשר בא לפני כבוד קדושת רבינו זצוקללה"ה, אמר לו רבינו, ועתה תציית את הדין, והבטיח שיציית, ואמר לו רבינו, תסע להמקומות הנזכרים, ותאמר לכולם בשמי, שיכנסו עוד הפעם את הקמח, וכן עשו והיה טוב מאד:

יא) **זמן** רב היו רוחשים תולעים הנקראים קאשטיניס, בבית אדמו"ר זצוקללה"ה, והיה שם איש אחד, ואמר שהוא יכול לעשות המלאכה, שימיתם כולם. ויאמר לו רבינו חלילה אסור להמית אותם, אמנם אני בעל הבית, ואומר שאין רצוני שיהיו אלו התולעים ברשותי, ומיד לא נשאר מהם אף גם אחד:

יב) **פעם** נתן ר' חיים אהרן בן ר' מאניס מסמש. פתקא לרבינו הקדוש, ואמר לו רבינו, אכול ושתה והיטיב לך, ובפתקא לא נכתב כלום מזה, והענין היה שר' חיים אהרן הנ"ל התענה בסוד, וזה הרגיש תיכף אדמו"ר זצוקללה"ה, ומנעו מזה:

יג) **רבינו** קודם הסתלקותו, אמר, שקודם הסתלקות מורו הרב הקדוש ר' נתן דוד זצוקללה"ה

זצוק"ל משידלאווצע, התפלל השידלאווער, שלא יחלה זמן רב כדי שלא יאכל מן המזומן, בזה הלשון, ער זאל ניט נערין פון גרייטען, היינו בעת חליו לא יוכל לעשות מצות, ונמצא אוכל מהמצות שכבר עשה:

יד) **בשמחת** נשואין שהיה אצל אחד מבני אדמו"ר זצוק"ל מפאריסוב, עמד שם זקן אחד על השלחן ועשה ענינים לשמח, ושאל אותו אדמו"ר זצוק"ל, רצונך להיות איש ידוע עבור כל ישראל, וענה הזקן לא, ונאנח רבינו, ואמר אני מוכן לילך אפילו לשאול תחתית עבור כלל ישראל, וצוה רבינו שירד מעל השלחן ולהכות אותו על שוליו:

טו) **פעם** הייתי בפאריסוב בשבת פרשת כי תצא, ואז היה גם איש אחד מביאליביזיק שהיה לו משפט, ובשבת בבוקר בשעת קידוש אמר רבינו תורה והיה אומר בחשאי, ושמעתי רק אלו הדברים, כי תהיין לאיש שתי נשים האחת אהובה והאחת שנואה, דהנה איתא דאלו נקראים שנואה יען שאלו שנואים בזה העולם, והם נקראים אהובה שהם אהובים בזה העולם, ואמר רבינו כל מה שאיש ישראל יותר טוב, יותר הוא שנאוי, והיי' הצירוף מחדש תשרי הוא והי"ה ביום הנחילו את בניו כשההשפעה תלא מהנחל עליון לא יוכל לבכר את בן האהובה לא תלך חס ושלום השפעה אללס, ואחר שבת קודש, הלכתי אל חתנו הרב הקדוש זצוק"ל מסאבין, שיאמר לי התורה, ואמר לי כי כל מה שאמר, הכל היה עבודה, לטובת האיש הנ"ל מביאליביזיק, ואחר שבת, קבלנו יחד ברכת הפרידה, אני והאיש הנ"ל, ושמעתי שאמר להאיש הנ"ל, זכרתי אותך בהודו, בערב שבת, בפסוק כי שבר דלתות נחשת וכו' יוציאם מחשך וצלמות וכו' יודו לד', ותזכור כשיבא משיח תביא קרבן תודה ולימים מועטים זכה בדינו ויצא חפשי:

טז) **פעם** שמעתי מכ"ק אדמו"ר זצוק"ל קודם חג השבועות. שאמר וקדשתם היום ומחר יש מחר שהוא לאחר זמן:

יז) **כמה** פעמים שמעתי מאדמו"ר, שאמר להחסידים, האברכים, לאחר חג השבועות בעת ברכת הפרידה, קבלו עליכם עול תורה, כשור לעול וכחמור למשא:

יח) **רב** אחד מחסידי רבינו הקדוש לא בא פעם אחת על חג שבועות לפאריסוב, ואחר כך כשבא, שאלו רבינו, מדוע לא בא על חג השבועות, ואמר איזה תירוץ, ואמר לו רבינו, מי שיכול לבוא על שבועות, ואינו בא, בודאי גדול עונו מנשוא:

יט) **המגיד** הקדוש מטריסק זצוק"ל הפליא ברבינו שיאמר תורה בביתו לפני אנשי שלומו וכשבא רבינו לביתו לפאריסוב רצה לקיים דברי המגיד הקדוש ואמר תורה בשבת פ' נצבים, ואמר אתם נצבים אתם הוא ראשי תיבות אבן מקיר תזעק ואמר אף מי שיש לו לב אבן צריך לזעוק היום אל ד', וגעו כל העם בבכיה, והאריך עוד בדיבורים הקדושים, אך זה הוא אשר ספרו לי ושוב לא אמר בפומבי, אך דרכו היה לומר בביתו בחשאי מפה לאזן:

כ) **בחג** הסוכות כשאירע שירד גשם לסוכתו, היה מרגלא בפומיה לומר, שפע קודש שפע קודש:

כא) **פעם** היה הרב ר' נתן נטע ז"ל אב"ד דק"ק ריקא. בפאריסוב, פרשת ויגש, ובשבת קודש נתנו לו עליה, וקראו לפניו, ויברך יעקב את פרעה, והרהר הרב במחשבתו, הלא פרעה הוא בחינת הקליפה כידוע, ואיך כתיב ויברך יעקב את פרעה, ובסעודת שבת קודש הרכין רבינו את ראשו אל הרב, ואמר לו, איתא בספרים, דפרעה מרומז להתגלות אלקות, וכל השומעים לא הבינו, מה זה שאמר זאת להרב דוקא, ואחר הסעודה סיפר הרב ז"ל איך שרבינו הקדוש הרגיש מחשבתו, ואמר לו תירוץ על קושיתו:

כב) **רבינו** הקדוש, אמר על הפסוק, אם כנים אתם אחיכם אחד יאסר בבית משמרכם, דזה קאי, על צדיקי הדור, אם כנים אתם, אחיכם אחד, הוא משית

לדקנו

לדקנו, אשר בבית משמרכם, ואל תדחקו את הקץ, ואמת. לדיקי הדור, אם חסתם, על כבוד שמים, לכו הביאו, שבר רעבון בתיכם, היינו, שעיקר תפלתכם יהיה, שכלל ישראל יהיה להם פרנסה בריות, שזה הוא כבוד שמים:

כג) **רבינו** הקדוש אמר, שבחנוכה, טוב להיות אצל הצדיקים מי שצריך להוושע בבנים, כי אז מסוגל לזה, כי התורה היא אין סוף וא"כ הוא כמו עיגול אשר נעוץ סופו בתחלתו, וא"כ המצוה של פריה ורביה שהיא ראשונה והמצוה של נר חנוכה שהיא אחרונה סמיכי להדדי:

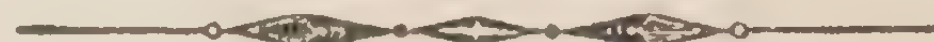
הלולא של אדמו"ר הרב הקדוש ר' יעקב צבי זצוק"ל מפאריסוב הוא ב' טבת הרמ"ע זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל אמן:

מערכת **נ.** כ"ק אדמו"ר הרב הקדוש ר' **מאיר שלום** זצוק"ל **מקאלישין.**

א) **בספר** נהר שלום דף ל"ו על הפסוק בבית אלקים נהלך ברגש, פתח ואמר, בבית אלקים, פי' כאשר אנחנו הולכים להמתיק הדינים, נהלך ברגש, פי' צריכים לילך בהרגש כ"כ, שיהא צר לנו בצערו של חבירו כמו בשלנו ח"ו. וכשרואים אנחנו שאיזה אדם מישראל הוא ממעט בעבדות השי"ת, יהיה נרגש ונחשב בעינינו כאילו אנו בעצמינו ממעטים ח"ו בעבודתו ית':

ב) **פ"א** בערב יום כפור. הלך אדמו"ר זצוק"ל, בביתו, בגודל הפחד, ואמר, אוי מה נעשה לעת ערב, כשיבוא גודל הבהירות, ונהיה צריכים לגלות כל המקומות לפניו יתברך שמו, כנאמר, אדם יראה לעינים וד' יראה ללבב. פירוש שיזריח ללב, ואין עצה. אלא לברוח תחת הסינר של אמא הקדושה (כוונתי הקדושה על הסוכה כדאיתא בהקדמת תיקוני הזוהר הקדוש דהיא אמא הסוככת על בניה) וזהו הרמז כי ילפנני בסכו:

מפני סדר המלאכה בבית הדפוס הוכרחתי להפסיק פה ולא יכולתי להדפיס עוד מאמרים מאדמו"ר דקאלישין זצוק"ל.



שמות הפרענומעראנטען.

שמות הפרענומעראנטען מהערים אטוואצק איזבצי אסטראווצע בזין גור גארוואלין גלאווערטשוב גניוושוב גריצא דרילז נדפסו אחרי ההסכמות בעמוד 4

ווארשא הרה"ל ר' אליעזר שליט"א הרה"ל ר' אברהם יוסף אבא אב"ד בוואליע שליט"א ר' אלעזר פשיטילקע ר' אלעזר בעריש האלצבארג ר' אליעזר זאחטשינסקי ר' אלעזר גייסטמאן ר' אליעזר פעלדוועבער ר' אליעזר אפטער ה' אהרן אריה ערליך ה' אלימלך ראזען ה' אברהם שארלמאן ר' אריה זעליג הענדיל ה' אפרים סוויט ר' אייזיק זעה-מאן ר' אלטער האכמאן ר' אהרן יהושע זיגעלבוים ה' אריה טעניגבוים ר' אהרן ליב שפירא ר' אשר זעליג קאפערמאן ר' אהרן מאטיל ערליכמאן ר' אלימלך זעהמאן ה' אלימלך פוז-נער ר' אלימלך נפתלי וויילער ה' אברהם דוד גאלדמאן ה' אלימלך ראכמאן ה' אלימלך רייכמאן ה' אלחנן יחיאל גאלדמאן וע"י לביהמ"ס קאזיץ קראכמאלגם 19 ר' אברהם משה קויאבסקי ה' אפרים פישל לובארט ר' אהרן שלום באנדאליק ר' בנימין פיינסטיין ה' בנימין יוסטמאן ר' בן ציון שטערינפעלד ר' ברוך מרדכי פוזנער ר' ברוך מרדכי טשארנע ר' דוב גפן ר' דוב ערליך ר' דוד ציליסקע ר' דן רוטמאן ר' דוד פייגנבוים ה' דוד לבי מארקוס ר' וואלוויש באלסאם ר' זרח ראבינשטיין ר' זעליג גערשט ר' זלמן איילפים ר' חיים נתן

נתן גאלדמאן ר' חיים אפרים שיפקע ר' חיים מאיר יחיאל זאלץ ר' חיים בעריש שטערן
ר' טוביה גאלדמאן ר' טוביה קארשינסקע הרה"ל ר' יקותיאל יעקב יצחק שפירא
שליט"א הרב ר' יחזקאל יחיאל אב"ד בוואליע שליט"א ר' יצחק ערליך ר' יוסף
זאכמשינסקע ר' יששכר דוב וואסערמאן ר' ישעיה דאמבראט הרב ר' יוסף אלעזר שליט"א
אב"ד דשעלץ ר' יוסף דוד וואקסמאן ר' ישעיה ליטרין ר' ישראל דוד לעקיך ר' יהושע
פראסס ר' יעקב אליעזר קרונענבערג ר' יצחק דוד גימאן ר' יחיאל בן ציון גרינבערג ר'
יחיאל מיכל קאלבע ר' ישראל יהושע בורשטין ר' יצחק ווייס ר' יעקב דוד ליטרמאן ר' יצחק
גרינשטיין ר' יעקב שטיינראט הרב ר' יעקב משה סג"ל שליט"א ר' ישראל יעקב באריג-
שטיין ר' ישראל אלימלך באריגשטיין ר' ישראל משה פייגענבוים ר' ישראל אהרן פיינשטיין
ר' ישראל כהן ר' יעקב וויינבערג ר' יהושע פלעכטער ר' יצחק לעביל ר' יעקב ראבינשטיין
מ"ל ר' יהושע מארקעניטש ר' ישעיה מיכל ראבינלעכט ר' יואל בראניט ר' ירחמיאל משה
גערשט ר' יצחק משה שטערן ר' יוסף ריזענמאן ר' ישראל צבי האסקעלבערג ר' לייבל
ראזען ר' לייבל ווידינפעלד ר' ליפא הזוועדט ר' משה האסקעלבערג ר' מרדכי יוסף
ראבינשטיין ר' משה ראזינטאל ר' משה קרייקערמאן ר' משה זעליג פינקשוועער ר' מאיר
יחיאל פיינזאן ר' מאטיל קאפערמאן ר' משה וואסערשטראם ר' מרדכי פינחס זילבערשטיין
הרה"ל ר' מאיר יחיאל גייהאויז שליט"א ר' מאיר רייכמאן ר' משה קאהן ר' משה
אלימלך גרוסמאן ע"י ר' מאטיל לביהחים פיאסעצנא קראכמאלנע 21 ר' מאיר יחיאל לאנג-
לעבין ר' משה האלצבערג ר' משה לעדערער ר' מענדיל קאם ר' מנחם מרדכי אונטערמאן
ר' מאטיל בומבלעך ר' מנחם פאפיער ר' משה טאריק הרבנית מנוחה אשת הרה"ל ר'
משה שפירא ר' מרדכי אלימלך בורשטיין ר' משה יחיאל דיטמאן משה ב"ר צבי יהודה
פרידמאן מקאזניץ הרב ר' מנחם נחום בהרה"ק הרי"א שליט"א מטריסק ר' משה יוסף
פשעפיארקע ר' נחמיה גאטהארץ ר' נתן פערילשטיין ר' נטע מאנים אייבשיץ ר' נח זאלמאן
נטע ב"ר יצחק לאנג ר' סענדער שפירא ב"ר יחיאל הכהן ז"ל ר' עזרא רייכערט ר' פנחס
מנחם הכהן מ"ל ר' פסח מנחם פשיטילקע פנחס ראזענבוים ר' צבי אלימלך זילבערבארג
ר' צבי מנחם רייכמאן ר' צבי אהרן לערמאן צבי בינים פיסזאהן צבי אלימלך ראבינשטיין
ר' רפאל איילבוים ר' ראובן זעהמאן ראובן קרייקערמאן ר' שמואל פריילעך ר' שלמה
האסקעלבערג ר' שמואל יצחק פראהס ר' שמואל צבי באם ר' שלמה צבי זאחטשינסקע ר'
שמאי קראק ר' שמעון קראק ר' שמעון דוב שלמה מנחם גרינשפאן שבתי אלימלך פיינ-
שטיין ר' שמואל יוסף גלייזער שלום שכנא בהרי"ה ר' משה שפירא ר' שמואל ב"ר גרשון גאט-
מאכער ר' שלמה זלמן נירנשטיין :

ווארקע ר' שלמה זלמן זילבערקנאפ ר' אליקום פרייערמאן ר' יוסף פייגענבוים ר' ישראל
צבי פרידמאן ר' יוסף קאפערמאן ר' לייביל ראבינשטיין ר' בעריל גאלדבערג
ר' חיים ישראל הלוי :

זעליחאוו הרה"ל שליט"א הרב אב"ד שליט"א ר' אליעזר ליפוש מ"ל שליט"א ר' אשר
זעליג זיידמאן ר' אברהם יצחק קאפיטי ר' אברהם שלום בהרה"ל אבר"ם יששכר
בה"ר אב"ד ר' אברהם חיים גערמאן ר' אלטער חיים פעל ר' גרשון שוכמאכער ר'
דוד ווייסלעדער ר' חיים מאיר יחיאל בהרה"ל שליט"א מאטוואצק ר' יצחק ליב פינקעל-
שטיין ר' יוסף אלימלך גערשט ר' יעקב יצחק איגנער ר' יחיאל טוכבראך ר' יודא מנחם
איינבינדער ר' יוסף יהושע ספעקטער ר' יהודא לערנער ר' יהושע מאלץ חתן המו"ץ ר'
יוסף אשר ראבינאוויטש ר' יצחק שלמה באריגשטיין ר' לוי גידאנקען ובנו ר' משה מנחם
גאלדשטיין ר' משה יצחק פעלדוועבער ר' מאיר אליעזר גאטהעלף ר' משה דוד שו"ב ר' משה
צבי קעשילברענער ר' משה פסח פעלדהענדלער ר' משה ב"ר זישע ר' משה שלמה הכהן

בס"ר אב"ד שליט"א ר' משה יעקב דאליקער ר' מרדכי יואל קאזילקע ר' נחום זאב גאלד-
שטיין ר' פישל גידאנקען ר' צבי פרץ ווייסלעדער ר' צבי פעלדזובער ר' צבי אובערמאן
ר' שלמה יוסף ב"ר אלחנן סג"ל ר' שמעון זאב בומבלעך ר' שמעון דוב עפשטיין ר'
שלמה אלימלך גאטהעלף ר' שמואל קאזילקע ר' שמעון ב"ר אלעזר ז"ל גאלדוויג ר' שלום
אברהם חתן הרה"ל שליט"א ר' שמחה יוגלינקע ר' שבתי קאטלאווסקי ר' שמואל מיכל
שטיינבאך ר' שמעון טנגפל ביהמ"ד דקאזינץ :

זוואלין הר' אברהם מו"ל שליט"א ר' אברהם לאנגלעבען ר' משה פישמאן ר' יאנטשי בלאט-
מאן ר' ישראל צבי אלשינע :

זעהדיוו ר' יעקיל טייגער בנו ר' מרדכי אלימלך ובנו יוסף שרגא ר' צבי מנחם שטרייז-
בערג ר' יחזקאל אייזינבערג ר' יוסף צבי פייטשער ביהמ"ד פיאסעצנא ר' שלמה
שלום ליבהאבער ר' גרשון מיללער ר' פלטיאל ווייגער ר' מנחם דוד לאנדא ר' רפאל
מתתיהו וויינטרוב ר' שמואל משה לאנדא :

טשעמשעהאוו ר' מרדכי מנחם שו"ב ר' חיים יעקב צוקערמאן ר' שלמה קוגעל ר' זכריה
פאקס : מארמשין ר' יוסף דוד פריידינרייך .

יעלנא ר' יואל שו"ב ר' משה בארינשטיין ר' משה חמעלילקע :

יוזעפאף הרב אב"ד שליט"א ר' דוד פרידמאן ר' יצחק גליקסטיין ר' יששכר דוב זיגעל-
מאן ר' משה דוב קאהאל ר' יוסיל שטיינראט ר' יוסף ברוך הורוויץ :

לאדז ר' אברהם האפטשטיין ר' אלטער בידערמאן ר' אהרן שלמה ראדזינער אברהם ראדזינער
ר' אלימלך בערגער ר' אשר דוד קעניג ר' אברהם דוב זאלצבערג ר' אברהם אהרן גאלד-
בערג ר' אברהם משה ווילמאן ר' אברהם מרדכי הלוי שטעריכפעלד ר' אברהם וויינבלאט ר'
אליעזר פליוועלקי ר' אברהם גדליה קין ר' אברהם אלחנן אונגער ר' בינים בערגער ר'
בעריל שיין ר' בערטשי ליפמאן ר' ברך נייאדארף ר' געציל ווילטשיק ר' גמליאל ב"ר בצלאל
ר' גרשון נטע זיסערמאן ר' גדליה בערגער ר' דוד דוב ראדזינער ר'
דוד לובינסקע ר' חיים זאב קאפיליאשניק בנו ר' יעקב עמנואל ובנו ר' יוסף ר' יצחק
בערגנער ר' יוסף פאסטאג ר' ישראל ראבין ר' יצחק אייזיק קעניג ר' יוסף יהודה ליבוש
דומ"ל ר' יעקב שיפער ר' יעקב ליב האלצבערג ר' יהושע פייגענבוים ר' ירחמיאל זאלצ-
בערג יעקב יוסף גאלדבערג ר' יהודה פסח פרייאבערג ר' יהודה ליבוש קירשנבוים ר' ישראל
חיים זיידמאן ר' ישראל יצחק שווענטערסקי ר' יוסף מאיר קרעל ר' ליבקי פלטוויטש ר'
מרדכי מענדיל געפנער ר' מרדכי שיפער ר' מענדיל בארינשטיין ר' מרדכי דוד אונגער
ר' משה אלעזר שיין ר' משולם בארנשטיין נתן משה בערגער לביהמ"ד קאללע ר' נתן
דוד וואקסמאן ר' נטע שטיללער ר' פינחס מיללער ר' פינחס בן ציון קירשנבוים ר' שמואל
אברהם סלאמאוויטש ר' שלמה לובינסקע ר' שמואל זייגוויל בערגער ר' שמואל בערינבוים ר'
שלום שיין :

לאסקיראב ר' אהרן דוד קארמילינקע ר' אברהם יוסף האנאווא אלימלך שארפהארץ ר'
גדליה ווארשאווסקע ר' יעקב האנאווא ר' יעקב דאבזינסקי ר' יעקב שליט
ר' יחיאל ראטערמאן ר' יצחק אייזיק דאבזינסקע ר' יהושע אשר וואסערנים ר' ישראל
פישל קופמאן ר' ליבול שאליט ר' שלום אלעזר שארפהארץ בנו ר' ישעיה ר' שלום האנאווא
ר' שלום עססינגער :

ליפסק ר' נחמן ליכטענשטיין ר' רפאל איילבוים ר' מאיר פייפער ר' אלכסנדר זילבער
ר' עזריאל צוקער ר' משה חיים פרידענטאל ר' יהושע רייז :

לובלין ר' אברהם משה רייכמאן ר' אהרן נחום הכהן לעווי ר' אברהם חיים צמח ר'
אשר כ"ץ אלימלך שוכמאן ר' בן ציון שפירא ר' דוב צוקערמאן ר' יצחק צוקערקאפ
ר'

ר' יצחק מאיר ליטרין יעקב רוטמאן ר' יעקב גאטערמאן ר' יוסף ריינערמאן ר' יונתן גרינטוך ר' יצחק קאסזאן ר' יעקב יצחק ראטטענבערג ר' יצחק שטערין ר' יוסף צוקערמאן חתנו ר' יהודא ליביש זילבערטאש ר' ליבוש גיווערץ ר' לייבוש שו"ב ר' לוי זיידמאן ר' משה צוקערקאפ ר' מנחם רוטמאן ר' נטע וויינבערג ר' פינחס רינגעלבאום ר' צבי קירשענבלאום ר' צבי געציל עלצטער ר' קאפיל שטערינפעלד ר' רפאל וויין ר' שמואל אייכינבום ר' שמחה דוד רייכמאן ר' שלמה זלמן זיידמאן ר' שלמה קירשענבלאום ר' שמואל דינקעלשטיין ביהח"ס דקאזין:

מיעחוב ר' אברהם אייזינצוויג ר' אלעזר ראבינשטיין ר' אלעזר וואסערשטראם ר' אברהם דוב אייזענצווייג ר' אברהם יצחק האנדילסמאן ר' אהרן זאב קאזילקע ר' אליהו חתן הרב דמינלק ר' אברהם שיפמאן ר' אליהו חיים אייזינצוויג אריה וואסערשטראם ר' אלעזר גאליווסקע ר' אליהו רוטמאן ר' אברהם צבי ב"ר ישראל דוד ר' אלעזר ח"ר ליפא ר' אהרן יהודא ב"ר צבי ר' אליהו ליעבעראד ר' אלעזר ב"ר אברהם דוב ר' אברהם מרדכי וואגשאהל ר' אברהם מאיר רוטמאן ר' אהרן דורכלעטער אלימלך ב"ר מרדכי מאצן ר' אשר וועלטמאן אברהם פסח ב"ר משה ז"ל אלימלך ב"ר משה אהרן ר' אברהם ווייסלעדער ר' אברהם יעקב קיימאן ר' אלעזר ב"ר שמואל חיים ר' אלעזר צוקערמאן מסאסנאווקי האחים אברהם אבא ופינחס ר' בעריש וואסערשטראם בן ציון אייזינצווייג ר' בעריש כהן ר' באטשי ר' בנימין פעלדשטערין ר' ביניש ח"ר אברהם דוב ר' בנימין רעדינבערג ביהמ"ד ביהח"ס דקאזין ר' גרשון שוכמאכער ר' געציל גרשון ב"ר יצחק מתתי' שו"ב ר' גבריאל בראד ר' גרשון חנוך בומגאלד דוד ב"ר מיכל ר' דוב צבי רייז ר' חיים אקערמאן חיים מאצן ר' חיים שלמה ב"ר יונה ר' חיים אליעזר מאצן ר' חיים ליב קעסעלבערגער חיים כ"ץ ב"ר בנימין ר' חיים שלום דימאנט ר' יחזקאל אייזינצוויג בנו ר' יוסף אייזינצוויג ישראל ראבינשטיין ר' ישראל נחמן אייזינצווייג יצחק מאיר ב"ר פינחס ר' ישראל זאב זילבעררינג ר' יהושע מיגדאליק ר' יעקב פייביל ראבינשטיין ר' ישראל צווייגענבוים ישראל שמואל פייגענבוים יצחק האניקשטיין ר' יצחק ראבינשטיין יעקב ב"ר משה ברוך ר' יעקיל שטערין ר' יהודא ח"ר מענדיל ליקער ר' ישראל ב"ר אהרן שלמה ר' יצחק בן יעקב ר' יהודא ב"ר מנחם צוקער ר' יצחק מתתי' שו"ב יחיאל יונה פארבערמאן ר' יחזקאל רוטמאן ר' ישראל דוד ראבינשטיין ר' יוסיל ב"ר אפרים יודיל ר' יששכר ראבינשטיין ר' ישראל מרדכי זיסמאן יצחק ב"ר שמואל מאיר ר' ישראל פייגענבוים ר' יהושע ראזינבערג ר' יהושע ראבינשטיין ר' יצחק ברוך ר' יהודא שיפמאן בנו ר' יוסף אהרן ר' יעקב צבי ראסאק ר' יעקב מלמד ר' יעקיל שלום ר' יעקב ראבינשטיין יעקב ליב אנגליסטער ר' יעקב וואגמאן ר' ישראל צוקערמאן ר' יהודא בער ר' יוסף ב"ר אברהם ר' יחיאל הלוי ב"ר אברהם ר' יוסף וואלד ר' יעקב צבי ר' יואל וואנדער יחיאל ב"ר שמואל ר' יעקב צבי זיידינוואר ר' יהושע איינבינדער ר' יהושע פרידמאכער ישראל פעלדוועבער יעקב דוד ב"ר צבי ר' יעקב זאקאליק ר' יהושע היטעלמאכער ר' יחיאל מיכל וויגער ר' יהושע אייזענצווייג ר' יצחק מאיר טשעמקי ר' לייביל ב"ר חנוך ר' לוי קאצמאס לוי ב"ר פינחס קאצמאס ר' ליביש לעווי ר' מרדכי יוסף לייגער ר' משה ב"ר אהרן שלמה ר' משה ברוך גאלדבערג ר' משה ב"ר מרדכי יוסף ר' מנחם ח"ר שמעון ר' מיכל ח"ר יעקב שלום ר' מתתי' יהושע משה חנוך אייזינצוויג ר' משה אהרן מאצן ר' מנחם פאניראנן ר' משה שיפמאן ר' מרדכי צבי ראבינפייער משה ראבינשטיין ר' מנחם ב"ר שמעון ר' משה יצחק שווירעק ר' משה כהן ר' משה רייז מאיר ראבינשטיין משה ראבינשטיין ר' משה אייכינצוויג ר' מרדכי צבי וויינבערג ר' משה ביניש ר' נחמן ב"ר אברהם דוב ר' נח דוד אייכינצוויג ר' נח צוקער ר' פייבל קארין ר' פייבל ראבינשטיין ר' פינחס פעלד הענדלער

העגלער ר' פינחס הכהן קאלמאס ר' צבי פעלדהענדלער ר' צבי ליב ר' צבי עטינגער צבי מאיר ווילמאן ר' שמואל קשאנסקע ר' שמואל צווייגענבוים ר' שמשון קייליגשרייבער ר' שמואל שווארצבערג ר' שמואל מאיר ראזען ר' שמואל ישעיה ר' שמעון ראבינשטיין ר' שמעון פרידמאן ר' שמואל גאלדשטיין ר' שמחה חנוך ר' שמואל מיגדאליק שלמה ב"ר פייביל שלמה אייזענלוויג ר' שכנא סאלימאן ר' שמואל מרדכי ראבינשטיין ר' שמואל יוסף ב"ר ישראל מיכל ז"ל:

מישוב ר' דוד בר"א ז"ל קאסמאן ר' אברהם שו"ב ר' יעקב צבי קאסמאן ר' חיים מאיר קאסמאן ר' בינים קאסמאן ר' יוחנן סטאטווינער ישראל ב"ר אברהם יעקב ר' אברהם יעקב סטאטווינער ר' יוסף גאלדבערג:

מארזיטץ ר' אלעזר אהנפאנגער ר' אלעזר ב"ר ליבים ז"ל אייזענבערג ר' אברהם זילבער־מאן ר' אליעזר האכמאן ביהח"ס דקאזניץ ר' דוד ב"ר ירמיה ר' דוד זילבערמאן ר' זעליג קאהן חיים אליעזר קאמינסקע ר' חיים רוטמאן ר' יעקב פייגענבוים ר' יהודה פסח ב"ר הלל ז"ל ר' יצחק ב"ר גדליה יהודה ז"ל ר' ישראל מערפים ר' יונה האכמאן ר' מיכל ראזענבלאט ר' מאיר זאלצהענדלער ר' מאיר יחיאל קליינמאן ר' נתן קאמינסקע ר' צבי גאלדלאך ר' צבי האכמאן ר' שמעון זילבערמאן:

מאמשיוויץ הרב אב"ד שליט"א ר' אברהם זישא גאטוואקס ר' אברהם יצחק יוטקאוו־סקי ר' אליהו שארפהארץ ר' אברהם אייזיק קופמאן ר' אברהם צבי וויי־נבערג ר' אהרן איידינבערג ר' אהרן צבי שטערין ר' אליהו קאפל בר"ש צוקערמאן ר' אהרן מענדיל זאלצבערג ר' אברהם אבא גלייזער ר' בעריש ווייגבערג ביהח"ס דאטוואצק־ווארקע ר' דן וויינבערג ר' חיים פרידמאן ר' ישראל יוטקאווסקע ר' יחיאל גראהבערג ר' יעקב נחמיה סטייאמאן ר' יעקיל גלייזער ר' יעקב אליהו זילבערבארג ר' יצחק הכהן ר' לייבים בער יוטקאווסקי ר' משה ישראל דיקשטיין ר' מאיר סטאטווינער ר משה גלייזער ר' מאטיל קאזיקע ר' מאטיל אייזנמאן ר' מנשה גלייזער ר' צבי ב"ר אשר אנשיל ר' צבי חיים גראהבערג ר' שמחה גלייזער ר' שמאי גאטוואקס ר' שלמה אריה טייערשמיד:

מאגלינצא הרב אבי עזרא זעליג שפירא שליט"א ר' חיים מאיר לאנגע ר' משה בינענטאל:

מיכאלין ר' אלעזר ראזענבערג חתנו ר' אברהם יחיאל אייזנלוויג ר' שמואל גראכשטיין:

סאבילאוו ר' יצחק מאיר ליכטענשטיין ר' סיני פרידמאן ר' צבי יעקב קאפערמאן ר דוד קאפערמאן:

סאבין ר' נפתלי טארישטיין ר' מנשה פריידינרייך ר' גרשון פריידינרייך:

פילוב ר' משה אברהם זילבערטאש ר' יוסף אלעזר גאלדוואסער ר' יוסף גאלד ר' ברוך גאלד ר' ירחמיאל גאלדבערג ביהח"ס לובלין ר' חיים בייער ר' מנשה שווארצבארד:

פאלעניץ ר' אייזיק הכהן אמקאווסקי ר' ליביל לאנדא ר' שמואל בראהן ר' נתנאל טוביה סטילמאן ר' יעקב אלעזר דיקשטיין ר' גרשון העניך פרידמאן:

פראגא הרב ר' יהושע שליט"א דומ"ץ ר' אליהו קראק ר' אליעזר ניימאן ר' אברהם משה קראפליק ר' ברוך יאבלאנקער ר' חיים זאב קארינמאן ר' ישעיה קראק ר' יחזקאל וואלאוויטש ר' ישראל חיים אבראמשטיין ר' ישראל קנאסטער ר' יהושע ערליך ר' מאיר ערליך ר' משה קראק ר' משה מאזילמאן ר' מאטיל בערלאווי ר' מאיר לירעסקי ר' משה גרשון ראכמאן ר' צבי קעסטינבערג, ר' שמשון חיים מאדאליאהן ר' שלמה ביאלע־גארסקי ר' שלמה אלימלך פרענקיל:

פיאסעצנא הה"צ שליט"א ר' יואל ראזענבערג ר' ישראל שמואל פלינד ר' בן ציון הלוי פלינד ר' יהושע שלמה זיידמאן ר' צבי יצחק ראזינבערג ר' אלטער שפירא:

קאלביעל

קאלביעל ר' משה דוב קעסטינבערג ר' חיים אהרן משב"ק ר' דוד יהודה סת"ם ר'
מנחם מענדיל ראכמאן ר' חיים יוסף דוד ערליך:
קאזניץ ר' ישראל אלעזר שליט"א בהרה"ק אדמו"ר זצוקל"ל ר' אלעזר אלימלך פריילעך
ר' אברהם סת"ם ח"ר יעקב ר' אהרן גרינמאן ר' אליעזר יצחק ראבינשטיין ר'
אלעזר ב"ר מנחם ר' אברהם בארינשטיין ר' אברהם אבא כ"ץ ר' אלעזר ב"ר ליב'ל
ראזינלוויג ר' אלימלך פריילעך ר' אלימלך גרוספארשטאנד ר' אהרן בעריש פייגענבוים
ר' אלעזר פלאהמען ר' אלימלך זיידמאן ר' אברהם יעקב פריילעך ר' אברהם ח"ר אלעזר
מלמד ר' אהרן פיש'ל זימאן ר' אלעזר אוועגדשטערן ר' אלעזר ז"ל הלוי ר' אלעזר שו"ב
ר' בעריש קרונגאלד ר' ברוך בצלאל שווארצבארג ר' בן ציון זילבערשפארין ר' בעריש
בארינשטיין ר' גדליהו מעלנער ר' דוד בלאטמאן ר' דוד יוסף באכנער ר' הלל לאק-
סינבערג ר' וואלף בער גרינבערג ר' זאב הלוי לעווין ר' זאב ווייגבערג ר' זלמן ברוך
שטערן ר' זאב בערנימאן ר' חיים מאיר זאלצבערג ר' חיים אליעזר קאפלער ר' חיים
פסח גאלד ר' חיים אבר זילבערבערג ר' חיים דוב לאנגע ר' ישראל חיים שערמאן ר'
יחיאל אלעזר קעסטינבערג ר' יעקיל לאקסינבערג ר' יהושע שו"ב ר' יצחק פייגענבוים ר'
יששכר דוב משב"ק ר' יצחק מאיר קעסטינבערג ר' יצחק שווארצבארד ר' יו"ט נעטיל לו-
קער ר' יעקב ב"ר יצחק בעקער ר' יששכר שו"ב ר' יצחק ב"ר אברהם יהודא ר' יצחק
קאזלאסקי ר' יצחק בעקער ר' יואל זיסמאן ווייגטרויב ר' יעקב צבי ווייגבערג ר' יונה זיל-
בערשטיין ר' ישראל ציפערמאן ר' יחיאל אלעזר זאלצבערג ר' יוסף זילבערשפארין ר' יוסף
קלייגבוים ר' יחיאל משה הימעלשטיין ר' יוסיל שטיינראט ר' יעקב יצחק ליקפערמאן ר' יוסף
צבי האלזשטיק ר' ישראל יצחק קאהן ר' ישראל מאיר מאנדילבוים יוסף נפתלי נכד הרבי
ר' אלימלך זצוקל"ל ר' יונה מינצבערג ר' ליב'ל ראכמאן ר' משה יוסף טאכטערמאן ר'
משה יוסף ח"ר מרדכי ר' מרדכי ראזען ר' משה מיכל ר' מרדכי גימאן ר' משה יעקב
לערנער ר' משה נח ראזען ר' משה יעקב פונק בעמ"ג ר' מיכל לענגא ר' משה אהרן
ר' משה ווייגבערג ר' מרדכי אלימלך גאלדבערג ר' משה גארזילינסקע ר' משה ווייגבערג
ר' מאיר הורוויץ ר' נח טענענבוים ר' נפתלי ראבינשטיין ר' נפתלי צבי זאלצמאן ר'
עוזיאל זעליג ראזען ר' עוזיאל בארינשטיין ר' פנחס פריילעך ר' פייב'ל מרגליות ר' צבי
ב"ץ שמחה ר' צבי דוב בהר"ב שליט"א מקאזינאב ר' צבי פאפעלניק ר' צבי יצחק זאלצ-
בערג ר' צבי לוקער ר' צבי ליב דאנציגער ר' צבי שווארצבארד ר' צבי יצחק ווייגבערג
ר' ראובן האדלער ר' רפאל יוסף ר' רפאל ליכטענשטיין ר' שמרי' ב"ר פנחס סת"ם ר'
שמואל משה קארינמאן ר' שלום ראבינשטיין ר' שלמה משב"ק שלמה ב"ר משה ז"ל ר' שלום
שכנא סת"ם ר' שמואל נחמיה ר' שלום אלעזר שארפהארן ר' שמואל ווייגטרויב ר' שלום
פלאהמען ר' שמואל פלאהמען ר' שלמה בנימין ליקווערמאן ר' שמריה קאשקעט ר' שמריה
זאלצבארג ר' שמעון ראזען ר' שלמה קאהן שמואל יעקב שטרייסטער ר' שמואל קארפמאן:
קאנסקיוואלע ר' יחיאל איתמר פאם ר' נתן דוד בייער ר' יהודא ברוך טייטעלבוים ר'
יוסף וואלף ר' ירחמיאל ווינגראד ר' יעקיל זימאן ר' שמואל יוסף שא-
פערשטיין ר' שלום האניקסבערג ר' משה ראזינבלאט:

קאלישין ר' יעקיל מיללער ר' שמואל אליהו פריילעך ר' משה יוסף ליפינסקי:

ראדאם ר' אלעזר ב"ר אליקים ר' אבנר בינענטאל ר' אליעזר פינקעלשטיין ר'
אשר האגינשטיין ר' אייל מארגען בעסטער ר' אלעזר קירשנבוים ר' אברהם
צבי מיללער ר' אברהם בוס ר' אביגדור מינדאליק ר' אהרן אלעזר שטערן ר'
בנימין מאדאליאן ר' גרשון לעדערהענדלער ר' דוד מאדאליאן ר' דוד קירשענבוים

דוד

דוד גאלדפארב ר' העשיל דיאמענט ר' חיים יעקב אפילבוים חיים פסח ב"ר אלעזר שו"ב
ר' ירחמיאל ר' יוסף קארינמאן ר' יחזקאל הלוי הורויץ ר' ישעיה אייזנמאן ר' ישראל
מרדכי פריש ר' ישראל אהרן ראזען ר' יוסף שטאטוואגער ר' יצחק משה פטאשניק ר' ישראל
יצחק שו"ב ר' יעקב גראהמאן ר' ישראל אליעזר מענדעלזאהן ר' יצחק זילבערשטיין ר'
יחזקאל מילכגראב ר' יעקב פטאשניק הרב ר' משה פרימער שליט"א ר' מאטיל גאטמאן
ר' משה גירש ר' מאיר צוקער ר' מרדכי מענדיל גאלדשטיין ר' פינחס קאפלער ר' פישל
ראזען ר' צבי אריה גירש ר' שלמה ראזינבלאהם ר' שלמה כירענבערג ר' שמעריל ווייל-
מאן ר' שמעריל שווארצבערג ר' שמעון ווערטסהייזער :

ריקא ר' אלעזר לעדערהענדלער ר' אברהם סת"ם בנו ר' אלעזר ר' אברהם יצחק פיקס.

מאן ר' אליהו ח"ר שמואל ר' אברהם עקיבא אייגער אברהם שווארצווארט ר'
אברהם לעדערמאן ר' אליעזר יעקב גרינשטיין ר' ברוך מאיר שלזינגער ר' גרשון דערפ-
נער ר' דוב בעריש סטאמבאך ר' חיים לעדערהענדלער ר' חיים בן ציון קאפערמאן ר'
חיים גרשון שו"ב ר' חיים בן ציון בארינשטיין ר' ישראל צבי ענגעל ר' יצחק יעקב קאפיל
וואקלער ר' יעקיל צערנער ר' יוסף בלאהמענפעלד ר' ישראל יחיאל גידאנקען ר' ישראל
דוד גאטהעלף ר' ישראל דוד אורינשטיין ר' יצחק אייזנבערג ר' משה ליב ספעקטער ר' משה
צבי ב"ר אברהם ליב ר' מאיר אלעזר ליכטענשטיין ר' משה פישביין ר' מרדכי יהודא ח"ר
דוב ר' נתנאל ראזענזאהן ר' פינחס ברוך צוקערקאפ ר' פינחס מאלץ ר' צבי פאלגענפעלד
ר' צבי מילווער ר' צבי ארי' ראזינבלאהם ר' ראובן צערנער ר' רפאל צעווי ר' שלמה
לעדערהענדלער ר' שלמה זלמן ב"ר יחיאל ז"ל ר' שמואל אברהם ספעקטער :

רעמבערטוב הר' אב"ד ר' פינחס הלוי שליט"א ר' שמריה סירעק מאיר טענענבוים
לביהמ"ד ביהח"ס שידלאווצע ר' אבום שטיינראט ר' אליעזר יעקב גרינ-
שטיין ר' יצחק אייזנבערג :

הוספה לווארשא ר' אברהם הכהן באראווסקי ר' אליעזר ראזענשטרייך ר' אליהו
ווידענפעלד ר' אברהם גליקזאהן ר' אהריאל זיגבאנד ר'
אליעזר פרידמאן ר' אברהם מרדכי יוסטמאן ר' אלטער צבי פעלדבלאהם ר' אליהו
אייזנבערג ר' אלטער ערליך ר' אלטער חיים שיין ר' אייזיק שו"ב ר' אברהם
פשעפיארקע ר' אברהם יצחק הורוויץ ר' אברהם יצחק העפשטיין ה' בעריש מייהויז
ביהח"ס דאסטראוולא ר' ברוך ערליך ביהח"ס דקאזניץ נאלעווקים ר' בעריל זיבערט
ר' בינים בייניש פאסטבריף ר' דוד בידערמאן ר' זאב פישזאהן ר' זיסקינד וואחאלקע
ר' זלמן צבי גינצבערג ר' חנוך העניך ראבינשטיין ר' חיים יהושע סג"ל חיים דרעזנער
ר' חיים ראזענפעלד ר' חיים פשימאגיק ר' חנוך העניך דיכטוואלד ר' חנוך העניך
לאנדסמאן ר' חיים יעקב פאליום ר' ידידי' בומבלעך ר' ישראל יחיאל לאנגלעבען ר'
יודיל פאסטאלסקי ר' ישראל משה אפילבוים ר' יעקב משה ראזענפעלד ר' יהושע
שפירא ר' ישעיה שיינבערג ר' יצחק מאיר אלטער ר' יעקב שלום גלאזמאן
ר' יודיל יונקאוויטש ר' יחיאל שו"ב ר' יששכר מאיר בראנד ר' ישראל יוסף שו"ב
ר' יחיאל שטערלינג ר' יודיל קאמינער ר' יצחק מאיר עלבינגער ר' ירחמיאל מאיר
פויזנער יוסף ראטלעווי ר' יצחק מאיר בלאם ר' יצחק וואלקענהיים ר' יוסף על-
בינגער ר' יצחק גאטגעלד ר' יצחק שיין ר' יוסף ליב צמח ר' ישעיה ראזענבוים
ר' ישראל פעלדבלאהם ר' יצחק פיינשטיין ר' ישראל יעקב חאסקעלבערג ר' ליבוש
שו"ב ר' לייבוש בראצקי ר' משה יוסף גאלדבערג מאטיל עלבינגער ר' משה כהן
גאלדשטאב ר' מנחם ליפשיץ ר' משה אליעזר בלאהמשטיין ר' מאיר מונק מרדכי לאנדאו
ר' משה נשמאלינסקי ר' נחמן זיידמאן ר' נתן קיפער ר' נחמן דוד מילפביאסר ר' עוזר
בילאסר

בילאטער ר׳ פייבל טראקטנהייס ר׳ פסח גרשון ליטמאן ר׳ פייבל בינשטאק ר׳ צבי יצחק אפילבוים ר׳ צבי זאב באראווסקי ר׳ צבי ברעגמאן ר׳ צבי זאב חאסקעלבערג ר׳ שלמה אברהם קראק ר׳ שלמה ראטבארד ר׳ שלמה אהרן הכהן גאלדשטאב ר׳ שמואל אלטער ר׳ שלום הארע ר׳ שמואל גייאהויז ר׳ שמואל צבי קרוזקאף ר׳ שמחה ראבינשטיין:

שעדליץ הרב אב״ד שליט״א בנו ר׳ אלטער אלעזר ר׳ אברהם יצחק גאלדשטיין ר׳ אלטער בן ציון בינם ליב רייזמאן ר׳ אילל שטערן ר׳ אשר ארזשיל ר׳ אברהם יודל ראזען ר׳ אילל רויטגאלד ר׳ אליהו ליבהאבער ר׳ אברהם סאלנילע ר׳ בעריש יום־טוב הרב ר׳ גרשון שליט״א ר׳ גדלי׳ ארזשיל ר׳ דוד מינץ ר׳ יצחק בהרי״ב שליט״א ר׳ יהושע איינבינדער ר׳ יעקב שלמה ראכמאן יחיאל פייגענבוים ר׳ לוי פריוועס ר׳ מרדכי מאיר בהרב מטארבין שליט״א ר׳ מרדכי לאנגקליידער ר׳ משה דוד לאנגקליידער ר׳ מרדכי שור ר׳ מענדיל זשאראווין ר׳ מאיר יחיאל פעדער ר׳ נפתלי נייגעלבערג ר׳ נתן דוד גליקסבערג ר׳ פייביל קאבלין ר׳ צבי ראבינשטיין שלמה לאקסינבערג:

נאווימינצק הרה״ל שליט״א ר׳ אלימלך ווירזשבע ר׳ אברהם אשר פארמייסקע ר׳ אהרן ראזענפעלד ר׳ אברהם אליעזר ש״ב ר׳ אפרים אפפייער ר׳ אברהם רא־זינבערג הרב ר׳ זאב וואלף דומ״ץ ר׳ חנוך ש״ב ר׳ חנוך הירשמאן ר׳ יחיאל בן ציון ראטשטיין ר׳ ישראל אפפייער ר ישראל ש״ב ר׳ משה אלעזר שפיגיל ר׳ משה יחיאל לייפליגער ר׳ משה יחיאל טיקאלסקי ר׳ מרדכי יוועלער ר׳ פייביל ראספארס ר׳ צבי קרא־מארש ר׳ צבי ליב ווינטקאמין ר׳ צבי יצחק גרינשפאהן ר׳ שמעון פייגענהאלץ ר׳ שמואל יוסף פינקעלשטיין ר׳ שמואל דוד ליפשיץ ר׳ שלמה בערקאוויטש:

מקומות שונים אפאלע מרדכי בהרה״ג אב״ד שליט״א. בעחוב ר׳ אלעזר פינקעלשטיין. בעלזיץ ר׳ יעקב צבי ראבינשטיין. בארינוב ר׳ מאיר ש״ב. איזבצי ר׳ נפתלי הירלקע ר׳ שמואל קלארמאן. אסטראוועצע ר׳ מאיר זאב ש״ב ר׳ יעקב בערגער. בלענדוב הרה״ל ר׳ מאיר יחיאל שליט״א. כפר ברציחים ר׳ ניסן גרינבערג. כפר בויזע ר׳ גרשון נטע זיסערמאן. גארבאטקע ר׳ יעקב גרינבערג. גראדזיסק ר׳ שלום ראזינוואסער. כפר ווילשקוויץ ר׳ שמואל מרדכי קליינמאן ר׳ מאיר זישא גרינגאלד. וואלאמין ר׳ משה מנחם באָרינשטיין. זאמושץ ר׳ נח ש״ב. זילקיווקי ר׳ משה דן. חעלים ר׳ יעקב פינחס באָרינשטיין ר׳ יונה צבי מילער. כפר חאדקוב ר׳ נח וויינטרוב. טשעמיניק ר׳ זישא שווארצוואַרט. טארטשין ר׳ אלטער אלעזר פריידינרייך. טשאחיציניק ר׳ יוסף צענ־טשילקע טשעפילוב ר׳ פינחס ראבינשטיין ר׳ אליעזר דרעזנער. כפר לאסקים ר׳ רפאל יעקב גרינבערג. ליסוביק ר׳ נח רובינשטיין. לאטיוויטש ר׳ משה יוסף ש״ן. מארקישוב ר׳ יהושע גרער. מאגנישוב ר׳ חיים שלמה העפשטיין. לעווערטוב ר׳ חיים צערכע. נאווידוויאהר ר׳ אברהם ש״ב. סקארשוב ר׳ נח זיידמאן. סטאצק ר׳ חיים דוד געלבארג. שטאק ר׳ ישראל מרדכי ש״ב. שאליץ ר׳ יעקב דוד באָרינשטיין. סטאזיסלאוו ה׳ ישראל אלימלך בהרב שליט״א. כפר סעבי ר׳ יצחק אלעזר ש״ן. פערליוב ר׳ יעקב ראבינשטיין. כפר פאפראטנע ר׳ משה קאפערמאן. פילציוויזנא ר׳ צדוק סימנהויז. פשיבשוף ר׳ ישעי׳ בינענטהאל. פשיטיק ר׳ אלעזר גרינשטיין. פאריסוב ר׳ שלמה זלמן זיגעלמאן. קארוב ר׳ אברהם אריה ברילמאן. קאזמיר ר׳ ישראל זרח פייגענבלאט. קעלץ ר׳ שלמה יצחק בינענטאל ה׳ משה דוד. ריטשיוואל ר׳ חיים מאיר זאלצמאן שלמה יהודה פערל. שעניצי ר׳ דוד יאבלאנקע. קאטירינישלאוו ר׳ נפתלי זאטערסקי. כפר אנטינאווקי ר׳ אהרן יאקאבאוויטש. ענגיללאנד ר׳ אברהם יהושע ראבין. כפר פראסטין פרץ בערגמאן ר׳ שלמה רוטמאן ר׳ יהודה פסח אייזנער ר׳ יצחק פייגענבוים ר׳ עזריאל שלמה אייבעשין:
